

povestea dulcei prietene

o mie și una de nopți

(2)

cartea celor

o mie şi una de nopţi

(2)
(Nopţile 25 – 44)

Traducere de D. Murăraşu

Ilustraţia copertei: Anca Vasilescu

Editura Pentru Literatură
Bucureşti, 1968

POVESTEA COCOŞATULUI, A CROITORULUI, A MISITULUI, A FURNIZORULUI, A DOFTORULUI IUDEU ŞI A BĂRBIERULUI DIN BAGDAD

Atunci Şeherezada spuse regelui Şahriar!

O, mărite rege, a fost odată, în vechimea vechimilor şi de-a lungul vârstelor şi veacurilor, într-un oraş din China, un om, croitor de meserie şi tare mulţămit de starea lui. Şi-i erau pe gust desfătările şi plăcerile şi avea obiceiul să iasă din când în când cu nevastă-sa, să se plimbe şi să-şi bucure ochii cu priveliştea străzii şi a grădinilor. Şi iată că-ntr-o zi, când amândoi îşi petrecuseră ziua întreagă pe afară şi, o dată cu seara, se întorceau acasă, se întâlniră pe drum cu un cocoşat atât de caraghios, că-ţi alunga aleanul, făcea să râdă şi pe omul cel mai trist şi îndepărta orice supărare şi orice amărăciune. De îndată croitorul şi nevasta lui se apropiară de cocoşat, se înveseliră într-atât de glumele lui, că-l poftiră să-i însoţească acasă şi să le fie oaspete în acea noapte. Şi cocoşatul se grăbi să răspundă poftirii, li se alătură şi ajunse cu ei acasă. Acolo, croitorul îl părăsi o clipă pe cocoşat, ca să alerge în piaţă, mai înainte ca negustorii să închidă prăvăliile şi să cumpere ce trebuia ca să-şi cinstească musafirul. Cumpără peşte fript, pâine proaspătă, lămâi şi o mare bucată de halva pentru desert. Se întoarse apoi, puse

toate acestea dinaintea cocoşatului şi toţi începură să mănânce.

În timp ce mâncau cu voioşie, soaţa croitorului apucă o bucată mare de peşte cu degetele şi, ca în glumă, o vârî în gura cocoşatului, îi acoperi gura cu mâna, ca să-l împiedice s-o arunce afara, şi-i spuse:

— Pe Allah, trebuie s-o înghiţi dintr-odată şi pe nerăsuflate, altfel nu te las!

Cocoşatul făcu mari sforţări şi sfârşi prin a înghiţi îmbucătura. Din nenorocire pentru el, soarta voise ca în peşte să se găsească un mare spin şi acesta i se opri în gât. Şi cocoşatul muri acolo, pe loc.

În acest moment al povestirii, Şeherezada, fiica vizirului, văzu apropiindu-se zorii dimineţii şi, cu minte, după obiceiul ei, se opri din povestire, ca să nu treacă peste îngăduinţa regelui Şahriar.

Atunci soră-sa Doniazada îi grăi;

— O, surioară, ce drăgălaşe, dulci, plăcute şi curate sunt vorbele tale!

Ea răspunse:

— Dar ce ai să mai spui, noaptea viitoare, auzindu-mi urmarea, dacă mai sunt în viaţă şi-i face plăcere acestui rege cu purtări alese şi plin de bunăvoinţă!

Şi regele Şahriar îşi spuse în sine: „Pe Allah! n-am s-o omor până nu voi fi auzit sfârşitul poveştii, căci pare în adevăr uimitoare!“

Apoi regele o luă pe Şeherezada în braţele lui şi amândoi îşi petrecură ce mai era din noapte înlănţuiţi. Dimineaţa, regele se sculă şi merse în sala de judecată. Şi de îndată intră vizirul, şi urmară apoi emirii, curtenii şi străjile, şi divanul se umplu de lume. Şi regele judecă, puse în orânduire feluritele treburi, numi pe unii în slujbe, dădu afară pe alţii, încheie procese pornite, aşa că fu prins de lucru până la sfârşitul zilei. Odată ridicat divanul, regele se întoarse în încăperile lui şi merse s-o găsească pe Şeherezada.

Şi când se lăsă a douăzeci şi cincea noapte

Doniazada îi spuse Şeherezadei:

— O. surioară, te rog să ne împărtăşeşti urmarea poveştii cu cocoşatul, croitorul şi femeia acestuia!

Iar ea răspunse:

— Din toată inima şi ca o îndatorire. Dar nu ştiu dacă vrea şi regele!

Atunci regele adăugă cu grabă:

— Ai voie!

Şi Şeherezada povesti:

O, mărite rege, când croitorul îl văzu pe cocoşat mort în acest fel, strigă:

— Nu este putere, nici tărie, decât întru Allah preaînaltul şi atoatefăcătorul! Ce nenorocire că acest biet om a venit să moară chiar în braţele noastre!

Dar femeia îi răspunse:

— În ce rătăcire te afli! Nu cunoşti stihurile poetului?

Suflete-al meu, să te-amesteci în lucruri nesocotite,
Ca să te simţi suferind? Şi ceea ce te preocupă
Să te înfunde mereu în griji şi-n necazuri sporite?
Nu-ţi este teamă de foc, de stai deasupră-i ca-n crupă
Nu ştii că poţi să te-aprinzi, de te-apropii ca tras de ispite?

Atunci bărbatul o întrebă:

— Şi acum ce să fac?

Ea îi răspune:

— Scoală-te! Să ducem undeva trupul; îl vom acoperi cu o bucată de mătase şi-l vom duce de aici, tu mergând îndărătul meu, eu înainte, şi chiar în noaptea asta! În lungul drumului ai să strigi să se audă: „E copilul meu! Aceasta-i mama lui! Căutăm un doftor să vadă ce are! Unde locuieşte vreun doftor?“

Croitorul, auzind aceste cuvinte, se ridică, îl luă pe cocoşat în braţe şi, urmându-şi nevasta, ieşi din casă. Şi femeia începu să se jefuiască:

— Bietul meu copil! De te-ai face iar sănătos! Spune,

unde te doare? Ah, blestematul de vărsat! În care parte a trupului ţi-au ieşit bube?

La aceste vorbe, trecătorii îşi spuneau: „E tatăl cu mama şi-şi duc la doftor copilul atins de vărsat!“ Şi se îndepărtau cât mai în grabă.

Croitorul şi femeia lui îşi urmară aşa calea, tot întrebând până ce fură îndrumaţi la locuinţa unui doftor iudeu. Bătură în uşă şi coborî o arăpoaică, deschise şi-l văzu pe bărbat cu copilul în braţe şi pe maică-sa. Şi aceasta îi grăi:

— E copilul nostru şi am vrea să-l vadă doftorul. Iată bani, un sfert de dinar, dă-i stăpânului tău ca arvună, şi roagă-l să coboare şi să-mi vadă copilul bolnav.

Atunci slujitoarea urcă şi, de îndată, femeia croitorului trecu pragul, chemă înlăuntru şi pe bărbatul ei şi-i spuse:

— Pune repede trupul aici şi s-o ştergem.

Croitorul puse trupul cocoşatului pe una din treptele scării, răzimat de perete, şi se grăbi să iasă, urmat de nevastă-sa.

Arăpoaica intră la doftor, stăpânu-său, şi-i spuse:

— Jos se află un bolnav însoţit de o femeie şi un bărbat; mi-au dat pentru tine acest sfert de dinar, ca să prescrii ceva care să-i facă bine.

Când doftorul iudeu văzu sfertul de dinar, se bucură şi se grăbi să se scoale, dar în pripa lui nu se gândi să ia şi o lumânare. Aşa că se împiedică de cocoşat şi-l răsturnă. Văzând cu spaimă că se rostogoleşte un om, se grăbi să-l cerceteze mai de aproape. Pricepu că e mort şi gândi că el îl ucisese. Atunci strigă:

— Doamne! Ah, Dumnezeule răzbunător! Pe cele zece sfinte porunci!

Şi urmă să pomenească pe Aaron, pe Iosua, fiul lui Nun, şi pe alţii.

— Ah, m-am împiedicat de acest bolnav şi l-am rostogolit până la capătul scării! Cum să ies acum din casă cu un mort?

Îl luă, în sfârşit, îl duse în casă, îl arătă nevestei şi-i

destăinui întâmplarea. Femeia, îngrozită, porni să strige:

— Ah, nu, nu mi-l aduce aici! Scoate-l de îndată! Dacă rămâne aici până la răsăritul soarelui, suntem pierduţi. Să-l ducem amândoi pe terasa casei, şi de acolo să-l aruncăm în casa vecinului nostru, musulmanul. Ştii că vecinul este furnizorul bucătăriei sultanului şi că i-i casa năpădită de şobolani, de pisici şi de câini, care coboară la el de pe terasă şi-i mănâncă din unt, grăsimi, ulei şi făină. Animalele astea au să mănânce şi hoitul şi n-o să mai rămână nimic din el.

Aşadar doftorul iudeu şi femeia lui îl luară pe cocoşat, îl aburcară pe terasă, de-acolo îl coborâră încet în casa furnizorului şi-l răzimară, în picioare, de peretele bucătăriei. Plecară apoi de acolo şi intrară liniştiţi la ei în casă.

Dar abia trecuseră câteva clipe de când cocoşatul fusese răzimat de perete, că furnizorul, care lipsise de acasă, se întoarse, deschise uşa, aprinse o lumânare şi intră. În bucătărie găsi un fiu al lui Adam stând în picioare, într-un colţ, răzimat de perete. Şi, uimit, furnizorul strigă:

— Ce-i asta? Pe Allah, acum văd că vechiul hoţ al proviziilor e om, nu animal! El îmi şterpeleşte carnea şi grăsimile, pe care le închid cu-atâta grijă de teama pisicilor şi a câinilor! Văd bine că era de prisos să pun să se ucidă toate pisicile şi toţi câinii din mahala, de vreme ce tocmai acest netrebnic cobora aici de pe terasă!

Şi luă îndată un retevei, se repezi la om, îl izbi cu putere, îl răsturnă la pământ şi acolo începu să-l lovească peste piept. Dar, ciudat lucru, omul nu mai mişca şi furnizorul îşi dădu seama că era mort. Atunci, tare deznădăjduit, strigă:

— Nu este putere, nici tărie decât întru Allah preaînaltul şi atoatefăcătorul!

După aceea, înspăimântat, începu să se căineze:

— Blestem asupra untului şi grăsimilor, cărnii şi nopţii acesteia! Tocmai eu să am ghinionul să-l omor pe omul

ăsta, care-mi rămâne pe cap!

Îl privi mai cu atenţie şi, văzând că era cocoşat, spuse:

— Nu-ţi era de-ajuns cocoaşa! Voiai să fii şi hoţ, să-mi şterpeleşti carnea şi grăsimile din cămări! O, Doamne ocrotitor, ia-mă în pază, sub scutul puterii tale!

Dar, cum noaptea era pe sfârşite, furnizorul luă pe cocoşat în spinare, coborî din casă, merse până ce ajunse la intrarea în piaţă, se opri, îl aşeză în picioare lângă o dugheană, la o cotitură de stradă, îl lăsă aşa şi plecă.

Nu peste multă vreme trecu pe acolo un creştin. Era misitul sultanului. Băuse toată seara şi atunci se îndrepta spre hammam[1] ca să facă o baie. Beţia îl aţâţa la lucruri curioase şi-i şoptea: „Ei, te apropii chiar de Mesia!“

Şi tot mergând pe două cărări, sfârşi prin a se găsi faţă în faţă cu cocoşatul, fără să-l vadă. În acea clipă se opri şi se pregăti să se uşureze. Deodată îl văzu pe cocoşat chiar în faţa lui, răzimat de perete. La vederea omului nemişcat, crezu că era vreun hoţ, poate chiar acela care-i furase turbanul când începea să se întunece; căci misitul creştin era, într-adevăr, cu capul gol. Creştinul se repezi la om şi-i dădu în ceafă o lovitură atât de puternică, încât îl rostogoli la pământ. Apoi începu să strige după paznicul pieţii. Se aplecă peste cocoşat, lovindu-l mereu, şi, în fierbinţeala beţiei, căuta să-l gâtuie cu amândouă mâinile. Tocmai atunci veni paznicul pieţii şi-l văzu pe creştin călare peste musulman, lovindu-l şi strângându-l de gât. Şi-i strigă:

— Lasă omul, scoală-te!

Şi creştinul se ridică.

Paznicul pieţii se apropie de cocoşatul musulman, întins la pământ, îl cercetă şi văzu că era mort. Şi strigă îndată:

— Oh! când a mai îndrăznit un creştin să se atingă de un musulman şi încă să-l omoare?!

Îl apucă deci pe creştin, îi legă mâinile la spate şi-l duse la casa guvernatorului. Şi creştinul se văicărea:

— O, Mesia! O, Fecioară! Cum am putut să-l ucid pe

---

[1] Baie publică.

acest om! Şi cât de repede a murit; dintr-o lovitură de pumn! Mi-a trecut fumul beţiei şi abia acum stau să chibzuiesc!

Ajungând la casa guvernatorului, creştinul şi cocoşatul mort fură încuiaţi, până dimineaţa, când se trezi guvernatorul. Şi creştinul, luat la întrebări, nu putu să tăgăduiască faptele arătate de paznicul pieţii. Guvernatorul îl osândi la moarte, fiindcă ucisese un musulman. Şi dădu poruncă gâdelui însărcinat cu împlinirea acestor treburi să vestească în tot oraşul osândirea la moarte a misitului creştin. Puse să se înalte spânzurătoarea, şi osânditul fu adus acolo. Veni gâdele, pregăti funia, făcu un laţ, îl trecu în jurul gâtului osânditului şi era gata să-l tragă în sus, când, deodată, furnizorul sultanului, străbătând prin mulţime, îşi deschise drum până la creştinul care stătea în picioare sub ştreang şi-i spuse gâdelui:

— Opreşte! Eu l-am omorât!

Atunci guvernatorul îl întrebă:

— Şi de ce l-ai omorât?

Furnizorul răspunse:

— Ascultă. Azi-noapte, venind acasă, l-am văzut că intrase la mine, coborând de pe terasă, ca să-mi fure din cămări. L-am lovit în piept cu un retevei şi îndată a căzut şi a murit. L-am luat atunci pe umeri, am venit în piaţă şi l-am aşezat în picioare, răzimat de-o dugheană din cutare loc şi în cutare stradă. Nenorocitul de mine! Era cât pe ce să pricinuiesc, prin tăcerea mea, moartea acestui creştin. Eu sunt ucigaşul musulmanului, eu trebuie să fiu spânzurat!

Auzind vorbele furnizorului, guvernatorul dădu drumul misitului şi-i spuse gâdelui:

— Să-l spânzuri de îndată pe acest om, care a mărturisit totul cu gura lui!

Atunci gâdele desfăcu funia din jurul gâtului creştinului, o trecu în jurul gâtului furnizorului, îl aduse pe osândit sub furci şi era gata să-l ridice în aer, când deodată

doftorul iudeu străbătu mulţimea şi-i spuse gâdelui:

— Aşteaptă! Opreşte-te! Eu l-am omorât!

Şi povesti întâmplarea:

— Aflaţi că omul acesta a venit la mine ca să-l cercetez şi să-l lecuiesc. Coboram scara ca să-l văd şi, cum era noapte, m-am ciocnit de el, s-a rostogolit până jos pe scară şi a murit. Nu trebuie să fie omorât furnizorul; pe mine să mă spânzuraţi!

Deci guvernatorul hotărî moartea doftorului iudeu. Şi gâdele luă funia de la gâtul furnizorului, o puse în jurul gâtului doftorului şi era gata să-l spânzure pe acesta, când, iată, fu văzut croitorul alergând prin mulţime şi strigând gâdelui:

— Eî, opreşte-te! Eu sunt ucigaşul! Ascultă-mă! Ieri îmi pierdeam vremea umblând haihui şi, către seară, mă întorceam acasă. Pe drum l-am întâlnit pe acest cocoşat, băut şi tare vesel, purtând în mână o dairea cu care îşi însoţea cântarea din toată inima şi cu multă voie bună. M-am oprit să-l văd şi să mă desfăt şi m-am simţit atât de bine cu el, că l-am poftit la mine acasă. Cum, între altele, cumpărasem peşte, nevastă-mea, când ne-am aşezat la masă, a luat o bucată de peşte, a pus-o între două felioare de pâine şi-a îndesat-o în gura cocoşatului. Şi îmbucătura asta l-a înăbuşit pe bietul om, care a murit pe loc. Atunci, cu nevastă-mea l-am luat şi l-am dus la casa doftorului iudeu. O arăpoaică a coborât şi ne-a deschis uşa. I-am spus: „Vesteşte pe stăpânul tău că se află la uşă o femeie şi un bărbat care-i aduc un bolnav. Să coboare, să-l vadă şi să-i dea un leac!“ Am pus îndată în mâna arăpoaicei un sfert de dinar pentru stăpânul ei. Ea s-a grăbit să urce, iar eu l-am aşezat pe cocoşat în picioare, răzimat de peretele scării; şi am plecat repede cu soaţa mea. În acest timp, doftorul a coborât să vadă bolnavul, dar s-a ciocnit de trupul lui, l-a răsturnat şi a crezut că el l-a omorât.

Chiar atunci, croitorul se întoarse spre doftor şi-l întrebă:

— Nu-i aşa?

Şi doftorul răspunse:

— Da, aşa este!

Croitorul se îndreptă deci spre guvernator şi-i spuse:

— Trebuie să daţi drumul acestui om şi să mă spânzuraţi pe mine!

Guvernatorul, la aceste cuvinte, se minună mult şi grăi:

— Într-adevăr istoria acestui cocoşat merită să fie scrisă în cronici şi în cărţi!

Dădu apoi poruncă gâdelui să-l lase slobod pe doftorul iudeu şi să-l spânzure pe croitor, care-şi mărturisise vinovăţia. Gâdele îl aduse pe croitor sub spânzurătoare, îi puse funia de gât şi aruncă vorba:

— Ei, acum e pentru ultima oară, n-am să mai schimb pe nimeni! Şi puse mâna pe funie.

Atât despre ei.

Despre cocoşat se spune că era măscăriciul sultanului şi că acesta nu se putea despărţi un ceas de el. După ce se îmbătase în acea noapte, fugise din palat şi nu se mai ştia de el. A doua zi, i s-a povestit astfel sultanului, nedumerit de lipsa măscăriciului:

— Doamne, guvernatorul te vesteşte că cocoşatul a murit şi că ucigaşul lui urma să fie spânzurat. Şi într-adevăr, guvernatorul dăduse poruncă să fie adus ucigaşul sub ştreang, iar gâdele era gata să îndeplinească osânda, când a venit un al doilea om, şi apoi un al treilea şi fiecare a spus: „Eu l-am ucis pe cocoşat, nu altul!“ Şi fiecare i-a povestit guvernatorului pricina omorului.

Când auzi aceste cuvinte, sultanul, fără să asculte mai mult, chemă un şambelan şi-i porunci:

— Coboară iute, aleargă la guvernator şi înştiinţează-l să mi-i aducă aici pe toţi!

Şambelanul coborî, ajunse lângă spânzurătoare, tocmai în clipa când gâdele era gata să-l spânzure pe croitor. Şi strigă:

— Opreşte-te!

Şambelanul arătând că povestea cocoşatului ajunsese

la urechile sultanului, plecă împreună cu guvernatorul, luând pe croitor, pe doftor, pe misitul creştin, pe furnizor şi cu ei şi trupul cocoşatului. Şi veniră cu toţi în faţa sultanului.

Când ajunseră, guvernatorul îşi îndoi spinarea, sărută pământul şi povesti sultanului istoria cu cocoşatul, în toate amănuntele, de la început până la sfârşit. Dar nu-i nevoie s-o mai spunem o dată.

Sultanul, auzind povestirea, se minună şi râse în hohote. Porunci apoi diecilor palatului să scrie cu aur întreaga întâmplare. Şi-i întrebă pe toţi cei de faţă:

— Aţi mai auzit vreodată ceva care să se asemene cu povestea cocoşatului?

Atunci misitul creştin înaintă, sărută pământul dinaintea sultanului şi spuse:

— O, rege al veacurilor, eu cunosc o istorie şi mai uluitoare decât întâmplarea cu cocoşatul nostru! Dacă-mi dai voie, am să ţi-o povestesc, căci este mult mai minunată, mai ciudată şi mai plăcută.

Şi sultanul îi porunci:

— Haide, desfă-ţi bocceaua, să vedem ce marfă ai!

Şi misitul creştin începu.

POVESTEA MISITULUI CREŞTIN

Află, o, rege al vremurilor, că aM venit în această ţară numai pentru treburi negustoreşti. Sunt un străin pe care soarta l-a îndreptat spre regatul tău. M-am născut în Cairo şi sunt de neam copt[2]. Şi tot la Cairo am crescut, şi acolo, înaintea mea, tata a fost tot misit.

Când a murit tata, eram bărbat în toată firea şi m-am

[2] Populaţie aparţinând unei secte creştine din Egipt.

făcut misit în locul lui, simţind că am înclinări pentru această îndeletnicire, de altfel ca mai toţi copţii.

Şi iată că într-o zi, cum stAm înaintea uşii unui han al negustorilor de seminţe, zării trecând un tânăr, cum nu se putea mai frumos, îmbrăcat cu haine bogate şi călare pe un catâr împodobit cu o minunată şea roşie. Când mă văzu, tânărul mă salută, iar eu mă ridicai în picioare, din respect pentru dânsul. Scoase atunci o batistă care cuprindea un pumn de susan, ca probă, şi mă întrebă:

— Cât face o baniţă de susan din acest soi?

Îi răspunsei:

— Face, la adevăratul preţ, o sută de drahme.

El atunci spuse:

— Ia cu tine oameni care să cântărească seminţele şi îndreaptă-te spre hanul Al-Gauali, din mahalaua Bab Al-Nasar; ai să mă găseşti acolo.

Mă părăsi şi se îndepărtă, după ce-mi dădu batista cu proba de susan.

Începui dar să fac ocolul negustorilor cumpărători de seminţe şi le arătai proba, pe care o preţuisem la o sută de drahme. Iar negustorii o preţuiră la o sută douăzeci de drahme măsura. Tare bucuros, luai cu mine patru drămăluitori şi mă dusei să-l întâlnesc pe tânăr care, într-adevăr, mă aştepta la han. Când mă văzu, veni la mine, mă călăuzi la o magazie, unde se aflau seminţele, şi drămăluitorii umplură sacii şi găsiră că seminţele se ridică, în totul, la cincizeci de baniţe. Şi tânărul îmi spuse:

— Vei primi ca parte a ta pentru misitie zece drahme de fiecare baniţă vândută cu o sută de drahme. Dar vei strânge pentru mine toţi banii şi mi-i vei păstra cu grijă până ce ţi-i voi cere. Cum suma întreagă este de cinci mii de drahme, îţi vei lua partea ta de cinci sute, şi vor rămâne astfel pentru mine patru mii cinci sute. De îndată ce-mi voi încheia treburile, voi veni să-mi iau banii.

Atunci îi răspunsei:

— Fie după dorinţa ta!

Îi sărutai apoi mâinile şi mă îndepărtai.

Şi, într-adevăr, chiar în acea zi, am câştâgat astfel o mie de drahme, ca misit, cinci sute de la vânzător, şi cinci sute de la cumpărători, şi mi-am oprit douăzeci la sută, cum e obiceiul nostru, al misiţilor egipteni.

După o lipsă de o lună, tânănil veni să mă vadă şi-mi spuse:

— Unde sunt drahmele?

Şi-i răspunsei îndată:

— La poruncile tale! Banii sunt în acest sac.

Dar el îmi grăi:

— Mai păstrează-i la tine câtva timp, până voi veni să-i iau.

Plecă şi lipsi iarăşi o lună şi, când se întoarse, mă întrebă:

— Unde sunt drahmele?

Mă ridicai atunci, îl salutai şi-i spusei:

— Sunt la dispoziţia ta. Iată-le! Şi adăugai: Vrei să-mi cinsteşti casa, primind să iei acum o gustare cu mine?

Dar nu primi, spunându-mi:

— În ce priveşte banii, te rog să-i mai păstrezi, până ce voi veni să ţi-i cer, după ce-mi voi fi încheiat unele treburi grabnice.

Şi se îndepărtă. Iar eu strânsei cu grijă banii care erau ai lui şi aşteptai să se întoarcă. După o lună se întoarse şi mă vesti:

— În astă seară voi trece să-mi iau banii!

I-i ţinui pregătiţi, dar în zadar îl aşteptai până noaptea şi apoi în zilele următoare, căci nu se întoarse decât după o lună, vreme în care îmi spuneam: „Ce plin de încredere este acest tânăr! De când sunt misit prin hanuri şi în sukuri[3], încă n-am întâlnit atâta încredere!"

Veni deci la mine, şi era tot pe catâr şi îmbrăcat cu haine bogate; şi era frumos ca luna când e plină, avea faţa luminoasă şi proaspătă, ca la ieşirea din hammam, obrajii ca trandafirii, fruntea ca o floare strălucitoare şi, pe un colţ al buzelor, o aluniţă neagră, ca o picătură de

[3] *Suk* — piaţă.

chihlimbar negru; aşa cum spune poetul:

în vârful bolţii, sus, e luna plină
Şi s-a-ntâlnit cu mândrul frate soare:
Frumoşi — nimic cu ei să s-amăsoare,
Şi strălucind cu via lor lumină.

Aşa erau cei doi, îndrăgostiţii!
Când îi vedeai, lor le-nchinai iubirea,
Lor le urai întreagă mulţămirea,
Ei singuri, între toţi, multfericiţii!

Acum, făpturi la fel de minunate,
Te biruiesc cu vraja frumuseţii,
Robit le eşti şi nu simţi greutate...

Pe-Allah măriţi-l, slavă acluceţi-l!
El făptuit-a astfel de minune,
Căci chip avem, cum voia lui dispune...

18Când îl văzui, îi sărutai mâinile şi chemai asupra lui toate binecuvântările lui Allah. Îi spusei:

— O, stăpâne, nădăjduiesc că de data asta ai să-ţi iei banii!

Iar el îmi răspunse;

— Aşteaptă încă puţin, ca să-mi închei treburile şi voi veni să-mi iau banii.

Îmi întoarse spatele şi se îndepărtă. Gândii atunci că va mai rămâne departe mult timp, şi luai banii şi-i pusei cu douăzeci la sută, aşa cum este obiceiul la noi, şi-i făcui astfel să aducă un câştig pe seama mea. Şi-mi spuneam: „Pe Allah! când s-o întoarce, îl voi ruga să-mi fie oaspe şi-l voi primi cu dărnicie mare, căci banii lui mi-au fost de folos şi iată că-s pe cale să ajung bogat!“

Trecu astfel un an, şi, la capătul acestuia, veni. Şi era îmbrăcat încă mai strălucitor decât înainte şi urcat tot pe măgarul lui alb, de soi.

Îl rugai cu căldură să vină acasă şi să-mi fie oaspete. Iar el îmi răspunse:

— Primesc, dar numai dacă te învoieşti să nu scazi cheltuielile din banii care sunt ai mei şi pe care-i am la tine!

Şi începu să râdă. Eu de asemeni, şi îi spusei:

— Da, de bună seamă, din toată inima!

Îl adusei cu mine acasă şi-l rugai să ia loc. Alergai îndată în piaţă, cumpărai tot soiul de merinde, băuturi şi altele asemenea, pusei totul dinaintea lui pe faţa de masă şi-l pofti să mănânce, spunându-i:

— În numele lui Allah!

Se apropie atunci de bucatele servite, întinse mâna stângă şi începu să mănânce. Am fost mult mirat şi nu ştiam ce să cred. După ce se ospătă, îşi spălă mâna stângă, fără să se ajute de dreapta; îi întinsei ştergarul ca să se şteargă, apoi începui să stăm de vorbă. Îi grăii atunci:

— Stăpâne, rogu-te, uşurează-mă de o greutate ce mă apasă şi de o tristeţe care mă pustieşte. De ce ai mâncat cu mâna stângă? Ai cumva vreo boală dureroasă la mâna dreaptă?

El scoase braţul drept din mânecă: mâna îi era tăiată de la încheietură. Rămasei grozav de mirat. Dar el îmi spuse:

— Nu te mira! Şi mai ales nu gândi că am mâncat cu stânga din lipsă de respect pentru tine, căci vezi acum că mâna dreaptă îmi e tăiată, iar pricina este foarte uimitoare.

Atunci îl întrebai:

— Care-i pricina?

Iar el îmi povesti:

— Să ştii că sunt din Bagdad. Tata era unul din oamenii de seamă, unul din fruntaşii oraşului. Eu, până să ajung la vârsta bărbăţiei, ascultam povestirile călătorilor, hagiilor şi neguţătorilor, care, acasă la tata, istoriseau minunăţii din ţările Egiptului Şi am păstrat în suflet aceste povestiri

şi le-am rumegat în taină, până ce tatăl meu muri. Mi-am strâns atunci la un loc bogăţiile şi mulţi bani, am cumpărat mari baloturi de stofe de Bagdad şi de Mossul, şi alte mărfuri de preţ şi de cel mai bun soi, am împachetat totul şi am plecat din Bagdad. Şi, cum Allah îmi menise să ajung sănătos la locul dorit, fără de întindere am sosit aici în Cairo, oraşul tău.

Apoi tânărul începu să plângă şi-mi rosti aceste stihuri:

Din naştere e orb şi-n întuneric,
Dar se fereşte uimitor de bine
De groapa-n care cade-un oarecine
Deprins cu sori ce strălucesc feeric...

E un smintit, dar ştie la o parte
Să lase vorba ce-nţeleptu-o spune
Şi în primejdii grele viaţa-şi pune...
Tot ca smintitu-i cel cu multă carte!

Piosul, bunu-n faptă şi-n ţinută,
Mult suferă şi-n lipsuri se sfârşeşte;
Iar ticălosul, ce doar rău dospeşte,
Trai duce-n joc şi cântec de lăută!

Socoate, deci, şi cată a-nţelege
Că omu-i slab mereu, şi-n neputinţă,
Şi că, oricând şi-n orişice privinţă
Ursita singură îi este lege!

După rostirea versurilor, îşi urmă astfel povestirea:

— Am intrat deci în Cairo şi am tras la hanul Serur. Am dat jos pachetele, am descărcat cămilele şi am orânduit mărfurile într-o casă pe care am avut grijă s-o închiriez. Am dat apoi bani slujitorului, că să cumpere de-ale mâncării; am aţipit puţin şi, la trezire, am făcut o plimbare spre Bain Al-Kasteia; m-am întors apoi la hanul Serur, unde mi-am petrecut noaptea.

Când m-am trezit dimineaţa, am desfăcut un balot cu stofe şi mi-am spus: „Am să duc aceste mărfuri la piaţă, să vad cum merg treburile. Am încărcat stofele pe umerii unuia dintre tinerii slujitori, m-am îndreptat spre suk şi am ajuns tocmai la locul mai de seamă al învoielilor, o mare clădire cu ganguri, dughene de tot felul şi fântâni. Acolo, cum ştii, se află misiţii; şi se cheamă acest loc: Kaisariat Ghergh.

La sosirea mea, toţi misiţii, care erau înştiinţaţi de aceasta, m-au înconjurat şi le-am dat stofele. Ei au plecat în toate părţile, ca să arate stofele cumpărătorilor mai de seamă din pieţe. Dar s-au întors îndată şi mi-au spus că preţul ce li se oferea pentru mărfurile mele nu acoperea nici costul lor şi nici cheltuielile de la Bagdad la Cairo. Cum nu ştiam ce să fac, şeicul staroste al misiţilor mi-a vorbit:

— Ştiu mijlocul prin care ai putea ajunge la un câştig oarecare: să faci ca toţi ceilalţi negustori, adică să-ţi vinzi mărfurile cu bucata la negustorii care au prăvălii, şi asta pentru un timp anumit, în faţa martorilor, sub semnătura unuia şi altuia, prin mijlocirea unui zaraf. Şi aşa, în chip regulat, în fiecare joi şi luni, vei încasa banii din vânzare. În acest fel, fiecare drahmă îţi va aduce două drahme şi chiar mai mult. Pe lângă asta, în tot acest timp, vei putea colinda oraşul Cairo şi admira Nilul care trece prin el.

Când i-am auzit cuvintele, am spus:

— Da, e o idee prea bună!

Şi de îndată am dus misiţii şi crainicii la hanul Serur şi le-am încredinţat toate mărfurile, ca să le ducă la Kaisariat. Şi am vândut totul, cu bucata, la negustori, după ce, dintr-o parte şi din alta, s-au scris învoielile în faţa martorilor, prin mijlocirea unui zaraf de la Kaisariat.

După asta, m-am întors la han şi am trăit liniştit, fără să mă lipsesc de vreo plăcere şi fără să mă opresc de la vreo cheltuială; în fiecare zi reuneam din belşug, cu cupa de vin pe masa. Aveam totdeauna carne bună de oaie şi tot felul de dulciuri şi dulceţuri, Şi am urmat tot aşa până ce

s-a împlinit luna, când trebuia să-mi primesc câştigul. Şi într-adevăr, chiar din întâia săptămână a acelei luni, am început să-mi primosc regulat banii. Joia şi lunea mă duceam în prăvălia fiecărui negustor datornic al meu; şi zaraful, însoţit de un copist trecea pe la fiecare negustor, lua banii datoraţi şi mi-i aducea.

Mă obişnuisem deci să merg când într-o prăvălie, când în alta. Într-o zi, ieşisem tocmai din hammam, unde făcusem o baie. După câteva minute de odihnă, am mâncat un pui, am băut câteva cupe de vin, mi-am spălat mâinile şi m-am stropit cu parfum. M-am dus apoi la Kaisariat Ghergh şi m-am aşezat pe un scaun în prăvălia unui negustor de stofe, numit Badredin Al-Bostani. Când m-a văzut, m-a primit cu multă prietenie şi cu respect şi am stat de vorbă vreun ceas.

Pe când vorbeam, a venit o femeie acoperită cu un mare văl de mătase albastră. Intrase ca să cumpere stofe şi s-a aşezat pe un scăunaş aproape de mine. Şi iaşmacul care-i acoperea uşor faţa era pus niţel intr-o parte şi lăsa să se împrăştie un parfum plăcut şi o aromă delicată. Mi-a luat minţile cu frumuseţea şi farmecele ei, mai ales câind a dat la o parte iaşmacul şi i-am zărit negrul ochilor! A luat deci loc, a salutat pe Badredin, care i-a răspuns urându-i pace şi stând în picioare înaintea ei, i-a arătat felurite soiuri de stofe. Eu, auzindu-i glasul dulce şi plin de vrajă, am simţit şi mai mult că în inima mea se aprindea dragostea.

După ce a cercetat câteva stofe, negăsindu-ie îndeajuns de frumoase, i-a spus lui Badredin:

— Nu ai cumva vreo bucată de mătase albă, ţesută cu fire de aur curat? Aş avea nevoie, ca să-mi fac o rochie.

Şi Badredin s-a dus în fundul prăvăliei, a deschis un mic dulap şi a scos, de sub alte bucăţi de stofă, una de mătase albă, ţesută cu fir de aur: a adus-o şi a desfăcut-o înaintea doamnei. Ea a găsit-o întocmai pe placul ei şi i-a spus negustorului:

— Cum n-am bani la mine, vei putea, cred, după obicei,

să mi-o dai chiar acum; îndată ce ajung acasă, îţi voi trimite banii.

Dar negustorul i-a răspuns:

— De data aceasta nu pot s-o fac, stăpâna mea; stofa nu este a mea, ci a acestui negustor pe care-l vezi şi i-am făgăduit să-i plătesc chiar astăzi.

A apucat-o atunci mânie mare şi a strigat:

— Nenorocire! Uiţi că am obiceiul să cumpăr stofe de foarte mare preţ şi că te fac să câştigi mai mult decât îmi ceri? Uiţi că nu am intârziat niciodată să-ţi trimit banii?

Dar el i-a răspuns:

— Desigur, ai dreptate, stăpâna mea! Dar astăzi sunt îndatorat să am banii în orice clipă la îndemână.

Când a auzit aceste vorbe, femeia a apucat bucata de mătase şi i-a azvârlit-o în obraz strigându-i:

— Toţi sunteţi la fel în blestemata voastră breaslă! Nu ştiţi să respectaţi pe nimeni!

S-a ridicat, plină de mânie, i-a întors spatele şi a dat să plece.

Am simţit că şi sufletul meu se ducea cu ea; m-am ridicat repede şi, venind mai aproape i-am spus:

— O, stăpână, te rog! Fă-mi plăcerea să te întorci niţel spre mine şi să nu pleci!

Ea şi-a întors atunci faţa spre mine, a surâs puţin, a venit înapoi şi a spus:

— Mă întorc în prăvălie, dar numai pentru tine!

A intrat şi s-a aşezat în faţa mea. Şi l-am întrebat pe Badredin:

— Care-i preţul acestei stofe?

El mi-a răspuns:

— O mie şi o sută de drahme!

— Fie! Şi eu îţi mai las pe deasupra o sută de drahme câştig. Dă-mi o hârtie ca să întăresc învoiala şi în scris.

Şi am luat de la el bucata de mătase ţesută cu aur, în schimb i-am trecut preţul în scris. I-am înmânat apoi doamnei stofa, spunându-i:

— Ia-o, şi poţi să pleci fără să porţi grija preţului, pe

care mi-l vei plăti când vei voi. Nu vei avea decât să vii într-una din aceste zile în piaţă, unde mă găseşti totdeauna aşezat în cutare ori cutare prăvălie. Ba chiar, dacă vrei să-mi faci cinstea de a o primi ca semn de preţuire, e a ta!

Ea atunci mi-a răspuns:

— Allah să-ţi răsplătească cu toată bunăvoinţa lui! Să stăpâneşti toate bogăţiile pe care le am, ajungând stăpânul şi coroana capului meu! Ah, dacă Allah mi-ar împlini urarea!

I-am răspuns:

— O, stăpâna mea, primeşte bucata de mătase! Şi ea nu va fi singura! Dar, te rog, îngăduie-mi să-ţi admir faţa, care-i ascunsă privirilor mele!

Ea a ridicat atunci iaşmacul de stofă uşoară care-i ascundea partea de jos a feţei nelăsând să i se vadă decât ochii.

Când mi-a apărut faţa ei, o privire numai a fost de ajuns ca să mă tulbure cu totul, să împlânte dragostea în inima mea şi să-mi ia minţile. Dar ea s-a grăbit să lase în jos iaşmacul, a luat stofa şi mi-a spus:

— Stăpâne, lipsa ta să nu fie îndelungată, căci aş muri de mâhnire!

S-a îndepărtat apoi, şi eu am rămas cu negustorul în piaţă, până pe înserat.

Eram ca şi cum nu mai înţelegeam nimic, ca şi cum mi-aş fi pierdut minţile, stăpânit cu totul de-o patimă nebună, neaşteptată. Simţământul acesta atât de adânc, m-a făcut să-l întreb pe negustor, înainte de plecare:

— Ştii cine-i această doamnă?

El mi-a răspuns:

— Da, negreşit. Este o doamnă foarte bogată. Tatăl ei a fost un strălucit emir, care, la moarte, i-a lăsat multe bunuri şi avuţii.

Mi-am luat rămas bun de la negustor şi m-am îndepărtat, întorcându-mă la hanul Serur, unde locuiam. Slujitorii mi-au pus să mănânc, dar mă gândeam numai la

ea şi nu m-am atins de nimic. M-am întins să dorm, dar somnul nu voia să vină. Şi mi-am petrecut astfel noaptea, cu ochii deschişi, până dimineaţa.

M-am sculat şi m-am îmbrăcat cu o haină încă mai frumoasă decât cea din ajun; am băut o cupă de vin, am gustat câte ceva şi m-am întors la prăvălia negustorului; l-am salutat şi m-am aşezat la locul obişnuit. N-au trecut decât câteva clipe şi tânăra a sosit, însoţită de o roabă. A intrat, s-a aşezat şi m-a salutat, fără să-i aducă lui Badredin urarea de pace. Şi cu un glas blând şi cu un fel de a vorbi ca nimeni altul, şi cu o dulceaţă fără de seamăn, mi-a spus:

— Trimite pe cineva cu mine ca să-i dau cele o mie două sute de drahme, preţul bucăţii de mătase.

I-am răspuns:

— Dar nu ne grăbeşte nimic. Ce-i această pripă?

Iar ea:

— Ce îndatoritor eşti! Dar, oricum, nu trebuie să-ţi pricinuiesc vreo pagubă.

S-a hotărât să-mi pună ea însăşi în mână preţul stofei. Şi am început să vorbim şi, deodată, mi-am luat îndrăzneala de a-i arăta, prin semne, tăria simţirii mele. A înţeles de îndată că doream arzător să fie a mea. S-a ridicat repede şi s-a îndepărtat, după ce mi-a spus totuşi, din bunăcuviinţă, un cuvânt de rămas bun. Atunci, nu m-am mai putut stăpâni, am ieşit din prăvălie, cu inima aprinsă, şi am mers în urma ei, mai de departe, până am ajuns dincolo de piaţă. Deodată am pierdut-o din vedere, dar, în aceeaşi clipă, am văzut venind spre mine o fată pe care n-o cunoşteam şi nici nu puteam ghici cine era, din pricina iaşmacului. Ea mi-a spus:

— O, mărite domn, vino la stăpâna mea, care are să-ţi vorbească!

Am rămas tare uimit şi-am grăit:

— Dar nimeni nu mă cunoaşte aici!

Fata mi-a răspuns:

— Oh, ce uşor uiţi! Nu-ţi aminteşti că eu sunt slujnica

pe care adineaori ai văzut-o în piaţă cu tânăra doamnă, în prăvălia negustorului cutare?

Am mers atunci după ea, până ce i-am văzut stăpâna în colţul străzii zarafilor. Când m-a zărit, a venit grăbită spre mine, m-a dus în colţul străzii şi mi-a grăit:

— Dragul meu, să ştii că gândurile mele sunt numai la tine şi că mi-ai umplut inima de dragoste. Din clipa în care te-am văzut, nu mai ştiu ce-i tihna somnului nu mai mănânc, nici nu mai beau!

Şi i-am răspuns:

— Şi eu la fel. Dar fericirea ce-o simt mă opreşte de-a mă plânge.

Ea urmă:

— Dragul meu, spune-mi: să merg eu la tine, sau vrei să vii tu la mine acasă?

I-am răspuns:

— Sunt străin şi locuiesc la un han, loc unde vine prea multă lume! De aceea, dacă ai destulă încredere în prietenia mea, primeşte-mă la tine şi voi fi nespus de fericit.

Ea mi-a grăit atunci:

— De bună seamă, dar acum e noaptea de vineri şi nu se poate! Mâine, însă, după rugăciunea de la amiază, urcă-te pe catâr şi întreabă de mahalaua Habbaniat. Când vei fi sosit acolo, întreabă de locuinţa lui Barakat, fostul guvernator, cunoscut sub numele de Aby-Schama. Acolo locuiesc. Şi nu cumva să nu vii, căci voi fi acolo, şi te aştept.

Şi eram bucuros la culme. Ne-am despărţit apoi, m-am întors la hanul Serur şi mi-am petrecut întreaga noapte fără să aţipesc măcar. De cum s-a făcut ziuă, m-am sculat repede şi mi-am schimbat hainele, m-am parfumat cu miresmele cele mai plăcute şi mi-am luat şi cincizeci de dinari de aur, pe care i-am pus într-o batistă. Am ieşit din hanul Serur şi m-am îndreptat spre locul numit Bab-Zauilat. Am închiriat un catâr şi i-am spus celui care-l conducea:

— Mergem în mahalaua Habbaniat!

Şi de îndată, cât ai clipi, m-a călăuzit într-acolo. Am ajuns în strada Darb Al-Monkari şi i-am spus călăuzei:

— Cată să afli unde e casa guvernatorului Aby-Schama.

Călăuza a plecat, s-a întors după câteva clipe cu răspunsul şi mi-a spus:

— Poţi coborî.

Am coborât atunci, poruncindu-i:

— Mergi înainte şi arată-mi calea.

El m-a dus la casa guvernatorului, iar eu i-am poruncit:

— Mâine dimineaţă să vii să mă iei ca să mă duci la han.

Şi călăuza mi-a răspuns:

— La poruncile tale!

I-am dat un sfert de dinar de aur, pe care l-a luat, l-a dus la buze întâi şi apoi la frunte, ca să-mi mulţumească, şi a plecat.

Am bătut în poarta locuinţei şi mi-a fost deschisă de două fete cu sânii drepţi, albi şi rotunzi ca două luni. Ele mi-au spus:

— Intră, domnule! Stăpâna te aşteaptă cu nerăbdare. Nici nu mai doarme noaptea, atât i-i de aprinsă dragostea pentru tine.

Am intrat atunci într-o curte şi am văzut o măreaţă clădire cu şapte uşi; şi toată faţada era împodobită cu ferestre care dădeau spre o întinsă grădină cu arbori roditori de toate soiurile şi culorile. Şi era udată de ape curgătoare şi se auzeau ciripind păsările. Clădirea era toată din marmură albă, străvezie şi lucioasă, de-ţi vedeai chipul în ea, iar tavanele îi erau căptuşite cu aur; şi de jur împrejur se înşiruiau inscripţii şi desene de toate felurile. Şi cuprindea clădirea tot ce putea să-ţi farmece ochii. Era pavată în întregime cu marmură de foarte mare preţ şi în diferite culori. În mijlocul unei săli mari se afla un havuz de marmură albă, încrustat cu mărgăritare şi pietre preţioase; covoare de mătase acopereau parchetul şi stofe de toate culorile erau întinse pe pereţi; sofale largi

mobilau sala.

Intrasem numai de câteva clipe şi mă aşezasem...

Dar în acest moment al povestirii, Şeherezada văzu apropiindu-se zorii dimineţii şi, cu minte, se opri.

Şi când se lăsă a douăzeci şi şasea noapte

Ea spuse:

— O, mărite rege, negustorul urmă astfel povestea misitului creştin din Cairo, care, la rândul lui, o spunea sultanului din acel oraş al Chinei:

Am văzut tânăra venind spre mine, împodobită cu mărgăritare şi pietre scumpe, cu faţa luminoasă şi cu ochii alungiţi cu creion negru. Mi-a surâs, s-a apropiat şi m-a strâns la piept. Şi-a pus apoi buzele pe ale mele şi a început să-mi sugă limba. Şi eu făceam la fel. Şi mi-a spus:

— Eşti tu cu adevărat, sau visez?

Şi i-am răspuns:

— Sunt robul tău!

Iar ea mi-a grăit:

— Oh, ca zi binecuvântată! Ce fericire! Pe Allah! nu mai trăiesc, nu mai ştiu ce-i plăcerea mâncării şi a băuturii!

I-am răspuns:

— Şi eu simt ca tine!

Am început să vorbim, eram într-adevăr încurcat de această primire şi ţineam capul plecat.

După câteva clipe, s-a întins faţa de masă şi ni s-au adus mâncărari scumpe: fripturi, pui umpluţi şi paste de toate soiurile. Şi am mâncat până ne-am săturat, iar ea îmi dădea bucăţile în gură şi mă îmbia de fiecare dată cu cuvinte stăruitoare. Ni s-a adus apoi ibricul şi ligheanul de aramă, mi-am spălat mâinile, şi ea de asemeni; m-am stropit cu apă de trandafiri şi de mosc şi am luat loc, ca să stăm de vorbă. Şi ea mi-a recitat aceste două strofe:

Şi dacă dinainte ştiam de-a ta venire,
Ţi-aş fi întins porfira din sânge la picioare
Şi catifeaua neagră din ochii în sclipire.
Ţi-aş fi întins obrajii cu frăgezimi de floare,

O, călător, şi-ndată ai fi avut aproape
Un loc ce-al tău de voie-i pe dulcile-mi pleoape!

Mi-a povestit apoi necazurile ei; şi eu la fel, şi cu asta am ajuns încă mai îndrăgostit. Am început apoi zbenguielile şi jocurile, ne-am îmbrăţişat, şi ne-am dat mii de sărutări până la căderea nopţii. Atunci slujnicele ne-au adus din belşug de mâncat şi de băut. Şi am băut până la miezul nopţii. Ne-am culcat, ne-am îmbrăţişat, şi aşa până la ziuă. În viaţa mea n-am mai avut o noapte ca aceea.

A doua zi m-am sculat, am strecurat încet sub căpătâiul patului punga cu cele cincizeci de piese de aur, mi-am luat rămas bun de la ea şi eram gata să plec. Ea însă s-a pornit pe plâns şi mi-a spus:

— Stăpânul meu, când îţi voi mai vedea frumoasa faţă?

I-am răspuns:

— Voi veni în astă-seară chiar.

Ieşind, am găsit la poartă catârul care mă adusese în ajun, iar călăuza mă aştepta. M-am urcat pe catâr şi am ajuns la hanul Serur; am descălecat şi i-am dat călăuzei o jumătate de dinar de aur, spunându-i:

— Să te întorci astă-seară pe la apusul soarelui.

El mi-a răspuns:

— La poruncile tale!

Am intrat în han şi am mâncat; după aceea m-am dus pe la datornici ca să-mi strâng preţul mărfurilor; am primit banii şi m-am întors; am pus să se frigă o oaie şi am cumpărat dulciuri; am chemat un hamal căruia i-am arătat cum era casa doamnei şi unde se afla, l-am plătit dinainte şi i-am spus să ducă totul acolo. Eu am urmat să mă ocup de treburile mele până seara. Atunci, venind

călăuza, am luat cincizeci de dinari de aur, pe care i-am pus într-o batistă, şi am plecat.

Când am intrat în casă, am văzut că totul fusese curăţat, că se spălase pe jos, se lustruiseră vasele de bucătărie, se aprinseseră făcliile şi felinarele şi se pregătiseră mâncăruri, băuturi şi vinuri limpezite.

Văzându-mă, ea mi s-a aruncat în braţe, m-a sărutat şi mi-a şoptit:

— Oh, ce dor mi-era de tine!

Am mâncat până ne-am săturat. Slujnicele au ridicat masa şi ne-au adus băuturi. Şi am băut, şi am spart migdale, alune şi fistic până la miezul nopţii. Apoi ne-am culcat.

Dimineaţa m-am sculat şi, după obicei, i-am pus sub căpătâi cei cincizeci de dinari de aur. Am ieşit, la uşă am găsit catârul, pe care l-am încălecat şi m-am întors la han, ca să mă odihnesc. Seara m-am sculat, am pus să se pregătească pilaf presărat cu nuci şi migdale, o mâncare de gulii şi altele multe. Am cumpărat fructe, diferite soiuri de migdale, multe flori, şi am trimis totul la ea acasă. Apoi am luat cu mine cincizeci de dinari de aur în batistă, am ieşit, am încălecat pe acelaşi catâr, am ajuns la ea şi am intrat. Ne-am aşezat la masă, am mâncat şi am băut, şi ne-am desfătat în dragoste până dimineaţa. Când m-am sculat, i-am strecurat batista şi m-am întors la han ca de obicei.

Dar, continuând neîntrerupt lucrurile tot aşa, o zi după alta, am ajuns la sărăcie lucie, şi nu mai aveam un dinar, o singură drahmă. Nu ştiam ce să mai spun. Credeam în adâncul meu că totul era treaba unui diavol. Şi am rostit aceste strofe:

Când cel bogat se vede năpăstuit de soartă
Şi cade-n sărăcie, ce micşorat apare
În tot ce altădată era deprinsa-i stare...
Aşa un soare-n scapăt lucirea pală-şi poartă1

Un gând spre el, de pleacă spre-a nu se mai întoarce,
Din sufletul oricărui de-aci-nainte piere...
Şi chiar dacă mai vine, e fără mângâiere,
Căci numai pentru alţii norocul firu-şi toarce!

Să se arate-n stradă lui îi va fi ruşine
Şi, singur, fără semeni, mereu închis în sine,
Din ochi va stoarce lacrimi, secându-le izvorul...

Să nu aştepte nimeni vreodată ajutorul
De la ai săi; urgia în creştet de-o să-l bată
Îl leapădă şi ruda cea mai apropiată.

Nu mai ştiam ce să fac şi, copleşit de gânduri amare, am ieşit din han ca să mă mai mişc şi am ajuns în sucul Bain Ab-Kasrain, lângă poarta Zauilat. Acolo era multă lume adunată şi sukul era plin, fiind zi de sărbătoare şi de bâlci. M-am amestecat prin mulţime şi am văzut aproape de mine — aşa voia soarta — un călăreţ tare bine îmbrăcat. Împins din toate părţile, am fost înghesuit în el fără să vreau, iar mâna îmi ajunse tocmai lângă buzunarul lui şi-l atingea. Am simţit că era înăuntru un pacheţel rotund. I-am băgat repede mâna în buzunar şi am scos cu dibăcie pacheţelul, totuşi nu îndeajuns de uşor ca el să nu simtă şi să nu-mi vadă mişcarea. Atunci călăreţul, simţind că buzunarul i se uşurase, şi-a dus mâna la el şi şi-a dat seama că nu mai cuprindea nimic. S-a întors atunci spre mine, furios, a învârtit buzduganul şi mi-a dat o lovitură în cap. M-am prăbuşit de îndată şi am fost înconjurat de mulţi oameni, dintre care câţiva l-au oprit pe călăreţ, punând mâna pe frâul calului, şi i-au strigat:

— E ruşinos din partea ta să loveşti un om fără apărare, în grămădeala asta din jur!

Călăreţul le-a strigat:

— Să ştiţi cu toţii că-i un hoţ!

La aceste cuvinte m-am trezit din leşin şi am auzit

oamenii spunând:

— Ba nu, e un tânăr prea bine îmbrăcat şi prea ales ca să fie hoţ!

Şi toţi care erau de faţă se întrebau dacă furasem ori nu. Lămuririle se bateau cap în cap, dintr-o parte şi alta, şi schimburile de vorbe nu se mai încheiau. Eu eram dus de valul mulţimii, şi aş fi scăpat, desigur, de sub paza călăreţului, care nu voia să-mi dea drumul, dacă, după cum mi-era scris de soartă, guvernatorul şi străjerii, trecând pe acolo, n-ar fi intrat prin poarta Zauilat şi nu s-ar fi apropiat de îngrămădeala în mijlocul căreia mă aflam. El a întrebat:

— Dar ce se petrece aici?

Şi călăreţul i-a răspuns:,

— Pe Allah, o, emire, iată un hoţ! Aveam în buzunar o punga albastră cu douăzeci de dinari de aur şi el a găsit mijlocul, în înghesuială, să mi-o ia.

Şi guvernatorul l-a întrebat pe călăreţ:

— Ai vreun martor care să fi văzut hoţia?

Şd călăreţul a răspuns:

— Nu!

Atunci guvernatorul l-a chemat pe macadem, căpitanul de poliţie, şi i-a spus:

— Pune mâna pe el şi scotoceşte-l!

Şi m-a luat acela, căci Allah nu mă mai ocrotea, m-a despuiat de haine şi a găsit punga, care, într-adevăr, era de mătase albastră. A numărat banii, şi erau tocmai douăzeci de dinari de aur, cum spusese călăreţul.

Atunci guvernatorul, apucat de furie, a chemat paznicii şi pe cei din alaiul lui:

— Aduceţi-l aici!

Am fost dus în faţa lui şi el mi-a spus:

— Tinere, trebuie să-mi mărturiseşti adevărul. Recunoşti că ai furat această pungă?

Foarte ruşinat, am lăsat capul în jos şi am gândit o clipă în mine: „Dacă spun nu, nu mă crede, căci punga a fost găsită la mine; dacă spun da, voi fi de îndată închis”. Am

sfârşit prin a mă hotărî, spunând:
— Da, am furat-o!
Când a auzit asta, guvernatorul a rămas tare uimit; a chemat martori şi m-a pus s-o mai spun o dată în faţa lor. Şi toate acestea se petreceau la Bab-Zauilat.
Atunci guvernatorul a poruncit gâdelui să-mi taie mâna dreaptă, şi gâdele a şi făcut-o de îndată. Văzând asta, călăreţului i s-a făcut milă şi a mijlocit pe lângă guvernator să nu-mi fie tăiată şi cealaltă mână. Guvernatorul a primit, şi apoi şi-a urmat drumul. Oamenii care erau de faţă s-au milostivit de mine şi mi-au dat un pahar de vin ca să mă întăresc, căci pierdusem mult sânge şi eram tare slăbit. Dar călăreţul s-a apropiat de mine, mi-a întins punga, mi-a pus-o chiar în mână şi mi-a spus:
— Eşti un tânăr deosebit la chip şi nu ţi se potriveşte meseria de hoţ.
M-a părăsit, după ce m-a făcut să primesc punga. Şi m-am îndepărtat, învelindu-mi cu batista braţul pe care-l ascundeam în mâneca hainei. Eram foarte palid şi intr-o amarnică stare, după tot ce mi se întâmplase.
Şi, fără să ştiu unde merg, m-am îndreptat spre casa prietenei mele. Ajungând acolo, m-am aruncat pe un pat, istovit cu totul. Tânăra, văzând cât eram de palid şi de doborât, m-a întrebat:
— De ce suferi tu? De ce eşti aşa de palid?
Şi i-am răspuns:
— Mă doare capul, nu mi-e bine!
La aceste cuvinte, ea s-a întristat mult şi mi-a grăit:
— Stăpâne, de ce faci tu ca inima-mi să fie ca pe jar? Stai liniştit, te rog, ridică-ţi ochii spre mine şi spune-mi ce ţi s-a întâmplat astăzi. Căci citesc multe pe faţa ta!
Şi i-am răspuns:
— Ai milă, cruţă-mă de suferinţa de a-ţi mărturisi.
Ea a început să plângă:
— Ah, văd bine că nu mai vrei dragostea mea, te simţi obosit şi scârbit de mine! Nu mai eşti cu mine ca de

obicei!

A vărsat multe lacrimi întretăiate de suspine, dar se oprea din când în când şi iar mă întreba, şi nu-i dam niciun răspuns. Şi aşa până a venit noaptea. Ni s-a adus atunci să mâncăm, ni s-au pus dinainte fel de fel de bucate, ca de obicei, dar eu m-am ferit să gust ceva, căci mi-era ruşine să iau cu mâna stângă şi teamă că ea m-ar fi întrebat din ce pricină. I-am spus deci:

— Acum n-am poftă de mâncare.

Şi ea spuse:

— Vezi bine că bănuiam ceva. Spune-mi ce-a putut să ţi se întâmple astăzi şi de ce eşti trist, amărât şi cu jale în inimă şi în cuget?

Am sfârşit prin a-i spune:

— Am să-ţi povestesc totul îndată, încetul cu încetul.

La aceste cuvinte, ea uşurată, mi-a întins o cupă de vin.

— Haide, prietene, alungă-ţi gândurile negre. Iată cu ce se îndepărtează tristeţea. Bea din cupă şi apoi îmi vei povesti pricina necazurilor.

Şi i-am răspuns:

— Dacă o vrei neapărat, dă-mi atunci să beau cu mâna ta.

Şi ea mi-a apropiat cupa de buze, a înclinat-o uşor şi mi-a dat să beau. A umplut-o din nou şi mi-a întins-o. Atunci am făcut o sforţare, am întins mâna stângă şi am apucat cupa. Nu mi-am putut însă stăpâni lacrimile şi am izbucnit în hohote de plâns. Văzându-mă plângând astfel, nici ea nu s-a mai putut stăpâni, mi-a cuprins capul cu mâinile şi mi-a strigat, ca pierdută:

— Fie-ţi milă, spune-mi pricina plânsetelor tale! Mi-ai ars inima! Spune-mi cum se face că iei cupa cu mâna stângă?

I-am răspuns:

— Am un buboi la mână dreaptă.

Ea mi-a spus:

— Arată-mi-l, ca să-l deschid şi te vei simţi uşurat.

I-am răspuns:

— Nu e momentul să faci aşa ceva. Nu mai stărui, căci sunt hotărât să nu-mi dezvelesc mâna.

Am băut după aceasta până la fund cupa, şi am tot băut ori de câte ori mi-a întins-o plină şi, aşa, până ce m-am îmbătat de-a binelea. M-am întins atunci chiar acolo şi am adormit.

În timpul somnului, ea mi-a dezvelit braţul şi a văzut că mâna îmi era tăiată. Mi-a căutat în buzunar şi a dat peste punga albastră cu bani de aur. La vederea nenorocirii mele, a fost cuprinsă de o deznădejde fără margini şi a simţit o durere cum nu se mai poate alta în lume.

Când m-am trezit a doua zi dimineaţa, am văzut că-mi şi pregătise prânzul. Pe o farfurie se aflau patru pui fripţi, o supă de pasare şi vin din belşug. Mi le-a pus pe toate dinainte, şi eu am mâncat şi am băut. Am voit apoi să-mi iau rămas bun şi să plec. Dar ea m-a oprit şi m-a întrebat:

— Unde ai să te duci în starea asta?

I-am răspuns:

— Undeva ca să-mi trec vremea şi să-mi alung gândurile care mă copleşesc şi-mi apasă inima!

Iar ea îmi spuse:

— Oh, nu pleca! mai rămâi!

M-am aşezat, atunci, şi ea m-a privit lung. Şi apoi mi-a grăit:

— Prietene, ce nebunie din partea ta! Dragostea pentru mine te-a scos din minţi, văd bine, şi te-a îndemnat să-ţi cheltuieşti toţi banii. Mai mult, cred eu, mie mi se datoreşte că ţi-ai pierdut mâna dreaptă. Îţi jur, însă, şi Allah îmi e martor, că nu mă voi mai despărţi de tine şi nu te voi lăsa să pleci! Şi vei vedea că-ţi spun adevărul! Vreau chiar să mă mărit cu tine după toate legile.

La aceste cuvinte, a trimis să se aducă martori şi le-a vorbit:

— Fiţi martorii căsătoriei mele cu acest tânăr. Scrieţi contractul meu cu dânsul şi adeveriţi că am primit de la dânsul zestrea de nuntă.

Şi martorii au scris contractul nostru de căsătorie. Ea

le-a spus:

— Vă iau ca martori că toate bogăţiile pe care le am, şi care sunt în cufărul de aici, şi tot ce este avutul meu, chiar din această clipă le socot ale acestui tânăr.

Şi martorii au adeverit, şi au luat act de cuvintele ei şi de învoirea mea, şi au plecat după ce şi-au primit plata.

Tânăra m-a luat atunci de mână şi m-a dus la un dulap, l-a deschis, mi-a arătat o lădiţă, pe care de asemenea a deschis-o, şi mi-a spus:.

— Priveşte ce este în această lădiţă.

M-am uitat şi am văzut că era plină cu batiste, legate fiecare separat. Şi mi-a mărturisit:

— Sunt banii tăi; este ceea ce, zi cu zi, am primit de la tine. Într-adevăr, de câte ori îmi dădeai o batistă cu cincizeci de dinari de aur, aveam grijă să-i strâng şi să-i închid în această lădiţă. Acum ia înapoi ce este al tău. Allah ţi l-a păstrat şi ţi-a scris-o în soarta ta. Astăzi Allah te ocroteşte, şi m-a ales pe mine, ca să împlinesc ceea ce el a scris. De asemenea, nu încape îndoială că din pricina mea ţi-ai pierdut mâna dreaptă. Şi, o spun curat, nu pot să-ţi răsplătesc aşa cum ar trebui credinţa şi dragostea pentru mine, şi, chiar de mi-aş jertfi sufletul, tot n-ar fi de-ajuns şi tot ai fi în pagubă. Apoi adăugă: Ia-ţi în stăpânire avutul!

Am făcut cum spunea ea, am cumpărat o lădiţă nouă, în care am pus, rând pe rând, ceea ce, zi cu zi, luam din lădiţa tinerei. Mi-am recăpătat astfel banii pe care i-i dădusem, inima mi s-a umplut de bucurie şi toată durerea s-a risipit.

Am strâns-o în braţe şi ne-am aşezat să bem împreună cu voioşie. Îmi spunea vorbele cele mai dulci şi îi părea rău că făcea pentru mine atât de puţin, faţă de ce făcusem eu pentru ea. Apoi, ca să pună vârf, a înscris pe numele meu tot ce avea ca haine de preţ, giuvaieruri, bani, acareturi, terenuri, într-un act întărit cu pecete în faţa martorilor.

Şi în noaptea aceea, cu toate plăcerile în voia cărora

ne-am lăsat, a adormit foarte întristată de nenorocirea care, spunea ea, s-a abătut peste mine numai din pricina ei şi pe care-o cunoştea acum în toate amănuntele.

Din acea clipă ea n-a încetat să plângă şi să fie amărâtă de tot ce mi se întâmplase, şi, după o lună, a căzut la boală, care s-a înrăutăţit zi de zi, iar în a cincizecea zi a murit şi a trecut în rândul aleşilor de pe ceea lume.

I-am făcut toate pregătirile înmormântării, am pus-o în groapă şi am împlinit slujbele pentru morţi, necruţând nicio cheltuială. Venind de la cimitir, am intrat în casă, am cercetat tot ce moştenisem şi darurile pe care mi le făcuse. Am văzut că într-adevăr îmi lăsase multe bogăţii, proprietăţi şi acareturi, şi, între altele, mari magazii cu seminţe de susan. Şi tocmai cu vânzarea acestui susan te-am însărcinat, domnule, pentru care ai binevoit să primeşti un mic samsarlâc, mai prejos de meritele tale.

În ce priveşte întârzierile mele, de care ai putut să te miri, au avut loc fiindcă trebuia să vând tot ce-mi lăsase şi numai acum am ajuns la capăt, primindu-mi banii ce mi se cuveneau.

Te rog deci să nu refuzi răsplata din partea mea, tu, care mă primeşti ca oaspe în casă şi împarţi masa cu mine. Mă îndatorezi dacă primeşti banii pe care mi i-ai păstrat şi pe care i-ai câştigat din vânzarea seminţelor de susan.

Aceasta este istoria mea, şi acum ştii şi din ce pricină mănânc cu mâna stângă...

Atunci, mărite rege, îi spusei tânărului:

— Într-adevăr mă copleşeşti cu binefacerile tale!

Iar el îmi grăi:

— Nu e nimic! Şi acum, domnule misit, ai vrea să vii cu mine în ţara mea, la Bagdad? Am făcut mari cumpărături de mărfuri din Alexandria şi din Cairo, pe care trag nădejde să le vând cu câştig bun la Bagdad. Vrei să-mi fii tovarăş de drum şi părtaş la câştiguri?

Şi eu îi răspunsei:

— Dorinţa ta e poruncă!

Apoi hotărârăm ca dată de plecare sfârşitul lunii.

În acest timp mă ocupai de vânzarea tuturor acareturilor, fără să pierd nimic, şi, cu banii pe care-i luai, cumpărai tot mărfuri şi plecai, în tovărăşia tânărului, spre Bagdad, ţara lui, şi, de acolo, cu foarte mare câştig şi cu alte mărfuri, făcurăm calea până în această ţară, care-i împărăţia ta, o, rege al veacurilor!

Tânărul însă îşi vându repede aici marfa şi plecă din nou spre Egipt, unde urma să-l întâlnesc, când, în această noapte am avut păţania cu cocoşatul, datorită faptului că nu cunosc bine această ţară, în care nu sunt decât un străin care călătoreşte pentru treburile lui neguţătoreşti.

Şi aceasta este, rege al veacurilor, povestea pe care-o socot mai straşnică decât cea a cocoşatului!

Dar regele îi răspunse:

— Ei, nu, eu n-o găsesc aşa! Povestea asta nu-i chiar atât de minunată, misitule! Am să pun de îndată să fiţi spânzuraţi, ca să vă pedepsesc pentru nelegiuirea de-a fi ucis pe acest biet cocoşat, care era măscăriciul meu!

În acest moment al povestirii, Şeherezada văzu apropiindu-se zorii dimineţii şi, cu minte, tăcu.

Dar când se lăsă a douăzeci şi şaptea noapte

Ea spuse:

O, mărite rege, stăpânitorul Chinei a grăit:

— Am să vă spânzur pe toţi!

Dar atunci înaint- furnizorul, se plecă până la pământ şi spuse:

— Dacă îmi îngădui, am să-ţi povestesc întâmplarea pe care am trăit-o într-una din aceste zile şi care e mult mai uimitoare şi mai minunată decât povestea cocoşatului. Şi dacă ai s-o socoţi şi tu aşa, după ce vei fi auzit-o, să ne ierţi pe toţi!

Regele Chinei răspunse:

— Fie! Să ascultăm şi povestea ta.
Atunci el începu.

POVESTEA FURNIZORULUI STĂPÂNITORULUI CHINEI

Să ştii, rege al veacurilor; că noaptea trecută am fost poftit la o masă de nuntă, unde se aflau mulţi judecători şi învăţaţi cunoscători ai cărţii sfinte. Când s-a încheiat citirea *Coranului,* s-a întins faţa de masă, s-au orânduit bucatele şi s-a adus tot ce trebuia pentru ospăţ. Şi, între altele, se afla pe masă o mâncare cu usturoi, numită rozbaja, care se bucură de faimă şi-i foarte gustoasă, mai ales dacă orezul, care-i temeiul ei, este fiert atât cât trebuie, şi dacă usturoiul şi aromatele sunt potrivite aşa cum se cuvine pentru a-i da gust. Toţi musafirii începurăm să mâncăm cu mare poftă, afară de unul care nici au voi să se atingă de rozbaja. Şi, cum stăruiam mult ca să ia măcar, o îmbucătură, el se jură că n-o va face. Am îndoit atunci stăruinţele, dar el ne spuse:

— Vă rog! Nu mai stăruiţi atâta. Am încercat destul nenoroc când am mâncat-o odată.

Şi ne rosti această strofă:

Nu vrei să-l mai cunoşti pe om, şi pace!
Şi-i vechi prieten dintre-ai tăi! Ei, fugi de el
Şi scapi aşa, şi vremea-ţi eraţi... Cu fel de fel
De-nşelăciuni să umbli, nu se face!

Atunci, încetând să mai stăruim, îl întrebarăm:

— Pe Allah! şi care-i pricina că nu mănânci din această gustoasă rozbaja?

El ne răspunse:

— Am jurat să nu mănânc rozbaja decât după ce-mi voi fi spălat mâinile de patruzeci de ori în şir cu sodă, de patruzeci de ori cu potasă şi de patruzeci de ori cu săpun, în total de o sută douăzeci de ori.

Atunci stăpânul casei porunci slujitorilor să se aducă de îndată apă şi lucrurile cerute de musafir. Şi acesta îşi spălă mâinile de atâtea ori cât spusese. Apoi ce întoarse, luă loc, dar nu cu plăcere; îşi întinse mâna spre farfuria din care mâncam noi cu toţii şi, tremurând şi şovăind, începu să mănânee din rozbaja. Şi eram tare uimiţi de aceasta, dar furăm încă mai uimiţi când îi văzurăm mâna: îi lipsea degetul cel mare, avea numai patru degete! Şi musafirul mânca numai cu ele. Îi spuserăm atunci:

— Allah cu tine! Spune, cum se face că nu mai ai degetul cel mare? Poate e un beteşug din născare, aşa cum a voit-o Allah?' Sau ai păţit vreun necaz?

Atunci el ne răspunse:

— Fraţilor, n-aţi văzut totul! Nu un singur deget mare îmi lipseşte, ci două, căci nu-l mai am nici pe cel de la mâna stângă. Şi la picioare, tot aşa, am numai câte patru degete. De altfel, puteţi vedea şi singuri!

Şi ne arătă şi cealaltă mână, şi picioarele amândouă, şi văzurăm că era într-adevăr aşa cum ne spusese. Uimirea noastră crescu şi mai mult şi-i ziserăm:

— Ardem de nerăbdare şi am dori să ştim pricina pentru care îţi lipsesc degetele mari de la mâini şi de la picioare şi de ce te-ai spălat pe mâini de o sută douăzeci de ori la rând.

Atunci el ne povesti.

Să ştiţi cu toţii că tatăl meu a fost unul din marii negustori, ba era chiar cel mai mare negustor din Bagdad, pe vremea califului Harun Al-Raşid. Tata avea mare dragoste de vinuri bune şi de plăceri; îi plăcea muzica instrumentelor noastre cu coarde: audul şi kanunul. Când a murit, nu mi-a lăsat niciun ban, căci cheltuise totul. Dar, oricum, era tatăl meu şi i-am făcut

înmormântarea potrivit cu rangul lui, am dat praznice în cinstea lui şi am purtat doliu multe zile şi nopţi. După aceea, m-am dus să văd prăvălia care fusese a lui, am deschis-o şi n-am găsit în ea nimic de preţ; dimpotrivă, mi-am dat seama că lăsase mari datorii. Am mers atunci pe la creditorii tatei şi i-am convins să mai aştepte, dându-le încredinţare pe cât am putut. M-am pus apoi pe treabă, am vândut şi am cumpărat, şi plăteam datoriile săptămână de săptămână, după cum câştigam. Şi am urmat tot aşa, până ce am scăpat de toate datoriile, ba chiar mi-am mărit capitalul de la început prin câştiguri regulate.

Dar, într-o zi, pe când stăteam în prăvălia mea, am văzut o tânără fată. În viaţa mea n-am întâlnit ceva mai frumos. Era îmbrăcată cu haine strălucite şi era urcată pe un catâr. Înaintea ei mergea un hadâmb, şi îndărătul ei altul. Îşi opri catârul la intrarea în suk, coborî şi intră în suk, urmată de unul din hadâmbi. Şi acesta îi spuse:

— Stăpână, te rog! nu intra astfel în piaţă şi nu te arăta aşa trecătorilor. Ai să atragi asupra noastră mari nenorociri. Să plecăm de-aici!

Şi hadâmbul încercă s-o oprească. Dar ea nu-i luă în seamă cuvintele, şi începu să cerceteze toate prăvăliile din suk, una câte una, şi nu află prăvălie mai bine ţinută şi mai frumoasă decât a mea. Se îndreptă atunci spre ea, urmată mereu de hadâmb, luă loc în prăvălie şi-mi ură pace. În viaţa mea nu auzisem un glas mai dulce şi vorbe mai plăcute. Şi-şi descoperi faţa. Şi numai cât i-am aruncat o singură privire, şi am rămas adânc tulburat. Mi-a răpit inima! Nu-mi mai puteam desprinde ochii de pe faţa ei şi rostii aceste strofe:

Să-i spui frumoasei mele cu văl moale,
Dar moale cum hulubu-şi are-aripa,
Să-i spui că moartea-mi e-ndurare-n clipa
Când văd cum suferinţi îmi dau târcoale.

Să-i spui, să-mi fie ca o surioară,
Căci părăsii o viaţă liniştită
Cu gândul ca, atras de ea-n ispită,
Să fiu de-aripa ei aproape doară...

Auzind versurile, mi-a dat îndată răspunsul cu aceste strofe:

Mi-e istovită inima iubindu-te-n tăcere
Şi-o nouă dragoste nu vrea pe veci să mai trăiască...
Din întâmplare de-ar mai fi ca ochiu-mi să privească
Vreo frumuseţe-n faţă, n-ar simţi nicio plăcere.

N-aş smulge chipul tău — o jur — din inimă vreodată,
Şi totuşi tristă cât mă simt în setea după tine...
O, tu nici buza n-ai muiat-o-n cupă, ştii prea bine,
Iar eu din ea băui din plin o dragoste curată!

Apoi mi-a spus:

— Tinere negustor, ai stofe frumoase să ne arăţi? I-am răspuns:

— O, stăpână, robul tău e un biet negustor şi n-are nimic vrednic de tine. Mai aşteaptă puţin. Cum e tare de dimineaţă, ceilalţi negustori nu şi-au deschis încă prăvăliile. Îndată voi merge chiar eu să-ţi cumpăr de la ei toate stofele de preţ ce ţi-ar trebui.

Am început apoi să vorbim, şi mă-necam în marea dragoste pentru ea şi mă pârjoleam în aprinderea nebună pe care mi-o inspira.

Când ceilalţi negustori şi-au deschis prăvăliile, m-am ridicat şi am ieşit să-i cumpăr ceea ce-mi ceruse. Cumpărătura făcută pe socoteala mea s-a ridicat la suma de cinci mii de drahme. Am pus totul în braţele robului. Ea atunci s-a îndreptat spre celălalt rob, care-o aştepta cu catârul la intrarea pieţii, şi s-a îndepărtat. Nu m-a întrebat nimic de plată, nu mi-a amintit nimic de banii pe care mi-i datora şi pe care i-am luat asupra mea ca să-i plătesc

negustorilor. Nu mi-a spus nici cine era şi nici unde locuia. Iar mie mi-a fost ruşine să-i vorbesc de aceste lucruri. Şi mi-am luat îndatorirea să achit negustorii la sfârşitul săptămânii, nădăjduind că tânăra doamnă are să vină să-mi aducă banii. M-am întors acasă beat de dragoste. Mi s-a adus să mănânc, dar abia m-am atins de mâncare, căci eram cu gândul numai la frumuseţea şi la farmecele ei. Şi când m-am întins s-adorm, somnul n-a voit să-mi vină.

Şi am fost tot aşa vreme de o săptămână, la capătul căreia au venit negustorii să-mi ceară banii, dar cum nu aveam încă veşti de la doamnă, i-am rugat să mă mai păsuiască o săptămână. Ei au primit. Şi, într-adevăr, la sfârşitul săptămânii am văzut-o venind, chiar de dimineaţă, călare pe catârul ei, însoţită de un slujitor şi de doi hadâmbi. M-a salutat şi mi-a spus:

— Stăpâne, să mă ierţi că am întârziat puţin cu plata. Iată banii. Cheamă un zaraf care să cerceteze monezile de aur.

Am chemat un zaraf; un eunuc i-a înmânat banii, pe care acesta i-a găsit buni. Mi-am primit preţul şi am stat de vorbă cu tânăra până s-a deschis sukul, şi negustorii au venit la prăvăliile lor. Atunci ea mi-a spus:

— Mai am nevoie de cutare şi cutare lucruri. Du-te şi mi le cumpără...

I le-am cumpărat, pe socoteala mea, şi i le-am înmânat. Şi ea le-a luat şi a plecat, şi de data aceasta fără să-mi spună nimic despre plată. Când am văzut-o îndepărtându-se, m-am căit de încrederea mea, căci cumpărătura mă costase o mie de dinari de aur. Şi când am pierdut-o din vedere, mi-am spus „Nu pot pricepe această pasiune şi prietenie pe care le are pentru mine. Îmi aduce datoria de patru sute de dinari şi-mi ia mărfuri de o mie! Dacă lucrurile merg tot aşa, nu-mi mai rămâne decât falimentul şi risipirea avutului altora. De altfel, asupra mea se vor năpusti negustorii înşelaţi. Dar dacă această femeie nu-i decât o înşelătoare plină de viclenie? Dacă vrea să mă lege la ochi cu farmecul şi frumuseţea ei, ca o şireată,

care ştie că sunt. Un biet negustor fără ocrotire şi sprijin? Dacă-şi bate joc de mine şi-mi râde în spate? Şi nici măcar n-am întrebat-o unde locuieşte!“

Am rămas plin de griji şi de gânduri chinuitoare timp de o lună, la capătul căreia au venit negustorii să-şi ceară banii şi au stăruit în aşa fel că, pentru a-i linişti, m-am văzut silit să le spun că, pentru a-i plăti, am să vând totul, prăvălie, casă şi bunuri. Şi am fost astfel la un pas de ruină. Eram îngrijorat şi stăpânit numai de gânduri amare, când; am văzut-o deodată ivindu-se în suk, trecând poarta şi îndreptându-se spre prăvălia mea. Am simţit în clipa aceea cum se risipesc bănuielile şi grijile şi am uitat starea nenorocită în care fusesem în tot acest timp. S-a apropiat şi a-nceput să stea de vorbă cu mine, cu glasul ei atât de frumos şi spunându-mi cuvinte plăcute, cum numai ea ştia. Apoi mi-a grăit:

— Adu vizineaua şi cântăreşte banii ce ţi-i aduc!

Şi mi-a dat în adevăr tot ce mi se cuvenea, şi chiar mai mult, pentru cumpărăturile făcute de ea.

Apoi s-a aşezat lângă mine şi a început să vorbească în voie şi fără să se simtă stingherită. Îmi venea să mor de bucurie şi de fericire. Până la urmă m-a întrebat:

— Eşti însurat sau nu?

Şi i-am răspuns:

— Ei, nu! nu ştiu ce e femeia!

Şi mi-au dat lacrimi spunând asta. Atunci ea a urmat:

— De ce lăcrimezi?

Şi i-am răspuns:

— Mi-a trecut ceva prin gând.

L-am luat apoi pe slujitor în fundul prăvăliei, i-am întins câţiva dinari de aur şi l-am rugat să mijlocească între ea şi mine. El s-a pornit pe râs şi mi-a spus:

— Dar e îndrăgostită de tine, mai mult decât eşti tu de ea! Nu-i era ei a cumpăra stofe şi nu le-a cumpărat decât ca să-ţi vorbească şi să-ţi arate dragostea ei. Vorbeşte-i, spune-i ce doreşti şi fii încredinţat că nu va avea nimic împotrivă.

În clipa când voia să se-ndepărteze şi să-şi ia rămas bun de la mine, ea a băgat de seamă că am întins bani slujitorului care-o însoţea. A intrat din nou în prăvălie şi s-a aşezat surâzând. I-am spus:

— Arată robului tău bunăvoinţa pe care ţi-o cere şi iartă-l dinainte pentru ceea ce are a-ţi mărturisi!

I-am împărtăşit apoi ceea ce aveam în gând. Am văzut că asta îi făcea plăcere. Mi-a şi răspuns cu drăgălăşenie:

— Acest slujitor îţi va aduce răspunsul meu şi-ţi va arăta hotărârea mea! Tu fă întocmai cum îţi va spune el.

Apoi a plecat.

De îndată am înmânat negustorilor banii lor şi câştigul care li se cuvenea. Eu n-am avut, ce e drept, niciun câştig, dar în schimb am simţit o mare amărăciune, văzând după oarecare timp că nu primesc nicio veste de la ea. Şi din clipa când n-am mai văzut-o, mi-am pierdut cu totul somnul.

Dar, în sfârşit, după câteva zile, slujitorul a venit la mine. L-am primit cu grabă şi bunăvoinţă, rugându-l să-mi dea veşti despre ea. El mi-a spus:

— A fost bolnavă în zilele din urmă.

I-am cerut atunci amănunte, şi el mi le-a dat.

— Această tânără a fost crescută de stăpâna noastră, Zobeida, soţia favorită a lui Harun Al-Raşid, şi face parte dintre însoţitoarele ei. Stăpâna noastră o iubeşte ca pe copila ei şi nu-i refuză nimic. Acum câtăva vreme tânăra i-a cerut stăpânei voie să iasă din palat spunându-i: „Sufletul meu doreşte să se plimbe şi să se întoarcă apoi la palat”. Şi i-a dat voie. Din acea zi a ieşit în oraş atât de des că a ajuns pricepută la târguieli şi a putut să facă astfel cumpărături pentru stăpâna noastră Zobeida. Atunci te-a văzut, i-a vorbit stăpânei despre tine şi a rugat-o să te însoare cu ea. Iar stăpâna i-a spus: „Nu pot s-o fac înainte de a-l vedea şi eu pe tânăr. Dacă văd că-ţi seamănă în însuşiri, am să te mărit cu el.” Deci am venit să te văd şi să-ţi spun că scopul nostru este să te aducem în palat. Dacă putem face asta, fără să bănuiască cineva,

poţi fi sigur că te însori cu ea; dacă însă treaba este dată pe faţă, fără doar şi poate că ţi se va tăia capul. Ce spui?

I-am răspuns:

— Desigur că voi merge cu tine. Stăruie în ce-aţi pus la cale, aşa cum mi-ai vorbit.

Slujitorul a adăugat:

— De cum va veni noaptea, îndreaptă-te spre moscheea pe care-a zidit-o stăpâna noastră Zobeida pe Tigru; intră, fă-ţi rugăciunea şi aşteaptă acolo!

Şi i-am răspuns:

— Ascult, iubesc şi sunt plin de respect!

De îndată ce-a venit seara, m-am dus la moscheie, am intrat, am început să mă rog şi am rămas acolo întreaga noapte. În zori, am văzut nişte robi coborând dintr-o barcă. Şi aveau cu ei lăzi goale pe care le-au adus în moscheie, şi s-au întors apoi la barcă. Unul însă a rămas mai în urmă. M-am uitat la el bine şi am văzut că era tocmai cel ce-mi slujea de mijlocitor. După câteva clipe a intrat în moscheie şi a venit la mine prietena mea, tânăra însoţitoare a doamnei Sett-Zobeida. Când am văzut-o apropiindu-se, m-am dus repede la ea şi am îmbrăţişat-o. M-a îmbrăţişat şi ea, am stat puţin de vorbă şi mi-a arătat hotărârea ei. Mi-a spus să intru într-una din lăzi, pe care a încuiat-o cu cheia. N-am avut vreme nici să gândesc asupra acestor lucruri şi ajunsesem în palatul califului. Am fost scos din ladă şi mi s-au adus schimburi şi haine care preţuiau neîndoielnic cincizeci de mii de drahme. Am văzut apoi douăzeci de roabe albe, toate cu sâni minunaţi şi toate fecioare. În mijlocul lor se afla Sett-Zobeida, care abia putea să se mişte de gretuatea giuvaerurilor şi a hainelor strălucitoare. Când s-a apropiat, tinerele însoţitoare s-au aşezat pe două rânduri înaintea ei, iar eu am făcut câţiva paşi şi am sărutat pământul. Ea mi-a făcut semn să mă aşez în faţa ei. Începu să mă întrebe de treburile mele, de părinţi şi obârşie. Şi i-am răspuns la tot ce mă întreba. Foarte mulţumită, a spus:

— Pe Allah! văd că nu m-am căznit zadarnic ca s-o

cresc pe această fată, de vreme ce îi găsesc un astfel de soţ!

Apoi către mine:

— Să ştii că această fată este ca şi un copil al meu. Va fi o soaţă supusă şi blândă în faţa lui Allah şi a ta!

M-am plecat, am sărutat pământul şi am primit să mă însor cu tânăra.

Mi-a spus atunci să rămân în palat zece zile. Şi am rămas, fără să ştiu ce s-a făcut cu fata în acest timp. Masa mi-o aduceau alte fete şi tot ele mi-o serveau.

După trecerea timpului trebuincios pentru pregătirile nunţii, Sett-Zobeida l-a rugat pe emirul credincioşilor să-i îngăduie s-o mărite pe tânără, şi el i-a dat voie, dăruindu-i şi zece mii de dinari de aur. Atunci Sett-Zobeida a adus cadiul şi martorii, care au scris contractul. După asta, a început serbarea. S-au pregătit dulciurile de toate felurile şi mâncările obişnuite. S-a mâncat şi s-a băut; s-au împărţit bucate pe farfurii în tot oraşul. Şi a durat petrecerea zece zile întregi. Apoi tânăra a fost dusă la hammam, ca să fie pregătită, după obicei.

În acest timp s-a întins masa pentru mine şi pentru oaspeţii mei şi s-au adus mâncări minunate, între altele, pui fripţi, plăcinte de tot felul, tocături gustoase, zaharicale aromate cu mosc şi apă de trandafiri. Era şi o rozbaja în stare să înnebunească şi pe omul cu mintea cea mai cumpănită. Abia aşezat la masă, nu m-am putut opri de-a mă arunca asupra acestei rozbaja şi am mâncat de m-am umflat. Mi-am şters apoi mâinile, dar am uitat să mă spăl.

M-am sculat de la masă şi am rămas liniştit până noaptea. S-au aprins făcliile şi au intrat cântăreţele din gură şi din instrumente. Mireasa a fost îmbrăcată în mai multe rânduri, de fiecare dată în alt fel. Şi ori de câte ori trecea pe dinaintea lui, fiecare oaspe punea un ban de aur pe tava care era purtată după obicei. Şi era palatul plin de mulţimea oaspeţilor. Şi aşa a fost până la capătul serbării. Atunci am intrat în camera unde a fost adusă

mireasa, însoţitoarele au dezbrăcat-o şi au ieşit.

Când am văzut-o goală, noi singuri în pat, am luat-o în braţe şi, în bucuria mea, nu-mi venea să cred că era a mea într-adevăr. Dar, în acest moment, ea a simţit mirosul mâinii cu care mâncasem rozbaja şi deodată a scos un strigăt! În grabă au venit însoţitoarele din toate părţile, în timp ce eu, tremurând şi tulburat, nu ştiam care era pricina. Şi tinerele au întrebat-o:

— Surioara noastră, ce s-a întâmplat?

Ea le-a spus:

— Oh, scăpaţi-mă de acest nătâng, pe care-l credeam binecrescut.

Şi am întrebat-o:

— Dar ce-ai găsit la mine prostesc ori smintit?

Ea mi-a strigat:

— Nechibzuitele! Cum de-ai putut să mănânci rozbaja şi să nu te speli pe mâni? Pe Allah, nu te mai vreau, ai prea puţină minte, iar ce ai făcut e-o nelegiuire!

După aceste vorbe, a luat un bici, s-a năpustit asupra mea şi mi-a dat lovituri pe spinare şi pe buci, cu atâta tărie şi atât de multe că mi-am pierdut cunoştinţa. S-a oprit atunci şi le-a spus însoţitoarelor:

— Luaţi-l şi duceţi-l la guvernatorul oraşului, ca să pună să i se taie mâna cu care a mâncat rozbaja şi apoi nu şi-a spălat-o!

Auzind acestea, mi-am venit în simţiri şi-am strigat:

— Numai la Allah atotputernicul afli ajutor şi tărie! Numai fiindcă am mâncat rozbaja şi nu m-am spălat trebuie să mi se taie mâna? Unde s-a mai văzut aşa ceva?

Însoţitoarele tinerei au început să pună vorbă bună pe lângă ea, rugându-o:

— O, soră, nu-l pedepsi de data asta! Ai milă şi iartă-l!

Atunci ea a spus:

— Fie, n-am să-i tai mâna, dar oricum trebuie să i se taie ceva şi la mâini, şi la picioare!

Şi a ieşit lăsându-mă singur.

Am rămas singur zece zile, fără s-o văd. Dar, după

aceste zile, a venit şi mi-a grăit:

— O, nepriceputule! Sunt eu în ochii tăi un lucru atât de neînsemnat, de mănânci rozbaja şi nu te speli?

Şi a strigat la însoţitoarele ei:

— Legaţi-i mâinile şi picioarele!

A luat atunci un brici bine ascuţit şi mi-a tăiat degetele mari de la mâini şi de la picioare. De aceea mă vedeţi, voi, toţi de aici, în această stare.

Am leşinat îndată, dar ea mi-a pus pe răni praf din rădăcină de leac şi sângele s-a oprit. Şi atunci am rostit, mai întâi în gând, şi apoi cu glas tare:

— N-am să mai mănânc în viaţa mea rozbaja, fără să-mi spăl mâinile de patruzeci de ori cu sodă, de patruzeci de ori cu potasă şi de patruzeci de ori cu săpun!

La aceste cuvinte, ea m-a pus să jur că n-am să mai mănânc rozbaja, fără să fac aşa cum făgăduisem.

Voi, toţi cei adunaţi aici, aţi stăruit să mănânc din rozbaja. M-am îngălbenit auzindu-vă şi mi-am spus: „Iată mâncarea din pricina căreia mi-am pierdut degetele!“ Şi când aţi voit neapărat să mănânc din ea, m-am văzut silit, potrivit cu jurământul, să fac ce-am făcut!

Eu atunci, o, rege al veacurilor, spuse furnizorul, l-am întrebat pe tânărul negustor din Bagdad, în vreme ce toţi ascultau:

— Dar ce s-a făcut cu soţia ta?

Şi el ne-a povestit:

— După ce am făcut jurământul, inima i s-a liniştit şi m-a iertat. Am luat-o în braţe şi am dormit cu ea. Şi am rămas aşa în bună înţelegere mai mult timp.

Şi mi-a spus într-o zi:

— Să ştii că nimeni de la curtea califului n-a aflat ce s-a petrecut între tine şi mine! Nimeni, afară de tine, n-a intrat vreodată în acest palat. Şi dacă tu ai intrat aici, o datorăm numai mărmimiei stăpânei noastre Zobeida.

Mi-a înmânat apoi cincizeci de mii de dinari de aur şi mi-a spus:

— Ia banii şi du-te de cumpără o casă mare în care vom

locui amândoi.

Am ieşit şi am cumpărat o casă mare şi frumoasă, unde am dus bogăţiile soţiei mele, darurile ce le-a primit, lucrurile scumpe, stofele alese, mobilele şi toate celelalte. Şi am trăit împreună fericiţi.

La un an, după voia lui Allah, soţia mi-a murit. Nu mi-am mai luat altă soţie şi m-am hotărât să călătoresc. Am plecat din Bagdad, după ce mi-am vândut bunurile, şi am pornit în călătorie până am ajuns în acest oraş.

Aceasta, o, rege al vremii noastre, este povestea pe care mi-a spus-o tânărul negustor din Bagdad! Atunci, noi, musafirii, am mâncat până am isprăvit şi apoi am plecat.

Şi chiar plecând de la această masă, am avut, în timpul nopţii, necazul cu cocoşatul. Şi s-a întâmplat ceea ce ştiţi cu toţii.

Aceasta mi-e povestea, şi o cred mai uimitoare decât aceea cu cocoşatul!

Pacea fie cu voi!

Atunci stăpânitorul Chinei spuse:

— Te înşeli! Nu-i mai minunată decât întâmplarea cu cocoşatul; e mult mai prejos! Ce mai stau la îndoială? Am să vă răstignesc pe toţi, până la unul!

Dar, în aceeaşi clipă, înainta doftorul iudeu care sărută pământul şi spuse:

— O, rege al acestor vremi, am să-ţi povestesc o întâmplare care, desigur, va fi mai straşnică decât tot ce-ai auzit, chiar şi decât aceea cu cocoşatul!

Iar regele Chinei spuse:

— Haide, arată ce ştii, căci am ajuns la capătul răbdării!

Şi doftorul iudeu începu.

POVESTEA DOFTORULUI IUDEU

Ceea ce am să vă povestesc este cea mai ciudată întâmplare din tinereţea mea.

Învăţam medicina şi ştiinţele la Damasc. După ce mi-am însuşit bine meseria, am început s-o practic şi să-mi câştig viaţa.

Într-o zi un rob din casa guvernatorului Damascului veni la mine, îmi spuse să-l însoţesc, şi mă călăuzi la casa guvernatorului. Acolo, într-o mare sală, văzui un pat de marmură încrustat cu plăci de aur. Şi în acest pat era culcat un fiu al lui Adam bolnav. Era un tânăr frumos de nu mai avea pereche pe lume. Mă oprii la căpătâiul lui şi-i urai întremare grabnică şi sănătate. Îmi răspunse numai prin semne din ochi. Şi-i spusei:

— Stăpâne, dă-mi mâna.

El îmi întinse mâna stângă, ceea ce mă miră mult şi mă gândii în mine: „Pe Allah, ce lucru uluitor! Iată un om cu o înfăţişare atât de cuviincioasă şi, desigur, dintr-o familie nobilă, şi totuşi nu ştie ce-i politeţea. Uimitor lucru!“ Dar asta nu mă împiedică să-i pipăi pulsul şi să-i scriu o doftorie. Şi mă dusei să-l văd timp de zece zile, după care îşi recapătă puterile şi putu să se scoale din pat. Îl îndemnai să meargă la hammam, să facă o baie şi să se întoarcă acasă spre a se odihni.

Ca să-mi arate recunoştinţa, guvernatorul Damascului mă îmbrăcă într-o haină de onoare scumpă şi mă numi doftor al său şi totodată al spitalului din Damasc. Tânărul, care în tot timpul bolii îmi întinsese mâna stângă, mă rugă să-l însoţesc la hammam, deschis atunci numai pentru el, fiind împiedicaţi să intre ceilalţi muşterii. Când ajunserăm la hammam, slujitorii se apropiară de tânăr, îl ajutară să se dezbrace, îi luară hainele şi-i dară altele curate şi noi. Odată gol, observai că tânărul nu avea mâna dreaptă. Văzând asta, rămăsei tare uimit şi îndurerat, dar mirarea îmi crescu şi mai mult văzând pe trupul lui urme de lovituri de nuiele. Tânărul se întoarse spre mine şi-mi spuse:

— O, doftore al tuturor vremilor! Nu te mira văzându-mă în această stare, căci am de gând să-ţi povestesc îndată pricina, şi vei auzi ceva într-adevăr neobişnuit. Dar să aşteptăm, să ieşim mai întâi din hammam.

După ce părăsirăm hammamul, ajunserăm acasă, unde ne aşezarăm să ne odihnim puţin şi luarăm masa stând de vorbă între noi. Tânărul mă întrebă:

— Nu ţi-ar plăcea mai mult să ne urcăm în sala de sus?

Îi răspunsei:

— Da, negreşit!

Dădu poruncă slujitorilor să ne pregătească o oaie la frigare şi să ne-o aducă în sala de sus, unde urcarăm şi noi. Şi robii ne aduseră curând oaia friptă şi tot soiul de fructe. Şi începurăm să mâncăm, el însă slujindu-se de mâna stângă. Şi-l îndemnai:

— Acum povesteşte-mi totul.

El îmi răspunse:

— O, doftore al tuturor vremilor, ascultă deci! Sunt născut la Mossul, unde familia mea trece printre cele mai de seamă din oraş. Tata a fost unul din cei zece copii pe care bunicul i-a lăsat la moartea lui, şi era cel mai mare dintre fraţi. Tata, ca şi ceilalţi unchi ai mei, era însurat la moartea bunicului meu. Dar numai el a avut un băiat, pe mine, pe când ceilalţi unchi n-au avut, nici unul, copii. De aceeea, pe măsură ce creşteam, creştea şi dragostea unchilor mei, care se bucurau de îndată ce mă vedeau.

Într-o zi, când eram cu tata în marea moschee din Mossul, pentru rugăciunea de vineri, am văzut că după rugăciune toată lumea pleacă, în afară de tata şi de unchii mei, care se aflau şi ei acolo. Se aşezaseră cu toţii pe marele covor, şi eu alături de ei. Începură să povestească despre călătorii şi minunăţii din ţările străine şi din marile oraşe îndepărtate. Se vorbi îndeosebi de Cairo şi de Egipt. Şi unchii ne depănară poveştile minunate auzite de la călătorii prin Egipt, şi, după părerea lor, nu era pe pamânt ţară mai frumoasă ca Egiptul, nici fluviu mai frumos ca Nilul. Pe drept au cântat poeţii şi

ţara, şi Nilul!

Unchii mei începură deci să înşire toate minunile Egiptului şi ale Nilului, cu multă pricepere şi cu atâta căldură în glas că, atunci când încetară povestirile şi merse fiecare acasă, eu am rămas tare mişcat şi pe gânduri, şi mintea mea nu se putea desprinde de amintirea plăcută a lucrurilor pe pare le auzisem despre această ţară minunată. Întors acasă, n-am putut închide ochii toată noaptea şi mi-a pierit pofta de mâncare şi de băutură.

Peste câteva zile am aflat că unchii mei făcuseră pregătiri pentru o călătorie în Egipt şi atât l-am rugat pe tata, şi atât am plâns, că m-a lăsat să plec cu ei, ba mi-a cumparat şi mărfuri ca să fac negoţ. Dar i-a sfătuit pe unchii mei să nu mă ducă până în Egipt, ci, în drum, să mă lase la Damasc, ca să-mi vând mărfurile cu câştig. Mi-am luat rămas bun de la tata, m-am întâlnit cu unchii şi, cu toţii împreună, am părăsit oraşul Mossul, pornind în călătorie.

Am călătorit astfel până la Alep, unde ne-am oprit pentru câteva zile, şi de-acolo am luat-o spre Damasc, unde în curând am şi ajuns.

Văzurăm Damascul, pitit în mijlocul grădinilor, apelor curgătoare, arborilor, fructelor şi păsărilor. Era un rai plin de plăceri, dar mai cu seamă se aflau acolo din belşug fructe gustoase, de toate soiurile.

Traserăm la un han şi unchii mei rămaseră în Damasc până-şi vândură mărfurile aduse din Mossul şi cumpărară altele în Damasc, ca să le vândă în Cairo. Şi vândură şi mărfurile mele, cu asemenea câştig, că pentru fiecare drahmă de marfă m-am ales cu cinci drahme de argint. Şi mult m-a bucurat acest lucru. Apoi unchii m-au lăsat singur la Damasc şi au pornit spre Egipt.

Am rămas la Damasc, unde am închiriat o casă atât de minunată, că limba omenească n-ar fi în stare să-i înşire frumuseţile. Mă costa doi dinari de aur pe lună. Dar asta nu e totul. Am început să fac cheltuieli mari şi să trăiesc

împlinindu-mi toate poftele, nelipsindu-mă de nici un fel de mâncare sau de băutură. Şi am dus-o tot aşa, până am cheltuit toţi banii.

Într-o zi, cum stăteam în pragul casei şi respiram aerul răcoros, am văzut apropiindu-se de mine o fată bogat îmbrăcată şi întrecând în eleganţă tot ce văzusem în viaţa mea. Am poftit-o să-mi cinstească locuinţa cu vizita ei. N-a făcut mofturi şi, drăgălaş, a trecut pragul casei. Am închis uşa după noi şi, tare vesel, am luat-o în braţe şi am dus-o în sala cea mare. Acolo şi-a ridicat iaşmacul şi mi-a apărut în toată frumuseţea ei. Am găsit-o atât de răpitoare că m-am îndrăgostit nebuneşte de ea.

Am pregătit repede o masă, pe care am acoperit-o cu mâncări gustoase, cu fructele cele mai alese şi cu tot ce se cuvenea în asemenea împrejurare. Şi am mâncat şi ne-am desfătat, şi iarăşi am băut, aşa că ne-am îmbătat de-a binelea. Am cuprins-o atunci în braţe, şi noaptea pe care-am petrecut-o împreună, până dimineaţa, va rămâne fără îndoială printre cele mai frumoase din viaţa mea. Dimineaţa, crezui că se cade să-i ofer zece dinari de aur. Ea însă refuză, spunându-mi că n-ar putea primi niciodată ceva de la mine. Şi adăugă:

— De altfel, dragul meu, voi veni să te văd peste trei zile, pe înserate. Aşteaptă-mă, negreşit. Şi, cum eu mă invit la tine, nu vreau să faci cheltuieli. Deci îţi voi da eu banii pentru pregătirea unei mese ca şi cea de astăzi.

Îmi întinse apoi zece dinari de aur şi mă sili să-i primesc. Îşi luă rămas bun şi plecă, luând şi mintea mea cu ea. Şi, aşa cum mi-a făgăduit, veni să mă vadă după trei zile. Era îmbrăcată încă mai bogat decât întâia dată, şi atât de frumos, că limba ar încerca zadarnic să descrie stofele brodate cu aur şi mătăsurile care-o împodobeau. Din partea mea, pregătisem tot ce trebuia şi, într-adevăr, nu cruţasem nimic. Mâncarăm şi băurăm şi de data aceasta şi, se înţelege, ne-am şi culcat împreună. Şi-mi făgădui că va veni iar după trei zile. Şi veni, aşa cum ne înţelesesem, şi, din partea mea, o primii cu toată cinstea

ce i se cuvenea. Atunci îmi spuse:

— Stăpânul meu drag, într-adevăr mă găseşti frumoasă?

Îi răspunsei:

— Ei, de bună seamă, pe Allah!

Ea adăugă:

— Îngăduie-mi să aduc aici o fată mai frumoasă decât mine şi mai tânără, ca să se veselească şi ea cu noi şi să putem râde şi juca împreună. Ea însăşi m-a rugat s-o iau cu mine, ca să petrecem şi să facem nebunii în trei.

Primii din toată inima. Îmi dădu, de data asta, douăzeci de dinari de aur şi-mi ceru să mă îngrijesc de tot ce trebuie, ca să le primesc în chip vrednic, şi pe ea, şi pe tânăra ce-o va însoţi. Îşi luă apoi rămas bun şi plecă.

Deci, în a patra zi, am pregătit totul cu dărnicie, după obicei, mai ales că trebuia să primesc în chip vrednic pe noua musafiră. Şi, de cum a apus soarele, prietena mea s-a arătat, însoţită de o fată cu un mare iaşmac. Au intrat şi s-au aşezat. Eu, foarte voios, am aprins făcliile şi am rămas la poruncile lor. Şi-au scos iaşmacurile şi am putut-o admira pe noua-venită. Allah! Allah! era ca luna plină; şi o găseam în adâncul meu mai frumoasă decât tot ce văzuseră ochii mei până atunci. M-am grăbit să le pun dinainte tăvi pline cu bucate şi cu băuturi. Şi au început să bea şi să mănânce. În tot acest timp, o îmbrăţişam pe noua-venită, îi umpleam cupa şi beam şi eu cu ea. Dar asta trezi gelozia celeilalte, care însă nu lăsă să se vadă nimic, ba chiar spuse:

— Pe Allah! această fată e minunată! De altfel, nu-i aşa că arată mai bine decât mine?

Răspunsei cu naivitate:

— Ai dreptate, într-adevăr!

Ea îmi răspunse:

— Ia-o şi du-te să te culci cu ea; asta îmi va face plăcere!

Şi răspunsei:

— Poruncile tale le respect şi mă supun lor!

Se ridică şi ne deretică ea însăşi patul, împingându-ne spre el. Şi îndată mă întinsei cu noua prietenă şi o ţinui la pieptul meu până dimineaţa.

Dar iată că, trezindu-mă, îmi văzui mâna plină de sânge. Crezui că visez şi-mi frecai ochii, ca să-mi dau mai bine seama ce e, şi mă încredinţai că era aievea. Cum se făcuse de-a binelea ziuă, voii s-o trezesc pe fata care dormea încă, şi-i atinsei uşor capul. Dar de îndată capul se despărţi de trup şi se rostogoli jos.

Gelozia celeilalte îşi împlinise voia.

Neştiind la ce să mă hotărăsc, am rămas un ceas încheiat pe gânduri, apoi m-am sculat, m-am dezbrăcat şi am săpat o groapă chiar în sala în care ne aflam. Am dat la o parte lespezile de marmură, am pus mâna pe sapă şi am făcut o groapă destul de mare, ca să cuprindă trupul, pe care l-am coborât în ea, şi am pus ţărâna la loc şi lespezile, aşa cum fuseseră.

Apoi m-am îmbrăcat, am luat banii care-mi mai rămâneau, am ieşit să găsesc pe stăpânul casei şi i-am plătit înainte chiria pe încă un an, spunându-i:

— Sunt nevoit să plec în Egipt, ca să mă întâlneso cu unchii mei care mă aşteaptă acolo.

Şi am plecat.

Când am ajuns la Cairo, mi-am găsit unchii, care fură tare bucuroşi văzându-mă şi mă-ntrebară ce m-a făcut să vin în Egipt. Le-am răspuns:

— Numai dorinţa de-a vă vedea şi teama de-a cheltui în Damasc banii pe care-i mai am.

M-au poftit să locuiesc cu ei ceea ce am primit Şi am rămas cu ei un an întreg, desfătându-mă, bând, mâncând, vizitând locurile mai deosebite din oraş, admirând Nilul şi veselindu-mă în tot felul.

Din nenorocire, unchii mei, care câştigaseră mult din vânzarea mărfurilor, se gândiră să se întoarcă la Mossul. Dar, cum nu voiam să-i însoţesc, am dispărut, ferindu-mă din calea lor; şi au plecat singuri, spunându-şi: Se vede că s-a dus înainte la Damasc, ca să ne pregătească o

locuinţă, deoarece cunoaşte bine oraşul”.

După plecarea lor am început să cheltuiesc şi să risipesc banii, rămânând în Cairo încă trei ani. Şi în fiecare an trimiteam la soroc preţul chiriei proprietarului casei mele din Damasc. După aceşti trei ani, cum abia îmi mai rămăseseră banii de drum, m-am hotărât, din plictiseală şi din lipsă de treabă, să mă întorc în Damasc.

Am plecat deci şi, ajungând în Damasc, m-am dus de îndată acasă, unde, chiar din prag, am fost primit cu mare bucurie de proprietar, care, urându-mi bun venit, mi-a dat cheile casei. Mi-a arătat că lacătul era neatins şi pecetluit, aşa cum l-am lăsat. Şi, într-adevăr, intrând, am văzut că toate erau în rânduială, cum le lăsasem la plecare.

Întâiul lucru pe care l-am făcut a fost să spăl de îndată pardoseala, ca să nu se vadă vreo urmă din sângele femeii ucise de geloasa ei prietenă. Şi numai atunci, liniştit, m-am întins în pat, ca să mă odihnesc după oboselile călătoriei.

Dar cum am ridicat perna ca s-o aşez mai bine, am dat peste o salbă de aur cu trei rânduri de mărgăritare limpezi. Era tocmai salba acelei fete, pusă acolo în noaptea iubirii noastre. La această amintire, am izbucnit în plânsete de părere de rău, bocind moartea tinerei. Am ascuns apoi salba în căptuşeala hainei mele.

După o odihnă de trei zile, m-am gândit să merg în suk, să-ncerc a-mi găsi o îndeletnicire şi să-mi mai văd cunoscuţii. Dar era scris de Ursită să fiu ispitit de cel rău şi să cad în păcat; căci ursita trebuie să se împlinească. Ajungând în suk mi-a venit în gând să mă desfac de salba de aur şi de mărgăritare, vânzându-le. Le-am scos din căptuşeala hainei şi le-am arătat celui mai dibaci dintre misiţii pieţii. M-a chemat să vin la el în prăvălie, şi chiar el, de îndată ce piaţa fu în toi, a luat salba, m-a rugat să-l aştept şi s-a dus să o arate negustorilor şi clienţilor. După o oră s-a întors şi mi-a spus:

— Credeam, la, început, că această salbă e din aur curat, că mărgăritarele sunt adevărate, şi că valorează

cel puţin o mie de dinari de aur. Dar mă înşelam, salba este falsă. E făcută după vicleşuguri de-ale frâncilor, care ştiu să imite aurul, mărgăritarele şi pietrele preţioase. Nu mi s-a oferit pe ea decât o mie de drahme.

I-am răspuns:

— Da, într-adevăr, ai dreptate. Salba este falsă. O făcusem numai ca să-mi bat joc de o femeie căreia i-am dăruit-o. Şi, printr-o întâmplare rară, această femeie murind, a lăsat-o ca moştenire soţiei mele. Am hotărât s-o vindem pe orice preţ. Ia-o, dă-o şi adu-mi mia de drahme!

În acest moment al povestirii, Şeherezada văzu apărând zorii şi, cu minte, tăcu.

Dar când se lăsă a douăzeci şi opta noapte

Ea urmă:

— O, mărite rege, doftorul iudeu povesti astfel mai departe:

Când tânărul i-a spus misitului să vândă salba cu o mie de drahme, acela a înţeles că vânzătorul nu cunoştea valoarea ei şi că ori o furase, ori o găsise: că lucrul trebuia, oricum, lămurit. A luat deci salba, s-a dus la starostele misiţilor din suk şi l-a rugat să-l înştiinţeze pe guvernatorul oraşului spunându-i: „Această salbă mi-a fost furată! Şi tocmai l-am aflat pe hoţ. Este un tânăr, îmbrăcat ca fiii de negustori; se află în locul cutare, la misitul cutare”.

Şi tânărul îşi urmă astfel povestirea:

Deodată, pe când aşteptam întoarcerea misitului cu banii, m-am văzut înconjurat şi ridicat de nişte paznici care m-au dus cu sila la guvernator. Acesta m-a întrebat despre salbă şi i-am povestit la fel ca şi misitului. Atunci guvernatorul a început să râdă şi mi-a spus:

— Am să-ţi arăt eu adevăratul preţ al salbei!

A făcut semn paznicilor, care m-au înhăţat, mi-au scos hainele şi s-au năpustit asupra mea cu lovituri de nuiele şi

de bici până ce trupul mi s-a umplut tot de sânge. Atunci de durere am strigat:

— Voi spune adevărul. Această salbă am furat-o de la misiţi!

Şi socoteam în gândul meu că era mai bine să spun aşa, decât să mărturisesc uciderea tinerei femei în casa mea. Atunci, desigur că aş fi fost osândit la moarte şi spânzurat pentru ispăşirea crimei.

De îndată ce m-am învinuit singur de furt, mi-au şi apucat braţul şi mi-au tăiat mâna dreaptă, ca pedeapsă. Pe urmă mi-au pus braţul în ulei clocotit, ca să se închidă rana. Leşinând de durere, mi-au dat de băut, ca să-mi vin în simţiri. Apoi mi-am luat mâna tăiată şi m-am întors acasă.

Odată ajuns, proprietarul care aflase tot, mi-a spus:

— De vreme ce s-a dovedit că eşti vinovat de furt şi de lucruri neîngăduite, nu te mai pot ţine în casa mea. Ia-ţi lucrurile şi caută-ţi adăpost aiurea!

I-am răspuns:

— Te rog să-mi dai un răgaz de două-trei zile, ca să-mi caut altă locuinţă

Şi mi l-a dat. Apoi m-a lăsat şi s-a dus.

M-am aruncat la pământ, am plâns şi mi-am spus în sine-mi: „Cum am să mă întorc eu acum în Mossul, ţara mea, şi cum să mai am curajul să-mi revăd părinţii, cu mâna tăiată? Părinţii n-au să mă creadă când le-oi spune că sunt nevinovat! Nu am altceva de făcut decât să mă las în voia lui Allah, care, singur, îmi va trimite un mijloc de scăpare!“

Din pricina durerii şi a amărăciunilor, am căzut bolnav şi n-am putut merge să-mi găsesc altă locuinţă. În a treia zi, cum stăteam culcat, deodată au năvălit oamenii guvernatorului general din Damasc, iar proprietarul casei şi starostele misiţilor s-au apropiat de mine.

— Guvernatorul general a fost pus în cunoştinţă de furtul salbei, mi-a spus proprietarul. Acum se ştie că această salbă nu a fost a starostelui samsarilor, chiar a

guvernatorului general, sau mai degrabă a uneia din fetele lui, dispărută acum trei ani! Au venit să te ridice!

La aceste cuvinte, am început să tremur din tot trupul şi să-mi spun: „Acum voi fi osândit la moarte. E mai bine să mărturisesc guvernatorului tot adevărul. El singur va hotărî de moartea şi de viaţa mea.“ Am fost apucat, legat şi dus, cu lanţul de gât, în faţa guvernatorului. Am rămas acolo cu starostele misiţilor. Guvernatorul, privindu-mă, le-a spus oamenilor lui:

— Acest tânăr nu poate fi hoţ şi n-am nicio îndoială că i s-a tăiat mâna pe nedrept. Iar acest staroste al misiţilor este mincinos şi un pârâş sfruntat! Puneţi mâna pe el şi duceţi-l la închisoare.

Apoi guvernatorul i-a spus starostelui:

— Ai să dai îndată despăgubire tânărului pentru mâna tăiată, altfel am să te spânzur şi am să-ţi confisc toate bunurile, toată averea, samsar blestemat!

A strigat pe urmă către paznici:

— Luaţi-l din faţa mea şi ieşiţi cu toţii!

N-am rămas în sală decât guvernatorul şi cu mine. Dar nu mai aveam nici lanţul de gât, nici braţele legate.

Când am rămas singuri, guvernatorul m-a privit cu multă milă şi mi-a spus:

— Copilul meu, vorbeşte cu cuget curat şi spune tot adevărul; să nu-mi ascunzi nimic. Cum a ajuns salba în mâinile tale?

I-am răspuns:

— Domnul şi stăpânul meu, îţi voi spune adevărul!

Şi atunci i-am povestit ce mi se întâmplase cu întâia fată, cum ea mi-a adus acasă pe cea de-a doua fată, şi cum, din gelozie, şi-a ucis tovarăşa. Şi i-am povestit toate amănunţit.

Auzind cuvintele mele, guvernatorul, plin de durere şi de amărăciune, şi-a lăsat capul pe piept, şi-a acoperit faţa cu o batistă şi a plâns îndelung. S-a apropiat apoi de mine şi mi-a mărturisit:

— Să ştii, tinere, că întâia fată este fiica mea cea mare.

Din copilărie s-a arătat plină de răutate, şi de aceea a fost ţinută de mine sub mare pază. De cum a crescut mare, m-am grăbit s-o mărit şi am trimis-o la Cairo, la unchiul ei, fratele meu, pentru a lua pe un văr al ei, nepot al meu. S-a măritat, dar puţin după aceea, murindu-i soţul, mi s-a întors acasă. Cât a stat însă în Egipt a învăţat de la egiptence toate pornirile, toate stricăciunile şi tot soiul de destrăbălări. Şi tu ştii, fiindcă ai fost în Egipt, cât de pricepute în destrăbălare sunt femeile din această ţară! Bărbaţii nu le sunt de-ajuns şi le place să se iubească între ele, să se îmbete şi să se piardă. De cum s-a întors, te-a întâlnit, ţi s-a dat şi a mers la tine de patru ori la rând. Dar nu i-a fost de-ajuns. Cum avusese vreme s-o strice şi pe sora ei, care o iubea mult, uşor i-a fost s-o facă să vină la tine, după ce i-a povestit ce săvârşea cu tine. A doua copilă mi-a cerut deci voie să-şi însoţească sora în piaţă, iar eu i-am dat-o. Şi s-a întâmplat ceea ce ştii. Deci, fiica mai mare s-a întors acasă fără cea mică. Am întrebat-o unde e, dar a început să plângă şi, în sfârşit, mi-a spus: „Am pierdut-o în suk şi nu ştiu ce s-a făcut!“ Aşa mi-a spus ea, dar curând a mărturisit mamei ei că o ucisese pe soră-sa în casa ta. De atunci plânge mereu şi spune zi şi noapte: „Trebuie să plâng până la moarte!“ Ceea ce mi-ai spus tu, tinere, întăreşte ceea ce ştiam mai de mult şi-mi dovedeşte că ea spunea adevărul. Vezi, fiul meu, cât sunt de nenorocit! Aş avea o dorinţă şi aş vrea să-ţi fac o rugăminte, iar tu să nu mă refuzi. Doresc fierbinte să faci parte din familia mea şi-ţi dau în căsătorie pe a treia copilă a mea, care-i curată şi nu are niciunul din păcatele surorilor ei. Nu-ţi cer nicio zestre, dimpotrivă te răsplătesc cu dărnicie, şi vei rămâne la mine, ca un fiu!

Atunci i-am răspuns:

— Fie după voia ta, stăpâne! Dar, mai întâi, aflând de curând că tata a murit, aş vrea să trimit să mi se ia în primire moştenirea.

Guvernatorul a trimis grabnic pe cineva la Mossul,

oraşul meu de naştere, ca să ia în primire, în numele meu, moştenirea lăsată de tata. Eu m-am însurat într-adevăr cu fiica guvernatorului şi de atunci ducem aici cu toţii viaţa cea mai plăcută şi mai îmbelşugată.

Tu, doftore, ai putut să vezi cu ochii tăi cât sunt de iubit şi de cinstit în această casă. Şi cred că n-ai să mai ţii seama de necuviinţa mea, că, în timpul bolii, ţi-am întins mâna stângă!

Am fost tare uimit de această povestire şi l-am lăudat pe tânăr că a ştiut să iasă din încurcături. El m-a copleşit de daruri, m-a ţinut trei zile la el în palat şi m-a lăsat apoi să plec cu multe lucruri de preţ.

Am început atunci să călătoresc şi să străbat lumea, ca să învăţ şi mai multe în meseria mea. Şi aşa am ajuns şi în împărăţia ta, o, rege puternic şi darnic! Dar în noaptea trecută am avut păţania atât de neplăcută cu cocoşatul! Iată ce aveam de povestit!

Atunci stăpânitorul Chinei spuse:

— Această poveste am ascultat-o cu plăcere, dar să nu te înşeli, doftore, căci nu e mai neobişnuită, nici mai uimitoare decât întâmplarea cu cocoşatul. Aşadar nu-mi rămâne decât să vă spânzur pe toţi patru, şi mai cu seamă pe acest blestemat de croitor, care-i pricina şi începutul relelor!

La aceste cuvinte, croitorul înaintă în faţa stăpânitorului Chinei, spunându-i:

— O, rege plin de faimă! înainte de a ne spânzura, să-mi îngădui şi mie să vorbesc, şi-ţi voi depăna o poveste, care, ea singură, cuprinde lucruri mai ciudate decât toate celelalte poveşti la un loc şi întrece în minunăţie chiar şi întâmplarea cu cocoşatul.

Iar regele Chinei grăi:

— Dacă spui adevărul, am să vă iert pe toţi! Dar nenorocire ţie dacă-mi povesteşti ceva lipsit de farmec, ceva fără întâmplări straşnice. Căci nu mă voi opri să vă trag în ţeapă, străpungându-vă pe toţi dintr-o parte în alta

a trupului!

Atunci croitorul începu.

POVESTEA CROITORULUI

Să ştii, rege al vremurilor noastre, că înainte de întâmplarea cu cocoşatul, eram poftit într-o casă în care se dădea un prânz fruntaşilor breslelor din oraşul nostru: croitori, cizmari, vânzători de stofe, bărbieri, dulgheri şi alţii.

Era dis-de-dimineaţă. De cum porni să se lumineze de ziuă, ne aşezarăm roată ca să începem întâia masă, şi nu aşteptam decât pe stăpânul casei, când îl văzurăm intrând însoţit de un tânăr străin, frumos, bine făcut şi prietenos, şi îmbrăcat după moda din Bagdad. Era frumos cum nu se mai poate şi bine îmbrăcat, cum nu-ţi poţi închipui. Dar şchiopăta, în chip vădit pentru toată lumea. Veni deci între noi, ne ură pace şi noi ne sculărăm ca să-i răspundem la urare. Eram gata să ne aşezăm, şi el împreună cu noi, când deodată îl văzurăm schimbându-se la faţă, oprindu-se, dând repede îndărăt şi vrând să plece. Noi toţi, ca şi stăpânul casei, doream să-l avem în mijlocul nostru. Stăpânul casei mai cu seamă stărui mult, îl rugă fierbinte şi-i spuse:

— Într-adevăr, nu înţelegem nimic. Te rog, spune-ne pricina care te face să pleci.

Atunci tânărul răspunse:

— Pe Allah! domnule, te rog, nu mai stărui să rămân. Se află aici, în mijlocul vostru, cineva din pricina căruia mă văd silit să plec. Este bărbierul de acolo!

La aceste cuvinte, stăpânul fu cât se poate de uimit şi ne grăi întrebător:

— Cum se face că acest tânăr abia sosit din Bagdad se

simte nemulţumit fiindcă este de faţă acest bărbier?

Toţi oaspeţii ne îndreptarăm spre tânăr şi-i spuserăm:

— Fii bun şi povesteşte-ne pentru ce l-ai scârbit aşa pe bărbier!

El ne răspunse:

— Domnilor, acest bărbier cu faţa ca smoala şi cu sufletul la fel de negru este pricina unei întâmplări neobişnuite prin care am trecut în Bagdad, oraşul meu, şi tot datorită acestui blestemat am rămas şchiop. Am jurat să nu mai locuiesc în acelaşi oraş cu el şi să nu mai rămân acolo unde s-ar afla şi el. De aceea am plecat din Bagdad şi am venit până în această ţară îndepărtată. Dar iată că şi aici dau de el. Chiar din această clipă plec şi chiar deseară voi fi departe de oraşul vostru şi de vederea acestei pieze rele!

Bărbierul se îngălbeni, lăsă ochii în jos şi nu mai scoase o vorbă. Stăruirăm atât pe lângă tânăr, că binevoi să ne povestească astfel întâmplarea:

Povestea tânărului şchiop și a bărbierului

(povestită de tânăr şi împărtăşită aici de croitor)

Să ştiţi cu toţii, cei aici de faţă, că m-am născut dintr-un tată care era unul din negustorii fruntaşi ai Bagdadului şi că, prin voinţa lui Allah, tata n-a avut alt copil. Deşi foarte bogat şi cinstit în tot oraşul, tata ducea o viaţă paşnică şi în deplină tihnă. M-a crescut şi pe mine în aşa chip încât să-i seamăn şi, când am atins vârsta de bărbat, mi-a lăsat toate bogăţiile, m-a făcut stăpân peste toţi slujitorii şi peste întreaga familie şi a murit, în mila lui Allah, la care s-a dus pentru a-i da socoteală de felul cum şi-a împlinit datoriile vieţii. Eu am urmat, ca şi în trecut, să trăiesc pe picior mare, să mă îmbrac cât mai luxos şi

să manânc bucatele cele mai alese. Dar trebuie să vă spun că Allah, care-i atotputernic şi preaglorios, îmi sădise în inimă oroarea de femeie, de toate femeile, şi atât de temeinic, că numai vederea lor îmi producea suferinţă şi neplăcere. Trăiam deci fără să am grija lor, foarte fericit, de altfel, şi nu doream nimic mai mult.

Într-o zi mergeam pe una din străzile Bagdadului, când văzui venind spre mine o numeroasă ceată de femei. De îndată, ca să mă feresc de ele, am luat-o la fugă şi am dat repede într-o ulicioară, care sfârşea într-o fundătură. La capătul ulicioarei se afla o bancă pe care m-am aşezat ca să mă odihnesc.

Eram acolo de câtva timp, când văzui că se deschide în faţa mea o fereastră şi că apare o tânără purtând în mână o mică stropitoare. Începu să ude florile aşezate pe marginea ferestrei.

Domnilor, trebuie să vă spun că la vederea acestei fetişcane am simţit că se trezeşte ceva cu totul nou în viaţa mea. Era într-adevăr frumoasă ca luna plină. Avea un braţ alb şi străveziu, cum e cristalul, şi stropea florile cu o gingăşie care-mi răpi sufletul. De aceea, în acel minut chiar, inima mi se aprinse şi i se robi cu totul, capul şi mintea nu-mi mai stăteau decât la tânără şi toată vechea oroare de femei se prefăcu într-o dorinţă arzătoare. Ea, însă, după ce şi-a stropit florile, a privit cu nepăsare înspre stânga, apoi înspre dreapta, m-a văzut, mi-a aruncat o privire prelungă, şi privirea ei parcă mi-a supt tot sufletul din trup. A închis apoi fereastra şi s-a făcut nevăzută. Zadarnic am aşteptat-o până la apusul soarelui, căci nu s-a mai ivit. Eram ca un somnambul sau ca unul de pe altă lume.

Pe când stam aşa pierdut, iată că vine şi coboară de pe catâr, în apropierea acelei case, chiar cadiul oraşului, însoţit de slujitori. Cadiul intră în casa la a cărei fereastră văzusem tânăra şi am înţeles că era tatăl ei.

M-am întors acasă într-o stare de plâns şi, ros de supărare şi de grijă, m-am aruncat pe pat. Veniră atunci

femeile din casă, rudele şi slujitorii, se aşezară cu toţii în jurul meu şi începură să mă întrebe cu o stăruinţă supărătoare ce mi s-a întâmplat. Nu voii să le împărtăşesc nimic şi nu le dădui niciun răspuns. Dar suferinţa mea crescu atât de mult, că am căzut la pat şi am ajuns ţinta îngrijirilor tuturor rudelor şi prietenilor, care veneau mereu să mă vadă.

Într-o zi intră la mine o bătrână care, în loc să ofteze din pricina stării mele şi să mă plângă, se aşeză la căpătâiul patului şi începu să-mi spună cuvinte blânde, ca să mă liniştească. Mă privi apoi lung, mă cercetă cu băgare de seamă şi le ceru tuturor alor mei să mă lase singur cu ea.

Atunci îmi spuse:

— Tinere, cunosc pricina boli tale, dar trebuie să-mi dai amănunte!

Şi povestii întâmplarea. Apoi ea adause:

— Într-adevăr, tinere, asta-i fetişcana cadiului din Bagdad, iar casa este a lui. Dar află că tatăl nu locuieşte la acelaşi cat cu fiica, ci în cel mai de jos; şi mai află că tânăra, cu toate că este singură, trăieşte sub mare supraveghere, sub bună pază. Însă eu sunt una din obişnuitele casei, o prietenă, şi poţi fi sigur că n-ai să-ţi împlineşti dorinţa decât prin mijlocirea mea. Fii îndrăzneţ, prinde curaj!

Cuvintele ei îmi dădură tărie şi curaj. Mă sculai degrabă şi mă simţii bine dispus şi pe deplin sănătos. Văzând aşa, toate rudele se bucurară. Atunci bătrâna mă părăsi, făgăduindu-mi să vină din nou a doua zi ca să-mi dea veşti despre întâlnirea ce urma s-o aibă cu fata cadiului din Bagdad.

A doua zi veni, într-adevăr. Dar, de cum o văzui, înţelesei că veştile nu sunt bune. Bătrâna îmi împărtăşi:

— Tinere, nu mă întreba ce mi s-a întâmplat. Sunt încă tare mişcată. Inchipuie-ţi că abia i-am strecurat la ureche pricina vizitei, şi ea s-a sculat drept în picioare, spunându-mi cu mânie: „Dacă nu taci îndată, bătrână cobe, şi nu

încetezi cu vorbele tale necuviincioase, am să te pedepsesc după cum meriţi!” Atunci, tinere, nu i-am mai spus nimic, dar mi-am pus în gând să mai încerc o dată. Căci nu e de crezut să fi întreprins ceva în zadar, eu, cea mai dibace femeie de pe lume!

Apoi plecă.

Am recăzut în boală mai grea ca înainte; nu mai mâncam şi nu mai beam.

Dar, după cum îmi făgăduise, bătrâna veni din nou la mine peste câteva zile, şi de data asta faţa îi era luminoasă. Surâzând, îmi spuse:

— Hai, tinere, mulţămeşte-mi pentru vestea bună!

La aceste cuvinte, bucuria parcă mi-a dat din nou viaţă şi i-am spus bătrânei:

— Desigur, mamă bună! Îţi rămân dator pentru binefacere!

Atunci ea a adăugat:

— Am fost ieri la tânăra cu pricina; când m-a văzut umilă, abătută şi cu ochii în lacrimi, mi-a grăit: „Biată mătuşică, văd că te apasă ceva pe suflet! Ce ai?“ Am început atunci să plâng şi mai tare şi i-am spus: „O, tânăra mea stăpână, nu-ţi mai aminteşti că am venit să-ţi vorbesc despre un tânăr cu patimă îndrăgostit de farmecele tale? Ei bine, astăzi acest tânăr este pe moarte din pricina ta.“ Ea îmi răspunse, cu inima plină de milă şi mult îndulcită: „Dar cine-i acest tânăr de care-mi vorbeşti?“ I-am spus: „E fiul meu, rodul măruntaielor mele. Te-a văzut acum câteva zile la fereastră, când îţi stropeai florile; ţi-a zărit o clipă trăsăturile feţei şi, de îndată, el, care până-n acea zi nu voia să vadă nicio femeie şi-i era scârbă numai să le ştie în apropiere, s-a îndrăgostit nebuneşte de tine. Când i-am spus, zilele trecute, ce rău m-ai primit, a căzut şi mai greu bolnav. L-am lăsat întins pe perne, gata să-şi dea sufletul în mâinile creatorului. Cred că nu mai e nicio nădejde de scăpare pentru el!“ La aceste cuvinte, tânăra se făcu palidă şi-mi spuse: „Toate astea din pricina mea?“ I-am răspuns: „Da,

pe Allah! Ce ai de gând să faci? Sunt servitoarea ta şi voi împlini întocmai poruncile tale.” Ea-mi grăi: „Du-te repede la el, salută-l din partea mea şi spune-i că sufăr din pricina durerii lui. Şi mai spune-i că mâine, vineri, înainte de rugăciune, îl aştept chiar aici. Să vină la mine, căci le voi spune oamenilor mei: «Deschideţi-i uşa». Şi el se va urca în odăile mele şi vom petrece împreună o oră întreagă. Dar va trebui să plece înainte ca tata să se întoarcă de la rugăciune!“

Când am auzit cuvintele bătrânei, am simţit că mi se întorc puterile, că se risipesc suferinţele, că mi se odihneşte inima. Am scos o pungă plină cu dinari şi am rugat-o să-i primească. Ea mi-a spus:

— Acum întăreşte-ţi inima şi fii mulţămit!

I-am răspuns:

— În adevăr, nu mă mai simt rău!

Rudele au văzut de îndată că mă lecuisem şi erau în culmea bucuriei. La fel şi prietenii.

Am aşteptat deci ziua de vineri, bătrâna a venit să mă vadă, m-a întrebat de sănătate şi i-am răspuns că eram fericit şi sănătos. Am stat de vorbă cu ea până la ora când lumea se duce la rugăciune. M-am îmbrăcat cu hainele cele mai frumoase, m-am stropit cu parfum de trandafiri şi eram gata să mă duc la tânără, când bătrâna îmi spuse:

— Ai încă destulă vreme. E bine să te duci mai întâi la hammam să faci o baie bună, să pui să te maseze, să te razi cum se cuvine, mai ales că te scoli de pe boală. Şi ai să te simţi şi mai bine.

Răspunsei:

— Într-adevăr este un sfat foarte bun şi cât se poate de la locul lui. Dar e mai bine să chem aici un bărbier care să mă radă pe cap şi mă duc pe urmă la hammam să fac baie.

Am dat poruncă unuia din tinerii mei slujitori să-mi aducă un bărbier, spunându-i:

— Du-te repede în suk, caută-mi un bărbier cu mâna

uşoară, şi mai cu seamă cu minte, să nu flecărească, să nu fie prea curios şi să nu mă toace la cap cu palavre, aşa cum fac cei mai mulţi din breasla lui!

Şi slujitorul a alergat şi s-a întors cu un bărbier bătrân.

Acel bărbier este chiar blestematul pe care-l vedeţi colo, domnilor!

Când a intrat, mi-a urat pace şi i-am răspuns cu aceeaşi urare. Mi-a spus:

— Allah să ţină departe de tine orice supărare, orice chin, orice grijă, orice jale şi orice nenorocire!

I-am răspuns:

— Fie ca Allah să-ţi împlinească urările!

El urmă:

— Îţi aduc vestea cea bună, stăpâne, şi întoarcerea puterilor şi a sănătăţii. Acum ce trebuie să fac? Să te rad, ori să-ţi iau sânge? Căci ştii prea bine ce spune marele nostru Ibn-Abbas: „Cel care-şi scurtează părul vinerea, şi-l face prielnic pe Allah, care îndepărtează de la dânsul şaptezeci de feluri de nenorociri!“ Şi tot Ibn-Abbas a spus: „Cel care lasă să i se ia sânge vinerea sau îşi pune, tot în această zi, zbanţuri cu hărăxire, poate să-şi piardă vederea şi să-şi atragă toate bolile!“

I-am răspuns:

— O, şeicule, destul cu glumele şi apucă-te îndată să mă razi pe cap, şi cât mai repede, căci sunt slab şi nu trebuie să vorbesc mult, nici să aştept.

Luă atunci un pachet înfăşurat într-o batistă, în care trebuia să aibă lighenaşul, bricele şi foarfecele; îl desfăcu şi scoase nu un brici, ci un astrolabiu[4] cu şapte feţe. Îl luă, se duse în mijlocul curţii, ridică grav capul spre soare, îl privi cu băgare de seamă, cercetă astrolabiul şi se întoarse spunându-mi:

— Trebuie să ştii că această zi de vineri este a zecea a lunii lui Safar, din anul şapte sute şasezeci şi trei al Hegirei sfântului nostru Profet (fie cu el cea mai bună

[4] Instrument folosit pentru măsurarea poziţiei aştrilor şi a înălţimii lor deasupra orizontului.

rugăciune şi pacea!). Ori, aşa cum am învăţat eu din ştiinţa numerelor, ştiu că această zi de vineri cade tocmai în momentul în care se face conjuncţia planetei Mirrikh cu planeta Hutared, şi anume la şapte grade şi şase minute. Ori asta demonstrează că bărbieritul capului, astăzi, este o treabă fericită şi cât se poate de bună. Aceasta îmi arată de asemenea limpede că astăzi ai de gând să te întâlneşti cu o persoană a cărei soartă mi se arată fericită. Ar mai fi de povestit şi alte lucruri care trebuie să ţi se întâmple, dar sunt nevoit să le trec sub tăcere!

I-am răspuns:

— Pe Allah! mă înăbuşi cu vorbăria ta şi mă faci să-mi dau duhul. Mai mult, ai aerul de a-mi prevesti lucruri neplăcute. Eu nu te-am chemat aici decât pentru a mă rade pe cap. Hai, rade-mă odată şi nu mai lungi vorba!

El însă îmi răspunse:

— Pe Allah, dacă ai şti adevărul, mi-ai cere mai multe amănunte şi dovezi! În orice caz, trebuie să ştii că dacă sunt bărbier, nu sunt numai bărbier. În adevăr, deşi sunt bărbierul cel mai cu faimă din Bagdad, pe lângă meşteşugul doftoricesc, cel al plantelor şi al leacurilor, mai cunosc şi ştiinţa stelelor, regulile limbii noastre, măiestria strofelor şi versurilor, elocinţa, aritmetica, geometria, algebra, filosofia, arhitectura, istoria şi tradiţiile tuturor popoarelor de pe pământ. Deci, pe bună dreptate, te sfătuiesc, domnule, să faci întocmai ceea ce-ţi porunceşte horoscopul, mulţămită ştiinţei mele şi cercetării calculelor astrale. Dă slavă lui Allah că a făcut să viu la tine, şi nu cumva să nu mă asculţi, căci te sfătuiesc de bine şi vorbesc numai spre folosul tău. De altfel, nu cer decât să-ţi slujesc şi să rămân alături de tine, fie şi un an, şi fără de plată! Dar trebuie să recunoşti şi să mărturiseşti că sunt un om cu ceva merite!

La aceste cuvinte, i-am spus:

— Eşti un adevărat ucigaş şi, neîndoielnic, ţi-ai pus în gând să mă faci să mor de nerăbdare şi de furie!

Dar în acest moment al povestirii, Şeherezada văzu mijind zorii dimineţii şi, cu minte, se opri.

Şi când se lăsă a douăzeci şi noua noapte

Ea spuse:

O, mărite rege, când tânărul i-a spus bărbierului: „Ţi-ai pus în gând să mă faci să mor de nerăbdare şi furie”, bărbierul răspunse:

— Sa ştii totuşi, stăpâne, că sunt omul pe care lumea îl cunoaşte sub numele de El-Samet, adică Mutul, fiindcă vorbesc puţin. Şi nu eşti drept cu mine dacă mă crezi flecar, mai ales dacă mă asemuieşti cu fraţii mei! Să ştii că am şase fraţi care, hotărât lucru, sunt flecari şi, ca să ţi-i fac cunoscuţi, am să-ţi spun cum îi cheamă. Cel mai mare se numeşte El-Bacbuk, adică Flecarul-care-gâlgâie-ca-ulciorul; al doilea El-Haddar, sau Cel-care-mugeşte-ca-o-cămilă; al treilea, Bacbak, sau Cloncănilă-umflatul; al patrulea, El-Kuz El-Asuani sau Ulciorul-tare-din Asuan; al cincilea, El-Aşar, Cămilă-fătătoare sau Căldare-mare; al şaselea, Sakalik, sau O-oală-dogită; al şaptelea, El-Samet, sau Mutul. Iar Mutul sunt eu, sluga ta!

Auzind aceste vorbe, care curgeau ca apa din gura bărbierului, am simţit că de nerăbdare crapă fierea în mine şi am strigat către unul din tinerii mei slujitori:

— Dă-i repede un sfert de dinar şi fă-l s-o ia din loc, cât mai departe de mine, pentru numele lui Allah! Nu mai vreau să mă rad pe cap!

Când a auzit bărbierul această poruncă, a spus:

— O, stăpâne, ce vorbe aspre rosteşti! Pe Allah! află că vreau să am cinstea de a-ţi sluji fără plată şi trebuie neapărat să-ţi slujesc, căci mă simt dator să fiu cu totul alături de tine şi să-ţi împlinesc voile. M-aş crede căzut din cinste pentru totdeauna dacă aş primi ceea ce din dărnicie vrei să-mi dai. Căci, dacă tu nu-mi cunoşti valoarea, eu, în schimb, îţi preţuiesc valoarea şi sunt sigur că eşti fiul vrednic al răposatului tău tată, Allah să-l

aibă în mila lui! Căci tatăl tău mi-a fost creditor pentru toate binefacerile cu care mă copleşea. Era un om darnic şi măreţ şi mă ţinea în mare stimă, atât de mare, că-ntr-o zi a trimis după mine, o zi binecuvântată ca şi cea de azi! Când am ajuns la el, l-am găsit înconjurat de numeroşi musafiri; şi i-a părăsit de îndată ca să mă întâmpine, spunându-mi: „Te rog să-mi iei niţel sânge”. Am luat atunci astrolabilul, am măsurat înălţimea soarelui, am cercetat cu băgare de seamă calculele şi am aflat ca ceasul nu era bun şi că a se lua sânge în acea zi era un lucru tare greu. Am împărtăşit temerile mele tatălui tău, care mi s-a supus şi a aşteptat răbdător până va veni ceasul bun şi prielnic acestei trebi. I-am luat atunci sânge atât cât trebuia, şi mi-a mulţămit călduros, şi mi-au mulţămit şi cei de faţă. Şi ca să mă răsplătească pentru că i-am luat sânge răposatului tău tată mi-a dat de îndată o sută de dinari de aur.

La aceste vorbe, i-am spus bărbierului:

— O, nu-l aibă Allah niciodată în mila lui pe răposatul tata care-a fost atât de orb să se dea pe mâna unui bărbier ca tine!

Bărbierul, auzind asta, se porni pe râs şi începu să dea din cap, spunând:

— Nu e alt Dumnezeu decât Allah, şi Mahomed este trimisul lui Allah! Binecuvântat fie numele celui care pe toate le preface, iar el ramâne acelaşi! Eu, tinere, te credeam cu minte, şi acum mi se adevereşte că boala pe care ai avut-o ţi-a stricat judecata şi te-a făcut flecar! Dar asta nu mă mai miră, căci cunosc cuvintele sfinte pe care le-a spus Allah în sfânta şi preţioasa carte, în versetul care începe aşa: „Cei care îşi stăpânesc mânia şi iartă celor vinovaţi...” Deci vreau să uit nedreptatea şi lipsa ta de cuviinţă faţă de mine şi ţi le iert pe toate! Dar, ce e drept, nu înţeleg nerăbdarea ta şi nici pricina ei. Nu ştii că tatăl tău nu începea nicio treabă fără sfatul meu, şi urmând, astfel, proverbul care spune: „Omul care ia sfat, la adăpost se pune”. Iar eu, fii încredinţat, sunt un om

tare preţios şi nu vei mai găsi altul care să dea sfat mai bun şi mai priceput în ale înţelepciunii şi în arta de-a duce cu dibăcie treburile la bun sfârşit. Iată-mă deci în picioare, aşteptând poruncile tale, şi cu totul în slujba ta. Dar spune-mi, cum se face că eu nu m-am plictisit de tine, pe când tu eşti atât de plictisit şi de mânios. Este adevărat că eu am atâta răbdare cu tine, numai din respect pentru tatăl tău, căruia îi sunt recunoscător pentru atâtea binefaceri.

Atunci i-am răspuns:

— Pe Allah, asta-i prea de tot! Mă omori cu flecăreala şi cu gura ta care toacă mereu. Ţi-o spun încă o dată, că te-am chemat numai ca să mă razi pe cap: rade-mă şi ia-o din loc cât mai repede!

Spunând aşa, m-am sculat mânios, vrând să-l alung şi să plec şi eu, deşi îmi udase şi săpunise părul. Dar el îmi grăi liniştit:

— Într-adevăr, bag de seamă acum limpede că ţi-am pricinuit o nespus de mare plictiseală. Dar nu mă supăr, căci te văd slab de minte, încă prea tânăr, şi nu e mult de când, copil fiind, te purtam călare pe umerii mei şi te duceam la şcoală, unde nu voiai să mergi de loc!

I-am răspuns:

— Ei, frate, pe Allah şi pe sfântul lui adevăr, te rog să pleci şi să mă laşi să-mi văd de treburi! Du-te în drumul tău!

Şi vorbindu-i aşa, m-a cuprins o asemenea tulburare, că am început să rup hainele de pe mine şi să scot strigăte fără şir, ca un nebun.

Când m-a văzut în această stare, bărbierul s-a hotărât să pună mâna pe brici şi să-l tragă pe cureaua care-i atârna de brâu. Dar atât a tras şi a tot tras briciul pe curea, că-mi simţeam sufletul ieşind din trup. În sfârşit, s-a apropiat de capul meu, a început să mă radă pe o parte şi, într-adevăr, mi-a luat o şuviţă. Dar s-a oprit, a ridicat mâna şi mi-a spus:

— O, tinere stăpân, mânia este o ispită a diavolului!

Şi a rostit aceste strofe:

Om chibzuit! Ce plănuieşti, aşteaptă să se coacă,
Şi pripă nu avea nicicând... Iar mai ales când, jude
Ales aici eşti, pentru noi, să ştii că nu e joacă.

O, jude, aspru să nu fii! Şi-atunci şi tu afla-vei
Ce-nseamnă mila, când vei da un bir năpastei crude...
Şi nu uita că pe pământ, din înălţimea slavei

Allah, atoatecreator, apasă orice mână,
Şi că un om nedrept, tiran, ce plânsul nu-l aude,
Găsi-va însuşi un tiran să-l culce în ţărână...

Pe urmă îmi spuse:

— O, stăpâne, văd bine că nu ai nicio stimă faţă de vrednicia şi iscusinţa mea. Şi totuşi această mână care te rade astăzi, atinge şi mângâie creştetele regilor, ale emirilor, vizirilor, guvernatorilor şi ale tuturor oamenilor nobili şi străluciţi. Pentru mine, sau poate în cinstea vreunuia care-mi seamănă, a spus poetul:

Socot că orice meşteşug brăţară e de aur,
Dar bărbierul însuşi e cea mai de preţ brăţară;
Întrece-n cuminţenie şi-al inimii tezaur
Pe cei oricât de înţelepţi, pe cei mai mari din ţară,
Căci ţine-n mâna-i şi un cap regesc încins cu laur!

Ca răspuns la toate acestea, i-am spus bărbierului:

— Ai de gând să-ţi faci treaba de bărbier sau nu? Simt că mă apasă ceva pe suflet şi mi-am pierdut parcă minţile.

Dar el urmă:

— Încep să cred că eşti niţel grăbit.

Atunci i-am strigat:

— Da, desigur! Da, da, tare grăbit!

El adăugă:

— Deprinde-ţi sufletul cu răbdarea şi cumpănirea, căci graba este de la cel ispititor, şi nu poate aduce decât căinţă şi neizbândă în toate! De altfel, stăpânul nostru Mahomed (fie cu el rugăciunea şi pacea!) a spus: „Cel mai frumos lucru de pe lume se face încet şi când i-i vremea!“ Dar ceea ce-mi spui tare-mi mai aţâţă curiozitatea, şi te rog să-mi lămureşti pricina care te face atât de nerăbdător şi de grăbit. Sper că e ceva plăcut, şi rău mi-ar părea să fie altfel. Dar trebuie să mă întrerup puţin, căci nu-mi mai rămân decât câteva ceasuri de soare prielnic.

Puse briciul de-o parte, îşi luă astrolabiul, se duse în lumină, rămase un timp în curte şi măsură înălţimea soarelui, fără să mă piardă totuşi din vedere şi punându-mi din când în când câte o întrebare. Se întoarse apoi la mine şi-mi grăi:

— Dacă te grăbeşti pentru rugăciunea de amiază, poţi fi liniştit şi să aştepţi, căci ne mai rămân încă trei ceasuri, nici mai mult, nici mai puţin. Nu mă înşel niciodată în calcule.

I-am răspuns:

— Pe Allah, încetează cu vorba că nu mai pot răbda!

Atunci luă din nou briciul, îl trecu iar pe curea, ca mai-nainte, şi-mi mai rase o şuviţă de pe cap; dar nu se opri nici din vorbă.

— Tare mă supără că eşti nerăbdător. Dacă ai vrea să-mi arăţi pricina, ţi-aş fi de folos. Doar ştii acum ce stimă avea pentru mine răposatul tău tată şi că nu se apuca de nicio treabă până nu-mi cerea sfattul.

Îmi dădui seama că nu mai aveam niciun mijloc de scăpare şi îmi spusei: „Iată, se apropie vremea rugăciunii şi trebuie să fiu de îndată la tânără acasă, altminteri va fi prea târziu; abia ajuns, oamenii îşi vor fi sfârşit rugăciunea şi vor ieşi din moscheie. Şi atunci totul ar fi pierdut!”

Îi vorbii dar bărbierului:

— Scurteaz-o, încetează cu vorbăria şi nu te amesteca

unde nu-ţi fierbe oala! Dacă ţii neapărat să ştii, trebuie să mă duc la un prieten, la care sunt poftit la masă!

Auzind că-s poftit la o masă, bărbierul îmi spuse:

— Allah să te binecuvânteze, şi fie asta o zi cu noroc pentru tine! Dar mi-am adus aminte că şi eu am poftit astăzi câţiva prieteni şi am uitat să le pregătesc prânzul. Mi-am adus aminte abia acum, când e prea târziu!

I-am răspuns:

— Nu te mai gândi că e prea târziu, căci am să îndrept eu totul. Fiind poftit la prânz, nu mănânc la mine, şi-ţi dau tot ce am acasă: mâncări şi băuturi, dar numai dacă sfârşeşti treaba şi mă razi repede pe cap!

La rândul lui, îmi răspunse:

— Toate darurile lui Allah şi toate binecuvântările lui asupra ta! Dar, stăpâne, fii bun şi arată-mi ce vrei să-mi dăruieşti, ca să ştiu şi eu!

I-am spus:

— Am să-ţi dau cinci cratiţe cu tot felul de mâncări gustoase: mâncare de vinete şi dovlecei umpluţi, sărmăluţe în foi de viţă stropite cu lămâie, chifteluţe date prin grâu bulgur, orez cu roşii şi cu bucăţele de muşchi de oaie, tocană cu ceapă; mai am zece pui fripţi şi un miel la tavă; apoi două tăvi mari, una cu kenafa şi alta cu plăcinte de brânză cu miere; şi fructe de toate felurile: castraveţi, pepeni zămoşi, mere, lămâi, curmale proaspete şi altele încă!

Atunci el a strigat:

— Dă poruncă să fie aduse aici, ca să le văd şi eu!

Am dat poruncă să-i fie aduse, el le-a cercetat, a gustat din toate şi a adăugat:

— Mare e dărnicia ta! Dar lipseşte băutura.

I-am spus:

— Am şi băuturi!

— Să fie aduse aici!

Şi am dat poruncă să se aducă şase butelci, pline fiecare cu câte un fel de vin; el le-a gustat pe rând şi a grăit:

— Să te copleşească Allah cu toate bunătăţile! Ce suflet darnic ai! Dar lipsesc tămâia, smirna şi mirodeniile pentru ars în sală, şi apa de trandafiri şi de flori de portocal pentru stropit musafirii!

Am poruncit să i se aducă o lădiţă plina cu chihlimbar cenuşiu, cu lemn de aloes, nad, mosc, tămâie şi smirnă, totul preţuind mai mult de cincizeci de dinari de aur; şi n-am uitat nici apele aromate, nici stropitoarea de argint. Şi, cum timpul trecea, şi se scurgea cu el şi sufletul din mine, i-am spus bărbierului:

— Ia-le pe toate, dar bărbiereşte-mi odată capul — pe viaţa lui Mahomed, fie cu el rugăciunea şi pacea lui Allah!

Bărbierul mi-a răspuns:

— Pe Allah! nu pot primi lădiţa fără s-o deschid şi să văd mai întâi ce cuprinde!

Am dat atunci poruncă unui slujitor să deschidă lădiţa; bărbierul şi-a pus de o parte astrolabaul, s-a lăsat pe vine şi a început să treacă dintr-o mână în alta aromatele, tămâia, smirna, moscul, chihlimbarul cenuşiu, lemnul de aloes din lădiţă, şi le ducea la nas când pe unele, când pe altele, cu asemenea încetineală şi atât de prelung, că simţeam cum se duce viaţa din mine. După asta s-a sculat, mi-a mulţămit, a luat briciul şi a început iarăşi să mă radă. Dar numai a început, căci s-a oprit ca să-mi sporovăiască:

— Pe Allah! tinere, nu ştiu pe cine să binecuvântez şi să laud mai mult astăzi, pe tine sau pe răposatul taică-tu? Căci, într-adevăr, prânzul pe care-l dau la mine se datoreşte numai dărniciei şi mărinimiei tale. Dar, să ţi-o mai spun? Musafirii mei sunt oameni prea puţin vrednici de un prânz atât de bogat; nişte meseriaşi ca şi mine. Dar sunt oameni plăcuţi, şi fiecare îşi are hazul lui. Ca să ţi-i spun, iată-i: mai întâi minunatul Zeitun, băieşul de la hammam, veselul şi hazliul Salih, vânzător de năut prăjit; Haukal, vânzătorul de bob; Hakraşat, zarzavagiul; Hamid, măturătorul de gunoaie; şi, în sfârşit, Hakareş, iaurgiul! Toţi aceşti prieteni, musafirii mei, îmi seamănă şi nu sunt

nici flecari, nici nu se amestecă în treburile altora; sunt oameni de petrecere, în stare să alunge toate gândurile triste. Cel mai neînsemnat dintre ei preţuieşte în ochii mei mai mult decât cel mai puternic rege. Să ştii, într-adevăr, că fiecare are faimă în Bagdad pentru dansul şi cântecul lui. Dacă-ţi face plăcere, am să-ţi dansez şi am să-ţi cânt jocul şi cântecul fiecăruia. Uită-te la mine şi deschide ochii! Iată dansul prietenului Zeitun, băieşul! Priveşte! Ascultă-i cântecul!

Prietena-mi e preafrumoasă,
Iar mielul, cât e el de blând,
N-o să ajungă-a fi nicicând
Ca ea de dulce, arătoasă.

Mi-e dragă ah, şi-mi e balsam...
Şi ţine-atât de mult la mine,
Că nencetat în braţe-mi vine
Şi-n cuib nu mă slăbeşte-un dram...

Prietena-mi e preafrumoasă,
Iar mielul, cât e el de blând,
N-o să ajungă-a fi nicicând
Ca ea de dulce, arătoasă,

— Dar, o, stăpâne, urmă bărbierul, ia priveşte cum dansează prietenul meu Hamid, măturătorul de gunoaie! Vezi câtă pricepere şi câtă veselie sunt în jocul lui? Şi ascultă cântecului lui:

Nevastă-mea zgârcâtă ce-i!
De-aş face tot ce-mi spune,
De foame aş muri!
Şi ce urâtă-i, ce tehuie!
De-aş face după ea, aş sta
Închis — sălbăticiune...

Nevastă-mea. Şi pâinea chiar
Într-un dulap o-ncuie!
Şi dacă pâine n-o mânca,
De spaima ei chiar şi-un arap,
Cu nas turtit şi nară şuie,
La fugă ar tuli-o!

Ce să mă fac să scap de ea P...
Mă jugănesc... şi-adio!...

Şi aşa, fără să-mi lase răgazul să fac o mişcare de împotrivire, bărbierul a jucat pe rând toate dansurile prietenilor lui şi le-a cântat toate cântecele. Apoi mi-a spus:

— Iată ce ştiu să facă prietenii mei. Dacă ai chef să râzi, te sfătuiesc, în folosul tău şi pentru plăcerea noastră a tuturor, să vii în ceata noastră şi să-i laşi încolo pe prietenii la care mi-ai spus că ai de gând să te duci. Văd că porţi încă pe chip urme de oboseală şi că abia te ridici după boală. Se prea poate să întâlneşti, printre prietenii tăi, flecari sau inşi plicticoşi, sau de cei care-şi vâră nasul în treburile altora, şi ai să cazi din nou bolnav, mai greu decât prima dată!

I-am spus bărbierului:

— Azi nu pot să-ţi dau ascultare, dar rămâne pentru altă zi!

El mi-a răspuns:

— Cel mai folositor lucru pentru tine, ţi-o mai spun o dată, este să te grăbeşti să vii la mine, ca să guşti fără întârziere din bunăcuviinţa prietenilor mei. Au să-ţi priască minunatele lor însuşiri.

În faţa atâtor predici şi flecăreli, mi--a venit să râd, dar inima-mi era numai furie apăsătoare. Şi i-am strigat:

— Acum îţi poruncesc să sfârşeşti treaba pentru care ai venit şi să mă laşi să mă duc, cu Allah şi sub sfânta lui ocrotire; iar tu grăbeşte-te la prietenii care te-or fi aşteptând cu nerăbdare!

Mi-a răspuns:

— Dar de ce nu faci cum îţi spun? Într-adevăr nu-ţi cer decât să mă laşi să-ţi fac cunoştinţă cu prietenii mei, nişte minunaţi tovarăşi, care nu se amestecă în treburile altora şi pe care, te încredinţez, o dată ce-i vei fi cunoscut, nu vei mai voi să-i vezi pe alţii şi-ţi vei lăsa încolo prietenii de acum.

I-am spus:

— Allah să sporească încă fericirea pe care ţi-o dă prietenia lor! De altfel, îţi făgăduiesc că într-o zi am să vă poftesc pe toţi la mine, la o masă pe care-am s-o dau anume pentru ei.

De data asta blestematul de bărbier fu de părerea mea, dar adăugă:

— Văd că ţii să te duci la masa prietenilor tăi şi să fii astăzi cu ei, nu cu tovarăşii mei... Dar ai niţică răbdare şi aşteaptă-mă până alerg să duc la mine tot ce am prin dărnicia ta. Le aşez pe masă înaintea musafirilor şi, cum n-au să se supere că-i las singuri să-mi cinstească masa, le spun să nu-mi aştepte întoarcerea. Am să vin degrabă inapoî şi te însoţesc oriunde doreşti să mergi.

Atunci am strigat:

— Oh, nu-i ajutor şi tărie decât întru Allah, preaînaltul şi atotputernicul! Omule, du-te la prietenii tăi şi bucură-te şi te desfată cu ei, şi lasă-mă pe mine să-mi văd de prietenii care în clipa asta mă aşteaptă!

Bărbierul a grăit:

— Ah, nu! Pentru nimic în lume nu te las să mergi singur!

Făcând mari sforţări ca să nu-l jignesc, i-am răspuns:

— Dar în locul unde mă duc, nu pot merge decât singur!

Şi el a grăit:

— Ei, atunci înţeleg! Ai întâlnire cu o femeie! Altfel m-ai lua cu tine. Şi, totuşi, să ştii ca sunt vrednic de această cinste mai mult decât oricine, şi că, pe lângă asta, ţi-aş fi de mare ajutor în ceea ce vrei să izbuteşti. Apoi mi-e

teamă să nu fie vreo străină perfidă. Atunci, e o mare nenorocire să fii singur! De bună seamă că-ţi laşi acolo sufletul! Oraşul acesta, Bagdad, nu e bun pentru astfel de întâlniri, oh, nicidecum! Şi, mai cu seamă, de când îl avem pe acest guvernator, care-i tare aspru în privinţa acestor lucruri. Se spune că n-are nimic din ale bărbatului, şi că numai din ură şi din gelozie pedepseşte cu atâta asprime acest soi de petreceri!

La aceste vorbe, nu m-am mai putut stăpâni şi i-am strigat furios:

— O, blestemat şi perfid călău! Ai de gând să pui odată capăt palavrelor cu care mă ucizi?...

Bărbierul a tăcut câtva timp, a pus mâna iarăşi pe brici şi a sfârşit cu bărbieritul. Dar venise vremea rugăciunii de amiază, şi chiar rugăciunea o fi fost pe sfârşite, poate că ajunseseră la predică.

I-am spus, ca să-l silesc s-o şteargă cât mai repede:

— Du prietenilor tăi bucatele şi băuturile! Îţi făgăduiesc că aştept să te întorci, ca să mă însoţeşti la întâlnire!

A trebuit să stărui mult ca să-l hotărăsc. Şi mi-a grăit:

— Văd că umbli cu viclenii, ca să scapi de mine şi să pleci singur. Dar te înştiinţez că, dacă faci aşa, te vâri în nenorociri din care nu ştiu cum ai să ieşi. Te rog, în folosul tău, să nu pleci de aici înainte de a mă întoarce ca să te iau, să te însoţesc şi să ştiu şi eu cum se va sfârşi întâmplarea!

I-am spus:

— Da! Dar, pe Allah! să nu întârzii.

Bărbierul m-a rugat să-l ajut ca să-şi încarce în spinare tot ceea ce-i dădusem şi să-şi pună pe cap cele două tăvi cu plăcinte. Şi, aşa încărcat, a ieşit de la mine. Dar, blestematul, abia ajuns afară, a şi chemat doi hamali, cărora le-a încredinţat lucrurile, spunându-le să ducă totul la el acasă, în cutare loc. Iar el s-a ascuns într-o ulicioară dosnică, aşteptând ieşirea mea.

M-am spălat la repezeală, mi-am pus hainele cele mai frumoase şi am ieşit din casă. În acea clipă chiar, am

auzit glasul muezinilor din minarate, care chemau pe credincioşi la rugăciunea de amiaza din acea sfântă zi de vineri:

— În numele lui Allah, îndurătorul fără de margini, milostivul! Laudă lui Allah, stăpânul peste oameni, iertătorul, milostivul! Stăpâne al stăpânilor, judecător preaînalt în ziua răsplătirii, pe tine te adorăm, ţie îţi cerem ajutor! Îndrumă paşii noştri pe cărarea cea dreaptă, pe cărarea celor copleşiţi de tine cu binefaceri, nu pe cărarea celor care şi-au atras mânia ta, ori sunt în rătăcire!

Odată ieşit afară, m-am îndreptat cu grabă spre casa tinerei fete. Când am ajuns la poarta cadiului, am întors din întâmplare capul şi l-am văzut pe afurisitul de bărbier la intrarea în ulicioară. Atunci, cum poarta fusese lăsată întredeschisă, am dat buzna înăuntru şi am închis-o repede după mine. În curte se afla bătrâna, care m-a şi dus la catul de sus, unde era fata.

Dar abia intrasem, că auzirăm zgomotele unor oameni pe ulicioară. Era cadiul, tatăl fetei, şi alaiul lui, care se întorceau de la rugăciune. L-am văzut în uliţă şi pe bărbier aşteptând în picioare. În privinţa cadiului, fata mă linişti, spunându-mi că tatăl ei venea rar sus la ea şi că, de altfel, se putea găsi un mijloc ca să nu pot fi văzut.

Dar, din nenorocire pentru mine, Allah voise să se întâmple ceva care avea să-mi fie fatal. S-a întâmplat ca tocmai în acea zi una din tinerele roabe ale cadiului să fie pedepsită. Şi cadiul, de cum a intrat în casă, a început să-şi bată roaba, şi pesemne că-i biciuia bine fundul, căci ea scotea nişte urlete asurzitoare. Unul din arapii casei încercă să mijlocească pentru iertarea ei, şi cadiul, furios, s-a năpustit asupra lui cu nuielele, aşa că a început să urle şi arapul. S-a pornit un tărăboi, că toată uliţa a fost pusă în mişcare, iar bărbierul, piază rea, a crezut că fusesem prins şi pedepsit şi că eu ţipam aşa. A început atunci să strige şi el ca din gură de şarpe, să-şi sfâşie hainele, să-şi pună ţărână pe cap şi să ceară ajutorul

trecătorilor, care începură să s-adune în jurul lui. Şi plângea, şi striga într-una:

— Mi se ucide stăpânul în casa cadiului!

Strigând aşa, a alergat la mine acasă urmat de mulţime şi i-a vestit pe ai mei şi pe slujitori, care, de îndată, înarmându-se cu bâte, alergară spre casa cadiului strigând şi aţâţându-se unii pe alţii. Şi toţi, cu bărbierul în frunte, sfâşiindu-şi hainele şi urlând cât îl ţinea gura, au ajuns la poarta cadiului. Când cadiul auzi zgomotul, se uită pe fereastră şi-i văzu pe toţi aceşti turbaţi care izbeau în poartă cu bâtele. Găsind că nu era de glumă, ci dimpotrivă, coborî, deschise poarta şi strigă:

— Oameni buni, ce s-a întâmplat?

Şi slujitorii mei îi spuseră:

— Ne-ai ucis stăpânul!

El îi întrebă:

— Dar cine e stăpânul vostru şi ce-a făcut ca să vreau să-l ucid?

Dar în acest moment al povestirii, Şeherezada văzu mijind zorii dimineţii şi, cu minte, tăcu.

Dar când se lăsă a treizecea noapte

Ea spuse:

O, mărite rege, atunci cadiul uimit îi întrebă:

— Dar ce-a făcut stăpânul vostru, ca să vreau să-l ucid?... Şi ce caută între voi acest bărbier, care zbiară şi se zbuciumă ca un măgar?

Bărbierul îi strigă:

— Chiar tu, acum câteva clipe, mi-ai ucis stăpânul cu lovituri de bâtă! Eram în uliţă şi i-am auzit ţipetele!

Cadiul răspunse:

— Dar cine e stăpânul tău? De unde vine? Unde se duce? Cum de-a intrat aici? Ce-a făcut ca să fie vrednic de bătaie?

Iar bărbierul grăi:

— O, cadiu blestemat, nu mai face pe şiretul! Cunosc toată istoria, ştiu de ce-a intrat stăpânul meu aici, ştiu toate de-a fir-a-păr. Ştiu şi vreau să ştie toată lumea că fata ta este îndrăgostită de stăpânul meu, şi că stăpânul meu îi răspunse la fel cu dragoste. L-am însoţit chiar eu până aici. Tu l-ai surprins cu fiică-ta în pat şi l-ai ucis cu lovituri de bâtă, împreună cu slujitorii tăi. Dar am să te silesc să vii cu mine în faţa judecătorului nostru, califul, dacă nu socoteşti că e mai bine să mi-l dai de îndată pe stăpânul meu şi să-l despăgubeşti pentru toatele relele ce i le-ai făcut. Să ni-l dai îndată, sănătos şi nevătămat, mie şi rudelor lui. Altfel, sunt nevoit să intru cu sila şi să-l slobod din mâinile tale. Hai, grăbeşte-te să ni-l dai!

La aceste cuvinte, cadiul a rămas buimăcit. Nemaiştiind ce să facă de uimire şi de ruşine faţă de mulţime, i-a spus totuşi bărbierului:

— Nu eşti decât un mincinos. Intră aici. Îţi dau voie, şi caută unde-ţi place!

Atunci bărbierul se năpusti în casă.

Eu priveam de la fereastră, din dosul zăbrelelor de lemn; dar când l-am văzut pe bărbier năpustindu-se în casă, pe urmele mele, am încercat să fug. Dar în zadar căutam o ieşire, nu găseam niciuna care să nu fie sub ochii celor din casă ori sub ai bărbierului.

Şi deodată, într-o cameră, prin care voiam să fug, am dat peste o mare ladă goală. Am intrat repede în ea, am închis capacul peste mine şi mi-am ţinut răsuflarea.

Bărbierul, după ce a scotocit toată casa, a intrat şi în camera aceea şi s-a uitat în stângă şi în dreapta, până a dat cu ochii de ladă. Blestematul, fără să spună o vorbă, înţelegând că eram acolo, a apucat lada, şi-a pus-o pe cap, şi a plecat cu ea, ajungând repede la ieşire, în timp ce eu mueam de frică. Dar soarta a voit ca, pe când mă ducea astfel, lumea să se înghesuie ca să vadă ce se află în ladă. Şi i-a ridicat capacul. Nemaiputând îndura ruşinea şi huiduielile, am sărit din ladă şi mi-am rupt piciorul. De-atunci sunt şchiop.

Dar în acel moment nu mă gândeam decât să fug şi să mă ascund. Şi cum era de faţă gloată multă, am început să arunc banii de aur din buzunări şi, folosindu-mă de năvala tuturor după bani, am fugit cât mă ţineau picioarele. Am străbătut astfel o bună parte din străzile mai dosnice ale Bagdadului. Dar câtă uimire şi groază nu m-au cuprins când, deodată, l-am văzut pe bărbier îndărătul meu şi l-am auzit strigând cât îl ţinea gura:

— Oameni buni, mulţămită lui Allah, mi-am regăsit stăpânul! Au vrut să mă lovească în dragostea pentru stapânul meu! Dar Allah n-a îngăduit biruinţa celor răi, i-a învins şi m-a ales pe mine ca să-l scap din mâinile lor!

Şi alergând după mine striga:

— O, stăpâne, vezi ce rău ai făcut că ai fost nerăbdător şi nu mi-ai ascultat sfaturile? Fără ajutorul lui Allah care m-a îmboldit să te scap, ai fi suferit multe rele şi te-ai fi prăpădit pentru totdeauna! Cere-i dar lui Allah să mă aibă în paza lui, pentru ca toată viaţa să rămân în slujba ta şi să-ţi fiu călăuză ageră. Doar ai văzut şi tu singur că ai minte slabă, ca eşti pornit şi cam prostănac! Dar unde fugi aşa, stăpâne? Aşteaptă-mă!

Nemaiştiind cum să scap de bărbier, m-am oprit şi l-am întrebat:

— O, bărbierule, nu ţi-e de-ajuns că m-ai adus în halul ăsta, mai vrei să mă şi omori?

Pe când îi vorbeam aşa, am văzut în faţa mea, în suk, prăvălia deschisă a unui negustor cunoscut. Am dat buzna înlăuntrul prăvăliei şi l-am rugat pe negustor să-l împiedice pe ticălos să intre după mine. Şi, într-adevăr, l-a oprit, arătându-i un retevei şi încruntându-se amarnic la el. Dar bărbierul n-a plecat decât blestemându-l pe negustor, pe tatăl şi pe bunicul lui, şi aruncându-le toate înjurăturile pe care le cunoştea.

Negustorul, vrând să afle şi el ce se petrecuse — i-am povestit toată întâmplarea cu bărbierul şi l-am rugat să-mi îngăduie să stau la el până la tămăduirea piciorului, căci nu cutezam să mă întorc la mine acasă, urmărit cum

eram într-una de acest bărbier nesuferit, pe care-l socoteam cea mai rea dintre năpaste. După ce m-am vindecat, mi-am strâns în grabă banii, am chemat martori, în faţa cărora mi-am făcut testamentul, prin care, în caz de moarte, lăsam rudelor tot ce mai rămăsese din averea, bunurile şi acareturile mele. Am numit şi pe cineva de încredere care să vegheze asupra bunurilor şi l-am însărcinat să aibă grijă de toate. Ca s-o sfârşesc pentru totdeauna cu acest bărbier, m-am hotărât să părăsesc Bagdadul, oraşul meu, şi să mă duc undeva, unde să nu mai dau ochii cu un asemenea duşman.

Am plecat deci din Bagdad şi am călătorit până am ajuns în această ţară, în care credeam că am izbutit să scap de asupritorul meu. Dar totul a fost în zadar! Văd că aici, domnilor, am dat tocmai de el, în mijlocul vostru, la acest ospăţ, la care m-aţi poftit şi pe mine.

Înţelegeţi, aşadar, că nu mai pot avea linişte şi că trebuie să părăsesc şi ţara asta; cum am părăsit-o şi pe cealaltă, şi numai din pricina acestui blestemat, acestui rău, acestui ucigaş bărbier, Allah să-l bată, pe el şi toată familia lui din neam în neam!

După ce tânărul şchiop a spus aceste cuvinte, povesti mai departe croitorul, s-a şi ridicat, galben la faţă, ne-a urat pace şi a ieşit, fără ca să fi încercat vreunul dintre noi să-l oprim.

Noi, ceilalţi, uimiţi de această întâmplare, îl priveam pe bărbier, care sta tăcut, cu ochii plecaţi, şi l-am întrebat:

— Găseşti că tânărul a spus adevărul? Şi, în acest caz, de ce te-ai purtat astfel şi i-ai pricinuit atâtea nenorociri?

Bărbierul ridică atunci capul şi grăi:

— Pe Allah! Ştiam despre ce e vorba şi tocmai de aceea m-am purtat aşa. Am făcut totul numai ca să-l feresc de şi mai mari nenorociri. Neîndoielnic, el mergea la pierzanie. Să-i mulţămească lui Allah, şi mulţămească-mi şi mie, că şi-a pierdut doar un picior şi nu s-a pierdut în întregime. Iar vouă, domnilor, ca să aveţi dovada că nu sunt flecar,

nu mă amestec în treburile altora şi nu seamăn cu niciunul din cei şase fraţi ai mei, ca să vă dovedesc, în sfârşit, că sunt un om folositor, chibzuit, şi mai cu seamă tăcut, am să vă spun povestea mea. Veţi judeca singuri!

După aceea, cu toţii, urmă croitorul, am ascultat în linişte povestea bărbierului.

POVEŞTILE BĂRBIERULUI DIN BAGDAD ŞI ALE CELOR ŞASE FRAŢI AI LUI

(povestite de bărbier şi împărtăşite aici de croitor)

Povestea bărbierului

Bărbierul începu.

Să ştiţi, stăpânii mei, că trăiam la Bagdad sub domnia emirului credincioşilor, El-Montaser Billah. Viaţa era fericită sub stăpânirea lui, căci ţinea la cei săraci şi mici, şi-i plăcea societatea învăţaţilor, înţelepţilor şi poeţilor.

Dar, într-o zi, califul avu să se plângă de zece ticăloşi, care locuiau nu departe de oraş, şi porunci locţiitorului de guvernator să i-i caute. Şi soarta a voit să mă aflu pe ţărm, tocmai pe când ei treceau cu barca Tigrul. I-am văzut pe acei oameni în barcă şi mi-am spus: „Desigur că şi-au dat întâlnire în barcă ca să-şi petreacă ziua desfătându-se, mâncând şi bând. Trebuie să mă poftească şi pe mine la masă!“

M-am apropiat de apă şi, fără să spun un cuvânt, eu, Mutul, am sărit în barcă şi m-am amestecat printre ei. Dar deodată am văzut venind străjerii guvernatorului, care îi apucară pe toţi, le aruncară fiecăruia câte un laţ de gât şi

le legară mâinile. Până la urmă m-au înhăţat şi pe mine şi, ca şi celorlalţi, mi-au pus laţul de gât şi cătuşele. Uite aşa! Şi, n-am suflat un cuvânt! N-am rostit o vorbuliţă. Probă pentru dumneavoastră, domnilor, de tăria mea de fire şi de puţina mea pălăvrăgeală. I-am lăsat s-o facă fără împotrivire şi m-am văzut dus cu cei zece indivizi în faţa emirului credincioşilor, califul.

La vederea noastră, califul a chemat gâdele şi i-a poruncit:

— Taie îndată capul acestor zece ucigaşi!

Gâdele ne-a aşezat, la rând, în curte, sub privirile califului, şi, ridicând paloşul, a lovit primul cap şi l-a făcut să sară, apoi pe al doilea, pe al treilea, şi aşa până la al zecelea. Dar când a ajuns la mine, cum numărul capetelor tăiate era de zece şi el n-avea poruncă să taie mai multe, s-a oprit şi i-a spus califului că a împlinit poruncile. Califul s-a întors, m-a văzut în picioare şi a strigat:

— Gâde, ţi-am poruncit să tai capetele celor zece criminali! Cum se face că al zecelea a fost cruţat de tine?

Gâdele i-a răspuns:

— Mila lui Allah asupra ta şi, prin tine, asupra noastră! Am tăiat zece capete!

Califul i-a poruncit:

— Să vedem, numără-le în faţa mea!

Le numără şi erau, într-adevăr, zece. Califul, privindu-mă, m-a întrebat:

— Dar tu cine eşti şi ce faci între aceşti băutori de sânge?

Atunci, stăpânii mei, şi numai atunci, la întrebarea califului, m-am hotărât să vorbesc. Şi i-am spus:

— O, emire al credincioşilor! Sunt şeicul poreclit El-Samet, fiindcă vorbesc puţin. Am multă înţelepciune, dar despre judecata cuminte, seriozitatea în vorbă, modul foarte limpede de-a gândi, iscusinţa duhului, lipsa de flecăreală, nu-ţi voi mai spune nimic, căci însuşirile acestea ale mele sunt fără de margini. În ceea ce priveşte meseria mea, sunt bărbier. Şi mai sunt unul dintre cei

şapte feciori ai tatălui meu, şi cei şase fraţi ai mei sunt cu toţii vii. Iată ce s-a întâmplat. Chiar azi-dimineaţă mă plimbam pe malul Tigrului. I-am văzut pe cei zece indivizi sărind într-o barcă, m-am amestecat printre dânşii şi am trecut apa Tigrului o dată cu ei, crezând că erau poftiţi la vreun ospăţ. Dar abia ajuns pe celălalt mal, mi-am dat seama că mă aflam între nişte ucigaşi, deoarece străjerii ne-au prins şi ne-au pus laţul de gât. Eu, deşi străin de aceşti oameni, n-am voit să vorbesc, nici să mă împotrivesc, şi asta din pricina obişnuitei mele stăpâniri şi a faptului că vorbesc puţin. Am fost adus împreună cu ei dinaintea ta, o, emire al credincioşilor! Şi ai poruncit să se taie capetele celor zece ucigaşi, şi am rămas singur în mâinile călăului, şi totuşi n-am scos un cuvânt. Găsesc că asta însemnează curaj şi stăpânire de sine cu totul neobişnuite. De altfel, şi faptul că de voie m-am alăturat celor zece necunoscuţi, este un act de vitejie, cum nu cunosc altul. Dar nu fi mirat de fapta mea, o, emire al credincioşilor, căci aşa m-am purtat mereu în viaţă, îndatorându-i şi pe cei necunoscuţi!

Când auzi califul vorbele mele şi află că sunt plin de curaj şi bărbăţie, că iubesc tăcerea şi seriozitatea, că urăsc curiozitatea şi amestecul în treburile altora, indiferent de ce a putut spune tânarul şchiop de adineaori, şchiopul pe care l-am scăpat de la tot soiul de nenorociri, îmi grăi:

— O, cinstite şeic, bărbier serios şi plin de duh! Ia spune-mi, cei şase fraţi ai tăi... sunt şi ei ca tine? Au şi ei atâta înţelepciune, ştiinţă şi cuminţenie?

I-am răspuns:

— Să mă păzească Allah! Ce departe sunt ei de mine! O, emire al credincioşilor, într-adevăr mă întristezi! Este o adevărată ocară să mă alături de cei şase smintiţi, care nu seamănă întru nimic cu mine, nici pe departe şi nici pe aproape. Căci, din pricina flecărelii lor nebuneşti, a amestecului lor în treburile care nu-i privesc şi a mişeliei lor şi-au atras fiecare multe necazuri, alegându-se cu vreo

sluţire a trupului, spre deosebire de mine care sunt sănătos şi întreg la trup şi la minte. Într-adevăr, primul dintre fraţii mei este şchiop; al doilea, chior; al treilea, ştirb; al patrulea, orb; al cincilea are urechile şi nasul tăiate; al şaselea, buzele ciopârţite! Dar, emire al credincioşilor, să nu crezi cumva că îngroş cusururile fraţilor mei şi însuşirile mele. Căci, dacă ţi-aş înşira povestea lor, ai vedea ce deosebit sunt eu de ei toţi. Şi cum povestea lor îmboldeşte gândirea, am să v-o spun fără să mai zăbovesc.

Povestea lui Backbuk

(primul frate al bărbierului)

Aşa! Să ştii, emire al credincioşilor, că cel mai în vârstă dintre fraţii mei, acum şchiop, se numeşte EI-Bacbuk, fiindcă atunci când se pornea pe pălăvrăgeală, ţi se părea că auzi gâlgâitul unui urcior. De meserie, era croitor în Bagdad.

Îşi făcea meseria într-o prăvălioară pe care-o înohiriase de la un om plin de bani şi de avuţii. Acesta locuia la întâiul cat al clădirii unde se afla prăvălioara; în partea de jos a clădirii era o moară unde locuia morarul, stăpân şi al unui bou.

Într-o zi, pe când fratele meu Bacbuk stătea şi cosea în prăvălie, ridicând o dată capul, zări deasupra lui, la o ferestruică, o femeie frumoasă ca luna când răsare, şi care se veselea privind la trecători. Era soaţa stăpânului casei. Văzând-o, fratele Bacbuk simţi că i se aprinde inima de dragoste, şi nu mai putu nici să coasă, nici să facă altceva, decât să privească la ferestruică. Toată ziua aceea a rămas aşa, năucit şi adâncit în gânduri, până seara.

A doua zi, chiar din zori, îşi luă iarăşi locul lui şi, mai schimbând câte o vorbă, îşi ridica ochii spre ferestruică şi, la fiecare împunsătură cu acul, îşi înţepa degetele, căci mereu îşi ridica privirea spre ferestruică. Şi a fost tot aşa mai multe zile, timp în care nu mai lucră, nu mai făcu treabă nici măcar de-o drahmă.

În ce priveşte tânăra, ea înţelese de îndată sentimentele fratelui meu Bacbuk şi se hotărî să tragă folos de pe urma lui, în orice chip şi să se şi desfăteze cât mai mult. Într-o zi, pe când fratele meu era şi mai năucit decât de obicei, ea îi aruncă o privire surâzătoare, care-l străbătu prin tot trupul pe Bacbuk, şi o privi într-im chip atât de nostim, că ea se trase în cameră, ca să râdă în voie. Şi prostănacul de Bacbuk fu nespus de bucuros în acea zi, gândindu-se cu câtă plăcere fusese privit.

A doua zi, Bacbuk nu păru prea mult uimit văzând că vine, în prăvălia lui, stăpânul casei, purtând sub braţ o frumoasă bucată de pânză învelită într-o basma de mătase. Şi proprietarul îi spuse:

— Ţi-aduc o bucată de pânză ca să-mi faci cămăşi.

Bacbuk nu se îndoi câtuşi de puţin că proprietarul fusese trimis de soţia lui, şi-i spuse:

— Pe ochii şi pe capul meu! Chiar în astă-seară cămăşile vor fi gata.

Într-adevăr, fratele meu se puse pe lucru cu o asemenea sârguinţă, lipsindu-se şi de mâncare, că seara, la venirea proprietarului, cămăşile, douăzeci la număr, erau croite, cusute şi împăturite în basmaua de mătase. Şi proprietarul îl întrebă;

— Cât am de plată?

Dar tocmai în acel moment apăru pe furiş la fereastră tânăra care-i aruncă o privire lui Bacbuk şi-i făcu semn din sprâncene să nu primească nicio plată. Şi fratele meu nu voi să primească nimic, cu toate că era într-o mare lipsă, şi chiar un obol i-ar fi prins tare bine. Se crezu prea fericit să lucreze şi să-l îndatoreze pe soţ, pentru dragostea şi ochii frumoşi ai soţiei.

Dar ăsta era numai începutul necazurilor lui Bacbuk, smintitul. Într-adevăr, a doua zi în zori proprietarul veni purtând sub braţ o nouă bucată de pânză şi-i spuse fratelui meu:

— Iată, mi-a zis nevastă-mea că trebuie să am şi izmene noi, ca să le port împreună cu cămăşile noi. Ţi-aduc altă bucată, ca să-mi croieşti izmene. Şi să fie cât mai largi! Nu cruţa pânză şi fă-le cu multe creţuri!

Fratele meu îi răspunse:

— Aud şi mă supun!

Şi se puse pe lucru, trei zile întregi, fără să mănânce mai mult decât era nevoie, ca să nu piardă timp, şi mai ales pentru că nu avea măcar o drahmă ca să-şi cumpere de-ale gurii.

Când sfârşi cu lucrul izmenelor, le împături în basmaua cea mare şi, foarte fericit şi nemaiputând de bucurie, urcă să le ducă chiar el proprietarului.

E de prisos să mai spun, stăpâne al credincioşilor, că tânăra se înţelesese cu soţul ei ca să-şi bală joc de nătăfleţul de frate-meu şi ca să-i joace festele cele mai uluitoare. Într-adevăr, după ce fratele meu îi înmână proprietarului izmenele noi, acesta se făcu că vrea să-i plătească. Dar îndată apăru în uşă capul drăgălaş al femeii, ochii îi surâseră şi sprâncenele îi făcură semn să nu primească bani. Şi Bacbuk nu voi să primească nimic. Soţul lipsi o clipă, ducându-se la soţia lui, care nu mai privea înlăuntru, se întoarse apoi la fratele meu şi-i spuse:

— Eu şi soţia mea am hotarât, ca răsplată pentru bunăvoinţa ta, să ţi-o dăm în căsătorie pe roaba noastră cea albă, care e tare frumoasă şi drăgălaşă. În felul acesta, vei deveni un om de-al casei noastre!

Fratele meu socotind că era numai un şiretlic al tinerei femei, pentru a-i da putinţa să intre liber în casă, primi fără o vorbă; şi îndată roaba fu chemată şi măritată cu Bacbuk.

Seara, când Bacbuk voi să se apropie de roaba albă, ea îi spuse;

— Nu, nu astă-seară!

Şi el, cu toată marea lui dorinţă, nu putu nici măcar să-şi sărute o dată nevasta, roaba cea drăgălaşă!

Dar, cu acest prilej, i se spuse lui Bacbuk să nu mai rămână ca de obicei în prăvălie ca să doarmă, ci să se culce în moară, ca să aibă mai mult loc el şi soaţa lui. Şi cum roaba nu voi să se culce cu el, ci urcă la stăpâna ei, Bacbuk fu nevoit să se culce singur. Dimineaţa în zori, pe când dormea încă, intră deodată morarul care spuse cu glas tare:

— Boul ăsta se odihneşte cam de multişor. Ia să-l înjug eu, ca să-mi macine grâul care s-a adunat! Muşteriii aşteaptă să le dau făină!

Se apropie de fratele meu, prefăcându-se că-l ia drept boul, şi-i strigă:

— Haide, leneşule, scoală, ca să te înjug!

Fratele meu nu voi să scoată o vorbă şi se lăsă prins şi înjugat la moară. Morarul îl legă de mijloc la fusul morii şi, trăgându-i o lovitură de bici, îi strigă iar:

— Ceala!

Când primi lovitura, Bacbuk nu se putu opri de-a nu mugi ca un bou. Şi morarul, trăgându-i mereu lovituri de bici, îl sili să învârtească multă vreme moara. Şi fratele meu mugea ca un bou şi sufla greu pe nas sub tăria loviturilor.

Dar curând veni proprietarul şi-l văzu în halul ăsta, învârtind moara şi primind lovituri. Îşi înştiinţă de îndată soţia, care-o trimise la fratele meu pe tânăra roabă; şi ea îl dezlegă şi-i spuse cu multă milă în glas:

— Stăpâna mea a aflat abia acum de purtarea rea faţă de tine şi-mi porunceşte să-ţi spun că e tare mâhnită şi că luăm cu toţii parte la suferinţele tale.

Dar bietul Bacbuk primise atâtea lovituri şi era atât de rupt de oboseală că nu putu rosti o vorbă.

În vreme ce era în starea aceasta, veni şeicul care-i scrisese contractul de căsătorie cu tânăra roabă şi-i ură pace, spunându-i:

— Allah să-ţi dea viaţă lungă! Şi să-ţi fie căsnicia binecuvântată! Sunt sigur că ai petrecut o noapte în fericire deplină, că te-ai zbenguit şi desfătat în îmbrăţişări şi săruturi de seara până dimineaţa!

Fratele meu Bacbuk îi răspunse:

— Allah să-i pedepsească pe cei care mint şi se arată perfizi ca tine, o, tu, de o mie de ori trădător! Tu m-ai aruncat în treaba asta, numai ca să învârtesc moara în locul boului!

Atunci şeicul îl rugă să-i povestească totul, în amănunt. Şi el îi povesti. Iar şeicul îşi dădu astfel părerea:

— E foarte limpede! Steaua ta nu-i în potrivire cu steaua tinerei femei!

Bacbuk îi strigă:

— Blestematule! Du-te şi mai născoceşte alte ticăloşii!

Apoi fratele meu plecă, intră în prăvălia lui şi începu să aştepte ceva de lucru, ca să-şi câştige bucata de pâine, el, care lucrase atât fără să fie plătit.

Pe când stătea astfel, iată că vine roaba cea albă şi-i spune:

— Stăpâna te doreşte cu aprindere şi mă însărcinează să te vestesc că s-a urcat pe terasă ca să aibă plăcerea de a te privi prin ferestruică.

Şi într-adevăr, chiar în acel moment, fratele meu o văzu ivindu-se în ferestruică pe tânăra, care, scăldată în lacrimi, se jeluia:

— De ce, iubitule, eşti atât de îmbufnat şi de supărat că nici nu-ţi îndrepţi ochii spre mine? Îţi jur pe viaţa mea că tot ce s-a petrecut în moară a fost fără ştirea mea! În ceea ce o priveşte pe această roabă smintită, vreau să nici nu-i faci cinstea de-a te uita la ea. Vreau ca numai eu să fiu a ta de-acum înainte.

Atunci Bacbuk ridică ochii şi privi la femeie. Şi numai vederea ei îl făcu să uite toate necazurile trecute. Îşi odihni ochii privind la ea, la frumuseţea şi la farmecele ei. Apoi îşi vorbiră unul altuia, până când el începu să creadă că nenorocirile se abătuseră parcă asupra altcuiva, nu

asupra lui.

Bacbuk, în nădejdea de a o mai vedea pe tânără, urmă să croiască şi să coasă izmene, rochii şi cămăşuţe până când roaba veni într-o zi la el şi-i grăi:

— Stăpâna mea îţi trimite salutări şi-ţi spune că noaptea asta stăpânul meu, soţul ei, este poftit la un prieten la masă şi nu se întoarce decât mâine de dimineaţă. Te aşteaptă cu nerăbdare, ca să vă iubiţi amândoi şi să petreacă o noapte în plăceri şi-n desfătare!

Iar dobitocul de Bacbuk aproape că-şi pierdu minţile aflând această veste.

Tânăra, perfidă, îşi făcuse un plan, în înţelegere cu soţul ei, ca să scape de fratele meu şi să nu mai aibă de plătit ceea ce le lucrase. El îi spusese soţiei sale:

— Cum să-l hotărâm să intre la tine şi, în felul ăsta, să-l surprindem şi să-l ducem în faţa guvernatorului?

Ea îi răspunse:

— Lasă-mă să orânduiesc după placul meu; am să-l înşel cu dibăcie şi am să-l fac de râs în asemenea chip, că va aiunge de ocară în tot oraşul!

Iacă aşa! Iar fratele meu Bacbuk nu bănuia nimic! De altfel nu ştia nimic despre vicleniile şi capcanele de care sunt în stare femeile. Aşadar, odată căzută seara, tânăra roabă veni să-l ia şi-l duse la stăpâna ei, care îl primi îndată, îi surâse şi-i spuse:

— Pe Allah! stăpânul meu, ard de dorinţa de-a te vedea, în sfârşit, lângă mine!

Bacbuk îi răspunse:

— Şi eu! Dar înainte de toate dă-mi un sărut! Iar după aceea...

Dar abia rostise aceste vorbe că uşa se deschise şi intră soţul urmat de doi robi negri, care se aruncară asupra fratelui meu, îl legară bine, îl aruncară la pământ şi, pentru început, îi mângâiară dosul cu biciul. Apoi îl luară pe umeri şi-l duseră la guvernator, care îndată îl osândi la următoarea pedeapsă: după ce i se dădură două sute de lovituri de bici, legat bine şi urcat pe spinarea

unei cămile fu plimbat pe străzile Bagdadului, în timp ce un crainic obştesc striga cu glas tare:

— Iată cum e pedepsit cel care se leagă de femeile semenilor săi!

Şi pe când era astfel plimbat, cămila se înfurie deodată şi începu să sară. Bacbuk căzu la pământ şi-şi rupse piciorul. De atunci a rămas şchiop. Mai mult, guvernatorul îl surghiuni, iar Bacbuk, cu piciorul rupt, trebui să plece din oraş. Dar, tocmai la timp, o, emire al credincioşilor, am fost înştiinţat de toate astea, am alergat după fratele meu şi l-am adus aici, în taină, o mărturisesc, şi am luat asupra mea lecuirea lui, cheltuielile şi celelalte lucruri trebuincioase. Şi asta o fac şi acum!

Auzind istoria lui Bacbuk, o, stăpânii mei, califul Montasser-Billah a izbucnit intr-un râs cu hohote şi mi-a spus:

— Ce bine istoriseşti tu! Ce povestire plăcută!

Şi i-am răspuns:

— Încă nu sunt vrednic de laudele tale! Căci ce vei mai spune când vei auzi istoria fiecăruia dintre ceilalţi fraţi ai mei! Dar mă tem să nu mă crezi palavragiu şi om care-şi bagă nasul în treburile altora!

Califul i-a răspuns:

— Nici vorbă! Grăbeşte-te dimpotrivă să-mi povesteşti ce s-a întâmplat cu ceilalţi fraţi ai tăi, ca să-mi împodobesc urechile cu aceste povestiri, întocmai ca şi cu nişte cercei de aur. Şi povesteşte-mi de-a fir-a-păr, fără teamă de amănunte, căci simt dinainte că totul va fi nespus de plăcut şi plin de farmec!

Atunci am început.

Povestea lui El-Haddar

(cel de-al doilea frate al bărbierului)

O, emire al credincioşilor, al doilea frate al meu se numeşte El-Haddar, căci muge ca o cămilă şi este şi ştirb. N-a avut niciodată vreo meserie şi mi-a adus numai necazuri cu păţaniile lui cu femeile. Iată una dintr-o mie.

Într-o zi, pe când mergea fără niciun rost pe străzile Bagdadului, văzu că se apropie de el o bătrână care-i spuse încetişor:

— Ascultă, omule! Am să-ţi fac o propunere şi eşti liber s-o primeşti sau nu, după cum vrei.

Fratele meu se opri din mers şi-i răspunse:

— Te ascult!

Bătrâna urmă:

— Dar nu pot să-ţi fac propunerea decât dacă îmi făgăduieşti că n-ai să pălăvrăgeşti şi n-ai să te întinzi la vorbă.

Fratele meu Haddar răspunse:

— Poţi vorbi.

Ea grăi:

— Ce-ai gândi tu de o grădină cu ape curgătoare şi arbori roditori, şi de un palat frumos, unde vinul curge în pahare niciodată goale, unde ai vedea feţe răpitoare, unde ai găsi obraji netezi de sărutat, trupuri mlădioase şi bune de strâns în braţe, şi altele asemenea, şi unde ai rămâne de cu seară până dimineaţa? Şi, ca să te bucuri de toate astea, nu ai decât să te supui unei anumite învoieli!

La cuvintele bătrânei, fratele meu El-Haddar spuse:

— Dar, stăpână, cum se face că vii să-mi faci această propunere tocmai mie şi nu oricărei alte făpturi a lui Allah? Ce ai văzut la mine de ţi-a plăcut şi te-a făcut să mă iei în seamă?

Ea răspunse:

— Acum o clipă chiar ţi-am spus să nu te risipeşti în vorbe, să ştii să taci şi să lucrezi în linişte. Urmează-mă şi nu mai spune nimic.

Bătrâna se îndepărtă repede, iar fratele meu, ademenit de cele făgăduite, o urmă până ajunseră amândoi la un palat cu o foarte frumoasă înfăţişare, în care bătrâna intră, luându-l înăuntru şi pe fratele meu. El văzu că înăuntru era tare frumos, dar, ceea ce se afla acolo, încă şi mai frumos, deoarece căzu în mijlocul unui grup de patru tinere fără seamăn. Întinse pe covoare, ele cântau cu glasuri minunate nişte cântece care ar fi mişcat până şi pietrele.

După saluturile obişnuite, una din ele se ridică, umplu o cupă şi o bău. Iar fratele meu Haddar se simţi îndatorat să-i spună:

— Să-ţi fie de bine şi să-ţi dea sănătate şi putere!

Se apropie repede de fată, ca să-i ia cupa goală şi să-i fie cât mai la îndemână. Dar ea umplu iarăşi cupa şi i-o întinse lui; Haddar o luă şi o goli. Şi tânăra, pe când el bea, începu să-i mângâie ceafa, niţel cam aspru, căci îi dădu o palmă zdravănă. Fratele meu se supără, se ridică sa plece, uitând de făgăduiala de-a îndura totul fără împotrivire. Dar bătrâna se apropie şi-i clipi din ochi cu înţeles.

— Nu pleca! Rămâi până la sfârşit!

Fratele meu ascultă, rămase şi îndură cu răbdare toate toanele fetei, care-l pişca, îl înţepa şi-l mângâia cu vioiciune ceafa, într-un fel răutăcios şi neplăcut. Celelalte trei se întreceau care de care să-i joace un renghi mai straşnic: una îl trăgea de ureche să i-o smulgă, alta îi dădea bobârnace care-i storceau lacrimi, iar a treia ţinea îndeosebi să-l ciupească cu unghiile. Fratele meu le răbda pe toate, căci bătrâna îi făcea mereu semn să nu zică nimic. În sfârşit, ca să-i răsplătească răbdarea, cea mai frumoasă dintre fete se ridică şi-i spuse să se dezbrace, să rămână gol-goluţ, ceea ce el făcu îndată. Ea luă atunci o mică stropitoare şi-l parfumă cu apă de trandafiri, şoptindu-i:

— Tare-mi placi. Dar ai barbă şi mustăţi, iar perii îmi pişcă pielea. Dacă vrei să vii cu mine, trebuie mai întâi

să-ţi razi toată faţa.

Îi răspunse:

— Mi-ar fi tare greu, căci ar fi cea mai mare ruşine ce mi s-ar putea întâmpla!

Ea adause:

— Altfel, nu te voi iubi niciodată!. Trebuie să te razi!

Atunci fratele meu se lăsă dus de bătrână în odaia vecină; şi bătrâna îi tăie barba, apoi îl rase, şi-i rase şi mustăţile şi sprâncenele. După asta îl sulemeni cu roşu şi cu alb şi-l aduse iarăşi între tinerele fete. Văzându-l, izbucniră toate în nişte hohote de râs, că le venea să cadă pe spate.

Atunci, cea mai frumoasă dintre fete se apropie de el şi-i spuse:

— O, stăpâne, mi-ai cucerit sufletul cu famecele tale. Nu am să-ţi mai cer nimic altceva decât să joci, aşa gol şi drăgălaş cum eşti, un dans îmbolditor şi frumos!

Şi cum Haddar se codea, ea adause:

—Te rog, pe viaţa mea, să dansezi! După aceea voi fi a ta!

Atunci El-Haddar, în sunetul darabukei, mânuită ritmic de bătrână, îşi înfăşură mijlocul cu o fâşie de mătase şi, înaintând în mijlocul sălii, începu să danseze.

Dansă aşa de nostim şi cu atâtea răsuciri, că tinerele nu-şi mai putură stăpâni râsul. Şi se porniră să-i arunce în cap tot ce le cădea sub mână: perne, fructe, băuturi, până şi sticle.

Atunci se petrecu lucrul de pe urmă. Cea mai frumoasă dintre fete se ridică şi, privindu-l pe fratele meu cu ochi galeşi şi pierduţi de pasiune, începu să-şi scoată hainele, una după alta, până nu mai rămase decât în cămaşa străvezie şi şalvarii largi de mătase. Când o văzu aşa, El-Haddar se opri din dans şi strigă:

— Allah! Allah!

Şi-l apucară năbădăile.

Atunci bătrâna se apropie de el şi-î spuse:

— Acum trebuie să-ţi prinzi drăguţa din fugă. Stăpâna

mea are obiceiul ca, odată aţâţată de dansuri şi de băutură, să se dezbrace cu totul şi să nu se dea iubitului, decât dacă, cercetându-i mădularele şi cunoscându-i uşurinţa de a alerga, îl socoate vrednic de ea. Deci ai s-o urmăreşti pretutindeni, din odaie în odaie, până o prinzi. Şi numai atunci are să fie a ta.

La aceste cuvinte, fratele meu azvârli fâşia de mătase şi se pregăti de alergare. La rândul ei, tânăra îşi scoase cămaşa străvezie şi şalvarii şi apăru ca un curmal tânăr, care freamătă la suflarea boarei. Îşi luă avânt, râzând în hohote, şi făcu de două ori înconjurul sălii. Iar fratele meu Haddar o urmărea.

Dar în acest moment al povestirii, Şeherezada văzu ivindu-se zorii dimineţii şi, cu minte, se opri din povestit.

Dar când se lasă a treizeci şi una noapte

Ea urmă:

O, mărite rege, croitorul din oraşul din China îşi urmă astfel povestirea pe care bărbierul din Bagdad o depăna musafirilor, despre cel de-al doilea frate al său, El-Haddar, şi pe care întâia dată o aducea la cunoştinţă califului Montasser Billah:

Fratele meu Haddar o urmărea pe tânăra sprintenă şi râzătoare. Privindu-l, cele trei tinere şi bătrâna, cu ochii aţintiţi la faţa sulemenită şi lipsită de barbă, de mustăţi şi de sprâncene a fratelui meu, izbucniră în nemaipomenite hohote de râs şi începură sa bată din mâini şi din picioare.

Tânăra, goală, după ce făcu de două ori înconjurul sălii, o luă pe un gang lung, apoi prin alte odăi, una după alta, urmărită mereu şi strânsă îndeaproape de fratele meu, care gâfâia. Alerga neîncetat, râzând cu hohote şi mişcându-şi şoldurile.

Deodată, la o cotitură, tânăra îi pieri din vedere, iar

fratele meu, deschizând o uşă, prin care credea că ieşise fata, se pomeni în mijlocul unei străzi. Era chiar strada argăsitorilor din Bagdad. Şi toţi argăsitorii îi văzură pe El-Haddar, cu barba, cu mustăţile şi cu sprâncenele rase, cu faţa sulemenită ca o târfă, şi începură să-l huiduiască şi să-l lovească cu curelele. Râzând cu toţii în hohote, îl bătură până îşi pierdu cunoştinţa. Pe urmă îl cocoţară pe un măgar, punându-l cu faţa spre coada animalului, îl purtară prin toată piaţa şi apoi îi aduseră înaintea guvernatorului. Acesta întrebă:

— Dar ce-i cu ăsta?

Ei răspunseră:

— A căzut între noi, chiar aşa cum se vede, ieşind pe neaşteptate din casa marelui vizir!

Guvernatorul puse să i se dea o sută de lovituri da bici la tălpi, şi-l izgoni din oraş.

Atunci, o, stăpânitor al credincioşilor, am alergat după el, l-am adus la mine, în taină, şi l-am pus la adăpost. Mi-am luat sarcina să-i dau şi mijloace de trai. Poţi judeca acum că, dacă n-aş fi om curajos şi plin de însuşiri alese, n-aş mai fi putut suferi un astfel de prostălău!

Dar povestea celui de-al treilea frate al meu este cu totul alta, după cum vei vedea!

Povestea lui Bacbak

(cel de-al treilea frate al bărbierului)

Bacbak, orbul, zis şi Clocănilă-umflatul, este al treilea frate al meu, şi-i cerşetor de meserie. Se număra printre fruntaşii frăţiei cerşetorilor din Bagdad.

Într-o zi, voinţa lui Alah şi soarta hotărâră ca fratele meu, întinzând mâna ici şi colo, să ajungă la uşa unei

case mari. Şi fratele Bacbak, strigându-şi jeluirile lui obişnuite când cerşea: „Faceţi-vă milă şi pomană! Daţi şi săracului!“ lovi cu băţul în uşa casei. Trebuie să-ţi spun, dinainte, conducător al credincioşilor, că fratele Bacbak, ca şi cei mai şireţi din frăţie, avea obiceiul să nu răspundă, când, bătând într-o uşă, auzea: „Cine-i acolo*?*“ Tăcea, ca să-i silească pe cei dinăuntru să deschidă. De altfel, aceştia, fiind obişnuiţi cu cerşetorii, nu deschideau, ci răspundeau numai dinăuntru: „Allah să se îndure de tine!“ Aşa îi îndepărtau pe cerşetori.

În ziua aceea, zadarnic întrebă cineva dinăuntru: „Cine-i acolo?“ căci fratele meu tăcu. Auzi, în sfârşit, paşi apropiindu-se şi uşa se deschise. Se ivi un om, căruia Bacbak, dacă n-ar fi fost orb, nu i-ar fi cerut de pomană. Dar aşa îi era soarta. Şi fiecare îşi are soarta legată de gât.

Omul întrebă:

— Ce doreşti?

Fratele meu răspunse:

— Faceţi-vă milă, în numele celui preaînalt!

Omul îl întrebă:

— Eşti orb?

Bacbak răspunse:

— Da, stăpâne, şi foarte sărac!

Omul spuse:

— Atunci dă-mi mâna să te călăuzesc.

Îi dădu mâna, omul îl duse înăuntru şi urcă cu el scara până la o terasă foarte înaltă. Şi frtele meu, gâfâind din greu, gândea în sine: „Are să-mi dea desigur rămăşiţele vreunei mese îmbelşugate”.

Ajungând pe terasă, omul îl întrebă:

— Ce vrei, orbule?

Fratele meu, destul de uimit, răspunse:

— Ceva de pomană, pentru Allah!

Iar omul grăi:

— Allah să-ţi dea lumina ochilor!

Atunci, Bacbak strigă:

— O, tu, cutare, nu puteai să-mi spui asta când eram jos?

Omul îi răspunse:

— O, tu care eşti mai prejos decât fundul meu, de ce nu mi-ai răspuns când te-am întrebat: „Cine-i acolo? Cine-i la uşă?“ Şterge-o de-aici cât mai repede, altfel te dau de-a dura, calic lipicios şi piază rea!

Şi Bacbak fu nevoit, aşa orb cum era, să coboare în grabă scara, singur-singurel. Mai avea de coborât vreo douăzeci de trepte, când, făcând un pas greşit, căzu şi se rostogoli până la uşă. În cădere, se lovi rău la cap şi îşi urmă drumul văicărindu-se. Mai mulţi din tovarăşii lui cerşetori, auzindu-l plângând, îl întrebară ce a păţit şi el le spuse. Apoi adăugă:

— Acum, prieteni, ajutaţi-mă să ajung la mine, ca să-mi iau ceva bani să pot cumpăra de-ale gurii pentru ziua de astăzi, stearpă şi cu ghinion. Sunt nevoit să mă ating de banii puşi deoparte, care, după cum ştiţi, sunt destul de mulţi, şi de aceea m-aţi numit păstrătorul tuturor banilor.

Dar îndărătul lui coborâse şi omul amintit, care porni încetişor pe urma lui, ţinându-se aproape, ca să vadă ce e cu el. Merse deci îndărătul fratelui meu şi a celorlalţi doi orbi, fără ca ei să bănuiască, şi astfel au ajuns la adăpostul lui Bacbak. Când intrară, omul se strecură după ei, repede, înainte de a închide uşa. Bacbak le spuse celor doi tovarăşi:

— Mai întâi, căutaţi bine dacă nu s-a strecurat vreun străin în odaie.

La aceste vorbe, omul, care era hoţ de meserie, şi încă unul cu vază printre cei din tagma lor, văzând o funie care atârna de tavan, o apucă şi se căţără uşor şi fără zgomot până sus, aşezându-se liniştit pe o grindă. Cei doi cerşetori căutară prin odaie, îi făcură înconjurul de mai multe ori, împingând prin unghere cu bâtele. După asta, se întoarseră la fratele meu, el scoase din ascunzătoare banii ai căror păstrător era şi îi numără cu cei doi tovarăşi. Găsiră că erau zece mii de drahme pe ţanc. Îşi

luă fiecare două-trei drahme, ceilalţi bani fură puşi în saci, şi sacii îşi luară iar locul în ascunzătoare. Unul dintre cei trei cerşetori ieşi ca să cumpere de-ale gurii, se întoarse curând şi scoase din traistă trei pâini, trei cepe şi câteva curmale. Şi cei trei tovarăşi se aşezară în cerc ca să mănânee.

Atunci hoţul alunecă încetişor pe funie, se lăsă pe vine lângă cerşetori şi începu să mănânee cu ei. Dar cum se aşezase lângă Bacbak, care avea auzul foarte ascuţit, acesta îl auzi molfăind şi strigă:

— E un străin printre noi!

Şi întinse iute mâna în partea de unde venea clefăitul, şi mâna îi căzu tocmai pe braţul hoţului. Atunci Bacbak şi cei doi cerşetori se năpustiră asupra hoţului şi începură să strige şi să-l lovească cu bâtele, ca orbii. Şi chemară şi pe vecini în ajutor, urlând:

— Musulmani, săriţi în ajutor! Hoţul vrea să ne fure biata noastră agoniseala!

Vecinii alergară şi-l găsiră pe Bacbak ţinându-l zdravăn, împreună cu cei doi tovarăşi, pe hoţul care încerca să se apere şi să le scape. Dar la sosirea vecinilor, hoţul se prefăcu şi el că e orb, închise ochii şi începu să strige:

— Pe Allah! Musulmani! Sunt orb şi tovarăş cu ăştia trei care vor să mă păgubească de partea mea din cele zece mii de drahme economie, pe care le avem împreună. Mă jur pe Allah! pe sultan! pe emir! Primesc să mă duceţi în faţa guvernatorului!

Veniră atunci paznicii care-i luară pe toţi patru şi-i duseră la guvernator, care întrebă:

— Cine sunt aceştia?

Hoţul strigă:

— Ascultă vorbele mele, o, guvernatorule drept şi înţelegător, şi adevărul va ieşi la iveală. Şi chiar dacă nu vrei să mă crezi, pune-mă la caznă mai întâi pe mine, ca să mă sileşti să spun adevărul; după aceea pune-i la caznă şi pe tovarăşii mei, ca să-i sileşti să te lămurească!

Şi guvernatorul porunci:

— Apucaţi-l, puneţi-l jos şi loviţi-l până o mărturisi!

Atunci paznicii îl înşfăcară pe orbul prefăcut, unul din ei ţinându-l de picioare, iar ceilalţi începură să-l lovească cu biciul. După zece lovituri, orbul cel prefăcut începu să urle, apoi deschise un ochi, şi, după alte lovituri, deschise, în mod vădit, şi al doilea ochi.

Când văzu acest lucru, guvernatorul strigă plin de furie:

— Ce-i prefăcătoria asta, înşelătorule neruşinat?

Iar el răspunse:

— Opreşte bătaia şi am să-ţi lămuresc totul!

Guvernatorul opri bătaia şi hoţul vorbi:

— Suntem aici patru inşi, care facem numai pe orbii, şi înşelăm oamenii ca să primim de pomană şi mai ales ca să intrăm mai uşor prin case, să ne uităm la femei când au faţa descoperită, să le ademenim, să le drăgostim şi apoi să le prădăm. Totodată cercetăm casele şi pregătim o hoţie fără greş. Şi cum împlinim această meserie rodnică de oarecare timp, am adunat împreună suma de zece mii de drahme. Astăzi le-am cerut tovarăşilor mei partea mea, dar ei n-au vrut să mi-o dea, ba dimpotrivă, m-au snopit în bătaie şi m-ar fi omorât, dacă paznicii nu m-ar fi scos din mâinile lor. Iată adevărul adevărat, guvernatorule! Acum, ca să-i sileşti şi pe tovarăşii mei să mărturisească, nu ai decât un singur mijloc: biciul! Şi au să vorbească! Dar să fie bine loviţi, altminteri, cum sunt înrăiţi, nu vor mărturisi nimic şi nici nu vor deschide ochii.

Guvernatorul porunci sa fie apucat mai întâi fratele meu. Zadarnic s-a împotrivit, zadarnic striga că e orb din naştere; fu supus la caznă şi mai mare, până leşină. După ce-şi veni în simţire tot nu deschise ochii, cu toate loviturile şi cu toate sfaturile orbului de lovituri şi apoi încă trei sute. Acelaşi lucru se petrecu şi cu ceilalţi doi orbi, care nici ei nu deschiseră ochii, cu toate loviturile şi cu toate sfaturile orbului prefăcut, care li se strecurase ca tovarăş.

Apoi, cu ajutorul hoţului, guvernatorul aduse banii ascunşi în odaia lui Bacbak, îi dădu acestuia un sfert,

adică două mii cincisute de drahme, şi păstră restul pentru sine.

Fratelui meu şi celor doi tovarăşi ai săi, după caznă, guvernatorul le spuse:

— Ticăloşi înşelători! Mâncaţi pâinea, darul lui Allah, şi juraţi în numele lui că sunteţi orbi! Afară de-aici şi să nu vă mai văd prin Bagdad!

Atunci, o, emire al credincioşilor, aflând de toate acestea, am ieşit din oraş în căutarea lui Bacbak, l-am găsit şi l-am adus înapoi, pe ascuns, i-am dat adăpost la mine şi m-am însărcinat să-l hrănesc şi să-l îmbrac cât va mai trăi.

Aceasta este povestea celui de-al treilea frate al meu, Bacbak, orbul!

Auzind această povestire, califul Montasser Billah începu să râdă şi porunci:

— Să se dea o răsplată acestui bărbier pentru bunătatea lui şi să se ducă liniştit!

Dar eu, domnilor, răspunsei:

— Pe Allah! Conducător al credincioşilor, nu pot primi nimic înainte de a povesti ce li s-a întâmplat şi celorlalţi trei fraţi ai mei, şi asta numai în câteva cuvinte, ca să-ţi dovedesc cât de puţin flecar şi cât de zgârcit la vorbă sunt de felul meu!

Califul răspunse:

— Fie, am să sufăr cazna de a-mi năuci urechile cu pălăvrăgeala ta şi am să mai îndur şi alte trăncăneli şi bădărănii de-ale tale, care, de altfel, nu sunt lipsite de duh.

Şi atunci bărbierul a spus:

Povestea lui El-Kuz

(cel de-al patrulea frate al bărbierului)

Al patrulea frate, chiorul El-Kuz El-Asuani, Ulciorul-tare, îndeplinea în Bagdad meseria de casap. Se pricepea la vânzarea cărnii şi a tocăturii şi ştia de minune să crească şi să îngraşe oi cu coada groasă. Ştia cui să dea carnea bună şi pentru cine să o ţină pe cea rea. Muşteriii mai de seamă din oraş şi negustorii cei mai avuţi nu se aprovizionau decât de la el şi nu cumpărau decât carne din oile lui, aşa că, în scurtă vreme, ajunse tare bogat şi stăpân al unor mari turme şi al unor mari acareturi.

Într-o zi, fratele meu se afla în prăvălia lui, când intră un mare şeic cu o lungă barbă albă, care-i dădu bani şi-i spuse:

— Taie-mi din carnea cea mai bună!

Şi fratele meu îi tăie din ce avea mai bun, luă banii şi răspunse la salutul şeicului, care se îndepărtă.

Fratele meu cercetă atunci monezile de argint pe care le primise şi văzu că erau toate noi şi de-o strălucire deosebită. Se grăbi deci să le pună deoparte, într-o lădiţă deosebită, şi-şi spuse: „Iată bani care-mi vor purta noroc!“

Timp de cinci luni, bătrânul şeic cu barba lungă veni mai în fiecare zi şi-i dădea totdeauna monezi de argint albe şi noi pentru carnea proaspătă şi de calitate bună. Şi de fiecare dată El-Kuz punea deoparte aceşti bani de argint. Dar, într-o zi, El-Kuz voi să numere banii adunaţi. În acest fel, ca să-şi cumpere nişte oi bune şi câţiva berbeci, pe care avea de gând să-i deprindă să se bată între ei — joc preţuit în Bagdad, oraşul meu. Dar abia deschise lădiţa în care pusese banii şeicului cu barbă albă şi văzu că nu se afla în ea nicio monedă, ci doar câteva bucăţele de hârtie albă, tăiate rotund. Văzând asta, el începu să se bată cu palmele peste obraji, să strige şi să se vaiete. Curând se strânseră în jurul lui mulţi trecători, cărora le povesti păţania, dar nimeni nu-şi putea lămuri cum de au dispărut banii. Şi El-Kuz striga mereu şi

spunea:

— Acum de l-ar aduce Allah pe afurisitul de şeic! Ce i-aş mai smulge barba şi turbanul chiar cu mâinile mele!

Abia rostise cuvintele din urmă, şi bătrânul se ivi, trecu prin mulţimea adunată şi se apropie de fratele meu, casapul, ca pentru a-i da bani, ca de obicei. De îndată fratele meu se năpusti asupra lui, îl apucă de piept şi strigă:

— Alergaţi, fraţilor, ajutaţi-mă1 Acesta e hoţul neruşinat!

Dar şeicul nu-şi pierdu de loc cumpătul şi, fără să se clintească, îi răspunse fratelui meu, dar în aşa fel încât să nu audă decât el:

— Alege! Vrei să taci sau vrei să ajungi de ocară în faţa tuturor? Căci ruşinea pe care am să ţi-o aduc va fi mai groaznică decât aceea pe care vrei s-o arunci tu asupra mea!

El-Kuz răspunse:

— Dar ce ruşine poţi să-mi aduci tu, şeic cu suflet de smoală, şi cum socoţi să mă faci de ocară?

Bătrânul îi spuse:

— Am să le dovedesc tuturor că vinzi de obicei carne de om, în loc de carne de oaie!

Fratele meu îi răspunse:

— Minţi, de-o mie de ori minţi, şeic blestemat!

Şeicul adause:

— Nu este blestemat şi nici mincinos decât acela care, în această clipă, ţine atârnat de cârlig, în prăvălia sa, un cadavru de om, nu o oaie!

Fratele meu se răsti la el cu voiciune:

— Dacă se dovedeşte ceea ce spui tu, porc de câine, ale tale să fie toate bunurile mele!

Atunci şeicul, întorcându-se spre mulţime, strigă cu glas tare:

— Prieteni, priviţi-l pe acest casap! Până astăzi ne-a înşelat pe toţi şi a călcat în picioare învăţăturile cărţii noastre! Acest om sugrumă în fiecare zi fii de-ai lui Adam,

în loc de oi, şi ne vinde carnea lor drept carne de oaie! Dacă vreţi să vă încredinţaţi că spun adevărul, intraţi şi cercetaţi-i prăvălia!

Strigând, toată lumea dădu buzna în prăvălia fratelui meu. Şi apăru în văzul tuturor un cadavru de om atârnat în cârlig, jupuit şi curăţat de măruntaie; pe scândura pentru căpăţâni, se vedeau trei capete de om jupuite, curăţate şi pregătite pentru vânzare! Într-adevăr, şeicul cu barbă lungă, albă, nu era decât un meşter priceput în vrăjitorie şi în farmece şi cât ai clipi, a putut schimba, în faţa tuturor un lucru în altul.

Văzând asta, toată lumea se năpusti asupra fratelui meu strigând:

— Necredinciosule! Nelegiuitule! Înşelătorule!

Şi, tăbărând pe el, unii îl loveau cu beţele, alţii cu biciul, şi cei mai înverşunaţi şi mai cruzi erau muşteriii vechi şi cei mai buni prieteni ai lui. Bătrânul şeic se mulţumi să-i dea fratelui meu o zdravănă lovitură de pumn peste un ochi, pe care i-l şi crăpă, fără putinţă de lecuire. Fu apoi luat aşa-zisul cadavru, fratele meu fu legat bine şi toată lumea, cu şeicul în frunte, veni în faţa celui ce împlineşte legea. Şi şeicul îi spuse:

— O, emire! Aducem înaintea ta, ca să-şi primească pedeapsa fărădelegilor lui, pe acest om, care, de multă vreme, îşi sugrumă semenii şi le vinde carnea, drept carne de oaie. Nu ai decât să hotărăşti pedeapsa şi să împlineşti dreptatea lui Allah, căci, iată, avem aici atâţia martori!

În zadar se apără fratele meu, judecătorul nu voi să mai asculte nimic şi-l osândi la cinci sute de lovituri de baston peste spate şi peste fund! I se confiscară toate bunurile şi acareturile, şi norocul lui a fost că era atât de bogat, altfel moartea, nu altceva i-ar fi fost pedeapsa. Apoi se luă hotărârea să fie izgonit din oraş.

Fratele meu, chiorât, cu dosul vânăt de lovituri, aproape mort, fu scos din oraş. Şi merse el drept înaintea lui, fără să ştie încotro, până ajunse într-un târg

îndepărtat şi necunoscut. Se opri şi se hotărî să rămână acolo, apucându-se de ciubotărie, meserie care-ţi cere un singur capital: mâini bune.

Îşi găsi sălaş statornic la o răspântie, la întâlnirea a două străzi, şi începu să lucreze ca să-şi câştige pâinea. Dar într-o zi, pe când lucra la nişte papuci, auzi nechezat de cai şi ropot de călăreţi. Întrebând de pricina acestui zgomot, i se răspunse:

— Ca, de obicei, regele merge la vânătoare însoţit de tot alaiul.

Atunci fratele meu El-Kuz îşi lăsă acul şi ciocanul şi se sculă să vadă alaiul regelui. Pe când sta gânditor în picioare şi visa la starea lui de altădată şi la cea de faţă şi la împrejurările în care, din casap cu vază, a ajuns cel din urmă cârpaci, regele trecu în fruntea măreţului alai şi, din întâmplare, ochii lui căzură pe ochiul crăpat al fratelui meu. De cum îl văzu, regele se schimbă la faţă şi strigă:

— Să mă păzească Allah de piaza rea şi de nenorocirile acestei zile blestemate!

Răsuci de îndată hăţul calului şi luă calea înapoi, cu tot alaiul şi cu soldaţii după dânsul. Totodată porunci robilor lui să pună mâna pe fratele meu şi să-i dea pedeapsa meritată. Şi robii se năpustiră îndată asupra lui El-Kuz şi-i dădură atâtea lovituri, că-l lăsară mai mult mort în drum. După ce se îndepărtară, El-Kuz se sculă, se întoarse îndurerat la locul lui, sub bucata de pânză din colţul străzii. Era rupt de oboseală şi abia mai sufla. Şi cum, din întâmplare, un om din alaiul regesc rămăsese în urmă şi trecu prin faţa lui, îl rugă să se oprească, îi povesti cum s-au purtat cu el şi-l întrebă care să fie pricina. Omul izbucni în hohote de râs şi-i răspunse:

— Frate, să ştii că regele nostru nu poate suferi vederea unui chior, mai cu seamă dacă e chior de ochiul stâng; asta o socoate piază rea şi totdeauna pune să fie ucis chiorul. Mă mir că mai eşti în viaţă.

La aceste cuvinte, fratele meu, fără să mai aştepte; îşi strânse sculele şi, cu ce puteri mai avea, o luă repede din

loc şi nu se odihni decât când fu afară din oraş. Şi o porni din nou înainte, până ajunse într-un alt oraş, foarte depărtat, unde nu se afla, ca în celălalt, vreun rege sau vreun tiran.

Rămase mult timp în acel oraş, având grijă, din prevedere, să nu se arate nicăieri. Dar într-o zi, pe când era mai trist ca de obicei, ieşi să ia niţel aer şi să hoinărească uitându-se ici şi colo, Auzi îndărătul lui nechez de cai şi, îndată, amintindu-şi păţania din urmă, fugi cât mai repede şi-şi căută un colţ unde să se ascundă, dar nu găsi. Văzând însă lângă el o uşă mare, o împinse şi se aruncă înăuntru. Înaintea lui se întindea un gang lung şi întunecos, în care se ascunse. Dar deodată îi apărură în faţă doi oameni, îl apucară, îl legară, şi-i spuseră:

— Slavă lui Allah că te-am aflat, în sfârşit, duşman al celui preasfânt şi al oamenilor! De trei zile şi trei nopţi te căutăm fără încetare şi ne-ai luat somnul şi tihna. Ne-ai făcut să gustăm amărăciunea morţii!

Fratele meu El-Kuz întrebă

— Oameni buni, dar la ce m-a osândit Allah? Şi ce poruncă a dat împotriva mea?

Ei răspunseră:

— Vrei să ne pierzi şi pe noi, şi pe stăpânul acestei case! Nu ţi-a fost de-ajuns că ai adus pe prietenii tăi la mizerie şi pe stăpânul casei la sapă de lemn? Vrei să ne şi omori? Unde ţi-i cuţitul pe care-l aveai ieri în mână, când îi urmăreai pe unul dintre noi?

După aceste cuvinte, îl scotociră şi-i găsiră în brâu cuţitul cu care tăia talpa ca să pingelească papucii. Îl trântiră la pământ şi voiră să-l sugrume. El însă le strigă;.

— Ascultaţi-mă, oameni buni, nu sunt nici hoţ, nici ucigaş! Povestea vieţii mele este uluitoare şi vreau să v-o spun!

Dar ei nu voiră să-l asculte, îl călcară în picioare, îl bătură şi-i sfâşiară hainele. Când îi rupseră hainele de pe el, şi-i ieşi la iveală spinarea cu urmele tuturor loviturilor

de vergi şi de bici, pe care le primise cu câtva timp înainte, ei strigară:

— Ticălos afurisit! Iată urme vechi de lovituri pe spinarea ta, dovadă a fărădelegilor din trecut!

Şi îl târâră pe bietul El-Kuz la guvernator. Şi El-Kuz se gândea la toate nenorocirile lui şi-şi spunea: „Ce mari trebuie să fie păcatele mele, ca să le ispăşesc în acest fel! Şi totuşi nu mă simt vinovat de nimic! Numai Allah oel preaînalt îmi poate fi de ajutor!“

Când ajunse în faţa guvernatorului, acesta îl privi cu mânie şi-i strigă:

— Ticălos neruşinat! Urmele loviturilor de pe spinarea ta sunt dovadă sigură de toate fărădelegile tale din trecut şi de acum.

Şi porunci să i se dea pe loc o sută de lovituri de nuiele. După aceea fu urcat şi legat pe spinarea unei cămile, iar crainicii îl plimbară prin tot oraşul, strigând:

— Iată cum se pedepseşte cei care intră ca un nelegiuit în casa altuia!

Dar nu după mult timp, vestea nenorocirilor fratelui meu ajunse până la mine. Am pornit îndată în căutarea lui şi l-am găsit chiar când era dat jos de pe cămilă, leşinat. Atunci, conducătorule al credincioşilor, m-am simţit dator să-l iau cu mine, să-l îngrijesc şi să-l aduc într-ascuns la Bagdad, unde are ce-i trebuie să mănânce şi să bea liniştit până la sfârşitul zilelor lui.

Iată deci povestea nenorocitului El-Kuz. Dar păţania celui de al cincilea frate al meu este tare uimitoare şi-ţi va dovedi, o, conducător al credincioşilor, cât de chibzuit şi de înţelept sunt eu, spre deosebire de fraţii mei!

Istoria lui El-Aşar

(al cincilea frate al bărbierului)

Acesta este, o, conducător al credincioşilor, chiar fratele cu nasul şi cu urechile tăiate. Îl chema El-Aşar, fie pentru că era mătăhălos şi avea o burtă ca de cămilă care e gata să fete, fie pentru că era ca o căldare mare. Dar asta nu-l împiedica să fie de-o lene puţin obişnuită în timpul zilei, pe când noaptea împlinea tot felul de însărcinări şi-şi câştiga banii pentru a doua zi prin tot soiul de mijloace neîngăduite şi destul de ciudate.

La moartea tatei, noi moştenirăm fiecare câte o sută de drahme de argint. El-Aşar, ca şi toţi ceilalţi, îşi primi partea lui, dar nu ştiu ce să facă cu banii. Până la urmă, avu o idee, pe lângă o mie altele: îşi cumpără diferite lucruri de sticlă şi începu să le vândă cu bucata. Îşi alese această meserie, mai degrabă decât oricare alta, fiindcă nu cere multă mişcare.

Fratele meu El-Aşar ajunse deci vânzător de sticlărie. Pentru asta, îşi cumpără un coş mare în care-şi puse lucrurile, alese un colţ de stradă, pe unde trecea lume multă, şi se aşeză acolo, punându-şi în faţă coşul cu sticlărie. Se lăsă liniştit pe vine, cu spatele la peretele casei şi începu să-şi arate trecătorilor marfa, strigând:

— Pahare! picături de soare! sânuri tinere de alabastru! ochii doicii mele! suflare răcoroasă de fecioare! pahare! pahare!

De cele mai multe ori însă, El-Aşar tăcea şi, sprijinit bine de perete, se lăsa în voia visului cu ochii deschişi. Într-una din zile, pe vremea rugăciunii de vineri, iată ce vis îşi depăna murmurându-l:

— Mi-am pus tot avutul, adică o sută de drahme, în cumpărarea acestor lucruri de sticlă. Am să le vând, desigur, cu două sute de drahme. Cu ele am să cumpăr alte lucruri şi am să le vând cu patru sute de drahme. Şi voi urma aşa, cumpărând şi vânzând, până voi avea bani mulţi. Voi cumpăra atunci mărfuri de toate soiurile, drogherie şi parfumerie, şi nu mă voi lăsa de meserie decât atunci când voi ajunge la câştiguri însemnate. Şi

atunci îmi voi putea cumpăra un palat, robi, cai cu şea şi cu cioltar de brocart şi aur; şi voi mânca şi voi bea; şi nu va rămâne cântăreaţă din oraş pe care să n-o poftesc să-mi cânte în casă. Mă voi pune apoi în legătură cu toate peţitoarele mai dibace din Bagdad şi le voi trimite la fete de regi şi de viziri; şi nu va trece mult timp şi mă voi însura cel puţin cu fiica marelui vizir! Am aflat că e deosebit de frumoasă şi desăvârşită în toate; şi am să-i hotărăsc o zestre de o mie de dinari de aur. Şi nu mă îndoiesc că tatăl ei, marele vizir, se va învoi la această căsătorie; iar dacă nu vrea, ei bine, am să-i răpesc fata de sub nas şi am s-o aduc la mine în palat, Atunci am să-mi cumpăr şi zece băieţi, anume pentru serviciul meu. După aceea, am să-mi fac haine regeşti, cum nu poartă decât sultanii şi emirii; şi-i voi comandă celui mai priceput giuvaergiu să-mi facă o şea de aur încrustată cu mărgăritare şi cu pietre scumpe. Şi atunci, călare pe cel mai frumos cal, pe care-l voi cumpăra de la şeful beduinilor din pustie sau pe care mi-l voi aduce de la tribul anezilor, mă voi plimba prin oraş, cu robi mulţi de jur împrejurul meu, şi, în acest chip, voi merge la palatul marelui vizir care se va scula întru cinstirea mea şi-mi va da locul lui, şi el va sta în picioare mai prejos de mine, şi se va simţi onorat că-mi e socru. Şi voi avea cu mine doi tineri robi care îmi vor duce fiecare câte o mare pungă cu o mie de dinari. Şi voi da una din pungi marelui vizir, drept răsplată pentru fată, şi i-o voi dărui deci pe cealaltă, numai ca să-i arăt dărnicia şi mărinimia mea, şi cât de puţin preţuieşte în ochii mei lumea întreagă. Apoi mă voi întoarce acasă cu faţa încruntată; şi când logodnica îmi va trimite prin cineva salutările ei, îl voi umple de aur pe acela şi-i voi da stofe preţioase şi haine măreţe. Şi dacă vizirul îmi trimite vreun dar de nuntă, n-am să-l primesc, am să i-l întorc, chiar dacă ar fi un lucru de mare preţ, şi asta numai ca să-i arăt că am suflet cu totul şi cu totul ales şi că nu sunt în stare de vreo grosolănie. Pe urmă voi hotărî eu însumi ziua căsătoriei şi amănuntele serbării, şi

voi da poruncă să nu se cruţe nimic, nici în ceea ce priveşte ospăţul, nici în ceea ce priveşte numărul şi isteţimea cântăreţilor din instrumente şi din gură, a cântăreţelor şi dansatoarelor. Şi voi face în palatul meu toate pregătirile trebuincioase, îl voi împodobi şi acoperi peste tot cu covoare, voi aşterne un strat de flori, de la intrare până în sala banchetului, şi voi pune să se stropească pe jos cu apă de trandafiri şi cu alte parfumuri. În noaptea nunţii mă voi îmbrăca în hainele cele mai frumoase şi mă voi aşeza pe un tron aşezat pe o estradă acoperită toată cu stofe brodate în mătase, pline de desene cu flori şi cu linii plăcut colorate. Şi cât ţine ceremonia şi soţia mea va fi plimbată prin mijlocul sălii, în găteala ei mai strălucitoare decât luna plină din luna Ramadan, eu voi sta nemişcat şi grav, nici măcar n-o voi privi, nu-mi voi întoarce capul nici la stânga, nici la dreapta, ca să înţeleagă toţi tăria caracterului meu şi înţelepciunea mea! Şi, la sfârşit, soţia va fi adusă dinaintea mea, în toată frăgezimea frumuseţii ei şi parfumată îmbătător. Dar nici nu mă voi clinti din loc, ba dimpotrivă! Şi voi rămâne astfel nepăsător şi grav până ce toate femeile care vor fi de faţă la nuntă se vor apropia de mine şi-mi vor spune: „O, stăpânul nostru şi cununa capetelor noastre! Iată soţia şi roaba ta, care-ţi stă cu respect dinainte şi aşteaptă s-o învredniceşti cu o privire. E obosită de cât a stat în picioare şi nu aşteaptă decât porunca ta ca să se aşeze!“ Dar eu nu voi răspunde o vorbă şi le voi face să dorească şi mai mult un cuvânt din partea mea. Şi toate femeile poftite la nuntă se vor apleca până la pământ în faţa măreţiei mele. Abia atunci voi binevoi să-mi cobor ochii şi să mă uit la soţia mea, dar numai o dată, şi am să-i arunc o singură privire: după aceea îmi voi ridica ochii şi-mi voi lua iarăşi înfăţişarea nepăsătoare. Slujnicele o vor lua pe soţia mea, eu mă voi ridica şi voi trece într-o odaie ca să-mi schimb hainele cu altele mai bogate şi mai luxoase. Şi mireasa va fi din nou adusă înaintea tronului meu. Îmbrăcată în alte veşminte,

în alte găteli, pierdută sub grămada de giuvaeruri, de aur, şi de pietre scumpe, şi parfumată cu miresme şi mai plăcute. Şi voi aştepta să fiu rugat de mai multe ori ca să-mi privesc soţia, dar îndată voi ridica ochii ca să n-o mai văd. Şi voi face aşa până se va încheia toată serbarea de nuntă.

Dar în acest moment al povestirii, Şeherezada văzu mijind zorii dimineţii şi, cu minte, nu mai spuse nimic în noaptea aceea, ca să nu treacă peste voia ce i se dase.

Iar când se lăsă a treizeci şi doua noapte

Ea urmă astfel povestirea în faţa regelui Şahriar:

...până se va încheia toată serbarea de nuntă. Atunci voi porunci câtorva din tinerii mei robi să ia o pungă cu cinci sute de dinari, în mărunţiş, să-i arunce în toată sala, şi altă pungă pentru cântăreţele din instrumente şi din gură, şi pentru femeile din slujba soţiei mele. Pe urmă, aceleaşi femei îmi vor conduce soţia în odaia ei, unde mă voi duce şi eu, după ce mă voi fi lăsat îndelung aşteptat. Când voi intra la ea, voi trece, fără s-o privesc, printre cele două şiruri de femei şi mă voi aşeza pe un divan, cerând o cupă de apă parfumată şi îndulcită şi o voi bea liniştit, aducând mulţumiri lui Allah. Şi voi continua să nu bag de seamă că soţia mea este în pat, gata să mă primească; şi, ca s-o umilesc şi s-o fac să simtă superioritatea mea şi cât de puţin caz fac de ea, nu-i voi spune o vorbă, şi astfel o voi învăţa cum înţeleg să mă port cu ea în viitor. Căci numai aşa ajungi să le faci pe femei mlădioase, dulci şi iubitoare. Şi o voi vedea pe soacra mea intrând de îndată, sărutându-mi faţa şi mâinile şi spunându-mi: „O, stăpâne, binevoieşte s-o priveşti pe roaba ta, fiica mea, care-ţi doreşte cu căldură apropierea, şi miluieşte-o măcar cu o vorbă!“ Iar eu, cu toate cuvintele respectuoase ale soacrei, care nici nu va îndrăzni să-mi spună „ginere”, ca să nu pară prea

familiară, nu-i voi răspunde o vorbă. Atunci ea mă va ruga iar şi iar ca să mă mişte în vreun fel, şi va sfârşi, sunt sigur, prin a se arunca la picioarele mele, sărutându-le şi ducând de mai multe ori la buze pulpana hainei mele. În sfârşit, va spune: „O, stăpâne, îţi jur pe Allah, că fiica mea este frumoasă şi fecioară! Îţi jur pe Allah, că nimeni n-a văzut-o pe fiica mea descoperită şi nimeni nu i-a ştiut culoarea ochilor! Fie-ţi milă, încetează de a o mai face de ocară şi de-a o umili atât! Priveşte cât este de supusă; nu aşteaptă decât un semn de la tine ca să-ţi împlinească toate dorinţele!“ După asta soacra mea se va ridica, va umple o cupă cu vin delicios şi o va da fiicei ei, care se va apropia să mi-o întindă, supusă şi tremurând, mie. Aşezat nepăsător pe pernele brodate cu aur ale divanului, eu o voi lăsa să vină în faţa mea şi-mi va face plăcere ca ea, fiica marelui vizir, să stea în picioare dinaintea mea, fără ca eu s-o privesc, eu, fostul vânzător de sticlărie, care striga la colţul drumurilor: „Pahare! picături de soare! sânuri tinere de alabastru! ochii doicii mele! suflare răcoroasă de fecioare! pahare! pahare!“ Şi ea, în faţa unei atât de rare nobleţi şi măreţii, mă va lua drept fiul vreunui om ilustru a cărui faimă umple lumea. Şi-mi va spune cu lacrimi în ochi: „O, doamne, fie-ţi milă! nu respinge această cupă din mâinile roabei tale, căci eu sunt cea din urmă dintre roabele tale! “ Şi nici nu-i voi răspunde la aceste cuvinte. Iar ea va prinde curaj, văzând că tac, va stărui să iau cupa de vin şi o va apropia chiar ea, drăgălaş, de buzele mele. Şi, în faţa unei asemenea familiarităţi, mă voi înfuria, o voi privi cu asprime, îi voi da o bună palmă peste obraji, iar în burtă o lovitură zdravănă de picior, iac-aşa...

Fratele meu, urmă bărbierul, spunând aceste cuvinte, făcu mişcarea de a o lovi zdravăn pe închipuita lui soţie, iar lovitura nimeri în şubredul coş, plin cu sticlărie, de dinaintea lui; şi coşul se rostogoli cât colo, cu toate din el, şi nu rămaseră decât cioburi din ceea ce fusese tot avutul acestui smintit. Ah, dacă m-aş fi nimerit acolo în clipa

aceea, o, emire al credincioşilor, l-aş fi pedepsit cum merita pe acest frate plin de o nesuferită deşertăciune şi de o falsă măreţie de suflet!

Dar în faţa acestor pagube de neînlocuit, El-Aşar începu să-şi dea cu pumnii în cap, să-şi sfâşie hainele de deznădejde, să plângă şi să se văicărească. Şi, cum acea zi era tocmai o zi de vineri, şi rugăciunea de amiază urma să înceapă în moschei, dintre oamenii care ieşeau din case, unii, văzându-l pe fratele meu în acel hal, se opriră privindu-l cu milă, dar alţii îşi văzură de drum, spunând că e un smintit şi râzând în hohote îndată ce aflară de la un vecin amănunte despre ţicneala lui.

Pe când se văieta astfel, deplângând pierderea capitalului cu dobânzile, iată că o femeie de mare rang trecu pe acolo, în drum spre moscheie. Întrecea în frumuseţe pe cele mai frumoase femei; din făptura ei se răspândea o înviorătoare mireasmă de mosc; era urcată pe o catârcă împodobită cu catifea şi brocart de aur, şi o însoţea un mare număr de slujitori şi de robi. Văzând sticlăria în cioburi, şi pe fratele meu plângând, o cuprinse mila şi voi să cunoască pricina deznădejdii lui. I se spuse că bietul om avea un coş cu sticlărie, din vânzarea căreia trăia, că acela era tot avutul lui, dar că nu-i mai rămăsese nimic după întâmplarea care-i prefăcuse totul în cioburi. Atunci femeia chemă pe unul dintre slujitori şi-i spuse:

— Dă acestui sărman toţi banii pe care-i ai la tine.

Şi slujitorul scoase îndată de la gât, unde-o avea prinsă cu un şnur, o mare pungă pe care o puse în mâna fratelui meu. El-Aşar o luă, o deschise şi găsi în ea, după ce numără, cinci sute de dinari de aur. Când îi văzu — aproape să moară de emoţie şi de bucurie! Şi începu să cheme asupra binefăcătoarei toate binecuvântările lui Allah.

Ajungând astfel bogat într-o clipă, El-Aşar, cu pieptul plin de bucurie, se duse acasă, unde îşi încuie avuţia, apoi se pregăti să-şi caute vreo casă frumoasă pe care s-o închirieze şi în care să trăiască după plac. Dar tocmai

atunci auzi o bătaie uşoară la uşă. Alergă să deschidă şi văzu o bătrână necunoscută, care-i spuse:

— Tinere, timpul rugăciunii din această sfântă zi de vineri aproape a trecut, şi eu n-am izbutit încă să fac spălările ce se cuvin înainte de rugăciune. Lasă-mă, te rog, să intru o clipă la tine, ca să-mi împlinesc datoria, la adăpost de priviri străine.

Fratele meu îi răspunse:

— Aud şi mă supun!

Îi deschise uşa şi o duse la bucătărie, unde o lăsă singură.

Peste câteva clipe, bătrâna veni la fratele meu în odaie, se opri pe o bucată veche de împletitură, care servea de covor, făcu puţin cam în grabă câteva mătănii şi-şi încheie rugăciunea cu urări de bine pentru fratele meu, meşteşugite şi cucernice. Fratele meu, care nu-şi mai încăpea în piele de fericire, îi mulţăini şi, scoţând de la brâu doi dinari de aur, i-i întinse cu dărnicie. Bătrâna nu-i primi şi-i spuse cu mândrie:

— Tinere, fie lăudat Allah care te-a făcut atât de darnic! Nu mă mir că ştii să câştigi bunăvoinţa celor din jurul tău, chiar şi a celor care, ca mine, nu te-au văzut decât o singură dată. Banii pe care vrei să mi-i dai, pune-i la loc în brâu, căci, după înfăţişare, trebuie să fii vreun biet derviş, şi aceşti bani ţi-ar fi mai de folos ţie, decât mie. Dacă te poţi lipsi de ei, n-ai decât să-i dai îndărăt femeii care ţi i-a dăruit, văzându-ţi paharele făcute cioburi.

Fratele meu îi răspunse:

— Cum, maică, tu cunoşti această femeie? Atunci, te rog, fă bine şi arată-mi mijlocul de a-i vorbi.

Bătrâna răspunse:

— Fiule, această foarte frumoasă tânără n-a fost atât de darnică decât ca să-ţi arate înclinarea ei pentru tine, care eşti tânăr, frumos şi viguros, pe când soţul ei este un nevolnic, tare zăbavnic în pat, de ţi se face şi milă de el. Scoală-te, pune-ţi banii de aur la brâu, ca să nu ţi-i fure cineva în casa asta fără de lacăt, şi vino cu mine. Trebuie

să-ţi spun că sunt de mult timp în slujba acestei tinere femei şi că eu îi împlinesc însărcinările tainice. De cum vei intra la ea, arată-te grăbit, spune-i felurite cuvinte drăgălaşe, fă tot ce-ţi stă în putere; şi cu cât mai mult, cu atât o vei lega mai strâns de tine. Ea, din parte-i, nu va cruţa nimic ca să-ţi prilejuiască numai bucurii şi vei fi stăpân deplin peste frumuseţea şi bogăţiile ei!

Când auzi cuvintele bătrânei, fratele meu făcu întocmai cum i se spusese şi-o urmă pe bătrână, mergând în urma ei, şi ajunseră astfel amândoi la o poartă mare, în care bătrâna bătu într-un chip deosebit. Şi fratele meu era tare mişcat şi nu mai ştia ce să facă de fericire.

La semnalul dat de bătrână, veni să deschidă o roabă greacă, tânără şi tare drăguţă: le ură bun venit, surâzând foarte făgăduitor. Bătrâna intră, şi fratele meu o urmă. Fu dus de mica greacă într-o sală întinsă şi măreaţă, care se afla chiar în mijlocul casei. Şi avea sala perdele mari de mătase întreţesute cu aur, iar pe jos numai covoare de preţ. Fratele meu, rămânând singur, se aşeză pe divan, îşi scoase turbanul, îl puse pe genunchi, şi-şi şterse fruntea. Dar peste câteva clipe perdelele se dară la o parte şi apăru o tânără fără seamăn, pe care nimic din ce li-i dat oamenilor să vadă n-ar fi ajuns-o în frumuseţe. Şi era îmbrăcată cum nu se poate închipui mai frumos. Fratele meu El-Aşar se ridică în picioare.

Când îl văzu, tânără îi surâse din ochi şi se grăbi să închidă uşa, care rămăsese deschisă. Se apropie de fratele meu, îl luă de mână, şi-l atrase pe divanul de catifea aurită. Ar fi de prisos să spun cu amănuntul tot ce, timp de-o oră, făcură fratele meu şi tânăra: îmbrăţişări, sărutări, muşcături, mângâieri, joacă, suciri, răsuciri, acum într-un chip, acum în alt chip şi aşa mai departe.

După aceste zbenguieli, tânăra se ridică şi-i grăi fratelui meu:

— Lumină a ochilor mei, să nu te mişti de aici până nu vin!

Apoi ieşi repede şi dispăru.

Şi iată că, deodată, hidos şi cu ochii aprinşi, în uşa deschisă pe neaşteptate, apăru un arap mare, purtând în mână un paloş cu scânteieri orbitoare. Şi strigă către îngrozitul El-Aşar:

— Nenorocire ţie, ticălosule! Cum ai îndrăznit să pătrunzi în acest loc, fecior de târfă, copil din flori, rod amestecat al tuturor ouălor putrede ale nelegiuiţilor!

La vorbele acestea atât de cumplite, fratele meu nu ştiu ce să răspundă, limba i se înţepeni şi gura i se încleştă, se făcu galben şi se închirci. Atunci arapul îl luă, îl dezbracă la piele şi, ca să-i prelungească chinul, începu să-i dea lovituri cu latul paloşului, vreo optzeci la rând; apoi îi înfipse tăişul în carne, în mai multe locuri, până ce fratele meu se prăbuşi pe podele. Crezându-l mort, arapul scoase un strigăt grozav, şi atunci se arătă o arăpoaică aducând o tavă cu sare. Ea puse tava jos şi începu să presare sare pe rănile fratelui meu, care, cu toate durerile cumplite nu crâcni, de teamă să nu fie ucis. După ce îl acoperi în întregime cu sare, arapul ieşi şi strigă încă o dată, la fel de grozav. Se înfăţişă atunci bătrâna, care, ajutată de arap, scotoci hainele şi brâul fratelui meu şi-i luă toţi banii; îl apucă apoi de picioare şi-l târî prin odăi până la un loc din curte, unde, printr-o deschidere, îl aruncă într-o groapă neagră, unde de obicei arunca hoiturile celor atraşi prin viclenii în această casă, pentru a sluji de călăreţi tinerei stăpâne şi a fi apoi despuiaţi părăsiţi în această tainiţă, după ce erau acoperiţi cu sare, ca să nu miroase urât.

Tainiţa în care fu aruncat fratele meu El-Aşar era mare şi întunecoasă, iar hoiturile celor aruncaţi acolo zăceau unul peste altul. Rămase două zile întregi, fără să se poată mişca din pricina rănilor şi a căderii. Dar Allah (fie slăvit şi lăudat!) voi ca sarea cu care fratele meu fusese acoperit să fie tocmai mijlocul de lecuire, împiedicând sângele să se strice şi oprindu-i curgerea. De îndată ce rănile se închiseră şi puterile îi reveniră, fratele meu putu să iasă dintre hoituri, să se târască în lungul tainiţei,

folosindu-se de o rază slabă de lumină, ce venea din fund, de la o ferestruică a zidului care închidea tainiţa. Se putu ridica până la ferestruică şi ieşi la lumina zilei, afară din tainiţă.

Se grăbi atunci să ajungă acasă, unde venii să-l aflu şi să-l îngrijesc cu leacurile pe care ştiam să le scot din plante şi din sevele de buruieni şi, după câtva timp, fratele meu, lecuit pe deplin, se hotărî s-o ucidă pe bătrână şi pe ceilalţi, pentru nelegiuirea de pe urma căreia îndurase atât. Începu deci s-o caute, merse pe urmele ei şi descoperi locul unde venea în fiecare zi ca să-i ademenească pe tinerii care urmau să răspundă poftelor stăpânei ei şi apoi să se întâmple ceea ce ştim.

Într-o zi se deghiză ca persan străin, îşi puse un brâu în care ascunse bucăţi de sticlă, ca să facă să se creadă că era aur, îşi piti sub haina lungă o spadă mare şi se duse să aştepte sosirea bătrânei, care nu întârzie să apară. Se apropie îndată de ea, se făcu că vorbeşte prost araba, limba noastră, şi, imitând barbara limbă a persanilor, îi spuse bătrânei:

— Maică, sunt străin şi aş vrea să ştiu unde pot afla o vizinea, ca să cântăresc nouă sute de dinari de aur, pe care-i am în brâu, bani câştigaţi din vânzarea mărfurilor aduse din ţara mea.

Bătrâna, piază de nenorociri, îi răspunse:

— Cazi foarte bine tinere, căci fiul meu, tânăr frumos ca şi tine, este zaraf de meserie şi-ţi va cântări cu vizineaua lui. Hai să te duc la el!

Fratele meu îi răspunse:

— Mergi înainte!

Şi ea merse înainte, şi el după ea, până ajunseră la casa cu pricina. Aceeaşi tânără roabă greacă veni să le deschidă, surâzându-le plăcut, iar bătrâna îi spuse în şoaptă:

— De data asta îi aduc stăpânei muşchi puternici şi carne la timp!

Tânăra îl luă pe fratele meu de mână, îl duse în sala cu

mătăsuri şi rămase cu el, distrându-l câteva clipe, apoi se duse să-şi vestească stăpâna, care veni şi făcu cu fratele meu tot ce făcuse şi întâia dată; ar fi de prisos să mai spun ce anume. Apoi ea se retrase şi deodată apăru groaznicul arap cu paloşul sclipitor în mână şi-i strigă fratelui meu să se scoale şi să-l urmeze, purtându-se cu el ca şi întâia dată. Atunci fratele meu, care mergea îndărătul arapului, scoase repede sabia de sub haină şi, dintr-o singură lovitură, îi tăie capul. La zgomotul căderii, alergă arăpoaica, şi avu şi ea aceeaşi soartă; la fel şi roaba greacă, al cărei cap zbură dintr-o singură lovitură. Veni apoi rândul bătrânei, zorite să pună mâna pe pradă. La vederea fratelui meu, cu braţul plin de sânge şi cu sabia în mână, se sperie şi căzu la pământ Fratele meu o luă de păr şi-i strigă:

— Mă recunoşti, târfă bătrână, fiică de târfă, putreziciune aducătoare de nenorociri?

Şi bătrâna răspunse:

— Stăpâne, nu te cunosc!

Fratele meu adause:

— Să ştii, babă desfrânată, că eu sunt acela la care ţi-ai făcut spălările, fund de maimuţă bătrână! Eu sunt acela pe care l-ai ademenit ca să-ţi mulţumească stâpâna, pe care l-ai târât de picioare, ca să-l arunci în tainiţă!

Şi spunând acestea, dintr-o singură lovitură fratele meu despică în două capul bătrânei. Apoi o căută pe tânăra care de două ori se drăgostise cu el.

O găsi dichisindu-se şi parfumându-se, într-o odaie răzleaţă. La vederea lui, scoase un ţipăt de groază, i se aruncă la picioare şi-l rugă să-i cruţe viaţa. Şi fratele meu, amintindu-şi bucuriile adevărate pe care le cunoscuse alături de ea, îi lăsă viaţa. Şi o întrebă:

— Dar cum se face că te afli în această casă, în puterea grozavului arap, pe care l-am ucis cu mâna mea şi care trebuie să te fi făcut să simţi numai oroare?

Ea răspunse:

— O, stăpâne, înainte de-a fi închisă în această casă

blestemată, trăiam la un bogat negustor din oraş; această bătrână era prietena casei, venea deseori să ne vadă, şi-mi arăta, mie îndeosebi, multă dragoste. Într-o zi veni la mine şi-mi spuse: „Sunt chemată la o nuntă cum n-a mai fost alta şi cum nimeni de pe lume n-a mai văzut. Am venit să te iau cu mine!“ I-am răspuns: „Aud şi mă supun!“ Mi-am pus cele mai frumoase veşminte, am luat cu mine o pungă cu o sută de dinari şi am plecat cu bătrâna. Am ajuns îndată la casa aceea, unde am intrat împreună cu bătrâna şi, unde, prin şiretenia ei, am căzut în mâinile şi sub puterea crudului arap, care, după ce mi-a răpit fecioria, m-a ţinut aici cu sila şi s-a slujit de mine pentru planurile lui criminale, răpind viaţa tinerilor bogaţi pe care-i aducea bătrâna. Astfel, de trei ani sunt o unealtă în mâinile ticăloasei bătrâne.

Înduioşat, fratele meu îi spuse:

— Ah, ce soartă nenorocită ai avut!... Dar spune-mi, căci de când eşti aici trebuie să ştii, au adunat multe bogăţii aceşti nelegiuiţi?!

Ea răspunse:

— Da, bineînţeles! Atât de multe, încât mă îndoiesc că ai putea să le cari singur; nici zece inşi n-ar fi de-ajuns. Vino, de altfel, să vezi cu ochii tăi!

Îl luă pe fratele meu şi-i arătă lăzi uriaşe, pline cu bani din toate ţările şi cu pungi de toate mărimile. Şi fratele meu rămase uimit şi înlemnit. Atunci fata îi spuse:

— N-ai să poţi scoate singur atâta aur! Du-te şi adu mai mulţi hamali, ca să-i încarci cu tot ce se află aici. Între timp, eu pregătesc pachetele.

Fratele meu se duse în grabă după hamali şi, peste câtva timp, se întoarse cu vreo zece, fiecare purtând o ladă goală.

Dar, ajungând la casa aceea, găsi uşa larg deschisă; tânăra dispăruse împreună cu toată prada. Înţelese că l-a înşelat, ca să poată lua ea singură avuţiile. Totuşi se mângâie, văzând lucrurile frumoase din casă şi bogăţiile din dulapuri, îndeajuns ca să-l facă om cu stare pentru cât

mai avea de trăit. Plănui să le care pe toate, a doua zi, la el acasă. Şi, cum era zdrobit de oboseală, se întinse pe un pat luxos şi adormi.

A doua zi, când se trezi, fu cât se poate de îngrozit văzându-se înconjurat de douăzeci de paznici ai guvernatorului, care îi porunciră:

— Scoală-te îndată şi vino la guvernator, căci te cheamă!

Şi, după ce închiseră şi pecetluiră uşile, îl predară în mâinile guvernatorului, care-i spuse:

— Ştiu tot ce ai făcut, toate omorurile săvârşite şi hoţia ce-o plănuiai.

Atunci, fratele meu strigă:

— O, guvernatorule, dă-mi răgaz, şi-ţi voi povesti adevărul!

Guvernatorul îi întinse un mic voal, semn că nu era în nicio primejdie, iar fratele meu îi povesti toată întâmplarea, de la început până la sfârşit. Apoi adăugă:

— Acum, o, guvernatorule plin de gânduri bune şi drepte, dacă vrei, sunt gata să împart cu tine în părţi egale tot ce se află în casă!

Guvernatorul răspunse:

— Cum, ai îndrăzneala să te gândeşti la împărţeală! Pe Allah! nu vei primi nimic; trebuie să iau eu totul, iar tu să te socoţi fericit că mai eşti în viaţă! De altfel, ai să părăseşti de îndată oraşul şi să nu te mai întorci pe aici, că te-aşteaptă cea mai crâncenă pedeapsă!

Şi guvernatorul, temându-se că ar putea să afle califul că şi-a însuşit acea avuţie, îl surghiuni pe fratele meu. Şi acesta fu silit să fugă departe. Dar, pentru ca soarta să i se împlinească în întregime, abia ieşi din oraş şi fu atacat de hoţi care, negăsind la el nici aur, nici lucruri de preţ, se mulţumiră să-i ia hainele, să-l lase gol şi să-i dea mai multe lovituri bune de bâtă. Iar ca să-l pedepsească pentru că i-a lipsit de un chilipir la care se aşteptau, i-au tăiat urechile şi nasul.

Atunci, emire al credincioşilor, aflând de nenorocirile

bietului El-Aşar, l-am căutat şi nu m-am lăsat până nu l-am găsit. L-am adus la mine, l-am îngrijit şi lecuit, şi i-am dat ce-i trebuie, ca să mănânce şi să bea pentru cât va mai avea de trăit.

Aceasta este povestea lui El-Aşar!

În ce priveşte însă povestea celui de-al şaselea frate al meu, o, emire al credincioşilor, ea este vrednică să fie ascultată înainte ca să-mi iau şi eu timpul de odihnă.

Povestea lui Sakalik

(cel de-al şaselea frate al bărbierului)

Se numea Sakalik, adică Oală-dogită, o, emire al credincioşilor, şi avea buzele tăiate, şi nu numai buzele, ci şi mădularul. Acesta, ca şi buzele, i-a fost ciopârţit în împrejurări tare uimitoare.

Sakalik, al şaselea frate, era cel mai sărac dintre noi, dar sărac cu totul. Nu mai vorbesc de cele o sută de drahme moştenite de la tata, căci Sakalik, care în viaţa lui nu văzuse atâţia bani deodată, se grăbi să-i prăpădească într-o noapte, în tovărăşia târfelor din cartierul stâng al Bagdadului.

Nu avea niciuna din deşertăciunile acestei lumi pieritoare şi trăia din pomenile oamenilor care stăteau de vorbă cu el, fiindcă spunea cuvinte de duh şi făcea pozne.

Într-o zi, Sakalik ieşise să caute de mâncare pentru trupul lui sleit de lipsuri, şi, mergând pe străzi ajunse în faţa unei case măreţe, cu portic şi cu mai multe trepte la intrare. Şi pe trepte se aflau foarte mulţi slujitori, tineri robi, ostaşi şi portari. Sakalik se apropie de câţiva din ei şi-i întrebă a cui era acea minunată clădire. Ei îi răspunseră:

— Este a unuia dintre fiii regelui.

Atunci fratele meu se apropie de portarii care stăteau pe o bancă, la capătul treptelor, şi le ceru de pomană, în numele lui Allah! Ei îi răspunseră:

— Dar de unde vii tu, de nu ştii că e de-ajuns să intri şi să te înfăţişezi stăpânului nostru, ca să fii copleşit de daruri?

Atunci fratele meu intră, străbătu marele portic, trecu printr-o curte largă şi printr-o grădină plină de arbori foarte frumoşi şi de păsări cântătoare. Curtea era pavată cu frumoase lespezi de marmură albă şi neagră, iar grădina minunat îngrijită; niciun ochi omenesc nu mai văzuse ceva asemănător. De jur împrejur se afla o galerie descoperită, pavată cu marmură; perdele mari o păstrau răcoroasă în timpul orelor de arşiţă. Şi fratele meu merse drept înainte şi intră în sala principală, acoperită cu porţelan colorat în albastru, verde şi auriu, cu flori şi cu frunze întreţesute. În mijlocul sălii se afla un frumos havuz de alabastru, din care ţâşnea apă proaspătă, susurând dulce. Un minunat covor colorat acoperea o parte mai ridicată a podelei, şi pe el, răzimat de perne de mătase brodată cu aur, stătea aşezat un bătrân cu barbă albă, lungă, şi cu faţa luminată de un surâs binevoitor. Fratele meu înaintă şi-i spuse bătrânului cu barbă frumoasă:

— Pacea să fie cu tine!

Bătrânul se ridică îndată şi-i răspunse:

— Şi cu tine să fie pacea, mila lui Allah şi binecuvântările lui! Ce doreşti?

Fratele meu răspunse:

— O, stăpâne, dă-mi ceva de pomană, căci sunt istovit de foame şi de multe lipsuri!

La aceste cuvinte, bătrânul păru cuprins de milă şi se arătă atât de îndurerat, aflând starea nenorocită a fratelui meu, că era cât pe ce să-şi sfâşie hainele, Şi strigă:

— Pe Allah! cum se poate ca eu să mă aflu în oraş şi o fiinţă omenească să nu aibă ce mânca? Iată ceva ce nu pot îndura!

La rândul lui, fratele meu, ridicând mâinile spre cer, strigă:

— Allah să te binecuvânteze! Şi binecuvântaţi să fie cei ce te-au născut!

Bătrânul îi spuse:

— Trebuie să rămâi aici, să împărţi cu mine prânzul şi să guşti cu mine sarea la masa mea!

Iar fratele meu răspunse:

— O, stăpâne, cum să-ţi mulţumesc! Căci nu mai pot răbda, mor de foame!

Bătrânul bătu din palme şi-i porunci tânărului rob, care se înfăţişă de îndată:

— Repede! Adă ibricul de argint şi ligheanul, ca să ne spălăm mâinile!

Iar lui Sakalik:

— Oaspe al meu, apropie-te şi spală-ţi mâinile!

La aceste cuvinte, bătrânul se ridică şi, cu toate că tânărul rob nu se mai întoarse, se făcu că lasă să-i curgă pe mâini apă dintr-un ibric nevăzut, şi-şi frecă mâinile, ca şi cum ar fi curs aievea. Văzând asta, Sakalik nu ştia ce să creadă, dar, pentru că bătrânul stăruia să se apropie şi el, îşi închipui că era o glumă, şi, cum era şi el vestit pentru poznele şi glumele lui, se apropie şi se făcu că se spală pe mâini, întocmai ca bătrânul. Atunci bătrânul porunci:

— Ei, voi ceilalţi, grăbiţi-vă să întindeţi masa şi aduceţi de mâncare, căci pe acest biet om îl chinuie foamea!

Îndată se iviră numeroşi slujitori, care începură să forfotească prin sală, ca şi cum ar fi întins faţa de masă şi ar fi acoperit-o cu numeroase feluri de mâncare şi cu tăvi pline până la margini. Iar Sakalik, deşi înfometat, îşi spuse că cei săraci trebuie să îndure toanele celor bogaţi şi se feri să lase să se vadă vreun semn de nerăbdare. Apoi bătrânul îl îndemnă:

— Oaspe al meu, aşază-te lângă mine şi grăbeşte-te să-mi cinsteşti masa!

Fratele meu se aşeză lângă el, aproape de masa închipuită, şi bătrânul începu să se mişte în aşa fel, încât

să se creadă că se atinge de mâncăruri şi că ia îmbucături, şi să-şi mişte fălcile şi buzele, ca şi cum ar mânca într-adevăr, şi-i spunea fratelui meu:

— Oaspe al meu, casa mea este casa ta, masa mea este masa ta; nu te simţi stingherit şi mănâncă pe săturate, fără să te ruşinezi! Uite, pâinea asta, ce albă e şi ce bine coaptă! Ce părere ai?

Sakalik răspunse:

— Pâinea e tare albă şi, într-adevăr, atât de gustoasă, că în viaţa mea n-am mai mâncat una la fel!

Bătrânul îşi urmă vorba:

— Cred şi eu! Arăpoaica mea a frământat-o cu iscusinţă; am cumpărat-o cu cinci sute dinari de aur! Dar, oaspe al meu, ia şi mănâncă vreo câteva felii din acest minunat chebap copt la cuptor! Şi fii încredinţat că bucătăreasa n-a făcut economie nici de carne bine bătută, nici de grâu râşnit, nici de cardamom şi piper! Mănâncă, dar, biet om flămând, şi spune-mi ce părere ai de gustul şi de aroma fripturii?

Fratele meu răspunse:

— Acest chebap îmi încântă cerul gurii, iar mirosul lui îmi umflă pieptul! Şi-i gătit atât de bine, că nici la masa regilor nu se poate mânca ceva asemănător!

Spunând acestea, Sakalik începu să ciofăie din fălci, să mestece, să înghită, ca şi cum ar fi mâncat cu adevărat. Bătrânul îi vorbi iar, îndemnându-l:

— Ce plăcere îmi faci, oaspe al meu! Dar cred că nu merit atâtea laude, căci atunci ce-ai putea să mai spui despre bucatele de colo, din stângă ta, acei minunaţi pui fripţi, umpluţi cu fistic, cu migdale, cu orez, cu stafide, piper, scorţişoară şi cu carne tocată de miel? Dar ce spui de aroma lor?

Fratele meu strigă:

— Allah! Allah! aroma lor e delicioasă, gustul minunat, umplutura uimitoare!

Bătrânul îşi arătă iar mulţumirea:

— Într-adevăr, ai prea bune cuvinte şi multă îngăduinţă

faţă de bucătăria mea! De aceea vreau să-ţi dau chiar cu mâna mea să guşti din această mâncare fără de seamăn!

Şi bătrânul luă chipurile un dumicat dintr-o tavă de pe masă şi, apropiindu-l de buzele fratelui meu, îl îndemnă:

— Ia şi înghite, oaspe al meu, şi să-mi spui ce părere ai despre această mâncare de vinete umplute, care înoată într-un sos gustos!

Iar fratele meu întinse gâtul, deschise gura, se prefăcu că mestecă, şi înghiţi. Apoi, închizând ochii de plăcere, spuse:

— Pe Allah! ce bună mâncare şi ce uşor de mistuit! Cred, cu plăcere, că nicăieri, în afară de locuinţa ta, n-am mai mâncat atât de bune vinete umplute! Totul este făcut de mâini tare dibace: carnea de miel tocată, mazărea boabe, nucşoara, cuişoarele, ghimberul, piperul şi ierburile aromate. Deosebesc gustul fiecărui aromat, atât de bine este totul făcut!

Bătrânul spuse:

— De aceea, oaspe, cum eşti şi înfometat şi politicos, mă aştept să dai pe gât cele patruzeci şi patru de vinete umplute care se află în această farfurie!

— Fratele meu răspunse:

Nimic mai uşor de înghiţit, decât aceste bunătăţi, mai dulci decât sânul doicii mele şi mai mângâioase, pentru cerul gurii mele, decât degetele unei fecioare!

Şi fratele meu se făcu că ia fiecare vânătă umplută, una după alta, şi o înghite, ridicând capul de plăcere şi plescăind cu limba de cerul gurii. Şi în sine se gândea la adevăratele mâncăruri, şi foamea îi creştea, şi-şi spunea că s-ar mulţumi, ca să şi-o potolească, şi cu pâine uscată, din bob măcinat, sau cu vreo bucată de mămăligă. Dar se feri să arate în vreun fel ceea ce simţea.

Apoi bătrânul îi spuse:

— Oaspe al meu, vorbele tale sunt vorbele unui om bine crescut şi obişnuit cu masa regilor şi a celor mari! Mănâncă, prietene, şi să-ţi fie de bine!

Fratele meu îi răspunse:

— Am mâncat de-ajuns!

Atunci bătrânul bătu din palme şi strigă:

— Ei, voi, luaţi mâncarea de-aci şi daţi-ne dulciuri! Aduceţi plăcintele, prăjiturile şi fructele cele mai bune!

Şi îndată tinerii robi începură să forfotească în toate părţile, să mişte mâinile şi să ridice braţele deasupra capului, ca şi cum ar schimba o faţă de masă cu alta. Apoi, la un semn al bătrânului, se retraseră. Şi bătrânul îi grăi lui Sakalik:

— Acum, oaspe, a venit momentul să ne îndulcim. Să începem cu plăcintele. Nu-ţi pare nespus de plăcută această cocă fină, uşoară, aurie, rotunjită şi umplută cu migdale, cu zahăr şi rodii? Dar aceste foi de cataif sublim? Pe viaţa mea! Gustă una sau două bucăţi, ca să vezi! Ei, siropul este destul de legat şi de parfumat, iar praful de scorţişoară bine presărat pe deasupra! Ai mânca cincizeci de bucăţi şi tot nu te-ai sătura! Dar trebuie să-i lăsăm loc şi acestei kenafa, de pe tava de aramă înflorită. Priveşte! Dibace mai este femeia care-mi face plăcintele, şi ce bine ştie să înfăşoare foile de aluat! Ah, te rog, grăbeşte-te să-ţi desfătezi cerid gurii, până nu se scurge siropul şi nu se fărâmiţează coca: este atât de delicată! Oh, priveşte şi această plăcintă stropită cu apă de trandafiri şi presărată cu fistic pisat! Dar crema din ceştile acelea de porţelan, căreia-i dau un gust deosebit aromele şi apa de flori de portocal?! Mănâncă, oaspe, întinde mâna, fără să te opreşti; acolo, da, bine!

Şi bătrânul dădea pildă fratelui meu, ducea cu lăcomie mâna la gură şi înghiţea, de parcă ar fi fost aievea. Iar fratele meu făcea la fel, simţind, de poftă şi de foame, că-i lasă gura apă.

Bătrânul urmă:

— Dulciuri acum şi fructe! Cât despre dulciuri, e tare greu de ales, vezi bine. Uite, colo, dinaintea ta, dulciuri mai legate şi dulciuri cu mai mult sirop. Te sfătuiesc să iei din cele legate, care-mi plac şi mie mai mult, cu toate că nici pe celelalte nu le socot mai prejos. Uite, colo, acel

jeleu străveziu şi sclipitor de caise; parcă-s felii fine ce se topesc în gură! Dar dulceaţa de chitră, cu zahăr pisat şi aromat cu chihlimbar! Dar dulceaţa din petale de trandafir şi flori de portocal! Oh, din pricina ei, mai cu seamă, am să mor într-o zi! Dar lasă loc şi pentru altele! Te sfătuiesc să iei de colo, din dulceaţa de curmale umplute cu migdale şi cuişoare. Mi se aduce din Cairo, căci în Bagdad nu se pregăteşte destul de bine. Am însărcinat pe un prieten din Egipt să-mi trimită o sută de gavanoase! Dar nu te grăbi aşa, deşi pofta ta îmi face deosebită cinste! Vreau să-ţi dai părerea şi despre dulceaţa asta de morcovi cu zahăr, nuci şi aromate cu mosc!

Fratele meu Sakalik îi cântă în strună:

— Oh, asta întrece tot ce am visat, iar cerul gurii mele îi adoră bunătatea! Dar, după gustul meu, cred că i s-a pus puţin cam mult mosc!

Bătrânul răspunse:

— Oh, nu, nu, nu găsesc, dimpotrivă! Căci sunt obişnuit cu această aromă, şi cu chihlimbarul de asemenea, iar bucătăresele şi plăcintăresele mele îmi pun cât mai mult în plăcinte, în dulceţuri şi-n dulciuri. Moscul şi chihlimbarul sunt două adevărate reazime ale sufletului meu! Şi bătrânul urmă: Dar nu uita fructele, căci, aşa cred, ai lăsat loc şi pentru ele. Iată: lămâi, banane, smochine, curmale proaspete, mere, gutui, struguri şi altele, şi altele! Iată şi migdale proaspete, alune, nuci proaspete şi altele! Mănâncă, oaspe, Allah este mare şi plin de îndurare!

Dar fratele meu, mestecând mereu în gol, nu mai putea să-şi mişte fălcile, iar stomahul îi era aţâţat mai mult ca oricând la pomenirea acestor bunătăţi. Şi spuse:

— O, Doamne, trebuie să mărturisesc că sunt sătul şi nicio înghiţitură nu-mi mai poate trece pe gât!

Bătrânul îi răspunse:

— E uimitor ce repede te-ai săturat! Dar hai să bem! Încă n-am băut.

Bătrânul bătu din palme şi îndată veniră tinerii robi cu mânecile sumese cu grijă şi se făcură că ridică totul, că pun apoi pe masă două cupe şi carafe, căni răcoritoare şi alte vase grele şi de preţ. Bătrânul se făcu că toarnă vin, luă o cupă închipuită şi o întinse fratelui meu, care, la rândul lui, se făcu că o primeşte cu mulţămire, că o duce la gură şi bea. Şi strigă:

— Allah! Allah! ce vin minunat!

Şi se grăbi să-şi mângâie pieptul de plăcere.

Iar bătrânul din nou se făcu că ia un mare vas cu vin vechi şi că toarnă cu grijă în cupa fratelui meu, ca s-o dea pe gât. Nu încetară să facă aşa, până ce fratele meu lăsă să se înţeleagă că i s-a suit la cap aburul atâtor băuturi, începu deci să dea din cap şi să spună cuvinte cam tari. Iar în sinea lui gândea: „E vremea să-l fac pe bătrân să-şi ispăşească chinurile la care m-a supus!“

Se ridică deodată şi, prefăcându-se beat de-a binelea, întinse braţul atât de mult, că i se văzu subsuoara, apoi îl lăsă pe neaşteptate în jos, trăgând o palmă atât de zdravănă în ceafa bătrânului, că răsună toată sala. Şi cumpănind încă o dată braţul, îi mai dădu una, şi mai straşnică. Bătrânul se supără amarnic şi strigă:

— Ce-ai făcut, o, tu cel mai mârşav om de pe pământ?!

Fratele Sakalik îi răspunse:

— O, stăpâne, tu, cunună a capului meu, sunt robul tău supus, pe care tu l-ai copleşit cu daruri, l-ai primit în casa ta şi l-ai hrănit la masa ta cu mâncările cele mai delicioase, din care nici regii n-au gustat vreodată, şi l-ai îndulcit cu cele mai alese dulceţuri, compoturi şi plăcinte, şi, în sfârşit i-ai potolit setea arzătoare cu vinurile cele mai vechi şi mai preţioase! Dar, ce să-i faci?! A băut aşa de mult vin, că s-a îmbătat, nu s-a mai putut stăpâni şi a ridicat mâna asupra binefăcătorului lui. Dar iartă-l pe acest rob, căci ai sufletul mai nobil decât el, iartă-i nebunia!

La aceste cuvinte, bătrânul, departe de a se mânia, începu să râdă cu zgomot şi-i spuse lui Sakalik:

— De multă vreme caut printre oamenii socotiţi cei mai glumeţi şi mai poznaşi unul care să aibă mintea, firea şi răbdarea ta! Nimeni n-a ştiut să se folosească atât de bine de glumele şi de poznele mele glumeţe. Eşti până astăzi singurul care te-ai mlădiat după gustul şi placul meu, care ai îndurat până la capăt gluma şi ai avut destul duh în acest joc! Nu numai că-ţi iert purtarea de la sfârşit, dar vreau ca, în această clipă chiar, să-mi ţii tovărăşie la masa acoperită într-adevăr cu toate mâncările, şi dulciurile, şi fructele amintite! Şi de acum înainte n-am să mă mai despart de tine!

Spunând acestea, bătrânul dădu poruncă tinerilor robi să-i servească îndată şi să nu cruţe nimic. Şi aşa se făcu, fără întârziere.

După ce mâncară bine şi se îndulciră cu plăcinte, dulciuri şi fructe, bătrânul îl pofti pe fratele meu să treacă într-o a doua sală, anume pregătită pentru băuturi. Şi, chiar de la intrare, fură primiţi în sunetul instrumentelor şi în cântecele roabelor albe, toate mai frumoase decât luna. Şi în tot timpul cât fratele meu şi bătrânul băură vinurile cele mai alese, roabele cântară pe felurite tonuri cântecele cele mai melodioase, cu modulări de voce şi cu accente minunate. Apoi, uşor, câteva dansară ca nişte pasări cu aripile repezi şi parfumate. Şi se încheie ziua aceea în sărutări şi plăceri mai mari decât în vis.

De atunci bătrânul se împrieteni temeinic cu fratele meu şi-şi făcu din el un om apropiat, de care nu se mai despărţea, la care ţinea cu dragoste mare, şi-i da în fiecare zi câte un dar, mereu mai preţios. Şi mâncară, băură şi trăiră aşa în plăceri douăzeci de ani.

Dar ceea ce era scris trebui să se împlinească. Într-adevăr, după aceşti douăzeci de ani, bătrânul muri şi îndată guvernatorul puse mâna pe toate bunurile şi le apucă în folosul lui, căci răposatul nu avea moştenitori, iar fratele meu nu-i era niciun fel de rudă. Atunci fratele meu, silit să fugă de asuprirea şi de gândurile rele ale guvernatorului, trebui să-şi caute scăparea, părăsind

Bagdadul, oraşul nostru.

Sakalik plecă deci din Bagdad şi începu să călătorească, hotărât să străbată deşertul şi să ajungă la Mecca, în hagialâc. Dar, într-o zi, caravana la care se alăturase a fost atacată de arabi rătăcitori, hoţi de drumul mare, musulmani răi, care nu ţin seama de învăţăturile Profetului, pacea lui Allah asupra lui! Toţi au fost despuiaţi şi luaţi în robie, fratele meu ajungând pe mâna celui mai crud din aceşti hoţi beduini. Acesta l-a dus în tribul său îndepărtat. În fiecare zi îl bătea şi-l supunea la cazne, spunându-i:

— Trebuie să fii tare bogat în ţara ta; răscumpără-te deci pe bani! Dacă nu, ai să suferi cele mai crude cazne şi până la urmă am să te ucid cu mâna mea!

Iar fratele meu se jeluia şi-i spunea printre lacrimi:

— Pe Allah! Nu am nimic, o, şeic al arabilor, şi nu cunosc nici măcar calea care duce la bogăţie. Sunt lipsit de toate, iar acum, ca rob, sunt al tău şi cu totul în mâinile tale. Fă cu mine ce vrei!

Dar beduinul avea în cortul lui şi soţie, o femeie minunată, cu sprâncenele negre şi cu ochii ca noaptea. Şi era caldă ca jarul, când o strângeai în braţe. Şi de câte ori soţul ei, beduinul, se îndepărta de cort, ea se apropia de fratele meu şi voia să i se dăruiască cu tot trupul, rod al deşertului arab. Fratele meu Sakalik, însă, spre deosebire de noi ceilalţi, nu era faimos în asalturi şi se ferea de beduină, de ruşine să nu fie văzut de Allah preaînaltul! Totuşi, într-o zi, beduina izbuti să tulbure înfrânarea lui Sakalik, dându-i mereu târcoale şi aţâţându-l cu mişcările şoldurilor, ale sânilor şi ale pântecelui. Şi fratele meu o luă, se jucă cu ea aşa cum e obiceiul, şi-o aşeză apoi pe genunchi. Şi pe când stăteau aşa amândoi şi-şi dădeau sărutări, năvăli deodată beduinul în cort şi văzu totul cu ochii lui. Plin de cruzime, beduinul scoase de la brâu un cuţit mare că putea reteza dintr-o lovitură capul unei cămile. Îl apucă pe fratele meu şi începu să-i ciopârţească buzele cu care păcătuise şi i le înfundă apoi în gură. Şi-i

striga:

— Nenorocire ţie, trădător ticălos, care ai izbutit să-mi strici nevasta!

Şi spunând acestea, asprul beduin îi apucă mădularul cald încă şi i-l tăie. Apoi îl târî pe Sakalik de picioare, îl aruncă pe spinarea unei cămile, îl duse pe vârful muntelui, unde îl părăsi şi-şi căută de drum.

Muntele se afla în calea hagiilor, şi, unii din ei, fiind din Bagdad, îl recunoscură pe Sakalik, Oală-dogită, care-i făcea să râdă atât de mult cu poznele lui. După ce-i dădură să mănânee şi să bea, mă înştiinţară degrabă.

Atunci, emire al credincioşilor, am alergat să-l găsesc, l-am luat pe umeri şi l-am adus în Bagdad. I-am lecuit rănile şi i-am dat tot ce-i trebuie ca să trăiască până la moarte.

Şi iată, o, conducător al credincioşilor, că sunt acum în mâinile tale, grăbindu-mă să-ţi spun pe scurt povestea celor şase fraţi ai mei, deşi aş fi putut să ţi-o povestesc mult mai pe larg. Dar am căutat să ţin seama de răbdarea ta, să-ţi arăt cât de puţin sunt înclinat spre flecăreală şi să-ţi dau dovadă că sunt nu numai fratele, dar şi tatăl fraţilor mei. Acesta sunt eu, care mă numesc El-Samet, Mutul!

După această povestire, urmă bărbierul către musafiri, califul Montasser Billah a râs cu poftă şi a rostit:

— În adevăr, o, Samet, vorbeşti puţin şi nu te amesteci în treburile altora, nu eşti curios şi nu ai năravuri rele! Dar, ştiu eu ce ştiu şi vreau să părăseşti Bagdadul şi să te duci aiurea. Şi asta cât mai în grabă!

Şi astfel, califul m-a surghiunit pe nedrept şi fără să-mi arate din ce pricină mă pedepseşte.

Atunci, o, stăpânii mei, am tot călătorit din ţară în ţară, de la una caldă, la alta rece, până am aflat de moartea lui Montasser Billah şi de venirea la domnie a califului El-Mostasem. M-am întors atunci în Bagdad, dar fraţii mei muriseră cu toţii. Atunci, tânărul care ne-a părăsit în chip

atât de necuviincios, m-a chemat să-l rad pe cap. Şi, împotriva a ceea ce-a povestit el, vă încredinţez, o, stăpâni ai mei, că i-am făcut cel mai mare bine şi că, fără de ajutorul ce i l-am dat, ar fi fost ucis din porunca tatălui fetei, cadiul. Tot ce a spus despre mine este numai defăimare şi tot ce v-a înşirat el, că aş fi curios, că-mi bag nasul unde nu-mi fierbe oala, că pălăvrăgesc, că sunt grosolan, lipsit de tact şi de gust, este cu totul neadevărat, minciună şi născocire, aşa să ştiţi voi cei de faţă!

Aceasta este, o, rege norocit, spuse Şeherezada, povestea în şapte părţi, pe care croitorul din China a făcut-o cunoscută regelui. Apoi el adăugă:

— Când bărbierul El-Samet şi-a încheiat povestirea, noi toţi, musafirii, n-aveam nevoie să mai auzim şi altele, ca să ne încredinţăm că acest bărbier uluitor era în adevăr cel mai neobişnuit flecar şi că nu se află pe întreg pământul bărbier care să se fi amestecat, ca el, în treburile altora. Şi eram încredinţaţi, fără altă dovadă, că tânărul şchiop din Bagdad fusese victima pălăvrăgelilor acestui bărbier nesuferit. Atunci, deşi povestirile lui ne-au desfătat mult, ne-am gândit să-i dăm totuşi o pedeapsă. L-am apucat, cu toate strigătele lui, şi l-am închis, singur-singurel, într-o odaie întunecoasă plină de şobolani. Iar noi toţi ceilalţi ne-am ospătat mai departe şi am băut şi ne-am veselit până la vremea rugăciunii de seară. Atunci, numai, se retrase fiecare, iar eu m-am întors acasă, ducându-i soţiei mele de-ale gurii.

Dar, ajungând acasă, am văzut că soţia îmi întorcea spatele şi era tare înciudată! Şi mi-a spus:

— Mă laşi singură toată ziua şi, pe când tu petreci în plăceri şi veselie, eu trebuie să duc viaţă tristă şi de plâns! Dacă nu ieşi îndată cu mine, ca să ne plimbăm cât mai e ziuă, între mine şi tine nu va mai fi decât cadiul, căruia îi voi cere fără zăbavă despărţenia!

Atunci, cum nu-mi plăceau supărările şi certurile

casnice, ca să am linişte, am ieşit să-mi plimb nevasta, cu toate că eram obosit. Şi am colindat pe străzi şi prin grădini până la apusul soarelui.

Pe când ne întorceam acasă, am dat din întâmplare peste micul cocoşat care ţine de casa ta, o, rege puternic şi darnic! Şi cocoşatul, beat mort, dar tare vesel, spunea cuvinte de haz celor care-l înconjurau, şi rostea aceste versuri:

Strălucitoare-i cupa şi-atât de străvezie,
Şi vinul este-atât de zglobiu şi purpuriu,
Că mintea-mi să aleagă acuma nu mai ştie...
Căci cupa-i ca şi vinul zglobiu şi purpuriu,
Şi vinu-i ca şi cupa-n culoare, străvezie.

Apoi micul cocoşat se oprea, fie ca să le arunce celor de faţă vreo glumă înveselitoare, fie ca să danseze în sunetele micii lui dairele. Am socotit, eu şi soţia mea, că acest cocoşat ne-ar putea fi un plăcut tovarăş şi l-am poftit să împartă cu noi masa. Şi am ospătat împreună, şi a rămas şi soţia mea cu noi, căci nu-l socotea om întreg pe cocoşat; altfel n-ar fi stat să mănânce, de faţă cu un străin.

Şi i-a venit în gând soţiei mele să glumească cu cocoşatul şi să-i înfunde în gură bucata de peşte cu care s-a înăbuşit.

Atunci, o, rege puternic, l-am luat pe cocoşat şi l-am dus în casa doftorului iudeu, care-i aici cu noi. Iar doftorul iudeu, la rândul lui, l-a aruncat în casa furnizorului, care apoi a lăsat pe misitul creştin să se descurce cum o şti.

Aceasta este, o, rege darnic, cea mai neobişnuită povestire din cele auzite de tine astăzi. Neîndoielnic, povestea bărbierului şi a fraţilor lui este mult mai surprinzătoare şi mai plăcută decât cea a cocoşatului!

Când croitorul şi-a încheiat povestirea, regele Chinei a spus:

— Într-adevăr, trebuie să recunosc, croitorule, că

povestirea ta este foarte interesantă şi poate mai îmbolditoare decât păţania bietului meu cocoşat! Dar acel bărbier uluitor, unde se află? Vreau să-l văd şi să-l aud înainte de-a hotărî în privinţa voastră, cei patru! apoi ne vom îngriji să-l înmormântăm pe cocoşat, care a murit încă de ieri. Şi-i vom ridica un mormânt frumos, căci m-a înveselit mult pe când era viu, şi chiar după moarte mi-a fost un prilej de plăcere, auzind povestea tânărului şchiop şi a bărbierului, cu cei şase fraţi ai lui, şi încă trei poveşti pe deasupra!

La aceste cuvinte, regele a poruncit şambelanilor să plece cu croitorul în căutarea bărbierului. Şi, un ceas mai târziu, croitorul şi şambelanii l-au scos pe bărbier din odaia întunecoasă şi l-au adus la palat, dinaintea regelui.

Regele l-a cercetat pe bărbier şi a găsit că era un bătrân şeic de cel puţin nouăzeci de ani, cu faţa tare zbârcită, cu barba şi sprâncenele tare albe, cu urechile clăpăuge şi găurite, cu nasul de-o lungime uimitoare şi cu o ţinută trufaşă şi dispreţuitoare. Când l-a văzut, regele Chinei a izbucnit în hohote de râs şi i-a spus:

— Tătucule, am aflat că ştii să povesteşti isprăvi minunate şi pline de ciudăţenii. Aş vrea să ascult şi eu din ceea ce ştii tu.

Bărbierul i-a răspuns:

— O, rege al vremilor, nu te-au înşelat când ţi-au vorbit despre însuşirile mele! Dar, înainte de toate, aş vrea să ştiu ce este cu toţi cei strânşi aici, cu acest misit creştin, cu acest iudeu, cu acest musulman şi cu acel cocoşat mort, de acolo. Ce înseamnă această întrunire ciudată?

Regele Chinei a râs mult şi i-a răspuns:

— De ce mă întrebi despre nişte oameni pe care nu-i cunoşti?

Bărbierul a spus:

— Întreb numai ca să-i dovedesc regelui meu că nu-s un flecar care se amestecă în treburile altora, că nu mă vâr niciodată în ce nu mă priveşte şi sunt cu totul nevinovat de bârfelile care se înşiră pe socoteala mea, că

adică aş fi un palavragiu neobişnuit şi toate celelalte. Să ştii că sunt vrednic de porecla de Mutul, pe care-o am. Cum spune şi poetul:

De cercetezi, când ochii tăi
Văd omul ce poreclă are,
Să ştii că înţelesul ei
Îndată limpede-ţi apare...

Regele grăi:

— Tare îmi place acest bărbier. Vreau să audă şi el povestea cocoşatului, apoi pe a creştinului, pe a iudeului, pe a furnizorului şi pe a croitorului!

Şi regele i-a povestit bărbierului toate aceste întâmplări, fără să lase nimic la o parte.

Când a auzit aceste povestiri şi pricina morţii cocoşatului, bărbierul a dat foarte grav din cap şi a spus:

— Pe Allah! Iată ceva uimitor şi care mă mişcă tare mult! Ei, voi de colo daţi la o parte pânza care-l acopere pe cocoşatul mort, să-l văd şi eu!

Şi îndată bărbierul s-a apropiat, s-a aşezat jos, a luat capul cocoşatului pe genunchi şi i-a privit cu băgare de seamă chipul. Deodată a izbucnit în nişte hohote de râs, că s-a răsturnat pe spate. Şi a spus:

— Într-adevăr, fiecare moarte îşi are pricina ei! Dar pricina morţii acestui cocoşat este cea mai uimitoare dintre cele mai uimitoare! E vrednică să fie înscrisă cu litere de aur în analele domniei, ca învăţătură pentru vremea viitoare!

Regele, auzind vorbele bărbierului, s-a arătat cât se poate de uimit şi i-a spus:

— O, bărbierule, Mutule, lămureşte-ne înţelesul vorbelor tale!

Iar acela a răspuns:

— O, rege, pe îndurarea şi binefacerile tale, să ştii că acest cocoşat încă nu şi-a dat sufletul! Şi ai s-o vezi îndată!

Bărbierul a scos de la brâu o sticluţă cu o alifie, cu care a uns gâtul cocoşatului, apoi i l-a învelit cu o fâşie de lână şi a aşteptat să se umezească. Pe urmă a mai scos de la brâu nişte cleşti de fier lungi, le-a vârât în gâtlejul cocoşatului, le-a răsucit încoace şi încolo şi le-a scos îndată cu o bucată de peşte care avea un spin în vârf — pricina înăbuşirii cocoşatului! Chiar din acel moment cocoşatul a început să strănute cu putere, a deschis ochii, şi, venindu-şi cu totul în simţire, şi-a mângâiat faţa cu mâinile şi a sărit în picioare strigând:

— Allah, Allah! Mahomed este trimisul lui Allah! Cu el să fie rugăciunea şi mântuirea lui Allah!

Văzând asta, cei de faţă s-au mirat nespus şi şi-au arătat admiraţia pentru bărbier. După aceea, regele şi toţi ceilalţi au izbucnit în hohote de râs, uitându-se la mutra cocoşatului. Şi regele a grăit:

— Pe Allah, ce întâmplare minunată! În viaţa mea n-am pomenit ceva mai ciudat şi mai neobişnuit! Apoi a adăugat: O, voi, toţi musulmanii aflaţi de faţă, aţi mai văzut oare vreun om care să moară şi apoi să învie? Şi dacă, prin bunăvoinţa lui Allah, n-am fi avut aici pe bărbier, pe şeicul El-Samet, asta ar fi fost cea din urmă zi a cocoşatului. Numai ştiinţei şi vredniciei acestui bărbier minunat şi plin de pricepere îi datorăm scăparea cocoşatului nostru!

Şi toţi cei de faţă au răspuns:

— Da, desigur, o, rege! Această întâmplare este minunăţia minunăţiilor şi minunea minunilor!

Atunci regele Chinei, vesel, a poruncit să se aştearnă de îndată, în scris, cu slove de aur, povestea cocoşatului şi a bărbierului, ca să se păstreze în analele domniei; ceea ce s-a făcut chiar pe loc. Apoi a dăruit câte o haină de onoare fiecărui împricinat, doftorului iudeu, misitului creştin, furnizorului şi croitorului şi i-a oprit pe toţi patru lângă persoana sa, în slujba palatului, şi i-a împăcat cu cocoşatul. Şi i-a făcut daruri minunate şi cocoşatului, pe care l-a copleşit cu bogăţii, l-a numit în slujbe înalte şi şi-a

făcut din el tovarăş de masă şi de băutură. Bărbierul s-a bucurat de atenţii deosebite. A fost îmbrăcat cu o bogată haină de onoare, a căpătat un astrolabiu de aur, unelte de aur, foarfeci şi brice încrustate cu mărgăritare şi pietre preţioase; a fost numit bărbier şi coafor al regelui şi al regatului şi a ajuns tovarăşul apropiat al regelui.

Şi au trăit mai departe o viaţă de plăceri şi de belşug, până ce le-a pus capăt fericirii răpitoarea a tot ce e bucurie, despărţitoarea a tot ce e prietenie, Moartea.

— Dar, spuse Şeherezada către regele Şabriar, sultan al insulelor Indiei şi ale Chinei, să nu crezi că istoria asta este mai minunată decât aceea pe care vreau să ţi-o spun despre Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis!

Şi sultanul Şahriar a strigat:

— Care Anis Al-Djalis?

Iar Şeherezada începu.

POVESTEA DULCEI PRIETENE, ANIS AL-DJALIS, ŞI A LUI ALI-NUR

O, mărite rege, a fost odată pe tronul din Bassra un sultan tributar al mai-marelui său, califul Harun Al-Raşid. Se numea Mahomed Ibn-Soliman El-Zeini. El îi iubea pe cei sărmani şi pe cerşetori, avea milă de supuşii lui nenorociţi şi-şi împărţea averea celor care credeau în profetul Mahomed, fie cu el rugăciunea şi pacea lui Allah! Şi era vrednic de ceea ce spune poetul despre virtuţile şi vitejiile lui, în oda care începe cu strofa:

Condei ajunse-a-i fi al lăncii fier
Şi inima vrăjmaşă foaie
De scris, ce-o smulge în bătaie...
Cerneală — sângele celor ce pier!

Avea doi viziri: unul se numea El-Mohin Ben-Saui, iar celălalt El-Fadl Ben-Khakan. Dar trebuie să ştim că El-Fadl Ben-Khakan era omul cel mai mărinimos al vremii, cu o fire tare plăcută, cu purtări încântătoare, cu însuşiri care-l făceau iubit de toate inimile şi respectat de oamenii înţelepţi şi învăţaţi care veneau să stea de vorbă cu el şi să-i ceară părerea în treburile cele mai grele; şi toţi locuitorii regatului, până la unul, îi doreau viaţă lungă şi belşug, căci făcea numai bine şi se înfrâna de la orice nedreptate sau rău. Cel de-al doilea vizir, numitul Ben-Saui, era cu totul deosebit: îşi ura semenii, îl dezgusta

binele, se gândea numai la rău, aşa că un poet care l-a cunoscut, a putut să spună de el:

Da, l-am văzut şi-ndată m-am strâns, pornind la fugă,
De-apropierea celui ce-i mârşăviei slugă.
Dar şi pulpana hainei am ridicai-o pin' să-şi
Alăture făptura-i — chiar murdăria însăşi!
Şi am aflat scăpare dând calului meu goană,
Ferind cât mai în pripă spurcata lighioană!

Dar pentru fiecare dintre aceşti viziri atât de deosebiţi se potriveşte ceea ce spune alt poet:

Te bucură să fii alături de-un om nobil,
Căci suflet nobil, fiu de nobil, totdeauna,
Vedea-vei că născut e dintr-un tată nobil.

Fereşte însă-atingerea de omul josnic,
Căci suflet josnic, de neam josnic, totdeauna,
Vedea-vei că născut e dintr-un tată josnic.

De altfel, oamenii îl urau şi le era tot atâta scârbă de vizirul Ben-Saui, pe câtă dragoste simţeau şi aplecare faţă de Fadledin. De aceea, vizirul Ben-Saui nutrea duşmănie bunului vizir Fadledin şi nu pierdea niciun prilej să-l micşoreze în ochii regelui.

Într-o zi, regele din Bassra, Mahomed Ibn-Soliman El-Zeini, stătea pe tronul ţării, în sala de judecată, înconjurat de toţi emirii, fruntaşii cetăţii şi mai-marii de la curte. Chiar în acea zi se aflase de sosirea la Bassra, în piaţa robilor, a unei noi cete de robi tineri din toate ţările. Regele se întoarse spre vizirul Fadledin şi-i vorbi:

— Vreau să-mi găseşti o roabă tânără, care să nu aibă seamăn pe lume: desăvârşită ca frumuseţe, neîntrecută în însuşirile ei şi cu cea mai blânda fire.

Auzind cuvintele adresate lui Fadledin, vizirul Saui, invidios că regele avea mai multă încredere în potrivnicul

său, şi voind să-l descurajeze pe rege, strigă:

— Dar, închipuindu-ne că s-ar putea găsi o astfel de femeie, ar trebui să dai pe ea un preţ de cel puţin zece mii de dinari de aur!

Atunci regele, şi mai aţâţat de greutatea încercării, îl chemă îndată pe vistier şi-i spuse:

— Ia zece mii de dinari de aur şi du-i acasă vizirului meu Fadledin!

Vistierul se grăbi să îndeplinească porunca. În aceeaşi clipă, vizirul Fadledin ieşi din palat ca să ducă la îndeplinire dorinţa regelui.

Vizirul Fadledin plecă îndată în piaţa robilor, dar nu găsi nimic care să se apropie cât de cât de condiţiile hotărâte pentru cumpărare. Atunci îi chemă pe toţi samsarii care se îndeletniceau în piaţă cu cumpărarea şi vânzarea robilor albi şi negri şi le dădu în grijă să facă toate cercetările pentru a afla o roabă tânără, aşa cum o voia regele, şi le spuse:

— De câte ori o roabă ajunge în piaţă la preţul de cel puţin o mie de dinari de aur, să mă înştiinţaţi numaidecât, ca să văd dacă este potrivită!

Şi, într-adevăr, de atunci nu trecea zi fără ca doi sau trei misiţi să nu vină şi să nu propună vizirului o roabă tânără, şi de fiecare dată şi roaba, şi samsarul se înapoiau fără să se încheie târgul. Văzu, astfel, timp de o lună, mai mult de o mie de fete, unele mai frumoase decât altele şi în stare să învioreze o mie de babalâci neputincioşi. Dar nu se putea hotărî pentru niciuna din ele.

Iată iasă că într-o zi, tocmai când se pregătea să încalece şi să se ducă la rege, ca să-l roage să mai aştepte câtva timp până îndeplineşte însărcinarea ce i-o dase, vizirul Fadledin văzu apropiindu-se cu grabă un misit, pe care-l cunoştea şi care, ţinându-i scara şeii, îl salută cu respect şi rosti aceste versuri în cinstea lui:

Ridici temeinic casa durată de străbuni

Şi faci să se înalţe mereu faima domniei...
Măreţ vizir, victorii făr' de răgaz aduni!

Prin binefaceri, daruri, la cei spre-al morţii somn
Tu viaţă dai, şi celor ce pradă sunt urgiei...
Iar faptele-ţi primite-s de-Allah a-toate-domn!

După aceste versuri, misitul îi spuse vizirului:

— O, nobile Ben-Khakan, gloriosule Fadledin, te vestesc că roaba a cărei descriere ai avut bunătatea să mi-o faci este de faţă şi poţi hotărî în privinţa ei!

Atunci vizirul îi porunci misitului:

— Adu-mi-o repede la palat, ca s-o văd!

Şi vizirul intră în palat, în aşteptarea roabei. O oră după aceea, misitul se întoarse ţinând de mână roaba. Ca s-o descriu, aş spune numai că era o fetişcană zveltă şi înaltă, cu sânii drepţi şi biruitori, cu pleoapele brune, cu ochii ca noaptea, cu obrajii plini şi netezi, cu bărbia mică şi surâzătoare şi având o umbră de gropiţă, cu şoldurile tari şi bogate, cu mijlocul ca al unei albine, dar cu crupa grea şi minunată. Ea intră, înveşmântată în stofe rare şi alese. Dar uitam să-ţi spun, o, rege, că gura ei era e floare, buzele mai roşii ca nuca tămâioasă când e proaspătă, iar trupul întreg mai delicat şi mai mlădios decât creanga tânără de salcie. Glasul ei era mai melodios decât susurul adierii şi mai plăcut decât boarea care trece înmiresmată printre florile grădinii. Era întru totul vrednică de stihurile unui poet care-a descris-o:

I-i pielea ca mătasea şi mult mai dulce încă,
Şi vorba-i curge — apă cu lin ocol — curată
Ca lacrima, şi-mparte în jur odihnă-adâncă...

Şi ochii ei! Când spuse Allah: „Să fiţi!“ Pe dată
Au fost, ca o minune pe chipul de femeie.
Dar când cu ei priveşte, atâta te îmbată

Şi tulbur dă, cum vinul n-ajunge-n veci să deie.

Ah, s-o iubeşti, în noapte visând cu ochii strajă!
Mi-i trupul foc năprasnic şi mintea o scânteie!

Inele de păr negru prind gându-mi ca o mreajă,
Şi fruntea ei îmi pare o lucie-auroră,
Ce raze-n jur răsfiră dând lumii chip de vrajă...

Luceafăr de lumină-i, vestind a zilei oră...

De aceea, îndată *ce* se împlini ca o floare, o numiră Anis Al-Djalis, Dulcea Prietenă.

Vizirul, văzând-o, fu cu totul uluit şi-l întrebă pe misit:

— Care-i preţul acestei roabe?

El răspunse:

— Mie, stăpânul ei îmi cere zece mii de dinari, şi m-am învoit la acest preţ cu el, socotindu-l potrivit, şi stăpânul mi-a jurat că e în pierdere, având în vedere multe lucruri pe care mi le-a înşirat şi pe care aş vrea să le auzi chiar din gura lui, o, vizire!

Vizirul îi răspunse:

— Ei bine, adu-mi-l repede pe stăpânul ei!

De îndată misitul zbură în căutarea stăpânului şi se întoarse cu el în faţa vizirului. Acesta văzu că stăpânul minunatei fete era un persan tare în vârstă, care ajunsese numai piele şi oase. Aşa cum spune poetul:

Adusu-mi-au ursita şi timpul cărunteţe
Şi-mi tremură, ah, capul, şi trupul mi se frânge...
Şi asprei vremi potrivnici nu-i chip să se sumeţe...

Ce drept eram alt dată! În mers, priveam la soare!
Căzut din înălţime, simt ţărm cum mă strânge,
Mi-e parte numai boala, iubita — nemişcare...

El îi ură pace vizirului, iar acesta-i spuse:

— Aşadar ne-am înţeles, te învoieşti să mi-o vinzi pe această roabă cu zece mii de dinari de aur? De altfel, ea

nu e pentru mine, ci hărăzită regelui!

Bătrânul răspunse:

— Dacă e hărăzită regelui, cred că ar fi mai bine să i-o dăruiesc, fără să iau vreun ban pe ea. Dar, o, vizire mărinimos, fiindcă mă întrebi, e de datoria mea să-ţi răspund. Şi îţi voi spune că aceşti zece mii de dinari de aur mă despăgubesc doar de preţul puilor cu care am hrănit-o de când era mică, de hainele de preţ cu care am îmbrăcat-o mereu şi de cheltuielile pe care le-am făcut pentru instruirea ei. Căci i-am adus mulţi dascăli, fără să ţin socoteală; şi ea a învăţat scrierea frumoasă, regulile limbii arabe şi ale limbii persane, gramatica şi sintaxa, comentariile cărţii sfinte, regulile dreptului divin şi originile lor, jurisprudenţa, morala şi filosofia, geometria, medicina, cadastrul, dar scânteiază îndeosebi în arta versurilor, în cântarea din instrumentele cele mai deosebite, în cântecul din gură şi în dans; în sfârşit, a citit toate cărţile poeţilor şi ale istoricilor. Şi toate acestea au făcut-o să aibă un caracter şi o bună purtare încă mai de admirat: de aceea i-am dat numele de Anis Al-Djalis, Dulcea Prietenă.

Vizirul grăi:

— Desigur că ai dreptate. Dar nu pot da pe ea mai mult de zece mii de dinari de aur. De altfel, am să-i cântăresc şi-ţi dau înscrisul imediat.

Într-adevăr, vizirul Fadledin cântări zece mii de dinari de aur în faţa bătrânului persan şi acesta-i luă. Dar înainte de-a pleca, bătrânul înainta şi-i spuse vizirului:

— Cer îngăduinţă stăpânului nostru, vizirul, să-i dau un sfat!

Fadledin răspunse:

— Da. Vorbeşte!

Bătrânul rosti aceste cuvinte:

— Îl sfătuiesc pe stăpânul nostru, vizirul, să n-o ducă pe Anis Al-Djalis, Dulcea Prietenă, de îndată la regele nostru Mahomed Ibn-Soliman El-Zeini, deoarece ea abia astăzi a sosit din călătorie şi oboseala, schimbarea de climă şi de

apă au istovit-o întrucâtva. Ar fi mai bine, şi pentru tine şi pentru ea, s-o ţii în palatul tău încă vreo zece zile. Astfel se va odihni şi va spori în frumuseţe, va face o baie la hammam şi-şi va schimba veşmintele. Numai atunci s-o înfăţişezi sultanului, şi asta îţi va aduce mai multă cinste şi preţuire în ochii lui!

Vizirul, găsind că bătrânul îi dăduse un sfat bun, îl ascultă. Şi o duse pe Anis Al-Djalis în palatul lui, unde-i pregăti o odaie anume în care să se odihnească.

Dar vizirul Fadledin Ben-Khakan avea un fecior de o frumuseţe uimitoare, ca luna când răsare. Faţa lui era de-o albeaţă minunată, obrajii rumeni, semănaţi cu un puf proaspăt şi mătăsos, iar pe unul dintre ei avea o aluniţă ca o picătură de chihlimbar cenuşiu.

Tânărul, care se numea Ali-Nur, încă nu ştia nimic de cumpărarea fetei. De altfel, vizirul îi pusese în vedere Dulcei Prietene, înainte de orice, să nu uite sfaturile pe care i le dase. Şi într-adevăr, îi spusese:

— Să ştii, copilă dragă, că te-am cumpărat pentru stăpânul nostru, regele Mahomed Ibn-Soliman El-Zeini, ca să-i fii prima favorită. De aceea, trebuie să te păzeşti bine, să te fereşti cu grijă de toate prilejurile care ar putea să-ţi aducă defăimare ţie şi să mă facă de râs pe mine. Trebuie să-ţi spun că am un fecior niţel cam ştrengar, dar tare frumos! Nu e fată din mahala care să nu i se fi dat lui de bunăvoie şi el să nu-i fi cules floarea. Aşadar, ia bine seama, fereşte-te să-l întâlneşti, să-i auzi măcar glasul, să-ţi arăţi chipul descoperit: atunci ai fi neîndoielnic pierdută!

Şi Anis Al-Djalis, Dulcea Prietenă, îi răspunse viziriului:

— Aud şi mă supun!

Vizirul, sigur în privinţa ei, o părăsi şi se duse la treburile lui.

Dar, prin voinţa scrisă a lui Allah, lucrurile luară altă cale decât cea dorită de bunul vizir. Câteva zile mai târziu, tânăra fată se duse la hammamul aflat chiar în palatul vizirului, unde micile roabe îşi puseră toată

iscusinţa ca să-i facă cea mai bună baie care se putea închipui. După ce-i spălară trupul şi părul, o masară şi o frecară, îi scoaseră perii, cu alifie de zahăr ars, îi turnară în păr o apă înmiresmată cu mosc, îi dădură cu roşu unghiile degetelor de la mâini şi de la picioare, îi alungiră cu creionul negru genele şi sprânctenele, îi arseră în cupe tămâie şi chihlimbar cenuşiu, parfumându-i, astfel, uşor, toată pielea. Îi înveliră apoi trupul cu un cearşaf, care mirosea a flori de portocal şi de trandafir, îi adunară părul într-o plasă întinsă, caldă, şi o călăuziră afară din hammam, în cămările hărăzite ei, unde femeia vizirului, mama frumosului Ali-Nur, o aştepta ca să-i spună urările obişnuite la ieşirea din baie. Văzând-o pe soţia vizirului, Dulcea Prietenă înaintă şi-i sărută mâna. Şi soţia vizirului, sărutând-o pe amândoi obrajii, îi spuse:

— Copila mea, să te simţi bine şi să te bucuri de toate plăcerile după această baie! Ce frumoasă eşti acum, ce strălucitoare şi parfumată! Tu ne luminezi casa, care, de când ai venit, nu mai are nevoie de făclii!

Tânăra, tare mişcată, duse mâna la inimă, apoi la buze şi la frunte şi, înclinând capul, răspunse:

— Cât îţi mulţămesc, stăpâna mea şi mamă! Să-ţi hărăzească Allah toate darurile, toate bucuriile, şi aici pe pământ, şi în rai! Într-adevăr, baia a fost minunată, şi-mi pare rău de un singur lucru: că nu am fost acolo împreună cu tine!

Mama lui Ali-Nur porunci să i se aducă fetei şerbeturi şi prăjituri, îi ură sănătate şi poftă bună şi se gândi să meargă şi ea să facă o baie la hammam.

Dar înainte de a se duce la hammam, soţia vizirului, nevoind s-o lase singură pe Anis Al-Djalis, din teamă şi din prevedere, porunci să rămână cu ea două roabe micuţe, ca să păzească uşa încăperii. Şi le spuse:

— Sub niciun motiv să nu lăsaţi pe nimeni să intre aici, la Dulcea Prietenă, care-i goală şi poate răci!

Iar cele două roabe micuţe îi răspunseră cu respect:

— Auzim şi ne supunem!

Atunci mama lui Ali-Nur, înconjurată de femeile aflate în slujba ei, se duse la hammam, după ce-o mai îmbrăţişă o dată pe tânăra care-i ură baie cât mai plăcută.

Dar, între timp, tânărul Ali-Nur intră în casă, o căută pe mamă-sa, ca să-i sărute mâna, cum făcea în fiecare zi, şi nu o găsi. Trecu atunci din odaie în odaie, până ajunse la uşa încăperilor hotărâte pentru Dulcea Prietenă. Le văzu pe cele două roabe micuţe care păzeau uşa şi care-i surâseră, atât era de frumos, şi-l iubeau în taină. Uimit să vadă uşa păzită, le întrebă:

— Mama este aici?

Ele, înceroând să-l împingă îndărăt cu mânuţele lor, îi răspunseră:

— Nu e aici! E la hammam, la hammam! Nu e aici! E la hammam, la hammam! E la hammam, o, stăpâne Ali-Nur!

El le întrebă iar:

— Atunci ce faceţi aici, mieluşelelor? Daţi-vă la o parte, ca să intru şi să mă odihnesc!

Ele răspunseră:

— Nu intra, Ali-Nur, nu intra! Înăuntru e numai stăpâna noastră, Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis!

Ali-Nur strigă:

— Care Anis Al-Djalis?

Micuţele roabe grăiră:

— Frumoasa Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis, pe care tatăl tău, stăpânul nostru, vizirul Fadledin, a cumpărat-o cu zece mii de dinari pentru sultanul El-Zeini! A venit de la hammam, e goală şi are pe ea numai cearşaful de baie. Nu intra! Nu intra, Ali-Nur, căci ar răci, iar stăpâna ne-ar bate! Nu intra, o, Ali-Nur!

În acest timp, tânăra, auzindu-le dinlăuntrul apartamentului, gândea în sine: „Pe Allah! Cum o fi arătând acest Ali-Nur, ale cărui isprăvi mi le-a povestit tatăl lui? Cum o fi arătând acest tânăr, care n-a lăsat în tot cartierul nicio fată neatinsă, nicio femeie neîmpresurată? Pe viaţa mea, aş vrea să-l văd!“

Şi, nemaistăpânindu-se, se ridică în picioare, şi, cu

pielea mirosind încă a miresme din hammam, proaspătă şi cu porii deschişi spre viaţă, înainta spre uşă, o întredeschise uşor şi privi. Şi îl văzu. Era acest Ali-Nur ca luna când e plină. Şi numai după această privire dintâi, Dulcea Prietenă se simţi zguduită de emoţie şi toată carnea ei se înfioră. Dar şi Ali-Nur avusese timp să arunce prin uşa întredeschisă o repede privire, care-i dezvălui toată frumuseţea tinerei fete.

Atunci Ali-Nur, aprins de dorinţă, strigă atât de tare la cele două roabe şi le scutură atât de puternic, încât ele se smulseră plângând din mâinile lui; se opriră abia în a doua odaie, care avea uşa deschisă, şi priviră de departe spre uşa încăperii, pe care Ali-Nur, după ce intră la tânără, nici nu se îngriji s-o închidă după el. Şi astfel roabele văzură tot ce se petrecu acolo.

Într-adevăr, Ali-Nur intră, înaintă spre tânăra care se aruncase înspăimântată pe divan şi, tremurând, cu ochii mari deschişi, aştepta în toată via ei goliciune. Ali-Nur duse mâna la inimă, se înclină în faţa Dulcei Prietene şi-i grăi cu vorbe calde:

— Dulce Prietenă, Anis Al-Djalis, pe tine te-a cumpărat tatăl meu cu zece mii de dinari de aur! Dar te-au aşezat pe celălalt taler ca să-ţi cunoască valoarea? O, Dulce Prietenă, eşti mai frumoasă decât aurul topit, şi părul tău cade mai bogat decât coama leoaicei din deşert, iar gâtul tău gol este mai dulce şi mai proaspăt decât spuma râului!

Ea îi răspunse:

— Ali-Nur, tu apari în ochii mei speriaţi mai grozav decât leul deşertului; cărnii mele, care te doreşte, îi pari mai puternic decât leopardul, şi buzelor inele, care pălesc, mai ucigător decât asprul paloş! Ali-Nur, tu eşti sultanul meu! A ta voi fi! Apropie-te!

Şi Ali-Nur, îmbătat de aceste cuvinte, înaintă şi se aruncă pe divan, lângă Dulcea Prietenă. Şi perechea se înlănţui. Şi cele două roabe micuţe, de lângă uşă, rămaseră uimite. Căci ele vedeau ceva ciudat, ce nu

înţelegeau.

Cuprinse de groază, cele două roabe o luară la fugă, strigând, şi alergară să se adăpostească în hammam, lângă mama lui Ali-Nur, care tocmai ieşea din baie. Şi ea le întrebă pe cele două roabe:

— De ce strigaţi aşa, de ce plângeţi şi alergaţi, micuţelor?

Ele răspunseră:

— O, stăpâna noastră! O, stăpâna noastră!

Ea adăugă:

— Nenorocire! Dar ce este, păcătoaselor?

Plângând şi mai tare, micuţele povestiră:

— O, stăpâna, tânărul nostru stăpân Ali-Nur ne-a lovit şi ne-a alungat! Apoi a pătruns la stăpâna noastră, Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis, şi-a acoperit-o cu sărutări, dar şi ea pe el! Şi nu ştim ce i-a mai făcut, căci ea suspina tare. Şi asta ne-a îngrozit!

Auzind aşa, femeia vizirului, cu toate că era încălţată numai cu galenţii de lemn pentru baie, şi cu toată vârsta ei, o luă la fugă, urmată de toate femeile, şi intră în încăperile tinerei, tocmai când Ali-Nur se bucurase îndeajuns de floarea ei, şi, auzind strigătele micuţelor roabe, o luă repede din loc.

Atunci, soţia vizirului, galbenă la faţă, înaintă spre Dulcea Prietenă şi o întrebă:

— Dar ce s-a întâmplat?

Ea îi răspunse cu vorbele pe care ştrengarul de Ali-Nur o învăţase să le spună mamei sale, dacă avea s-o întrebe:

— O, stăpână, pe când mă odihneam după baie, culcată aici, pe divan, a intrat un tânăr pe care nu l-am mai văzut niciodată. Şi era tare inimos, stăpână, şi îţi semăna leit la sprâncene şi la ochi! Şi m-a întrebat: „Tu eşti Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis, cumpărată de tatăl meu cu zece mii de dinari?“ I-am răspuns: „Da, eu sunt aceea pe care vizirul a cumpărat-o cu zece mii de dinari! Dar îi sunt hărăzită sultanului Mahomed Ibn-Soliman El-Zeini!“ Atunci el îmi spuse râzând: „Ba nu, Anis Al-Djalis,

poate că tata o fi avut mai înainte acest gând; şi l-a schimbat însă şi mi te-a dăruit mie în întregime!“ Şi cum eu, stăpână, nu sunt decât o roabă supusă încă din copilărie, l-am ascultat! De altfel, cred că bine am făcut! Ah, vreau, să fiu mai degrabă roaba fiului tău, Ali-Nur, o, stăpână, decât soţia legiuită a califului însuşi, care domneşte în Bagdad!

Dar mania lui Ali-Nur strigă:

— Ah, copilă, ce nenorocire pe capul nostru al tuturor! Ali-Nur, fiul meu, e un mare ticălos, te-a înşelat! Dar, spune-mi, ţi-a făcut ceva?

Tânăra răspunse:

— M-am lăsat în voia lui şi el m-a înlănţuit de trei ori.

La aceste cuvinte, mama lui Ali-Nur strigă iar:

— Ah, copilă, acest ştrengar te-a stricat!

Şi începu să plângă şi să-şi lovească faţa cu mâinile, şi roabele de asemenea începură să plângă şi să urle:

— Oh, ce nenorocire! Oh, ce nenorocire!

De fapt, ceea ce le îngrozea pe mama lui Ali-Nur şi pe femeile din slujba ei, era teama de tatăl lui Ali-Nur. Vizirul, deşi bun de felul lui şi mărinimos, n-ar fi putut trece cu vederea o asemenea nebunie tinerească, mai cu seamă că era în cauză chiar regele, şi, prin aceasta, însăşi onoarea şi situaţia sa. În mânia lui, vizirul ar fi putut chiar să-l ucidă cu mâna sa pe Ali-Nur, tânărul pe care acele femei îl şi plângeau ca pe un om pierdut pentru sentimentele şi dragostea lor.

De altfel, între timp, vizirul Fadledin Ben-Khakan intră şi le văzu plânse şi nemângâiate. Şi întrebă:

— Dar ce s-a întâmplat?

Mama lui Ali-Nur îşi şterse ochii, îşi suflă nasul şi grăi:

— O, tată al lui Ali-Nur, jură-mi mai întâi pe viaţa Profetului nostru — rugăciunea şi pacea lui Allah cu el! — că te vei arăta iertător faţă de cele ce-ţi voi spune. Altfel, mai bine mor, decât să vorbesc!

Vizirul jură, şi soţia îi povesti aşa-zisa înşelăciune a lui Ali-Nur şi nenorocirea de nelecuit întâmplată fetei.

Tatăl şi mama cunoscuseră şi alte boacăne ale lui Ali-Nur, dar aflând-o pe aceasta din urmă, vizirul Fadledin fu cloborât, îşi sfâşie hainele, îşi dădu cu pumnii în cap, îşi muşcă mâinile, îşi zmulse barba şi azvârli cât colo turbanul. Soţia sa încerca să-l mângâie, spunându-i:

— Nu te mai supăra aşa! Cât despre cei zece mii de dinari, ţi-i dau eu pe toţi, din banii mei sau vânzând câteva din pietrele mele preţioase!

Dar vizirul strigă:

— Femeie, ce spui tu? Îţi închipui că plâng pentru pierderea unor bani cu care n-am ce face? Nu pricepi că numai onoarea pătată şi pierderea vieţii mă supără?

Soţia adăugă:

— Dar, în sfârşit, nu e nimic pierdut, pentru că regele habar n-are de Dulcea Prietenă şi, cu atât mai mult, de faptul că i s-a răpit fecioria. Cu cei zece mii de dinari pe care ţi-i dau, ai să cumperi o foarte frumoasă roabă pentru rege; iar noi o vom păstra pe Dulcea Prietenă pentru Ali-Nur, pe care îl iubeşte. De altfel ea ştie ce comoară am găsit noi în ea: căci este, într-adevăr, desăvârşită în toate privinţele.

Vizirul însă adăugă:

— Dar, o, mamă a lui Ali-Nur, îl uiţi pe duşmanul din spatele nostru, al doilea vizir, care se numeşte El-Mohin Ben-Saui şi care va sfârşi prin a afla totul într-o zi. În acea zi, Saui va veni în faţa sultanului şi-i va spune...

Dar în acel moment al povestirii, Şeherezada văzu mijind zorii dimineţii şi, cu minte, tăcu.

Dar când se lăsă a treizeci şi treia noapte

Ea povesti:

O, mărite rege, vizirul Fadledin îi spuse femeii sale:

— În acea zi duşmanul meu Saui va veni în faţa sultanului şi-i va vorbi astfel: „O, rege, vizirul pe care-l lauzi în fiecare zi, şi de a cărui credinţă te socoţi sigur, a

luat de la tine zece mii de dinari ca să-ţi cumpere o roabă. Şi a cumpărat o roabă fără seamăn pe lume. Şi, cum a găsit-o minunată, i-a spus fiului său Ali-Nur, băiatului destrăbălat: «Ia-o, fiule! E mai bine să te bucuri tu de ea, decât acest bătrân sultan, care are atâtea fete şi de a căror feciorie nu-i în stare să se bucure!» Şi acest Ali-Nur, care şi-a făcut o obişnuinţă din a strica fetele, îşi petrece plăcut timpul cu ea în felurite jocuri, în palatul tatălui său, în mijlocul femeilor, ale căror încăperi nu le părăseşte niciodată, leneşul, stricatul, siluitorul!“ Aceste cuvinte ale duşmanului meu Saui, urmă vizirul Fadledin, sultanul, care mă ţine în mare cinste, nu va voi să le creadă şi-i va striga: „Minţi, o, Mohin Ben-Saui“. Iar Saui îi va spune: „Dă-mi voie să intru cu ostaşii în casa lui Fadledin şi am să-ţi aduc îndată roaba, şi totul se va adeveri chiar ochilor tăi!“ Şi sultanul, care-i om nestatornic, îi va da voie, iar Saui va năvăli aici cu ostaşii, o va lua pe Dulcea Prietenă din mijlocul nostru şi o va duce în faţa sultanului. Şi sultanul o va cerceta pe tânără, care nu va putea decât să mărturisească totul. Atunci duşmanul Saui va triumfa şi va spune: „O, stăpâne, vezi ce sfetnic bun îţi sunt eu! Dar ce să-i faci! E scris să nu mă bucur de mare trecere în faţa ochilor tăi, pe când trădătorul Fadledin va fi totdeauna bine văzut!“ Sultanul îşi va schimba sentimentele faţă de mine şi mă va pedepsi cu străşnicie. Şi voi fi bătaia de joc a tuturor celor ce acum mă iubesc! Şi-mi voi pierde şi viaţa, şi casa!

La aceste cuvinte, mama lui Ali-Nur îi grăi soţului:

— Ascultă la mine, nu spune nimănui nimic despre această întâmplare şi nimeni nu va şti nimic. Încredinţează-ţi soarta voinţei lui Allah! Şi nu se va întâmpla decât ceea ce trebuie să se întâmple.

Auzind aceste vorbe, vizirul se linişti şi nu se mai gândi la urmările viitoare. Dar rămase plin de mânie împotriva feciorului său Ali-Nur.

La strigătele celor două micuţe roabe, tânărul Ali-Nur ieşise în grabă din odaia tinerei. Rămase toată ziua pe

afară, dând târcoale încoace şi încolo, şi nu intră în palat decât o dată cu noaptea, când se strecură la mama sa, în încăperile femeilor, ca să se ferească de mânia vizirului. Mama sa, cu toate cele întâmplate, îl îmbrăţişă şi-l iertă, dar îl ascunse cu grijă, ajutată întrucâtva şi de femeile care, în taină, erau geloase că Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis, îl ţinuse în braţele ei pe acest cerb fără de seamăn. De altfel, toate hotărâseră să-i spună să se păzească de mânia vizirului. Şi aşa, Ali-Nur fu silit să-şi petreacă vreme de o lună nopţile în încăperile mamei sale, unde se strecura fără zgomot, şi unde, în înţelegere cu mama sa, o primea într-ascuns şi pe Dulcea Prietenă.

În sfârşit, într-o zi, mama lui Ali-Nur, văzând că vizirul era mai puţin îngândurat decât de obicei, îi spuse:

— Până când această mânie neclintită împotriva fiului nostru? O, stăpâne, ne-am pierdut, e drept, roaba, dar vrei să ne pierdem şi feciorul? Simt că, dacă lucrurile vor urma tot aşa, fiul nostru va fugi pentru totdeauna din casa părinţilor lui, şi noi vom fi aceia care vom plânge după singurul nostru fiu, rodul măruntaielor noastre!

Vizirul, mişcat, întrebă:

— Dar cum să facem?

Ea îi spuse:

— Rămâi cu noi în seara asta şi, când va veni Ali-Nur, vă voi împăca. Tu te vei preface mai întâi că vrei să-l pedepseşti, chiar să-l omori, dar vei sfârşi prin a i-o da în căsătorie pe Anis Al-Djalis. Căci tânăra, după câte am băgat de seamă, este minunată în toate. Îl iubeşte pe Ali-Nur, şi ştiu că şi el o iubeşte. De altfel, aşa cum ţi-am mai spus, am să-ţi dau eu bani ca să plăteşti preţul cerut pentru tânăra fată.

Vizirul urmă sfatul femeii lui şi, de cum intră Ali-Nur în încăperile mamei, se aruncă asupra lui, îl răsturnă, îi puse genunchiul pe piept şi ridică asupra lui cuţitul chipurile ca să-l ucidă. Atunci mama se repezi între cuţit şi fiu, ţipând:

— Ce vrei să faci?

Vizirul strigă:

— Am să-l ucid!
— Dar băiatul se căieşte!
Ali-Nur îl întrebă pe vizir:
— O, tată, ai tu inimă să mă jertfeşti?
Atunci vizirului i se umplură ochii de lacrimi şi spuse:
— Dar tu, nenorocitule, cum de ai avut îndrăzneala să răpeşti bunul meu şi poate chiar viaţa?
Ali-Nur îi răspunse:
— Ascultă, tată, ce spune poetul:

Socoate-o clipă c-am făcut
Doar rău şi că sunt vinovat
De tot ce-i fărdelege, dar
Aminte ia ce4 de aflat:

Cei dintre oameni mai aleşi,
Pe buza lor iertare au,
Trec cu vederea toate, tot,
Şi orişicând o spun pe şleau.

Se cade să te porţi astfel,
Când ai în mână pe vrăjmaş,
Ori din adâncurî de abis
Se roagă ca un biet culpaş?

La poale, colo, zace el,
Iar muntele se-nalţă-n nori —
Pe culme stai tu şi-l priveşti,
Semeţ, cu ochi stăpânitori...

Auzind aceste versuri, vizirul îşi ridică genunchii de pe pieptul fiului său şi, mila cuprinzându-i inima, îl iertă. Ali-Nur se ridică, sărută mâinile tatălui şi ale mamei sale şi rămase cu ochii plecaţi. Iar tatăl îi vorbi astfel:
— O, fiule, de ce nu mi-ai spus că o iubeşti într-adevăr pe Anis Al-Djalis şi că nu era numai o toană trecătoare, ca de obicei? Dacă aş fi ştiut că eşti volnic să-ţi faci datoria

faţă de Anis Al-Djalis, n-aş fi şovăit să ţi-o dăruiesc.

Ali-Nur răspunse:

— Dar, neîndoielnic, tată, sunt volnic să-mi fac datoria faţă de ea!

Vizirul mai grăi:

— Atunci, copile scump, singurul sfat pe care am să ţi-l dau şi pe care tu să nu-l uiţi niciodată, pentru ca binecuvântarea mea să fie pururi asupra ta, este să-mi făgăduieşti că nu vei lua altă soţie legiuită decât pe Anis Al-Djalis, că nu-i vei face niciodată rău şi nu vei căuta să scapi de ea vânzând-o!

Ali-Nur răspunse:

— Îţi jur pe viaţa Profetului şi pe *Coranul* sfânt, că nu voi lua o a doua soţie legiuită cât va trăi Anis Al-Djalis, că nu-i voi face vreun rău şi n-o voi vinde niciodată!

După asta, casa întreagă se înveseli, iar Ali-Nur putu, în deplină libertate, să se bucure împreună cu Anis Al-Djalis. Şi continuară să trăiască în fericire deplină, timp de încă un an.

Cât despre rege, după voia lui Allah, uită de cei zece mii de dinari daţi vizirului Fadledin pentru cumpărarea unei roabe frumoase. Însă răutăciosul vizir Ben-Saui află repede tot adevărul, dar nu îndrăzni să spună un cuvânt, ştiind cât de mult era iubit tatăl lui Ali-Nur de rege şi de întregul popor al Bassrei.

Într-o zi, vizirul Fadledin merse la hammam şi, din grabă, ieşi înainte de a se fi uscat bine. Cum se schimbase vremea, răci, căzu bolnav şi fu silit să stea în pat. Starea lui se înrăutăţi mereu; nu mai închidea ochii nici ziua, nici noaptea şi slăbi atât de mult, că ajunse o umbră. Atunci, gândindu-se că nu trebuie să mai amâne îndeplinirea datoriilor de pe urmă, îl chemă pe Ali-Nur, care veni îndată cu ochii plini de lacrimi. Vizirul îi spuse:

— O, fiul meu, orice fericire are un hotar, orice bun, o margine, orice datorie, sorocul ei şi orice cupă, băutura ei amară. E rândul meu să beau din cupa morţii.

Apoi vizirul rosti aceste versuri:

Te uită moartea, poate, azi, dar mâine te răpune,
Căci toţi apucă, negreşit, a pierderii genune.

În ochii celui preaînalt nu e nici deal, nici vale,
Nu-i om mărunt, nu-i om măreţ, -nălţimile-s egale.

Nu s-a văzut vreoda' aici profet sau crai, crăie,
Să-nfrunte ale morţii legi, să aibă veşnicia...

Apoi vizirul urmă astfel:

— Şi acum, fiul meu, nu-mi mai rămâne decât să-ţi dau un sfat, acela de a te încrede în puterea lui Allah, de a nu pierde din vedere ţelurile din urmă ale omului şi mai ales de-a avea mare grijă de copila noastră Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis, soţia ta!

Ali-Nur răspunse:

— O, bunule tată, ne părăseşti! Dar mai este oare cineva să-ţi semene pe pământ? Erai cunoscut pentru binefacerile tale, şi în sfânta zi de vineri sfinţii predicatori îţi aminteau numele de pe amvonul moscheelor noastre, binecuvântându-te şi urându-ţi viaţă lungă!

Fadledin mai spuse:

— O, copilul meu, îl rog pe Allah să mă primească, să nu mă îndepărteze de la el!

Apoi rosti cu glas tare cele două mărturii de credinţă ale religiei noastre: „Mărturisesc că nu este alt Dumnzeu decât Allah! Mărturisesc că Mahomed este profetul lui Allah!“ Şi îşi dădu suflarea, şi fu înscris pentru vecie printre cei aleşi şi fericiţi.

De îndată palatul se umplu de strigăte şi de gemete; şi vestea ajunse la sultan; şi tot oraşul Bassra nu întârzie să afle de moartea vizirului Fadledin Ben-Khakan; şi toţi locuitorii, până şi copiii de şcoală, îl plânseră. Ali-Nur, deşi copleşit de durere, nu cruţă nimic, şi făcu o înmormântare vrednică de amintirea tatălui său. Şi la această înmormântare luară parte emirii, vizirii, până şi

răutăciosul Ben-Saui care, ca şi alţii, fu silit să ducă sicriul, înalţii demnitari, mai-marii regatului şi toţi locuitorii Bassrei, până la unul. La ieşirea din casă, marele şeic, cel care conducea înmormântarea; rosti, între multe altele, aceste versuri de slăvire a mortului:

În grijă ai să strângi acum ce-i rămăşiţă muritoare...
Ascultă de porunca mea, ştiind că-n viaţa-i omenească,
El seamă pururea ţinea de sfătuirea-mi slujitoare.

Fă dar să curgă apă şi, spălându-i şoldul, să-l păzească
De rău, dar cată să-l stropeşti pe trup cu lacrimi răspândite
De Gloria ce stă, plângând amar, la cap să-i străjuiască.

Balsamuri mortuare, deci, şi aromate pregătite,
De-o parte dă: îmbălsămat spre-a fi, cum mult prea vrednic este,
Parfum de binefaceri ia, miresme ia, care-s ieşite

Din făptuiri în frumuseţi, ce pot să pară de poveste.
Şi rămăşiţa-i ducă-o clar un cor de îngeri ce coboară
Din slăvi şi laudă cinstind a vredniciilor lui veste.

Să curgă plângeri lase ei, iar tu scuteşte de-o povară
De greu, sicriu pe purtători, căci semenii în istovire
Duc greutăţi de tot ce bun făcut-a el până să moară:

Din viaţă chiar i-a-mpovărat cu fapte-nscrise-n amintire!

După înmormântare, Ali-Nur păstră doliu multă vreme şi rămase închis în casă, nevoind să vadă pe nimeni sau să fie văzut, şi această adâncă mâhnire ţinu fără întrerupere. Dar într-o zi, pe când stătea aşa, trist, auzind o bătaie în uşă, se duse el însuşi să deschidă şi văzu intrând un tânăr de vârsta lui, fiul unuia dintre vecini, prieten şi tovarăş de masă al tatălui său vizirul. Tânărul îi

sărută mâna şi-i grăi astfel:

— Stăpâne, orice om trăieşte în urmaşii lui, şi un tânăr ca tine nu poate fi decât fiul strălucit al tatălui său! Nu trebuie dar să rămâi mereu îndurerat şi nu uita sfintele cuvinte ale domnului celor de altădată şi de azi, profetul nostru Mahomed — rugăciunea şi pacea lui Allah cu el! — care a spus: „Lecuieşte-ţi sufletul şi nu purta doliu după oameni!“

Ali-Nur nu găsi nimic să răspundă la aceste cuvinte. Şi hotărî să puie capăt durerii, cel puţin în înfăţişările ei văzute. Se duse în sala de adunare şi o împodobi cu toate cele trebuitoare pentru a primi cum se cuvine musafirii. Din acea clipă deschise uşile casei şi începu să-şi primească prietenii, tineri şi bătrâni. Se legă îndeosebi de zece tineri, fii ai negustorilor fruntaşi din Bassra. În tovărăşia lor, Ali-Nur începu să-şi petreacă vremea în desfătări şi în prânzuri fără de sfârşit; fiecăruia îi făcea daruri, fiecăruia îi dădea lucruri de preţ; de câte ori primea pe cineva, orânduia o serbare în cinstea lui. Şi făcea totul cu risipă mare, cu toate dojenile înţelepte ale soţiei sale.

Într-o zi, vechilul, speriat de felul cum mergeau lucrurile, veni la el şi-i spuse:

— Stăpâne, nu ştii că prea multă risipă aduce vătămare şi că prea multă dărnicie secătuieşte avuţia? Nu ştii că acela care dăruie fără să ţină socoteala, sfârşeşte prin a sărăci? Căci adevăr grăieşte poetul în versurile sale:

Păstrez cu grijă banii! Decât să-i las s-ajungă
Părăduiţi, mai bine-i prefac numa-n lingouri!
Ei paloş sunt, ei scutul... cât timp îi ai în pungă.

Ce nebunie însă să-ndopi cu ei vrăjmaşii!
E ca şi cum aicea-ntre oameni, minte-n nouri,
Poftind nefericirea, de bine ţi-alungi paşii...

Auzind aceste versuri, Ali-Nur îl privi într-un chip

deosebit pe vechil şi-i spuse:

— Nicio vorbă de-a ta nu poate avea înrâurire asupra mea. Vreau să-ţi spun un singur lucru, pe care să-l ştii o dată pentru totdeauna: atâta timp cât, făcându-mi socotelile, mai am încă ce să mănânc, nu mă sili să-mi bat capul şi să port grija mâncării! Multă dreptate are poetul când spune:

De-aş fi-ntr-o zi adus la neagră sărăcie,
De soartă părăsit, ce-aş face, -ţi spun şi ţie...

Îndată m-aş lipsi de bucurii trecute,
N-aş mai mişca picior, nici braţ, potop să fie...

Auzind versurile rostite de Ali-Nur, vechilul se retrase, salutându-şi respectuos stăpânul, şi se duse să-şi vadă de treburile lui.

Din acea zi, însă, Ali-Nur nu mai ştiu să pună frâu dărniciei, şi bunătăţii lui, care-l îndemna să dea totul prietenilor şi chiar străinilor. Era de-ajuns ca un musafir să spună: „Ce drăguţ e lucrul ăsta!“ pentru ca Ali-Nur să-i răspundă pe loc: „Dar e al tău!“ Sau când altul spunea: „O, scumpe prietene, ce frumoasă proprietate ai acolo!“, Ali-Nur îndată îi răspundea: „Chiar acum am s-o înscriu pe numele tău!“ Şi aducea condeiul, călimara şi hârtie, trecea casa ori proprietatea pe numele prietenului, şi pecetluia înscrisul cu sigiliul său. Şi urmă tot aşa, vreme de un an întreg. Dimineaţa dădea un prânz prietenilor, seara le dădea încă unul, totdeauna în sunetul instrumentelor, şi-i aducea pe cei mai buni cântăreţi şi pe cele mai frumoase dansatoare.

Soţia sa, Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis, nu mai era ascultată ca înainte, ba chiar, de-o bucată de vreme, Ali-Nur nici nu prea o lua în seamă. Ea nu se plângea niciodată, ci-şi găsea mângâierea în poezie şi în cărţile pe care le citea.

Într-o zi, când Ali-Nur intră în odăile ei, ea îi spuse:

— O, Ali-Nur, lumină a ochilor mei, ascultă aceste strofe ale poetului:

Cu cât mai mult faci bine, cu-atât îţi pui zorzoane
Vieţii fericite... Dar soarta are toane...

Al nopţii rost ştiut e: un somn adânc, repaos,
De suflet mântuire-i, că scapi vegheatei goane...

Dar în risipa astor odihnitoare ceasuri,
Tu te arunci orbeşte, rob ţelurilor vane...

Şi nu te mai mira că, în faptul dimineţii,
Nenorocirea cade pe capul tău, sărmane...

Abia Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis, rosti aceste versuri, că se auzi bătând în uşa de afară, şi Ali-Nur ieşi să deschidă; era vechilul. Ali îl aduse în odaia de lângă sala de primire, unde, în acel moment, se aflau mai mulţi prieteni care îşi petreceau mai tot timpul cu stăpânul casei. Ali-Nur îi spuse vechilului;

— De ce ai o înfăţişare atât de chinuită?

Vechilul răspunse:

— O, stăpâne, lucrul de care mă temeam s-a întâmplat!

Ali întrebă:

— Ei, cum asta?

Vechilul grăi:

— Să ştii că rostul meu s-a încheiat, căci nu mai am de vegheat nimic care să fie al tău. Nu mai ai nici acareturi, şi nici altceva care să preţuiască un dinar sau mai puţin decât un dinar. Iată, îţi aduc caietele de cheltuieli şi caietele cu lucrurile tale.

Auzind aşa, Ali-Nur lăsă capul în jos şi spuse:

— Allah singur e tare, singur e puternic!

Unul dintre prietenii lui Ali-Nur, auzind această convorbire, alergă să ducă celorlalţi vestea:

— Ascultaţi! Ali-Nur nu mai are nimic!

Chiar în acel moment intră Ali-Nur, care, pentru a întări parcă adevărul vestei, arăta schimbat la faţa şi chinuit.

Văzându-l astfel, unul dintre musafiri se apropie de el şi-i spuse:

— O, stăpâne, îţi cer voie să plec, deoarece nevastă-mea naşte în noaptea asta şi n-o pot lăsa singură. Trebuie să plec cât mai degrabă.

Ali-Nur îi dădu voie. Se apropie al doilea musafir care-i spuse:

— O, stăpâne, trebuie să mă duc chiar acum la fratele meu, care sărbătoreşte tăierea împrejur a copilului său!

Ali-Nur îi dădu voie şi lui să plece. Apoi fiecare musafir găsi un motiv ca să plece, până la cel din urmă, aşa că Ali-Nur rămase singur în mijlocul sălii de primire. O chemă atunci pe Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis, şi-i spuse:

— O, draga mea, nu ştii ce necaz mi-a căzut pe cap!

Şi-i povesti tot ce se întâmplase. Ea îi răspunse:

— O, stăpâne Ali-Nur, de multă vreme ţi-am tot spus să te temi de ceea ce ţi s-a întâmplat astăzi. Dar nu mi-ai dat ascultare; ba într-o zi, în loc de răspuns mi-ai rostit aceste versuri:

Dacă Norocul, cârmind într-o zi pe la uşa
Casei, la tine-a intrat, îi şi pune cătuşa...

Bucură-te după plac, fără teamă de nime,
Dar fă să tragă folos şi prieteni mulţime...

Şi când te-am auzit rostind aceste versuri, am tăcut şi n-am vrut să-ţi întorc răspunsul.

Ali-Nur îi vorbi astfel:

— Draga mea, Dulce Prietenă, ştii bine că n-am cruţat nimic când a fost vorba de prietenii mei şi cu ei mi-am cheltuit averea! Nu cred că ei au să mă părăsească la nenorocire!

Soţia îi răspunse:

— Pe Allah, jur că nu-ţi vor fi de niciun ajutor!

Ali-Nur adăugă:

— Ei bine, chiar din această clipă mă duc să-i caut unul câte unul şi să bat la uşa lor! Şi fiecare îmi va da câte ceva, îmi voi aduna astfel banii cu care să încep un negoţ şi voi lăsa deoparte pentru totdeauna petrecerile şi jocul!

Într-adevăr porni îndată şi se duse în strada Bassre la prietenii lui, căci toţi locuiau în această cea mai frumoasă stradă. Bătu la prima uşă şi ieşi să deschidă o arăpoaică. Ea îl întrebă:

— Cine eşti?

Ali-Nur răspunse:

— Spune-i stăpânului tău că Ali-Nur este la uşă, că-i sărută mâinile şi aşteaptă ceva de la dărnicia lui!

Arăpoaica intră să-şi înştiinţeze stăpânul, care-i strigă:

— Întoarce-te repede şi spune-i că nu sunt acasă! Şi arăpoaica se întoarse şi spuse lui Ali-Nur:

— Stăpânul meu nu-i acasă!

Ali-Nur îşi zise în sine: „Ăsta-i fecior de târfă! Se ascunde de mine! Dar ceilalţi nu-s ca el!“

Şi se duse să bată la uşa unui al doilea prieten, care-i răspunse ca şi întâiul. Atunci Ali-Nur rosti aceste versuri:

În faţa casei am ajuns, şi-a gol
Am auzit-o-ndată răsunând;
Cu toţii se-ascunseseră, pe rând,
Să nu dau dărniciei lor târcol!

Apoi îşi spuse: „Pe Allah! trebuie să trec pe la toţi, în nădejdea că voi găsi măcar unul care să facă ceea ce n-au făcut ceilalţi trădători”. Dar nu găsi niciunul care să vrea să-l vadă sau să-i dea o bucată de pâine. Atunci rosti pentru sine aceste versuri:

Când bine-ţi merge-n viaţă, eşti ca pomul:
Înconjurat cât e-ncărcat de roade;
Îndat’ ce fructul de pe urmă cade,
Cătând alt pom, se-mprăştie tot omul...

Şi fiii vremii, fără osebire,
Atinşi, păstrează boala cu credinţă;
Şi n-am aflat niciunul în fiinţă
Să fi scăpat cumva de molipisire...

La sfârşit, se văzu nevoit să-i spună Dulceî Prietene:

— Pe Allah, niciunul n-a vrut să mă vadă!

Ea îi răspunse:

— O, stăpâne, nu ţi-am spus că n-au să te ajute cu nimic? Te sfătuiesc să vinzi una câte una mobilele şi lucrurile de preţ pe care le mai avem în casă. Asta ne va da putinţa să trăim un timp.

Ali făcu aşa cum îi spuse Dulcea Prietenă, dar peste puţină vreme, nu-i mai rămase nimic de vândut. Atunci, Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis, îl luă de mână pe Ali-Nur, care plângea, şi-i spuse:

— O, stăpâne, de ce plângi? Nu sunt tot Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis, despre care spui că e cea mai frumoasă dintre femeile arabe? Du-mă în piaţa robilor şi vinde-mă! Ai uitat că am fost cumpărată cu zece mii de dinari de aur de către răposatul tău tată? Nădăjduiesc că Allah te va ajuta, făcând să fie norocoasă această vânzare, şi voi fi vândută cu un preţ mai mare decât prima dată. Cât despre despărţirea noastră, ştii bine că dacă Allah a scris c-o să ne revedem într-o zi, ne vom revedea.

Ali-Nur îi răspunse:

— O, Dulce Prietenă, niciodată nu mă voi despărţi, nici măcar pentru o oră de tine.

Ea îi răspunse:

— Nici eu, stăpâne al meu! Dar acum nevoia este legea noastră.

Auzind aceste vorbe, Ali-Nur o luă în braţe pe Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis, şi, cu lacrimi în ochi, o sărută pe creştetul capului. Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis, îi spuse cuvinte atât de dulci, că-l hotărî, arătându-i că era

singurul mijloc de-a scăpa, el, fiul lui Fadledin Ben-Khakan, de o sărăcie nevrednică de el. Ieşi deci cu ea, o duse în piaţa roabelor şi intră în vorbă cu misitul cel mai de seamă:

— Misitule, trebuie să cunoşti preţul aceleia pe care o vei striga în piaţă. Ca să nu te înşeli!

Iar misitul îi răspunse:

— O, stăpâne Ali-Nur, sunt sluga ta şi-mi cunosc datoria, precum şi respectul pe care trebuie să-l port.

Ali-Nur intră cu Dulcea Prietenă şi cu misitul într-o odaie a hanului, unde ridică iaşmacul de pe faţa ei. Când o văzu, misitul strigă:

— Pe Allah, dar roaba asta este Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis, pe care am vândut-o chiar eu răposatului vizir, acum doi ani, cu zece mii de dinari de aur!

Ali-Nur îi răspunse:

— Da, e chiar ea!

Atunci misitul îi vorbi astfel:

— O, stăpâne, fiece făptură îşi are soarta legată de grumaz şi nu se poate ieri de ea! Dar îţi jur că voi pune toată ştiinţa mea ca să vinzi roaba la preţul cel mai mare de pe piaţă!

De îndată misitul alergă acolo unde avea obiceiul să-i întâlnească pe negustori şi aşteptă să se adune toţi căci în acel moment erau risipiţi ca să cumpere roabe din toate ţările, pe care le adunau în acest loc al pieţei, unde puteai găsi turcoaice, grecoaice, circasiene, georgiene, abisiniene şi altele. Când misitul văzu că se strânseră toţi negustorii şi că piaţa întreagă e plină tle misiţi şi de cumpărători, se urcă pe o piatră şi strigă:

— O, voi, negustorilor, şi voi, oameni bogaţi, să ştiţi că nu tot ce-i rotund e nucă, nu tot ce-i lung e banană, nu tot ce-i roşu e carne, nu tot ce-i alb e grăsime, nu tot ce-i roşcat e vin, nu tot ce-i bun e curmală! O, negustori străluciţi din Bassra şi din Bagdad! Va las pe voi să judecaţi şi să preţuiţi un mărgăritar ales şi unic, care, dacă suntem cinstiţi, preţuieşte mai mult decât toate

bogăţiile de pe lume! Spuneţi voi preţul celei dintâi strigări! Veniţi să vedeţi cu ochii voştri!

Îi duse pe toţi de le-o arătă pe Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis, şi ei căzură la învoială să deschidă vânzarea la preţul de patru mii de dinari. Atunci misitul strigă:

— Cu patru mii de dinari mărgăritarul roabelor albe!

De îndată un negustor ridică preţul strigând:

— Dau patru mii cinci sute!

Dar tocmai în acel moment, vizirul Ben-Saui trecea călare prin piaţa roabelor şi-l văzu pe Ali-Nur în picioare lângă misit şi pe misit strigând preţul. Şi se gândi în sine: „Se vede treaba că zvăpăiatul ăsta de Ali-Nur e pe cale să-şi vândă pe cel de pe urmă rob, după cea de pe urmă mobilă!“ Dar auzind că era vorba de vânzarea unei roabe albe, se gândi: „Se vede treaba că Ali-Nur îşi vinde roaba, femeia cu pricina, căci nu mai are o para chioară. Oh, dacă ar fi aşa, ce mi s-ar mai răcori inima!“ Chemă la sine pe crainicul obştesc, care alergă, reeunoscându-l pe vizir, şi se ploconi până la pământ înaintea lui, Şi vizirul îi spuse:

— Vreau să cumpăr eu însumi roaba. Adu-o repede s-o văd!

Şi misitul, neputând să nu asculte porunca vizirului, o aduse pe Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis, şi-i ridică iaşmacul în faţa vizirului. Când văzu chipul fără seamăn, trupul desăvârşit şi mijlocelul minunat al tinerei, vizirul rămase uluit şi întrebă:

— La ce preţ a ajuns?

Samsarul îi răspunse:

— Patru mii cinci sute de dinari, la a doua strigare.

— Ei bine, o iau cu acest preţ!

Spunând aşa, el se uită ţintă la negustori, care nu îndrăzniră să urce preţul, ştiind că răzbunarea vizirului va cădea asupra îndrăzneţului. Apoi vizirul adăugă:

— Ei bine, misitule, ce-ai rămas ca de piatră? Haide, o iau cu patru mii de dinari, iar pentru osteneala ta îţi dau cinci sute!

Misitul nu ştia ce să răspundă şi, cu capul plecat, se apropie de Ali-Nur, care nu era departe, şi-i şopti:

— O, stăpâne, ce nenorocire pe capul nostru! Roaba ne scapă din mâini, pe un preţ de batjocură, pe un preţ de nimic! Aşa cum poţi vedea singur de aici, răutăciosul vizir Ben-Saui, duşmanul răposatului tău tată, trebuie să fi ghicit că-i roaba ta şi nu ne-a lăsat să ajungem la preţul cuvenit. Vrea s-o ia chiar de la a doua strigare. Şi încă, dacă am fi siguri că plăteşte pe loc şi cu bani peşin, tot ne-am mai mângâia şi i-am mulţămi lui Allah şi pentru puţin! Dar ştiu că această piază rea de vizir este cel mai rău platnic de pe lume. Îl cunosc de multă vreme şi-i ştiu toate vicleniile şi răutăţile. Iată ce-a ticluit în răutatea lui: îţi va da o scrisoare de credit, ca să primeşti banii de la vreun agent de-ai lui, căruia îi va spune în taină să nu-ţi plătească. De fiecare dată, când îi vei cere banii, agentul va răspunde: „Îţi plătesc mâine“, şi acest mâine nu va fi niciodată! Iar tu, obosit şi plictisit de atâta întârziere, vei fi silit să cazi la o învoială cu el şi-i vei înmâna scrisoarea vizirului: el o va lua şi o va rupe, şi în acest fel vei pierde preţul roabei!

Auzind aşa, Ali-Nur, în prada unei mânii pe care nu şi-o mai putea stăpâni, îl întrebă pe misit:

— Ce-i de făcut?

Acesta îi răspunse:

— Îţi dau un sfat prin care vei ajunge la cea mai bună încheiere. Am să mă îndrept spre mijlocul pieţei, împreună cu Dulcea Prietenă; tu însă te vei repezi după mine şi îmi vei zmulge roaba, căreia îi vei striga: „Nenoroeito, unde te duci? Nu ştii că mi-am împlinit un jurământ, şi că m-am prefăcut doar că te vând în piaţa roabelor, ca să te umilesc şi să te pedepsesc pentru reaua ta purtare faţă de mine?“ Apoi îi vei trage doi-trei pumni şi ţi-o vei lua înapoi! Toată lumea şi vizirul vor crede că într-adevăr ai adus-o în piaţă numai ca să-ţi împlineşti jurământul!

Ali-Nur primi, spunându-i:

— Da, e o povaţă bună!

Atunci misitul se întoarse în mijlocul pieţei, luă roaba de mână şi o aduse dinaintea vizirului El-Mohin Ben-Saui căruia îi spuse:

— Doamne, stăpânul acestei roabe este omul de colo, aflat la câţiva paşi mai sus de noi. Iată-l că se apropie.

Într-adevăr, Ali-Nur se apropie, o apucă plin de mânie pe Anis Al-Djalis, îi trase un pumn şi-i strigă:

— Nenorocire ţie! Nu ştii că te-am adus în piaţă numai ca să-mi împlinesc jurământul? Întoarce-te repede acasă şi fereşte-te să mai fii vreodată neascultătoare. Să nu-ţi închipui că am nevoie de banii din vânzarea ta! De altfel, chiar dacă aş avea nevoie, mai degrabă mi-aş vinde cea de pe urmă mobilă şi tot ce mai am, decât să-mi treacă prin gând să te aduc pe tine în piaţă!

La cuvintele lui Ali-Nur, vizirul Ben-Saui strigă:

— Nenorocire ţie, tinere smintit! Vorbeşti ca şi cum ţi-ar mai fi rămas ceva de vândut sau de cumpărat. Ştim cu toţii că nu mai ai o leţcaie!

Vorbindu-i aşa, se apropie de el şi voi să-l înşface. Negustorii şi misiţii se uitară la Ali-Nur, care le era bine cunoscut şi pe care îl iubeau cu toţii, mai ales aducându-şi aminte de tatăl lui, un ocrotitor fără seamăn al lor.

Ali-Nur le spuse:

— Aţi auzit vorbele obraznice ale acestui om?

— Vă iau pe toţi de martori!

Vizirul, la rândul lui, le strigă:

— O, negustori, numai din respect pentru voi nu-l omor pe loc pe acest obraznic!

Dar negustorii se uitară într-ascuns unii la alţii şi-şi făcură semne cu ochiul, parcă şoptindu-şi: „Să-l sprijine pe Ali-Nur!“ Şi cu glas tare grăiră:

— E o treabă care nu ne priveşte pe noi. Cădeţi la învoială cum vreţi!

Ali-Nur, care de felul lui era curajos, luă calul vizirului de hăţ, îl apucă pe vizir cu o mână, îl trase jos de pe şea şi-l trânti la pământ. Îi puse apoi un genunchi pe piept şi

începu să-l lovească în cap, în burtă şi peste tot, îl scuipă în faţă şi-i strigă:

— Câine, fecior de câine, fecior de târfă! Blestem asupra tatălui tău, şi asupra tatălui tatălui tău şi asupra tatălui mamei tale, afurisitule, putreziciune!

Şi-i mai trase un pumn în falcă, de-i rupse câţiva dinţi. Sângele umpluse toată barba vizirului, care, de altfel, căzuse chiar într-o băltoacă.

Văzând asta, cei zece robi ai vizirului scoaseră săbiile şi voiră să se arunce asupra lui Ali-Nur, ca să-l taie în bucăţi. Dar mulţimea îi opri, spunându-le:

— Ce vreţi să faceţi şi de ce v-amestecaţi! Stăpânul vostru e vizir, dar şi cestălalt e fecior de vizir! Nu vă temeţi, nechibzuiţilor, că mâine se vor împăca şi veţi suferi voi urmările?

Şi robii înţeleseră că e mai bine să rămână de o parte.

Ali-Nur, obosit de câte lovituri dăduse, îl lăsă pe vizir, care se ridică plin de noroi şi de sânge şi, sub privirile unei mulţimi nepăsătoare, se îndreptă spre palatul sultanului.

Ali-Nur o luă de mână pe Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis, şi, în strigătele de bucurie ale mulţimii, ajunse acasă.

Vizirul însă ajunse la palatul regelui Mahomed Ben-Soleiman El-Zeini, în starea demnă de milă în care era, se opri jos, la intrare, şi strigă:

— O, rege, sunt năpăstuit!

Şi regele trimise să fie adus în faţa sa, îl privi şi văzu că era însuşi vizirul. Uimit la culme, îl întrebă:

— Dar cine a cutezat să facă aşa ceva?

Vizirul începu să plângă şi rosti aceste versuri:

E oare cu putinţă ca jertfă vremilor să fiu,
Cât tu eşti pe limanul de noi râvnit a tot ce-i viu?

E oare cu putinţă să-şi afle-un însetat oricând
Alin la apa-ţi clară curgând cu şopot argintiu,

Iar eu să mor de sete, deşi de tine-s ocrotit,
Sub cerul tău, o, nour, ce ploi ne dărui grijuliu?

Apoi adăugă:

— O, stăpâne, oare asta trebuie să fie soarta slujitorilor care te iubesc şi-ţi slujesc cu căldură, şi poţi tu să îngădui asemenea ticăloşii împotriva lor?

Regele îl întrebă:

— Dar cine s-a purtat aşa cu tine?

El răspunse:

— Să ştii, rege, că am ieşit astăzi ca să văd ce mai este prin piaţa robilor, cu gândul să-mi cumpăr o roabă bucătăreasă, care să-mi pregătească bucatele cum se cuvine, căci bucătăreasa pe care-o am mi le arde. Şi am văzut acolo o tânără roabă, cum alta n-am mai pomenit în viaţa mea. Misitul cu care am intrat în vorbă mi-a spus: „Cred că-i roaba tânărului Ali-Nur, fiul răposatului vizir Ben-Khakan". Dar, stăpâne, îţi aminteşti poate ca i-ai dat pe vremuri zece mii de dinari vizirului Fadledin Ben-Khakan, ca să-ţi cumpere o roabă cât mai frumoasă şi cât mai desăvârşită. Ei bine, vizirul Khakan a găsit-o şi a cumpărat-o, dar, cum era minunată şi-i plăcuse mult, a dăruit-o feciorului său Ali-Nur. Şi Ali-Nur, la moartea tatălui său, s-a pus pe cheltuieli şi pe nebunii, aşa că s-a văzut silit să-şi vândă acareturile, bunurile, până şi mobilele din casă. Şi când a ajuns de nu mai avea un ban, şi-a dus roaba în piaţă, ca s-o vândă, şi i-a încredinţat-o misitului, care îndată a pus-o la mezat. Negustorii au început să strige cât dau, şi preţul s-a ridicat la patru mii de dinari. Eu văzând roaba, m-am hotărât s-o cumpăr pentru stăpânul meu sultanul, care cel dintâi dăduse banii de cumpărare. L-am chemat pe misit şi i-am spus: „Tinere, am să-ţi dau chiar eu patru mii de dinari!" Dar misitul mi l-a arătat pe stăpânul tinerei roabe, şi acesta, de cum m-a văzut, s-a repezit ca un nebun şi mi-a spus: „Moşnegărie blestemată, şeic piază rea! mai degrabă o

vând unui iudeu ori unui creştin decât să ţi-o dau ţie, chiar dacă mi-ai umple cu aur vălul care-o acoperă!“ I-am răspuns atunci: „Dar, tinere, nu o doresc pentru mine, ci pentru sultan, care-i binefăcătorul şi stăpânul bun al nostru, al tuturor!“ La aceste cuvinte, în loc să se potolească, s-a înfuriat şi mai mult, s-a aruncat la hăţul calului, m-a apucat de un picior, m-a tras şi m-a aruncat la pământ; apoi, fără să ţină seama de vârsta mea înaintată, fără vreun respect pentru barba mea albă, a început să mă lovească şi să mă ocărască în toate felurile şi, în sfârşit, m-a adus în starea de plâns în care mă vezi acum, o, rege al dreptăţii! Şi toate astea mi s-au întâmplat numai fiindcă voiam să-i fac o plăcere sultanului şi să-i cumpăr o tânără roabă, care era a lui de drept şi pe care-o socoteam vrednică de patul lui!

Şi vizirul, după aceste vorbe, se aruncă la picioarele sultanului şi începu să plângă şi să ceară dreptate.

Când văzu în ce hal era, şi auzind ce i se întâmplase, sultanul fu cuprins de-o asemenea mânie, că sudoarea începu să i se scurgă de pe frunte până între ochi; se întoarse apoi spre paznicii săi, spre emirii şi mai-marii regatului, le făcu un singur semn, şi îndată patruzeci de străjeri cu săbiile scoase se înfăţişară, stând neclintiţi. Sultanul le porunci:

— Duceţi-vă la casa fostului meu vizir El-Fadl Ben-Khakan, prădaţi-o şi distrugeţi-o cu totul; puneţi apoi mâna pe ucigaşul Ali-Nur şi pe roaba lui, legaţi-le mâinile, târâţi-i de picioare prin noroi şi aduceţi-i aici.

Şi cei patruzeci de străjeri, ascultând porunca, se îndreptară îndată spre casa lui Ali-Nur.

Dar la palatul sultanului se afla un tânăr şambelan cu numele Sanjar, care fusese mai întâi mameluc al răposatului vizir Ben-Khakan, şi crescuse împreună cu tânărul lui stăpân, Ali-Nur, pentru care simţea o dragoste adâncă. Norocul făcu ca el să se afle acolo când veni vizirul Ben-Saui şi când sultanul dădu cruda lui poruncă. Alergă îndată, pe drumul cel mai scurt, până la casa lui

Ali-Nur, care, auzind bătăi grăbite în uşă, se repezi să deschidă. Şi-l cunoscu pe tânărul Sanjar, pe care voi să-l salute şi să-l îmbrăţişeze. Dar acesta nu-i îngădui şi-i spuse:

Suflete, liber te smulge din tot ce tiranic te leagă.
Zboară zdrobind rădăcina, cu ea, şi robia-ţi întreagă...

Lasă-n oraşe să cadă clădirea pe cel ce-o zideşte,
Însă tu zboară departe, urmându-ţi viaţa pribeagă...

Ţări ce n-aduc cu aceasta de-aici şi tărâmuri tot alte
Vei colinda pe întinsul ce-Allah fără zări îl încheagă,

Dar orişicât ai să cauţi cu râvnă de-a lungul, de-a latul,
Suflet ca sufletu-ţi însuşi n-afla-vei, prietene dragă..

Ali-Nur răspunse:

— Prietene Sanjar, ce veste îmi aduci?

Sanjar îi spuse:

— Fugi, caută-ţi scăparea şi scap-o şi pe Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis. Căci Ben-Saui vă întinde o capcană, în care, de veţi cădea, veţi fi ucişi fără milă. Sultanul, la aţâţarea lui, trimite împotriva voastră patruzeci de străjeri cu săbiile scoase! Fugiţi, până nu vă ajunge nenorocirea.

Apoi, Sanjar îi întinse lui Ali-Nur un pumn de bani de aur, spunându-i:

— Stăpâne, iată patruzeci de dinari care-ţi pot folosi în acest moment; te rog să mă ierţi că nu pot fi mai darnic. Dar să nu pierdem vremea! Fugi cât mai repede!

Ali-Nur se grăbi s-o înştiinţeze pe Dulcea Prietenă, care îndată se acoperi cu vălul ei. Şi ieşiră anundoi din casă, şi apoi din oraş, şi ajunseră pe malul mării, cu ajutorul lui Allah. Acolo văzură o navă care tocmai era gata să plece şi se pregătea să-şi desfacă pânzele. Se apropiară şi-l găsiră pe căpitan în picioare, în mijlocul navei. El striga:

— Cine nu şi-a luat încă rămas bun, să şi-l ia, cine nu şi-a făcut încă proviziile, să şi le facă, cine a uitat acasă vreun lucru să şi-l caute repede, căci îndată plecăm!

Toţi călătorii răspunseră:

— Nu mai avem nimic de făcut, căpitane!

Şi căpitanul le strigă oamenilor lui:

— Hai, desfaceţi pânzele şi dezlegaţi odgoanele!

Atunci Ali-Nur îl întrebă pe căpitan:

— Încotro plecaţi, căpitane?

Acesta îi răspunse:

— Spre lăcaşul păcii, Bagdadul!

În acest moment al povestirii, Şeherezada văzu apărând zorii şi cu minte, se opri.

Şi când se lasă a treizeci şi patra noapte

Ea spuse:

O, mărite rege, când căpitanul îi răspunse lui Ali-Nur: „Spre lăcaşul păcii, Bagdadul!“, Ali-Nur îi grăi:

— Aşteaptă! Mergem şi noi!

Şi, urmat de Dulcea Prietenă, se urcă pe corabie, care îndată îşi întinse pânzele şi, ca o mare pasăre albă, îşi luă zborul, aşa cum spune poetul:

Dar chipu-i cum să nu te-ademenească!
Priveşte nava!... i-i rival doar vântul
În lupta de întrecere şi-nfrântul
Îl ştie doar puterea cea cerească.

E ca o pasăre cu-aripi întinse
Ce din-nălţimi de-azur deodat’ se lasă...
Pe valuri legănându-se voioasă
E-n zbor spre zări mereu-nainte-mpinse...

Şi nava, mânată de un vânt prielnic, se puse în mişcare, ducând cu ea pe călători. Atât ar fi de spus în privinţa lui Ali-Nur şi a soţiei sale.

În vremea asta, cei patruzeci de străjeri trimişi de

sultan ca să pună mâna pe Ali-Nur, ajunseră la casa lui, o împresurară, sfărâmară uşile, intrară înăuntru, căutară peste tot, dar n-au putut pune mâna pe nimeni. Atunci, furioşi, dărâmară casa şi se întoarseră să dea seama sultanului de căutările lor zadarnice. Şi sultanul le porunci:

— Căutaţi-i pretutindeni, scotociţi tot oraşul!

Cum vizirul Ben-Saui venea chiar la palat, sultanul îl chemă şi, ca să-l mângâie, îi dădu o frumoasă haină de sărbătoare şi-i spuse:

— Am să te răzbun, ţi-o făgăduiesc!

Vizirul îi ură viaţă lungă şi fericire deplină. Apoi sultanul porunci crainicilor obşteşti să strige în oraş următoarele: „Dacă vreunul din voi, locuitori, îl întâlneşte pe Ali-Nur, fiul răposatului vizir Ben-Khakan, să pună mâna pe el şi să-l aducă în faţa sultanului. Va căpăta o frumoasă haină de sărbătoare şi, ca răsplată, o mie de dinari! Dar dacă îl vede cineva şi-l ascunde, va fi pedepsit cu moartea!“ Dar, cu toate cercetările, nimeni n-a ştiut ce s-a făcut cu Ali-Nur.

În vremea asta, Ali-Nur şi soţia lui ajunseră cu bine la Bagdad şi căpitanul le spuse:

— Iată oraşul faimos, Bagdadul, locaş al plăcerilor! Este oraşul fericit care nu cunoaşte asprimile brumei şi ale iernii, care trăieşte la umbra tufelor de trandafir, a grădinilor şi în şopotul apelor murmuitoare!

Ali-Nur îi mulţămi căpitanului pentru bunătatea lui din timpul călătoriei, îi dădu cinci dinari de aur, ca plată pentru călătoria lui şi a soţiei, părăsi nava şi, urmat de Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis, intră în Bagdad.

Soarta voi ca Ali-Nur, în loc să apuce pe drumul obişnuit, să ia un altul, care-l duse în mijlocul grădinilor ce înconjură Bagdadul. Şi se opriră la poarta unei grădini împrejmuite cu zid înalt, cu intrarea bine măturată, bine stropită şi având de fiecare parte câte o bancă mare. Poarta, foarte frumoasă, era închisă; în partea de sus avea lămpi de toate culorile. Alături se afla un havuz în

care curgea apă limpede. Drumul până la poartă era străjuit de două şiruri de stâlpi, pe care atârnau bogate stofe de brocart fluturând în vânt, Ali-Nur îi spuse soţiei sale:

— Pe Allah, frumos loc!

Ea îi răspunse:

— Să ne odihnim o oră pe aceste bănci.

Se aşezară pe o bancă, după ce-şi spălară faţa şi mâinile cu apa proaspătă a havuzului. Se aşezară ca să se răcorească şi respirară cu nesaţ boarea dulce care tocmai adia. Se simţeau aşa de bine că-i fură somnul, după ce se acoperiseră cu o mare cuvertură.

Grădina la poarta căreia adormiseră se numea Grădina Plăcerilor, iar în mijlocul ei se afla un palat, numit Palatul Minunilor, stăpânul lui fiind chiar califul Harun Al-Raşid. Când califul simţea vreo apăsare pe suflet, venea să respire, să se învioreze şi să-şi uite grijile în această grădină şi în acest palat. În totul, palatul cuprindea o singură sală măreaţă, cu optzeci de ferestre; la fiecare fereastră atârna o mare lampă luminoasă; în mijlocul sălii se afla un candelabru de aur, tot atât de strălucitor ca soarele. Această sală nu se deschidea decât în clipa când venea califul. Atunci se aprindeau toate lămpile şi candelabrul şi se deschideau toate ferestrele, iar califul se aşeza pe un mare divan acoperit cu mătase, catifea şi aur, şi poruncea cântăreţelor să cânte din gură, iar cântăreţilor din instrumente să-l farmece cu măiestria lor. Dar dorea mai cu seamă să-l audă pe cântăreţul Işak, ale cărui cântări şi improvizaţii erau cunoscute în lumea întreagă. Astfel, în mijlocul liniştii nopţilor şi în căldura dulce a aerului înmiresmat de florile grădinii, acolo, în Bagdad, pieptul califului creştea parcă mai larg decât de obicei şi se desfăta.

Califul pusese paznic al palatului şi al grădinii pe un bătrânel cumsecade, şeicul Ibrahim, şi acesta păzea cu străşnicie ziua şi noaptea, ca să-i împiedice pe curioşi, pe plimbăreţi şi mai ales pe femei şi pe copii să intre în

grădină ca să strice sau să fure florile şi fructele. Şi, în seara aceea, cum dădea încet ocol grădinii, deschise poarta cea mare şi-i zări pe bancă pe cei doi dormind acoperiţi cu aceeaşi cuvertură. Plin de mânie strigă:

— Iată doi îndrăzneţi încălcând poruncile aspre ale califului, care mi-a dat dreptul mie, şeicul Ibrahim, să pedepsesc pe oricine s-ar apropia de palat. Am să-i fac îndată să simtă cât costă să te întinzi pe o bancă pusă pentru oamenii califului!

Şi şeicul Ibrahim tăie o jordie mlădioasă şi se apropie de cei ce dormeau; îşi scutură jordia şi avea de gând să-i biciuiască bine, când deodată se opri şi-şi spuse: „O, Ibrahim, ce vrei să faci? Să loveşti nişte oameni necunoscuţi, poate nişte străini sau cerşetori pe drumul lui Allah şi pe care soarta i-a îndreptat spre tine! Ar trebui să le vezi mai întâi chipul!“

Şeicul Ibrahim dădu la o parte cuvertura care le ascundea chipurile şi îndată se opri încâutat de minunaţii lor obraji alăturaţi în somn, care păreau mai frumoşi decât florile grădinii sale. Şi se gândi: „Ce voiam să fac? Ce voiai să faci, orbule Ibrahim! Ai merita să te biciuieşti singur pentru mânia ta nedreaptă!“ Apoi şeicul Ibrahim îi acoperi pe cei doi, se aşeză lângă ei şi începu să-i frece picioarele lui Ali-Nur pentru care prinsese o neaşteptată simpatie. Şi Ali-Nur, simţind mâinile care-l frecau, se trezi, îl văzu pe cinstitul bătrân, se ruşină că un astfel de bătrân îi freacă picioarele şi sări repede de pe bancă. Apucă mâna bătrânului şeic şi o duse la buze şi la frunte. Atunci Ibrahim îl întrebă:

— Fiule, de unde veniţi?

Ali-Nur răspunse:

— Stăpâne, suntem străini!

Şi, la aceste cuvinte, lacrimile îi aburiră ochii. Dar şeicul Ibrahim îi grăi:

— O, tinere, nu uit câtuşi de puţin că Profetul — rugăciunea şi pacea lui Allah cu el! — ne-a sfătuit în mai multe locuri din cartea sfântă, să fim omenoşi cu străinii

şi să-i primim cu dragă inimă. Veniţi amândoi cu mine să vă arăt grădina şi palatul meu, şi vă veţi uita necazurile, vă veţi desfăta şi vă veţi umfla pieptul!

Ali-Nur îl întrebă:

— O, stăpâne, a cui e grădina?

Şeicul Ibrahim, ca să mi-l sperie pe Ali-Nur şi ca să se umfle el însuşi în pene, îi răspunse:

— Grădina şi palatul sunt ale mele, moştenire de familie!

Atunci Ali-Nur şi Dulcea Prietenă. Anis Al-Djalis, se ridicară şi, pe urmele şeicului Ibrahim, intrară în grădină.

Ali-Nur văzuse la Bassra multe grădini frumoase, dar niciodată nu visase vreuna ca asta. Poarta mare, alcătuită din arcade puse cu gust una peste alta, era acoperită de viţe agăţătoare, din care atârnau ciorchini minunaţi, unii roşii ca rubinele, alţii negri ca abanosul. Aleea pe care pătrunseră era umbrită de arbori roditori, aplecaţi sub greutatea fructelor coapte. Pe ramuri, păsările ciripeau în limba lor melodii aeriene; privighetoarea îşi modula trilurile, turturica îşi uguia plângerea de dragoste, mierla fluiera ca oamenii; porumbelul gulerat le răspundea ca îmbătat de vinuri tari. Acolo, se aflau din fiecare pom cele mai bune soiuri. Erau caişi cu fructe cu sâmbure dulce, caişi cu fructe cu sâmbure amar şi caişi de Korassan; pruni cu fructe de culoarea buzelor frumoase; corcoduşe nemaipomenit de dulci şi de încântătoare; smochine minunate, roşcate, albe şi verzi. Florile păreau de mărgăritare şi de coraliu; trandafirii arătau mai mândri decât obrajii fetelor frumoase; viorelele erau întunecate, ca flacăra de pucioasă; şi se mai aflau mirţi în floare, micşunele, ochiul boului, levănţică şi anemone. Corolele lor purtau diademe din lacrimi de nouri; romaniţele surâdeau narcisului arătându-şi dinţii, iar narcisul privea trandafirul cu ochi adânci şi negri. Chitrele rotunde păreau cupe fără toarte; lămâile atârnau ca nişte mingi de aur. Florile se aşterneau pe pământ în mii de culori, căci regina Primăvară stăpânea toată grădina; pâraiele

roditoare se umflau, izvoarele susurau, păsările ciripeau şi îşi ascultau ciripitul; boarea cânta ca un flaut, zefirul îi răspundea cu dulceaţă, văzduhul răsuna de bucurie.

Aşadar, Ali-Nur, Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis, şi şeicul Ibrahim intrară în Grădina Plăcerilor. Acolo şeicul Ibrahim, care nu făcea niciodată lucrurile pe jumătate, îi pofti să intre în Palatul Minunilor. Le deschise uşa şi ei intrară.

Ali-Nur şi Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis, se opriră, în prag uimiţi de măreţia acelei săli cum nu s-a mai văzut, plină de lucruri neobişnuite şi uluitoare. Îi priviră mult timp frumuseţea fără seamăn, apoi, ca să-şi odihnească ochii, se aşezară la o fereastră care da spre grădină. Şi Ali-Nur, în faţa acestei grădini şi a marmurelor bătute de lună, începu să se gândească la necazurile lui trecute şi-i spuse soţiei sale:

— O, draga mea, într-adevăr acest loc e plin de farmec. Îmi trezeşte atâtea amintiri! Îmi coboară pace în suflet şi-mi stinge focul care mă mistuie şi tristeţea care mi-i mereu tovarăşă!

Între timp, şeicul Ibrahim le aduse merinde, le puse dinaintea lor, ei mâncară până se săturară, apoi îşi spălară mâinile şi din nou se aşezară la fereastră să privească arborii încărcaţi de roade frumoase. După o vreme, Ali-Nur se întoarse spre şeic şi-i spuse:

— O, şeice Ibrahim, n-ai nimic să ne dai de băut? Mi se pare că îndeobşte după ce mănânci trebuie să şi bei!

Şeicul Ibrahim le aduse o cană cu apă dulce şi proaspătă. Ali-Nur îl întrebă:

— Ce ne aduci? Nu apă doresc!

Şeicul îl întrebă şi el:

— Doreşti vin?

Ali-Nur răspunse:

— Da, desigur.

Atunci şeicul Ibrahim grăi:

— Allah să mă păzească şi să mă ocrotească! De treisprezece ani mă feresc de această băutură blestemată, căci Profetul — rugăciunea şi pacea lui Allah

cu el! — a aruncat blestem asupra celui care bea vreo băutură dospită, celui care-o stoarce şi celui care o duce s-o vândă!

Ali-Nur îi răspunse:

— Îmi dai voie, şeice, să-ţi spun două vorbe?

— Spune-le.

Şi Ali-Nur grăi:

— Dacă-ţi dezvălui mijlocul prin care ai putea să-mi îndeplineşti dorinţa fără ca tu să bei, să storci sau să aduci vinul, ai fi vinovat şi blestemat, potrivit cuvântului sfânt?

Bătrânul răspunse:

— Cred că nu!

Atunci Ali-Nur îi spuse:

— Ia aceşti doi dinari şi aceste două drahme, urcă-te pe măgarul de la poarta grădinii, care ne-a adus până aici, mergi în piaţă şi opreşte-te la uşa negustorului de ape de flori, care are totdeauna vin în fundul prăvăliei; opreşte-l pe cel dintâi trecător, dă-i banii şi roagă-l să intre el să-ţi cumpere băutura, cu doi dinari de aur, şi lui dă-i două drahme pentru osteneală. Îţi va pune chiar el urcioarele cu vin pe măgar şi, astfel, numai măgarul le va aduce; trecătorul le va cumpăra, noi le vom bea, iar tu nu vei avea niciun amestec în treaba asta, nu vei fi nici băutor, nici făuritor şi nici purtător! Şi astfel nu te vei teme că ai încălcat legea sfântă a cărţii!

La aceste vorbe, şeicul începu să râdă cu zgomot şi-i spuse lui Ali-Nur:

— Pe Allah! În viaţa mea n-am întâlnit pe cineva atât de isteţ ca tine şi înzestrat cu atâta duh şi farmec!

Ali-Nur îi răspunse:

— Pe Allah! Îţi suntem amândoi îndatoraţi, o, şeice Ibrahim! Şi nu mai aşteptăm de la tine decât ceea ce ţi-am cerut!

Atunci, şeicul Ibrahim, care, până în acel moment, nu voise să dea pe faţă că-n palat se aflau tot soiul de băuturi, îi spuse lui Ali-Nur:

— O, prietene, iată cheile de la pivniţă şi de la cămară, care sunt pline totdeauna, ca să fie vrednice de emirul credincioşilor, când vine pe aici ca să mă cinstească cu prezenţa lui. Poţi să intri şi să iei după plac ce vrei!

Ali-Nur intră în pivniţă şi ceea ce văzu acolo îl umplu de uimire: în lungul tuturor zidurilor şi pe poliţe, într-o rânduială desăvârşită, se aflau înşirate vase de aur, de argint sau de cristal, încrustate cu pietre preţioase. Hotărându-se cu greu, Ali-Nur alese totuşi ce voia şi se întoarse în sala mare; acolo puse preţioasele vase pe covor, se aşeză lângă Dulcea Prietenă, turnă vin în cupele strălucitoare de cristal cu cercuri de aur, şi începură să bea, el şi soţia lui, minunându-se totodată de tot ce se afla în acel palat. Şeicul Ibrahim le dărui flori mirositoare, apoi se retrase cuminte mai deoparte, cum obişnuia să facă atunci când un bărbat era cu soţia lui. Şi amândoi băură iar, şi iar băură, până ce vinul începu să li se urce la cap. Atunci obrajii li se colorară, ochii le scânteiară ca la gazele, iar Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis, îşi despleti părul. Şeicul Ibrahim, văzând-o, se simţi cuprins de pizmă şi-şi spuse: „De ce să stau deoparte în loc să mă veselesc cu ei? Când o să mai am prilejul să mă aflu la o sărbătoare atât de încântătoare ca aceea pe care mi-o dă vederea acestor tineri frumoşi, pe care i-aş putea lua drept două lune“?! Şi şeicul Ibrahim înaintă şi se aşeză la celălalt capăt al sălii. Atunci Ali-Nur îi grăi:

— O, stăpâne, te rog pe viaţa mea, apropie-te şi stai lângă noi!

Şeicul veni, se aşeză lângă ei, iar Ali-Nur luă cupa, o umplu şi i-o întinse spunându-i:

— O, şeice, ia şi bea! Ai să-i cunoşti gustul, şi ai să ştii ce plăcere se ascunde în fundul cupei!

Dar şeicul îi răspunse:

— Allah să mă ocrotească! Tinere, tu nu ştii că de treisprezece ani n-am nesocotit cuvântul cărţii sfinte! Şi nu ştii că am fost de două ori hagiu la glorioasa Mecca!

Şi Ali-Nur, care s-ar fi bucurat să-l ameţească pe şeicul

Ibrahim, văzând că nu ajunge la ţel prin convingere, nu mai stărui. Goli el însuşi cupa plină, o umplu şi o goli din nou, apoi, peste câteva clipe, prefăcându-se beat, se întinse ca şi cum ar fi adormit. Atunci Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis, îndreptă o privire nemulţumită, dar foarte grăitoare spre şeicul Ibrahim şi-i spuse:

— O, şeice Ibrahim, priveşte cum se poartă acest om cu mine!

Celălalt se miră:

— Păcat! Dar de ce se poartă aşa?

Ea răspunse:

— Dacă ar fi întâia oară! Dar aşa face totdeauna!

Bea şi iar bea, cupă după cupă, se îmbată şi adoarme lăsându-mă aşa, singură, fără tovarăş, fără nimeni care să stea de vorbă şi să bea cu mine! Şi nu mai găsesc niciun fel de gust în băutură, căci nimeni nu împarte cupa cu mine, şi n-am nici dorinţă să cânt, căci nimeni nu mă aude!

Atunci şeicul Ibrabim, care, sub înrâurirea privirilor ei arzătoare şi a vocii ei legănate, simţea că i se înfioară trupul, îi spuse:

— Într-adevăr, aşa nu e vesel să bei!

Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis, umplu o cupă, i-o întinse şi, privindu-l galeş, îi spuse;

— Pe viaţa mea! Ia, te rog, această cupă şi fă-mi plăcerea s-o bei. Am să-ţi rămân recunoscătoare!

Şeicul întinse mâna, luă cupa şi o bău. Anis Al-Djalis i-o umplu din nou, şi el o bău, apoi i-o umplu şi a treia oară, spunându-i:

— O, scumpe stăpân, mai bea-o numai pe aceasta!

Dar el răspunse:

— Pe Allah, nu mai pot! Mi-e de-ajuns cât am băut!

Ea stărui mult şi cu drăgălăşie şi, aplecându-se spre el, îi spuse:

— Pe Allah, trebuie neapărat!

El luă cupa şi o duse la buze, dar în acel moment chiar, Ali-Nur izbucni în hohote de râs şi se ridică...

În acest moment al povestirii, Şeherezada văzu mijind zorii dimineţii şi, cu minte, lăsă pentru a doua zi urmarea.

Şi când se lăsa a treizeci şi cincea noapte

Ea spuse:

O, mărite rege, Ali-Nur izbucni în hohote de râs şi se ridică spunându-i şeicului Ibrahim:

— Dar ce faci? Nu te-am rugat chiar eu, acum o oră, să-mi ţii tovărăşie şi m-ai refuzat? Nu mi-ai spus: „De treisprezece ani nu mai fac aşa ceva”?

Şeicul se ruşină o clipă, dar apoi se grăbi să răspundă:

— Pe Allah! Nu-mi fac nicio vină! Ea a stăruit să beau!

Atunci Ali-Nur şi soţia lui începură să râdă, dar ea, aplecându-i-se la ureche, îi şopti:

— Las’ pe mine şi nu-ţi mai bate joc de el! Ai să vezi cum o să râdem pe socoteala lui!

Ea îşi turnă într-o cupă şi bău, umplu şi cupa lui Ali-Nur, care bău şi el, şi continuară să tot bea, fără să mai ia seama la şeicul Ibrabim. Acesta, care-i privea tare uimit, sfârşi prin a le spune:

— Oare asta e o nouă modă de-a pofti pe cineva să bea cu voi? Voi să beţi şi el să se uite?

Şi Ali-Nur şi Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis, izbucniră iarăşi în hohote de râs. Apoi îl poftiră să bea cu ei, şi băură aşa până după miezul nopţii.

Atunci Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis, îi spuse şeicului Ibrabim:

— O, şeicule Ibrabim, îmi dai voie să aprind una din aceste lumânări?

Şeicul, pe jumătate beat, îi răspunse:

— Da, dar să nu aprinzi decât una, una singură!

Ea alergă şi aprinse nu una, ci pe toate cele optzeci de lumânări din sfeşnice, apoi se întoarse la locul ei.

Ali-Nur îi spuse şeicului:

— O, şeice, cât îmi place să stau cu tine! Dar nu-mi dai

voie să aprind şi una din făclii?

Şi şeicul îi răspunse:

— Fie, aprinde una din făclii, dar numai una, şi să nu crezi că mă poţi înşela!

Ali-Nur se duse şi aprinse nu una, ci pe toate cele optzeci de făclii din cele optzeci de candelabre ale sălii, fără ca şeicul să fi luat cât de cât seamă la asta. Toată sala, tot palatul şi toată grădina străluceau în lumina. Atunci şeicul Ibrahim le spuse:

— Într-adevăr, sunteţi amândoi mai desfrânaţi decât mine!

Şi, cum era beat de-a binelea, se ridică, porni clătinându-se într-o parte şi-n alta şi ajunse pe două cărări la ferestre, le deschise, pe toate cele optzeci ale sălii, apoi se întoarse, se aşeză şi urmă să bea cu cei doi tineri, făcând împreună să răsune sala de râsete şi de cântece.

Dar soarta, care se află în mâinile lui Allah atoateştiutorul, atoateînţelegătorul şi creatorul tuturor pricinilor şi urmărilor, voi ca Harun Al-Raşid, califul, să se afle la acea oră, la una dintre ferestrele palatului său dinspre Tigru, respirând aerul răcoros sub bătaia razelor lunii. Şi cum, din întâmplare, privi în acea parte, văzu lumina care se răsfrângea şi scânteia în văzduh şi pe ape. Nu ştiu ce să creadă şi-l chemă pe marele vizir Giafar Al-Barmaki. Şi când Giafar se înfăţişă înaintea lui, îi strigă:

— O, câine de vizir! Eşti sluga mea şi nu mă înştiinţezi de ceea ce se petrece în Bagdad, oraşul meu?

Giafar răspunse:

— Nu înţeleg ce vrei să spui.

Califul îi strigă iar:

— Desigur! De-ar fi Bagdadul luat cu asalt la această oră de către duşman, şi tot nu s-ar întâmpla o fărădelege mai mare ca aceasta! Afurisitule, nu vezi că Palatul Minunilor este luminat? Şi tu habar n-ai cine-i omul atât de îndrăzneţ sau de puternic ca să poată lumina întreaga sală, să aprindă toate candelabrele şi făcliile şi să

deschidă largi toate ferestrele! Nenorocire ţie! Nu mai sunt eu califul, de se întâmplă aşa ceva fără ştirea mea?

Şi Giafar, tremurând o clipă, răspunse:

— Dar cine ţi-a spus că Palatul Minunilor are ferestrele deschise, candelabrele şi făcliile aprinse?

Califul îi spuse:

— Apropie-te şi priveşte!

Giafar se apropie de calif, privi spre grădini şi văzu lumina care făcea ca palatul să pară cuprins de flăcări şi mai strălucitor ca lumina lunii, Giafar înţelese că trebuie să fie la mijloc vreo nechibzuinţă de-a şeicului Ibrahim; şi cum era bun la suflet şi milos, se gândi îndată să scornească vreo scuză pentru şeic, bătrânul paznic al grădinii şi al palatului, care pesemne luminase palatul în vederea vreunui musafir. Îi spuse deci califului:

— O, emire al credincioşilor! Şeicul Ibrahim a venit să mă vadă săptămâna trecută şi mi-a spus; „O, stăpâne Giafar, dorinţa mea arzătoare este să sărbătoresc tăierea împrejur a fiilor mei sub ocrotirea ta prielnică, şi în timpul vieţii tale şi a vieţii emirului credincioşilor!“ I-am răspuns: „Şi ce doreşti de la mine, şeice?“ El mi-a spus: „Doresc numai, să mijloceşti ca să mi se îngăduie să fac sărbătorirea în marea sală a Palatului Minunilor”. Şi i-am răspuns: „O, şeice, poţi să începi pregătirile pentru sărbătorire. Dacă Allah vrea, când îl voi vedea pe calif, îi voi arăta dorinţa ta!“ Şi şeicul Ibrahim a plecat. Iar eu, emire al credincioşilor, am uitat cu totul să-ţi vorbesc despre asta.

Atunci califul grăi:

— O, Giafar, în loc de o greşeală, te-ai făcut vinovat de două greşeli vrednice de pedeapsă. Şi trebuie să te pedepsesc, fiindcă mai întâi nu mi-ai spus cum stau lucrurile şi, apoi, n-ai împlinit un lucru pe care bietul şeic desigur că îl dorea cu aprindere. Dacă şeicul Ibrahim a venit să te roage, a făcut-o într-adevăr ca să-ţi dea de înţeles că avea nevoie, sărmanul, de ceva bani ca să acopere cheltuielile. Pe de o parte, tu nu i-ai dat nimic, pe

de altă parte, nu m-ai înştiinţat, ca să-i dau eu ceva!

Şi Giafar răspunse:

— O, emire al credincioşilor, am uitat!

Califul îi răspunse:

— Fie! De data asta te iert! Dar acum, pe părinţii şi pe strămoşii mei! trebuie să mergem de îndată şi să ne încheiem noaptea la şeicul Ibrahim, căci e un om de bine, harnic, stimat de toţi şeicii de seamă ai Bagdadului, care vin adesea să-l vadă; ştiu că-i ajută pe cei săraci şi că are milă de toţi cei în lipsă; sunt sigur că în acest moment se află la el toţi cei pe tare îi găzduieşte şi-i hrăneşte întru Allah! Mergând acolo, poate că unul dintre sărmani va face pentru noi vreo urare de folos pentru lumea asta şi pentru cealaltă. Poate că vizita noastră îi va fi de folos bunului şeic, care, văzându-ne, are să se bucure mult, şi tot aşa şi prietenii lui!

Dar Giafar răspunse:

— O, emire al credincioşilor, partea cea mai mare a nopţii a trecut, iar musafirii şeicului poate că au şi pornit spre casele lor.

Califul adăugă:

— Trebuie să mergem la ei!

Şi Giafar fu nevoit să tacă, dar era tare încurcat şi nu mai ştia ce să facă.

Deci califul se ridică îndată, Giafar îi făcu o adâncă plecăciune, şi, amândoi, urmaţi de gealatul Massrur, se îndreptară spre Palatul Minunilor, după ce mai înainte se deghizaseră în negustori.

Străbătând străzile oraşului, ajunseră la Grădina Plăcerilor. Califul văzu cel dintâi că marea poartă era deschisă. Tare uimit îi spuse lui Giafar:

— Ia te uită! Şeicul Ibrahim a lăsat poarta deschisă. Ceea ce nu-i în obiceiul lui!

Intrară cu toţii şi, străbătând grădina, ajunseră la scara palatului. Califul şopti:

— Giafar, trebuie să-i văd pe ascuns şi fără zgomot, înainte de-a intra la ei, ca să ştiu ce fel de musafiri are

Ibrahim, câţi şeici de seamă, ce daruri i-au făcut, cu ce l-au copleşit. Dar acum trebuie să fie adânciţi cu toţii în rugăciuni, fiecare în colţul lui, căci nu se aude nicio vorbă, parcă n-ar fi nimeni înăuntru.

Califul, uitându-se în jurul lui, văzu un nuc înalt şi spuse:

— O, Giafar, am să mă urc în acest nuc, căci ramurile lui sunt apropiate de ferestre şi de acolo pot să privesc înăuntru. Ajută-mă!

Califul se urcă în nuc şi se caţără, de pe-o creangă pe alta, până ajunse la aceea care era chiar în faţa unei ferestre. Se aşeză pe creangă şi privi înăuntru.

Şi văzu un tânăr şi o tânără, amândoi frumoşi ca luna — slavă celui care i-a făcut! — şi îl văzu şi pe şeicul Ibrahim, paznicul grădinii, stând între ei, cu cupa în mână. Şi-l auzi spunând tinerei femei:

— O, regină a frumuseţii, băutura e mult mai plăcută atunci când începe cântecul! De aceea, ca să te încurajez şi să ne farmeci cu glasul tău minunat, am să-ţi cânt mai întâi eu ceea ce spune poetul! Ascultă:

O, noapte şi, voi, ochi

Nu bea cât timp prietena nu cântă!
Bag seama că şi-un cal s-adapă-n voie,
Când ritmic fluieratul îl descântă.

O, noapte şi, voi, ochi!...

Şi-apoi prietena s-o mingii... bine
Sărut-o... pune-o jos... Ca să s-ogoie,
Ce este-al tău cu-al ei să se îmbine...

O, noapte şi, voi, ochi!...

Văzând pe Ibrahim în starea aceea şi auzind din gura lui acest cântec, mai degrabă aprins şi deloc potrivit cu

vârsta bătrânului paznic al palatului, califul simţi că, de mânie, i se prelinge sudoarea de pe frunte între ochi; şi se grăbi să coboare, îl privi pe Giafar şi-i spuse:

— O, Giafar, în viaţa mea n-am văzut o privelişte atât de întăritoare ca aceea a preacinstiţilor şeici de moschei, aflaţi în această sală, pe cale să împlinească smeritele îndeletniciri ale tăierii împrejur. Noaptea asta, într-adevăr, e plină de binecuvântare! Urcă-te şi tu în copac şi grăbeşte-te să te uiţi în sală, ca să nu pierzi prilejul de-a te sfinţi, mulţămită binecuvântărilor acestor vrednici şeici de moschei!

Când auzi vorbele emirului, Giafar rămase tare nedumerit, dar nu şovăi mult, se grăbi să se urce în copac, ajunse în faţa ferestrei şi privi înăuntru. Şi-i văzu pe cei trei băutori: pe şeicul Ibrahim cu o cupă în mână şi legănându-şi capul în timp ce cânta, pe Ali-Nur şi pe Dulcea Prietenă privindu-l, ascultându-l şi râzând cu poftă.

Văzând această privelişte, Giafar nu se mai îndoi de propria sa pieire. Coborî totuşi din copac şi se opri înaintea emirului credincioşilor. Califul îi spuse:

— O, Giafar, binecuvântat fie Allah că ne-a hărăzit să fim dintre cei care urmează cu căldură ceremoniile exterioare ale purificărilor, ca în această noapte chiar, şi că ne îndepărtează de calea rea a ispitelor, de greşeală şi de vederea desfrânaţilor!

Giafar era atât de încurcat, că nu ştia ce să răspundă. Califul urmă, privindu-l:

— Dar să-ţi spun altceva! Tare aş vrea să ştiu cine i-a adus în acest loc pe cei doi tineri care-mi par străini? Trebuie să-ţi mărturisesc, Giafar, că ochii mei n-au văzut ceva mai frumos, mai desăvârşit, mai minunat, mai plin de farmec ca acest tânăr şi această tânără!

Atunci Giafar ceru iertare, care-i fu dată pe loc şi grăi:

— O, calife, într-adevăr! Tare sunt frumoşi!

Şi califul adăugă:

— O, Giafar, să ne urcăm amândoi în copac şi să ne

uităm iarăşi la ei.

Şi se urcară amândoi, se aşezară pe câte o creangă, în faţa ferestrei, şi priviră.

Tocmai în acel moment, şeicul Ibrahim spunea:

— O, regină, vinul costişelor m-a îndemnat să lepăd stearpa seriozitate a obiceiurilor şi urâciunea lor! Dar fericirea mea nuu va fi întreagă decât atunci când te-oi auzi ciupind coardele melodioase!

Iar Anis Al-Djalis, Dulcea Prietenă, îi răspunse:

— Dar, şeice Ibrahim, pe Allah! cum să ciupeşti coarde melodioase, când nu ai instrument cu coarde?

Auzind aceste vorbe, şeicul Ibrahim se ridică, iar califul şopti la urechea lui Giafar:

— Ce mai are de gând să facă acest bătrân desfrânat?

Şi Giafar răspunse:

— Nu ştiu!

Dar şeicul Ibrahim, după ce lipsi câteva clipe, se întoarse în sală ţinând în mână o lăută. Califul o privi cu atenţie şi văzu că era lăuta cu care-i cânta de obicei cântăreţul lui favorit, Işak, atunci când dădea vreo serbare la palat sau numai când voia să se desfete. Şi spuse califul:

— Pe Allah! Asta-i prea de tot! Dar vreau să o aud cântând pe această tânără minunată; dacă va cânta rău, o, Giafar, am să-i întind pe cruce pe toţi trei, iar dacă va cânta cu ştiinţă şi plăcut, am să-i iert pe ei, dar pe tine, Giafar, tot am să te întind pe cruce!

Atunci Giafar strigă:

— Pe Allah! de-ar cânta rău!

Califul, uimit, îl întrebă:

— De ce vrei asta?

Giafar răspunse:

— Pentru că, întins pe cruce în tovărăşia lor, am să-mi pot petrece mai vesel ceasurile de căzni, şi ne vom ţine tovărăşie unul altuia!

La aceste cuvinte, califul începu să râdă încet.

Dar tânăra ţinea acum lăuta în mână şi-i înstruna cu

pricepere coardele. După câteva încercări domoale şi dulci, ea ciupi coardele, care se înfiorară, scoţând sunete în stare să topească fierul, să trezească morţii, să înmoaie până şi inima stâncii şi a oţelului. Apoi, acompaniindu-se, cântă:

O, noapte'...

Când m-a văzut, a şi-nţeles al meu duşman
Cât îi plăcea iubirii, la al ei izvor,
Să-mi potolească setea care-mi dădea zor...
„E apa tulbure striga cu gând avan!...

Voi, *ochi!*...
Prietenu-mi, de-l ia în seamă, plece dar...
Uita-va insă ca prin mine-a cunoscut.
Plăceri de rai şi nebunii de nentrecut,
Plăceri şi nebunii ce-s al iubirii har!...

O, noapte!...

Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis, după ce cântă, lăsă să vibreze numai lăuta, cu coarde vii; şi califul făcu toate sforţările ca să nu spună, fermecat, „Ah!“ sau „Voi, ochi...“ Şi grăi:

— Pe Allah! Giafar, în viaţa mea n-am auzit o voce mai minunată şi mai răpitoare decât a acestei tinere roabe!

Giafar surâse şi-i răspunse:

— Nădăjduiesc că acum mânia califului împotriva slugii sale s-a risipit!

Califul şopti:

— Desigur, Giafar, s-a risipit!

Apoi Giafar şi califul coborâră din copac, şi califul îi spuse lui Giafar:

— Aş vrea să intru în sală, să mă aşez între ei şi s-o aud pe tânăra roabă cântând dinaintea mea.

Dar celălalt răspunse:

— O, emire al credincioşilor, dacă ai apărea între ei, s-ar simţi stingheriţi, iar şeicul Ibrahim ar muri de frică!

— Atunci califul urmă:

— Giafar, înlesneşte-mi să cunosc cum trebuie toată această întâmplare, fără să deştept vreo bănuială şi fără să fim recunoscuţi.

După aceea, califul şi Giafar, punând la cale un şiretlic, se îndreptară încet spre marele eleşteu din mijlocul grădinii. Acesta era legat chiar cu Tigrul şi avea o sumedenie de peşte, care venea să se adăpostească în el şi să-şi caute hrana. Califul băgase de seamă mai demult că pescarii îşi dădeau aici întâlnire, ba într-o zi, când el stătea la una dintre ferestrele Palatului Minunilor, chiar îi văzuse şi-i auzise pe pescari, şi dăduse poruncă şeicului Ibrahim să nu le îngăduie să pătrundă în grădină şi să pescuiască din eleşteu; îi poruncise să-i pedepsească aspru pe cei vinovaţi.

Dar în seara aceea, cum poarta grădinii fusese lăsată deschisă, intrase un pescar care-şi spusese în sine: „Iată un prilej bun să pescuiesc din belşug!“ Acest pescar se numea Karim şi era foarte cunoscut printre pescarii de pe Tigru. Îşi aruncase năvodul în eleşteu şi, aşteptând, începuse să cânte aceste versuri:

O, călător pe ape! Primejdie de moarte
Te paşte... Dar încearcă să nu te mai frământi...
Norocul, când i-i placul se-apropie, şi,-nfrânţi,
Se-ntorc cei ce colindă în căutări deşarte...

E marea-n furii oarbe, pescarul istovit
Şi rătăcit în noapte, când noaptea e cu stele —
Nenumărate salbe pe azurii dantele
Şi parcă niciodată cu-atât senin sticlit.

El plasa şi-o aruncă şi valu-o pălmuieşte,
Dar el nimic nu vede decât al plasei sân.
Nu face ca pescarul! Într-un palat, stăpân,

Cumintele cunoaşte cât viaţa preţuieşte,

Şi câtă fericire e-n cele pământeşti!
Sunt nopţi şi bunuri... Darnic i le-a întins uscatul;
I-i mintea în repaos şi gustă nesecatul
Şirag de roade... Iată, ce vrajă-i să trăieşti!

Priveşte-l şi acuma: e după-o noapte albă...
Dar sub surâsul scumpei gazele s-a sculat,
Sub ochii de gazelă cu boiul fermecat,
Ce sunt ai lui cu totul şi zâmbitori se-nvoalbă...

Slăviţi pe Domnul! Singur dă unuia, lipsind
Pe altul... Când cu trudă sărmanul trage plase,
Nicicând avâtul atâta cât grijuliu visase —
Slăviţi pe Domnul — cellalt mănâncă peşti cu jind!

Când Karim pescarul sfârşi de cântat, califul înaintă singur spre el, se opri în spatele lui, îl recunoscu şi-i spuse:

— O, Karim!

Auzindu-şi numele, Karim se întoarse surprins. Şi, la lumina lunii, îl recunoscu pe calif. Rămase împietrit de spaimă. Apoi, revenindu-şi, grai:

— Pe Allah! o, emire al credincioşilor, să nu crezi că am vrut numai să încalc poruncile tale: sărăcia şi numeroasa mea familie, m-au împins, astă-seară, să mă port astfel!

Şi califul îi spuse:

— Bine, Karim, n-am văzut nimic! Dar vrei să încerci să-ţi arunci năvodul în numele meu, ca să-mi văd şi eu norocul?

Pescarul, nespus de bucuros, se grăbi să-şi arunce năvodul, chemând pe Allah în ajutor, şi aşteptă până ce unealta atinse fundul apei. Atunci o trase afară şi găsi în ea peşti fără de număr şi de toate felurile. Califul se arătă mulţumit şi-i spuse:

— Acum, Karim, dezbracă-te!

Karim se grăbi să se dezbrace. Îşi scoase unul după

altul toate veşmintele: pe cel de deasupra, cu mâneci largi, cârpit cu petece de multe culori şi prins cu fire de lână de proastă calitate, plin de ploşniţe cu coadă şi de atâţia pureci că ai putea să acoperi pământul cu ei, apoi turbanul din stofă de cârpe adunate la întâmplare, pe care nu-l mai desfăcuse de trei ani. Şi adăpostea păduchi şi mai mari, şi mai mici, şi albi, şi negri. Puse jos veşmântul şi turbanul, şi rămase gol în faţa califului. Atunci califul începu şi el să se dezbrace. Îşi scoase mai întâi haina de mătase iskandarani, a doua haină de mătase baalbaki, apoi manteluţa de catifea şi vesta, şi-i spuse pescarului:

— Karim, îmbracă-te cu aceste haine!

Apoi califul îşi puse veşmântul cu mâneci largi al pescarului şi turbanul acestuia. Îşi înfăşură în jurul gâtului fularul lui Karim, şi-i spuse:

— Poţi să te duci la treburile tale!

Omul îi mulţămi califului şi rosti aceste versuri:

Pe-o mare avuţie tu m-ai făcut stăpân.
Şi zi şi noapte ţie mulţumitor rămân...
Cu daruri mult prea scumpe voios m-ai copleşit,
Şi nencetat în slavă te-oi ridica smerit,
Cât voi trăi pe lume şi după moarte chiar.
Din groapă mulţămirea eu tot am s-o îngân...

Dar nu sfârşi bine Karim de spus versurile, şi califul simţi pe piele ploşniţele şi păduchii care-şi aleseseră lăcaşul în zdrenţele pescarului, şi acum porniseră să alerge încoace şi încolo, începu să le prindă, cu stânga şi cu dreapta, de pe ceafă, de pe piept, de peste tot, şi să le arunce cu scârbă cât mai departe, făcând mişcări dezordonate şi inspăimântate. Apoi îi strigă pescarului:

— Nenorocitule Karim! Cum de-ai adunat în mânecile tale şi-n turban toate vietăţile astea răufăcătoare?

Şi Karim răspunse:

— Doamne, n-ai nicio teamă, crede-mă! Acum simţi

pişcăturile acestor păduchi, dar dacă ai răbdare, ca mine, peste-o săptămână n-ai să mai simţi nimic şi ai să fii la adăpost de pişcăturile lor! Nici măcar n-ai să le mai iei în seamă!

Califul, cu toată scârba ce-o simţea, începu să râda şi spuse:

— Ce nenorocire! Cum am să îndur această haină pe mine?

Pescarul îi grăi:

— O, emire al credincioşilor, aş vrea să-ţi spun câteva cuvinte, dar tare mi-e ruşine să le rostesc înaintea unui strălucit calif!

Califul îi dădu glas:

— Hai, spune ce ai de spus!

Atunci Karim grăi:

— Mi-a trecut prin gând, o, stăpâne al credincioşilor, că ai vrut să înveţi pescuitul ca să ai şi tu o meserie cu care să-ţi câştigi pâinea zilnică! Dacă e aşa, aceste haine şi acest turban îţi vor prinde bine!

Califul râse mult de vorbele pescarului şi-i spuse să plece. Şi Karim plecă în drumul lui, iar califul se grăbi să ia coşul din frunze de palmier în care se aflau peştii, îl acoperi cu buruieni proaspete şi, astfel încărcat, veni să se întâlnească cu Giafar şi cu Massrur, care-l aşteptau ceva mai deoparte. Văzându-l, ei crezură că era Karim pescarul, şi Giafar se temu sa nu păţească vreun necaz din partea califului mânios şi-i strigă:

— O, Karim, ce cauţi aici? Fugi cât mai repede! Califul e în grădină.

Auzind vorbele lui Giafar, califul fu apucat de un asemenea râs, că se răsturnă pe spate. Şi Giafar strigă:

— Pe Allah! e domnul şi stăpânul nostru, emirul credincioşilor însuşi!

Califul răspunse:

— Ei da, Giafar! Şi tu eşti marele vizir! Am venit cu tine aici şi nu mă recunoşti! Cum vrei dar să mă recunoască şeicul Ibrahim, care-i beat turtă? Nu te mişca de-aici şi

aşteaptă până mă întorc!

Şi Giafar răspunse:

— Aud şi mă supun!

Atunci califul se apropie de uşă şi bătu. De îndată, şeicul Ibrahim se ridică şi strigă:

— Cine-i acolo?

El răspunse:

— Eu sunt, şeice Ibrahim!

Celălalt:

— Cine eu?

Şi auzi de la uşă:

— Eu, Karim pescarul! Am aflat ca ai musafiri în noaptea asta şi-ţi aduc peşte proaspăt de cel mai bun soi şi viu, se zbate încă!

Lui Ali-Nur şi soţiei sale le plăcea mult peştele, aşa că, auzind de peşte proaspăt, care încă se zbate, se bucurară amândoi nespus; iar Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis, strigă:

— Deschide repede, şeice Ibrahim, şi lasă-l să intre.

Şeicul deschise, iar califul, deghizat în pescar, intră şi-i salută pe cei de faţă. Dar şeicul Ibrahim îl întrerupse cu un hohot de râs şi-i spuse:

— Fie binevenit între noi hoţul, hoţul care-şi fură tovarăşii! Îndrăzneţule, arată-ne ce peşte de soi ai!

Pescarul dădu la o parte buruienile şi le arătă peştele din coş; şi ei văzură că peştele era încă viu şi se zbătea. Atunci Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis, grăi:

— Pe Allah, stăpânii mei, ce peşte frumos! Păcat că nu-i fript!

Şeicul Ibrahim îi răspunse:

— Pe Allah, ai dreptate!

Şi, întorcându-se spre calif, îi spuse:

— Păcat, pescarule, că n-ai venit cu peştele gata fript. Ia-l, frige-l repede şi adu-l aici!

Califul răspunse:

— La poruncile voastre! Îl frig şi vi-l aduc îndată.

Şi-i răspunseră toţi deodată:

— Da, grăbeşte-te să-l frigi şi adu-ni-l!

Califul ieşi repede, alergă la Giafar şi-i spuse:

— O, Giafar, ei îmi cer peşte fript!

Acela îi răspunse:

— O, emire al credincioşilor, dă-mi-l să-l frig!

Califul grăi:

— Pe mormântul părinţilor şi al strămoşilor mei! Chiar eu, cu mâna mea, am să le frig peştele!

Califul merse deci la coliba de trestie care servea de locuinţă pentru paznicul grădinii, şeicul Ibrahim, cotrobăi prin ea, găsi cele trebuincioase pentru fript, precum şi sare, cimbru, foi de dafin şi altele asemenea. Se apropie de plită spunându-şi: „O, Harun, aminteşte-ţi că în copilărie îţi plăcea mult să stai în bucătărie cu femeile şi că te amestecai în treburile lor. E momentul să-ţi arăţi, priceperea!“

Luă apoi tigaia, o aşeză pe foc, puse în ea o lingură de unt şi aşteptă. Când untul începu să sfârâie, luă peştele pe care-l curăţise de solzi, îl spălase, îl sărase şi-l trecuse uşor prin făină, şi-l puse în tigaie. Când se fripse bine pe o parte, îl întoarse pe partea cealaltă, cu o dibăcie desăvârşită, şi când peştele fu aşa cum trebuie, îl scoase din tigaie şi-l aşeză pe mari frunze verzi de bananier. Culese din grădină câteva lămâi, le tăie în felii şi le aşeză tot pe frunzele de bananier, apoi se duse în sală şi puse totul dinaintea musafirilor. Tânărul Ali-Nur, soţia lui şi şeicul întinseră mâinile şi începură să mănânee. Când sfârşiră, se spălară pe mâini, şi Ali-Nur grăi:

— Pe Allah! Pescarule, îţi suntem tare îndatoraţi în noaptea asta!

Băgă mâna în buzunar, scoase trei dinari de aur, dintre cei căpătaţi prin dărnicia şambelanului tatălui său din Bassra, şi-i întinse pescarului, spunându-i:

— O, pescarule, iartă-mă, te rog, că nu pot să-ţi dau mai mult, căci, pe Allah, dacă te-aş fi cunoscut înainte de întâmplările din urmă prin care am trecut, ţi-aş fi dat mai mult şi aş fi îndepărtat pentru totdeauna de la tine

amărăciunea sărăciei. Ia dinarii aceştia, singurii pe care starea mea îngăduie să ţi-i dărui!

Şi îl sili pe calif să ia banii pe care i-i întindea; şi califul îi luă, îi duse la buze şi la frunte, mulţămindu-i astfel lui Allah şi binefăcătorului său, şi-i puse în buzunar.

Dar ceea ce voia îndeosebi califul era să o audă cântând pe tânăra roabă. De aceea îi spuse lui Ali-Nur:

— O, tânărul meu stâpân, binefacerile şi dărnicia ta nu le voi uita niciodată! Dar dorinţa mea arzătoare, pe care aş vrea s-o văd împlinită prin bunătatea ta fără de margini, este ca această roabă să cânte din lăuta de colo şi cu glasul ei, care trebuie sa fie minunat. Cântecele precum şi sunetul lăutei mă farmecă şi ele sunt tot ce-mi place mai mult pe lume!

Ali-Nur spuse:

— Pe viaţa mea, Anis Al-Djalis! Dacă ea ţi-i scumpă, cântă ceva pe placul acestui pescar care doreşte cu aprindere să te audă!

La aceste cuvinte ale scumpului ei stăpân, Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis, luă fără zăbavă lăuta, scoase câteva, sunete, ca s-o încerce, şi, ciupind deodată coardele, îi şi cuceri pe ascultători. Apoi cântă următoarele versuri:

O mlădioasă, zveltă şi tânără femeie,
Cu vârf de deget gingaş, cântat-a din lăută,
Iar sufletul în mine n-a mai voit să stea,

Ci a zburat deodată... La glasul ei tresare
Cel surd, nelecuitul, şi-n grai curat salută:
„Ce vrajă-i al ei cântec!“ şi mutul din născare...

După ce cântă astfel, Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis, continuă să ciupească strunele cu o atât de rară dibăcie, că luă minţile celor de faţă. Apoi surâse şi din nou cântă versurile:

Piciorul tău de fecioraş atinse pământu-ncântat;
De vii plăceri se-nfioră şi străluci ca-n raze-ndată:
Şi-ntunecul nopţii greoi cu limpezi ochi l-ai alungat...

Ca să te pot iarăşi vedea, o, tinere, mă pregătesc
Să-nmiresmez odăi cu mosc, cu ape de flori ce îmbată,
Cu drese-n arome răşini în chipul ce-l ştiu persienesc...

Şi Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis, cântă cu un glas atât de minunat, că Harun Al-Raşid nemaiputându-şi stăpâni bucuria începu să strige:

— Ah, pe Allah! Pe Allah!

Iar Ali-Nur îl întrebă:

— Ei, pescarule, ai fost încântat de glasul roabei şi de cântecul ei pe strunele lăutei?

Califul răspunse:

— Da, pe Allah!.

Atunci Ali-Nur, care de obicei dăruia fără să şovăiască tot ce le plăcea musafirilor lui, îi spuse:

— De vreme ce, pescarule, îţi place roaba, iată ţi-o dau, ţi-o fac cadou, cadou al unei inimi darnice care nu mai ia îndărăt ceea ce a dat odată! Ia-ţi, deci, roaba! De acum înainte e a ta!

Şi Ali-Nur se ridică de îndată, îşi aruncă mantia pe umeri şi, fără să-şi ia rămas bun de la Dulcea Prietenă, vru să părăsească sala şi să-l lase pe califul deghizat în pescar stăpân pe Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis. Dar ea îi aruncă o privire scăldată în lacrimi şi-i spuse:

— O, stăpânul meu Ali-Nur! Într-adevăr mă părăseşti şi te lepezi de mine, fără să-mi spui măcar un cuvânt de despărţire? Fie-ţi milă, zăboveşte o clipă, numai cât să-ţi spun două vorbe de rămas bun. Ascultă, Ali-Nur!

Şi Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis, rosti cu glasul înecat de plâns aceste versuri:

Departe de mine-ai să pleci,
Tu, sânge al inimii mele?

Ţi-e locul intr-un chinuit
Adânc din făptura-mi în jele...

Atotiertător nesfârşit,
Răzleţii i-adună-mpreună,
Tu, darnice, care împarţi
La toţi, după voia ta bună!...

Când ea îşi încheie versurile, Ali-Nur se apropie şi îi spuse:

În ziua despărţirii, luând rămasu-i bun,
În plâns, cu fierbinţi lacrimi, ea-mi spuse: „Şi acum,
De mine mult departe, ce-ai să te faci de mâine?“
Iar eu: „Mai bine-ntreabă pe-acela ce-ţi rămâne!”

Auzind aceste cuvinte, califul se înduioşă văzându-se pricină a despărţirii celor doi tineri şi se miră totodată de uşurinţa cu care Ali-Nur îi dăruia această minune de roabă. El îi grăi:

— Spune-mi, tinere, şi nu te teme să-mi mărturiseşti totul, căci eu am vârsta tatălui tău, ţi-e frică să nu fii prins şi pedepsit pentru că ai răpit-o, poate, pe această tânără, sau ai de gând să mi-o dai ca să-ţi acoperi astfel datoriile?

Ali-Nur îi răspunse:

— Pe Allah, pescarule! Am avut parte, eu şi această roabă, de întâmplări atât de uluitoare şi de nenorociri atât de neobişnuite, că dacă ar fi scrise cu acul în fundul ochilor, ar fi o învăţătură pentru cei ce le-ar citi cu smerenie!

Şi califul răspunse:

— Grăbeşte-te să ne povesteşti viaţa ta, dar în amănunţime, căci nu se ştie dacă aceasta nu va fi pentru tine o pricină de mângâiere, poate şi de ajutor, căci mângâierea şi ajutorul lui Allah sunt totdeauna apropiate!

Atunci Ali-Nur îl întrebă:

— O, pescarule, cum vrei să-mi auzi povestirea, în

versuri sau în proză?

Şi califul îi răspunse:

— Proza este broderie de mătase, versurile sunt şirag de mărgăritare! Ali-Nur grăi:

— Iată mai întâi şiragul de mărgăritare!

Îşi închise ochii pe jumătate, îşi aplecă fruntea şi, în surdină, rosti aceste versuri:

Prietene, cu tihna-mi, şi olatul
Lăsai şi, răzleţit de a mea ţară,
Mâhniri mă rod de-a lungul şi de-a latul.
Aveam un tată şi-l iubeam... El, iară.
Cu mine dulce-a fost... Însă veleatul
Veni grăbit, şi fu ca el să moară,
Când eu departe-s şi numai mormântul
Îi stă ca adăpost... Păzească-l Sfântul!

M-au măcinat de-atunci dureri funeste.
Nenorociri, că măruntaiele-s bucăţi
Şi inima-mi fărâme-i ca aceste.
Pe când trăia, bătrânul dintre bunătăţi
Mi-alese frumuseţea de poveste,
Mlădie-n boiul ei şi tânără-n răsfăţ,
Ca ramul înflorit care se-nclină
Uşor, când suflă boarea serii lin!

Ce dragă-mi fu! O, pătimaş de dragă,
Şi pentru ea întreaga moştenire.
Parăduii curând, dar mă-nţelagă
Cu toţi că-n ea aflasem fericire
Şi că-n sirepii chiar gonind pe vagă
Câmpie-aveam mai mică mulţămire.
Dur, într-o zi, când totu-mi lipsea mie,
Plecai la târg s-o vând, ca-n buimăcie.

S-o vând!... Eu care-aş suferi pe lume
Orice, dar nu durerea unei despărţiri!...

Când, crainicul obştesc, plătit anume,
Vesti mezatul, cu dorinţe în priviri
Un ghiuj destrăbălat, ciuma-l sugrume,
Urcă de-ndată preţul fără de tocmiri.
De cum văzui mârşavul, prins de furii,
Plecai cu fata,-n ciuda căzăturii.

De mână o duceam de târg departe,
Dar desfrânatul spumega de ură
Că poftele îi rămâneau deşarte.
Cu dreapta îi dădui o lovitură,
Cu stânga încă una, să şi-o poarte,
Şi-mi potolii a inimii arsură.
Cu teamă-apoi, buclucuri să nu iasă,
M-adapostii, fugind la mine-acasă.

Dur regele porunci dădu ca sa fiu prins
Şi la-nchisoare dus... Să mă ajute,
Veni un tânăr şambelan cinstit, distins
Şi-mpărtăşindu-mi veşti de el ştiute,
Scăpai de viclenii şi pizmă neînvins;
De noapte ocrotit de toate alea,
Cu draga-mi spre Bagdad îmi luai calea

Acum, pescare, singura-mi comoară
E ea, prietena-mi... Ţi-o dau... Primeşte,
Tu, darul... şi să ştii că-i surioară
A inimii ce încă o iubeşte,
Şi că făptura-mi toată se-nfioară
C-o părăsesc atât de nebuneşte...
Se risipeşte sufletu-mi şi moare,
Cu ea, ce trece-n braţele-ţi, pescare!...

Când Ali-Nur isprăvi de înşirat cel din urmă mărgăritar, califul îi grăi:

— O, stăpâne! Acuma, când m-am minunat de şiragul de mărgăritare, eşti bun să-mi dai unele amănunte şi

despre broderiile de mătase ale acestei întâmplări uimitoare?

Şi Ali-Nur, care credea mereu că vorbeşte cu pescarul Karim, îi dădu toate amănuntele, de la început până la sfârşit.

Când califul înţelese bine întreaga poveste, îl întrebă:

— Acum unde ai de gând să te duci, stăpâne Ali-Nur?

Iar Ali-Nur îi răspunse:

— O, pescărule, pământul lui Allah este întins şi fără de margini!

Atunci califul îi vorbi astfel:

— Ascultă-mă, tinere! Eu nu sunt decât un pescar necunoscut, dar am să-ţi scriu chiar acum o scrisoare pe care-o vei înmâna sultanului din Bassra, Mahomed Ben-Soliman El-Zeini. El o va citi şi vei vedea îndată urmări din cele mai fericite pentru tine!

Dar în acest moment, Şeherezada văzu mijind zorii dimineţii, şi întrerupse firul povestirii.

Şi când se lăsă a treizeci şi şasea noapte

Şeherezada urmă:

O, mărite rege, califul îi spuse lui Ali-Nur: „Am să-ţi scriu chiar acum o scrisoare pe care-o vei înmâna sultanului din Bassra, Mahomed Ben-Soliman El-Zeini. El o va citi şi vei vedea îndată urmări din cele mai fericite pentru tine!“

Ali-Nur răspunse:

— Dar unde s-a mai văzut pe pământ un pescar care să le scrie, aşa, când îi place, regilor? E ceva ce nu s-a mai întâmplat!

Şi califul îi răspunse:

— Rosteşti adevărul, stăpâne Ali-Nur! Dar am să-ţi lămuresc îndată pricina care-mi îngăduie să fac aşa. Află că, pe când eram copil, am învăţat să scriu şi să citesc la aceeaşi şcoală şi cu acelaşi dascăl ca şi Mahomed El-

Zeini. Ba eram chiar înaintea lui şi aveam o scriere mai frumoasă ca a lui, şi învăţam pe de rost versurile şi versetele din cartea sfântă mult mai uşor decât el. Şi eram tare buni prieteni. Dar, mai târziu, lui soarta i-a fost prielnică şi a ajuns rege, iar eu, prin voia lui Allah, am rămas un simplu pescar. Dar cum el nu este mândru, n-a rupt legăturile cu mine, şi nu este lucru pe care să i-l cer şi el să nu-l îndeplinească. Şi chiar dacă în fiecare zi i-aş face o mie de cereri, el le-ar împlini pe toate, fără cea mai mică zăbava!

Când auzi acestea, Ali-Nur spuse:

— Ei, scrie atunci ce găseşti de cuviinţă, s-o văd şi pe-asta!

Califul se aşeză pe podele, îndoi un picior sub celălalt, luă un kalam şi o foaie de hârtie, puse foaia pe palma mâinii stângi şi, ţinând kalamul cu dreapta, scrise:

„În numele lui Allah îndurătorul fără de margini şi milostivul!

Această scrisoare este trimisă de mine Harun Al-Raşid Ben-Mahdi El-Abbass! Către domnia-sa Mahomed Ben-Soliman El-Zeini!

Îţi aduci aminte că te învăluie îndurarea mea şi că numai datorită îndurării mele ai fost numit reprezentant al meu într-unul din regatele mele!

Şi acum te înştiinţez că purtătorul acestei scrisori, făcută de mâna mea, este Ali-Nur, fiul lui Fadledin Ben-Khakan, fost vizir al tău, care acum se odihneşte întru mila celui preaînalt!

De cum vei fi citit vorbele mele, te vei ridica de pe tronul regatului şi vei aşeza în el pe Ali-Nur, care va fi rege în locul tău! Căci, iată, l-am învestit cu autoritatea cu care te învestisem pe tine mai înainte!

Ia seama să nu întârzii împlinirea voinţei mele! Mântuirea fie cu tine!“

Apoi califul îndoi scrisoarea, o închise, şi, fără să-i arate cuprinsul, i-o înmână lui Ali-Nur. Ali-Nur luă scrisoarea, o

duse la buze şi la frunte, o puse în turban şi chiar atunci ieşi ca să pornească spre Bassra, în timp ce îndurerata Dulce Prietenă, Anis Al-Djaâis, izbucnea în hohote de plâns într-un colţ, părăsită.

Iată ce a făcut Ali-Nur. Să povestim acum despre calif.

Când şeicul Ibrahim, care între timp nu rostise un cuvânt, văzu toate acestea, se-ntoarse spre calif, pe care-l credea tot Karim pescarul, şi-i strigă;

— O, tu cel mai ticălos dintre pescari! Ne-ai adus doi-trei peşti care preţuiesc câţiva bani de aramă şi nemulţumit că ai pus în buzunar trei dinari de aur, vrei să o iei şi pe roaba aceasta tânără! Ticălosule! Ai să-mi dai îndată jumătate din bani, iar pe roabă o s-o împărţim între noi, şi am să încep eu, tu urmând după mine!

La aceste cuvinte, califul se apropie în grabă de o fereastră, după ce-i aruncă o privire cumplită şeicului Ibrahim, şi bătu din palme. De îndată Giafar şi Massrur, care nu aşteptau decât acest semnal, se repeziră în sală. La un semn al califului, Massrur se aruncă asupra şeicului şi-l înhăţă. Giafar, care purta în mâini un veşmânt strălucitor, după care trimisese în grabă pe unul dintre slujitori, se apropie de calif, îl dezbrăcă de zdrenţele de pescar şi-i dădu haina de mătase şi de aur.

Văzând toate acestea, şeicul Ibrahim îl recunoscu îngrozit pe calif şi, de ruşine, începu să-şi muşte vârful degetelor; dar încă se îndoia dacă era adevărat ceea ce vedea şi-şi spunea: „Dorm ori sunt treaz?“ Atunci califul îl întrebă cu glasul lui din totdeauna:

— Ei bine, şeice Ibrahim, ce-i halul în care te văd?

Şi, la aceste vorbe, şeicul Ibrahim se trezi de-a binelea din beţie, se aruncă cu faţa şi cu barba lui lungă la pământ şi rosti versurile:

Iartă greşeala, căci ai precădere
Asupra tuturor făpturilor...
Să ştie un stăpân că e dator
Să fie bun cu robul în cădere.

Făcut-am, drept e, lucru rău, la care
Doar nebunia, negreşit, m-a-mpins...
E rândul tău să te arăţi cuprins
Acum de omenie cât mai mare...

Califul îi spuse şeicului Ibrahim:

— Te iert!

Se întoarse apoi spre sfioasa Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis, şi-i grăi:

— O, Anis Al-Djalis, acum când vezi cine sunt, vino cu mine la palat!

Şi părăsiră cu toţii Palatul Minunilor.

Când Anis Al-Djalis ajunse la palat, califul porunci să i se dea odăi pentru ea singură şi-i hotărî slujnice şi roabe. Apoi merse la ea şi-i spuse:

— O, Dulce Prietenă, Anis Al-Djalis, acum tu eşti a mea, căci, pe de o parte, doresc eu acest lucru, iar pe de altă parte, mi-ai fost dată de bunăvoie de Ali-Nur. Dar aflǎ că, la rândul meu, ca răsplată pentru acest dar, l-am trimis pe Ali-Nur ca sultan la Bassra. Şi, dacă asta e şi voia lui Allah, în curând am să-i trimit o măreaţă mantie de sărbătoare, şi am să te rog să i-o duci chiar tu. Şi vei fi astfel sultana lui!

Apoi califul o luă pe Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis, în braţe, şi noaptea aceea o petrecură înlănţuiţi. Şi aşa a fost cu ei doi.

Şi acum să vedem ce s-a întâmplat cu Ali-Nur. Când ajunse, prin mila lui Allah, în Bassra, se duse de-a dreptul la palatul sultanului Mahomed El-Zeini, urcă şi scoase un strigăt puternic. Sultanul, auzindu-i strigătul, vru să afle ce s-a întâmplat, şi porunci să fie adus înaintea lui. Şi Ali-Nur se înfăţişă, scoase scrisoarea din turban şi i-o înmână. Sultanul deschise scrisoarea şi recunoscu slova califului. Se ridică de îndată în picioare, o citi cu băgare de seamă, apoi o duse de trei ori la buze şi la frunte şi strigă:

— Aud şi ascult de Allah cel preaînalt şi de califul, emir al credincioşilor!

Şi-i chemă îndată pe cei patru cadii ai oraşului şi pe emirii cei mai de seamă şi le făcu cunoscută hotărârea lui de-a se supune califului, părăsind tronul. Dar, tocmai atunci, intră marele vizir El-Mohin Ben-Saui, duşmanul vechi al lui Ali-Nur şi al tatălui acestuia, Fadledin Ben-Khakan. Sultanul îi dădu scrisoarea emirului credincioşilor şi-i spuse:

— Citeşte!

Vizirul Saui luă scrisoarea, o citi, o reciti şi se înspăimântă cumplit; dar deodată, cu o dibace mişcare a mâinii, rupse partea de jos a scrisorii, cu sigiliul negru al califului. Sultanul, mânios, îi strigă:

— Nenorocire ţie, Saui! Ce diavol te-a împins să faci asta?

Şi Saui răspunse:

— O, rege, află că acest nemernic nu l-a văzut niciodată pe calif, şi nici măcar pe vizirul Giafar. E numai un înşelător, un tânăr ros de vicii! Un diavol plin de răutate şi de viclenii. A găsit, desigur, întâmplător vreo hârtie cu slova califului şi i-a imitat scrisul, mâzgălind ce a poftit el şi făptuind astfel un fals! Cum să-ţi vină în gând, sultane, să abdici, când califul nu ţi-a trimis pe cineva anume, cu un act scris cu nobila lui slovă? De altfel, dacă într-adevăr califul ţi l-ar fi trimis pe acest om, i-ar fi dat ca însoţitor vreun şambelan sau vreun vizir. Dar, cum ştim cu toţii, acest individ a venit aici singur!

Atunci sultanul întrebă:

— Şi cum să facem, Saui?

Acesta răspunse:

— O, rege, dă-mi-l mie pe acest om şi voi şti să descopăr adevărul. Îl voi trimite la Bagdad însoţit de un şambelan care să afle ce s-a întâmplat. Dacă toate sunt adevărate, tânărul ne va aduce un act scris chiar de mâna califului. Dar dacă nu e adevărat, şambelanul ni-l va aduce îndărăt pe tânăr şi voi şti să mă răzbun amarnic

şi să-l fac să-şi ispăşească şi trecutul, şi prezentul!

La cuvintele vizirului Saui, sultanul crezu că Ali-Nur e într-adevăr un criminal şi nu mai avu răbdare, atât îl apucase mânia, că strigă străjeriilor:

— Puneţi mâna pe el!

Şi străjerii îl apucară pe Ali-Nur, îl trântiră la pământ şi-l loviră cu ciomegele până leşină. Sultanul porunci apoi să-i pună lanţuri la mâini şi la picioare, îl chemă pe mai-marele temnicerilor, şi acesta veni de îndată în faţa regelui.

Acest temnicer se numea Kutait Când îl văzu, vizirul îi porunci:

— O, Kutait, din voinţa stăpânului nostru sultanul ai să-l iei pe acest om, ai să-l arunci într-una din gropile săpate în temniţă şi ai să-l pui zi şi noapte la caznă cât se poate de aspră.

Kutait răspunse:

— Aud şi mă supun!

Şi-l luă pe Ali-Nur şi-l duse îndată în temniţă.

Kutait intră în temniţă cu Ali-Nur, închise uşa, puse să se mături cu grijă pe jos, să se spele bine banca de lângă uşă, şi o acoperi cu un covor, pe care aşeză o pernă. Se apropie apoi de Ali-Nur, îi desfăcu legăturile şi-l rugă să se odihnească pe banca, şoptindu-i:

— Nu uit, stăpâne, cât de mult bine mi-a făcut tatăl tău, răposatul vizir. Fii deci fără teamă!

Şi se purtă cu Ali-Nur cu respect şi bunătate, nelăsând să-i lipsească nimic. Pe de altă parte, îi trimitea veşti în fiecare zi vizirului că Ali-Nur era supus la pedepsele cele mai grozave. Şi aşa merseră lucrurile timp de patruzeci de zile.

În a patruzecea zi, ajunse la palat un măreţ dar pentru rege din partea califului. Şi regele fu încântat de bogăţia darului, însă, cum nu înţelegea pentru ce i-l trimisese califul, îşi adună emirii şi le ceru sfatul. Unii îşi dădură părerea că acest dar nu putea fi, în intenţia califului, decât pentru noul sultan trimis de el. Dar vizirul Saui

strigă:

— O, rege, nu ţi-am spus că era bine să te descotoroseşti de Ali-Nur şi că aceasta ar fi fost hotărârea cea mai înţeleaptă?

Atunci sultanul strigă:

— Pe Allah! Mi-ai adus aminte de acel individ. Caută-l de îndată şi pune să i se taie capul.

Şi Saui răspunse:

— Aud şi mă supun! Dar aş vrea mai înainte să vestesc în tot oraşul prin crainicii obşteşti, care să strige: „Toţi cei care vor să fie de faţă la osânda lui Ali-Nur să vină sub zidurile palatului!“ Şi lumea va veni să vadă pieirea lui, şi voi fi astfel răzbunat, inima mi se va răcori şi ura îmi va fi potolită!

Iar sultanul îi răspunse:

— Fă cum îţi place!

Vizirul Ben-Saui se bucură mult, alergă la guvernator şi-i porunci să vestească în tot oraşul ceasul osândei lui Ali-Nur şi celelalte amănunte. Şi asta se făcu de îndată. Auzind strigarea crainicilor obşteşti, locuitorii oraşului se mâhniră, îi cuprinse jalea şi începură să plângă cu toţii, chiar şi copiii din şcoli şi negustorii din piaţă. Apoi unii se grăbiră să-şi facă rost de un loc cât mai bun, ca să-l vadă trecând pe Ali-Nur şi să fie de faţă la priveliştea dureroasă a osândei, iar alţii se duseră în grabă la porţile temniţei, ca să îngroaşe alaiul lui Ali-Nur chiar de acolo.

Cu mare bucurie, vizirul Ben-Saui luă zece străjeri şi se grăbi să ajungă la temniţă, unde porunci să i se deschidă şi să fie lăsat înăuntru. Dar temnicerul Kutait se prefăcu că nu ştie pentru ce venise şi-l întrebă:

— Ce doreşti, stăpâne vizir?

Acesta răspunse:

— Adu-mi repede aici pe acel tânăr ticălos şi stricat!

Temnicerul îi grăi:

— Acum zace ca mort de pe urma loviturilor pe care le-a primit şi a caznelor. Totuşi ţi-l aduc îndată!

Şi temnicerul se îndreptă spre locul unde era Ali-Nur şi-l

găsi rostind în şoaptă aceste versuri:

Pe nimeni, vai, nu am să mă ajute,
Nenorocit cum sunt, şi în putere
Cresc relele, iar leacul ce se cere,
Mai scump şi tot mai rar, de nevăzut e.

O lipsă nemiloasă-a mistuit
Tot sângele cel mai curat al meu,
Şi-al vieţii cel din urmă suflu greu
Se prăpădi de suferinţi scârbit.

Prin voia sfântă şi dumnezeiască
Prietenii îmi sunt, duşmani de moarte,
Şi dintre voi nu-i nimeni, vai, să-mi poarte
De grijă-n suferinţa omenească.

Ascunde moartea grozăvii mulţime,
Dar cât îmi pare ea de dulce-acuma,
Când lepădai de mine-ncolo gluma
Nădejdilor ce-nşeală cu cruzime.

O, Doamne, ce-ndrumezi pe vestitori
De bine, tu, nemărginit ocean
Al bunătăţii, tu, stăpân — liman
Celor de mângâieri mijlocitori!

Rănit îşi strig — de mine te îndură!
Mă scapă din primejdii şi din rele,
Fii milostiv cu josnicii mişele
Şi uită-mi rătăciri fără măsură...

Când Ali-Nur ajunse la capătul versurilor lui de jale, Kutait se apropie, îi lămuri repede pricina, îl ajută să se dezbrace de hainele curate pe care i le dăduse intr-ascuns şi să ia o haină zdrenţăroasă, ca un biet întemniţat, şi-l duse astfel dinaintea lui Saui, care-l

aştepta fremătând de ură. Şi, văzându-l, Ali-Nur îşi dădu seama câtă duşmănie îi purta acest vechi vrăjmaş al tatălui său. Totuşi îi vorbi:

— Iată-mă, Saui! Crezi că soarta are să-ţi fie mereu prielnică de-ţi pui atâta încredere în ea?

Apoi adăugă:

— O, vizire, să ştii că singur Allah are puterea, că e este singurul înfăptuitor!

Vizirul îi răspunse:

— O, Ali, crezi că mă sperii cu vorbele tale? Să ştii că azi chiar am să pun să ţi se taie capul, fără să-mi pese de tine şi de toţi locuitorii Bassrei. Şi am să fac şi eu după cum spune poetul:

Timpul e bine să-l laşi să lucreze oricât cu-anevoie,
Fii însă prea mulţumit că dreptatea ţi-o faci după voie.

Şi ascultă ce bine spune un alt poet:

Cine trăieşte o zi
După duşmanul ce-i piere,
Şi-a împlinit, după vrere,
Ţelul ce mult şi-l dori...

Apoi vizirul porunci străjerilor să-l apuce pe Ali-Nur şi să-l suie pe spinarea unui măgar. Dar străjerii şovăiau, văzând mulţimea care îl privea pe Ali-Nur şi-l îndemna:

— Spune un cuvânt şi îndată-l vom bate cu pietre pe acest om şi-l vom rupe în bucăţi, chiar de-ar fi să ne pierdem pe noi şi sufletele noastre!

Dar Ali-Nur le răspunse:

— Oh, nu, să nu faceţi una ca asta! Nu! Nu! N-aţi auzit versurile poetului?

E crugul vieţii hotărât la fiecare,
Şi-odată-acesta scurs, sărmanul moare...
De m-ar târî cu ei chiar leii, nu m-aş teme,

Cât vremea nu e încă moartea să mă cheme...

Atunci străjerii îl apucară pe Ali-Nur, îl urcară pe un măgar şi străbătură oraşul până ajunseră la zidurile palatului, chiar sub ferestrele sultanului. Şi strigau tot timpul:

— Iată ce pedeapsă aşteaptă pe cel ce-a măsluit scrisoarea!

Apoi îl aşezară pe Ali-Nur chiar pe locul osândei, acolo unde de obicei se zărea sânge năclăit. Şi gealatul, cu sabia scoasă, înaintă şi-i spuse lui Ali-Nur:

— Sunt robul tău supus! Dacă ai nevoie de ceva, spune şi voi face. Dacă vrei să bei sau să mănânci, porunceşte şi te voi asculta! Căci mai ai puţine clipe de viaţă, doar până când va apărea sultanul la fereastră!

Ali-Nur privi în dreapta şi în stânga şi rosti aceste strofe:

Cuiva de-i este milă de mine,-aici, cu zor,
În cumpăna aceasta să-mi vină-n ajutor!

Trecut-a timpul, vieţii şi soarta mi-e-mplinită,
Dar cine,-n îndurarea-i, nu şovăie-o clipită,

Purtându-se ca unul preavrednic de răsplată?...
Şi cine-acum în ceasul tristeţii ce mi-i dată,

Nefericirea-mi vede şi îmi întinde-un strop,
Să-mi potolească chinul cu care mă îngrop?...

Atunci toţi cei de faţă începură să plângă, iar gealatul luă o cană cu apă şi i-o întinse lui Ali-Nur. Dar vizirul se repezi de la locul lui, trase o lovitură în cană, care se sparse, şi-i strigă plin de furie gealatului;

— Ce mai aştepţi ca să-i tai capul?

Gealatul luă o cârpă şi-i legă lui Ali-Nur ochii. Când văzu asta, toată mulţimea se răzvrăti împotriva vizirului,

începu să-l ocărască şi să-i strige tot felul de vorbe. Şi zarva crescu, şi frământarea şi strigătele ajunseră de nedescris. Şi deodată, pe când creştea această zarvă, se ridică un nor de praf şi se auziră strigăte nelămurite care se apropiau umplând văzduhul.

Auzind larma şi văzând norul de praf, sultanul încreţi fruntea. Scoase capul pe fereastră şi le strigă celor din jurul său:

— Vedeţi ce s-a întâmplat!

Dar vizirul strigă la rândul lui:

— Nu-i vreme de asta! Mai întâi să se taie capul acestui om!

Sultanul strigă iar:

— Taci odată, Saui! Să vedem ce s-a întâmplat.

Norul de praf era ridicat chiar de caii lui Giafar, marele vizir al califului, şi de călăreţii lui. Pricina venirii lor neaşteptate era temeinică. După noaptea de dragoste petrecută cu Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis, califul rămăsese treizeci de zile fără să-şi mai aducă aminte de ea sau de întâmplarea cu Ali-Nur. Şi nimeni nu se găsi să i-o amintească. Dar într-o noapte, trecând pe lângă odăile Dulcei Prietene, Anis Al-Djalis, auzi plânsete şi un glas dulce şi plăcut cântând încet aceste versuri:

Să fii de mine-aproape, ori către zări plecat,
O, vrajă, umbra-ţi doarme cu mine nencetat...

Iar limba, ca să-mi placă, repetă-ncetişor
Un nume, al tău pururi, o, dragă vrăjitor!...

Şi cum, după acest cântec, hohotele de plâns se înmulţiră, califul deschise uşa şi intră înăuntru. Şi o văzu plângând pe Anis Al-Djalis, Dulcea Prietenă. Văzându-l pe calif, ea i se aruncă la picioare şi i le sărută de trei ori. Dar califul tot nu-şi aducea aminte de Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis, şi de Ali-Nur, şi o întrebă:

— Dar cine eşti tu, copilă?

Ea răspunse:

— Sunt darul pe care ţi l-a făcut Ali-Nur Ben-Khakan. Aş dori să-ţi împlineşti făgăduiala şi să mă trimiţi la el cu toată cinstea cuvenită. Sunt treizeci de zile de când stau aici, fără să cunosc dulceaţa somnului.

La aceste cuvinte, califul îl chemă în grabă pe Giafar şi-i vorbi:

— De treizeci de zile nu mai ştiu nimic de Ali-Nur Ben-Khakan! Îmi vine să cred că sultanul din Bassra l-a omorât. Dar jur pe capul şi pe mormântul părinţilor şi al strămoşilor mei, că de i s-a întâmplat tânărului vreo nenorocire, voi face să piară vinovatul, chiar de-ar fi omul pe care-l iubesc cel mai mult pe lume! Vreau, Giafar, să pleci de îndată la Bassra şi să te întorci aducându-mi veşti despre regele Mahomed Ben-Soliman El-Zeini şi purtarea lui faţă de Ali-Nur!

Şi Giafar porni îndată la drum.

Giafar sosi deci la Bassra, auzi zarva şi zgomotul, văzu mulţimea frământată ca valurile şi aţâţată, şi întrebă:

— Dar ce-i cu zarva aceasta?

Şi îndată mii de glasuri din popor îi răspunseră şi-i arătară ce se întâmplase cu Ali-Nur. Când Giafar auzi vorbele lor, se grăbi şi mai mult să ajungă la palat. Urcă la sultan, îi ură pace şi spuse din ce pricină venise, vorbindu-i astfel:

— Am poruncă, dacă i s-a întâmplat vreo nenorocire lui Ali-Nur, să fac să piară vinovatul şi să ispăşeşti şi tu, sultane, fărădelegea săvârşită! Unde este Ali-Nur?

Atunci sultanul porunci să fie adus Ali-Nur. Abia intră Ali-Nur, şi Giafar se ridică şi porunci ca sultanul însuşi şi vizirul Ben-Saui să fie puşi în lanţuri. Şi îndată îl numi pe Ali-Nur sultan de Bassra şi-l aşeză pe tron în locul lui Mahomed El-Zeini, pe care-l întemniţă împreună cu vizirul său.

Giafar rămase la Bassra trei zile, ca oaspete al noului rege. Dar în dimineaţa zilei a patra, Ali-Nur se îndreptă spre Giafar şi-i spuse:

— Doresc să-l văd pe emirul credincioşilor!

Şi Giafar îl ascultă şi-i răspunse:

— Să ne facem rugăciunea de dimineaţă şi să plecăm de îndată la Bagdad!

Iar regele grăi:

— Aud şi mă supun!

Îşi făcură rugăciunea de dimineaţă şi, amândoi, însoţiţi de străjeri şi de călăreţi, şi având cu ei pe fostul rege Mahomed El-Zeini şi pe vizirul Saui, luară calea Bagdadului. Şi în tot timpul drumului, vizirul Saui avu timp să se căiască şi să-şi muşte degetele.

Porniră deci la drum, şi Ali-Nur merse călare alături de Giafar, şi astfel ajunseră la Bagdad, locaşul păcii. Se grăbiră să urce la calif, şi Giafar îi povesti totul în legătură cu Ali-Nur. Atunci califul porunci lui Ali-Nur să se apropie şi-i grăi:

— Ia acest paloş şi taie cu mâna ta capul acestui ticălos de Ben-Saui, duşmanul tău!

Şi Ali-Nur luă paloşul şi se apropie de Ben-Saui. Dar acesta îl privi în ochi şi-i spuse:

— O, Ali-Nur! M-am purtat cu tine potrivit cu firea mea. Nu puteam altfel. Dar tu, la rândul tău, poartă-te cu mine după firea ta!

Atunci Ali-Nur aruncă paloşul departe, se întoarse spre calif şi-i spuse:

— O, emire al credincioşilor, mi-a înmuiat inima!

Dar califul strigă:

— Fie, lasă-l tu!

Şi-i porunci lui Massrur:

— Taie-i ticălosului capul!

Şi Massrur, cu o singură lovitură, tăie capul vizirului El-Mohin Ben-Saui. Apoi califul se întoarse către Ali-Nur şi-i grăi:

— Acum, cere-mi ce vrei! Cumpăneşte-ţi preţul!

Ali-Nur răspunse:

— O, stăpâne, nu doresc niciun regat şi nu vreau să stau pe tronul din Bassra. Nu am altă dorinţă decât să fiu

fericit privindu-ţi chipul, mărite domn!

Şi califul îi răspunse:

— O, Ali-Nur, din toată inima prietenească şi ca o îndatorire!

Apoi o chemă pe Dulcea Prietenă, Anis Al-Djalis, i-o înapoie lui Ali-Nur, şi le dădu bunuri şi bogăţii, un palat dintre cele mai frumoase din Bagdad şi le hotărî şi o pensie bună din vistierie. Şi dori ca Ali-Nur Ben-Khakan să facă parte dintre prietenii lui apropiaţi. Şi sfârşi prin a-l ierta pe Mahomed El-Zeini, căruia îi înapoie regatul, spunându-i să bage mai bine de seamă pe cine-şi alege vizir. Şi trăiră toţi în bucurie şi belşug până la moarte.

— Dar, continuă Şeherezada, să nu crezi, mărite rege, că povestea lui Ali-Nur şi a Dulcei Prietene, oricât ar fi de frumoasă poate fi atât de minunată şi de uimitoare ca aceea a lui Ghanem Ben-Ayub şi a surorii sale Fetnah!

Şi regele Şahriar răspunse:

— Dar nu cunosc această poveste!

POVESTEA LUI GHANEM BEN-AYUR ŞI A SURORII SALE FETNAH

Şi Şeherezada povesti:

O, mărite rege, a fost odată, în vechimea timpurilor şi în trecutul veacurilor şi al vârstelor, un negustor între ceilalţi negustori, foarte bogat şi tată a doi copii. Şi îl chema Ayub. Numele băiatului era Ghanem Ben-Ayub, cunoscut sub porecla El-Motim El-Masslub, frumos ca luna plină în noapte şi înzestrat cu un minunat dar al vorbirii şi cu un fel tare plăcut de a spune versuri. Fata, sora lui Ghanem, se numea Fetnah, atât de mari îi erau farmecul şi frumuseţea.

Tatăl lor, Ayub, le lăsă la moarte o mare avuţie.

Dar în acest moment al povestirii, Şeherezada văzu mijind zorii dimineţii şi, cu minte, tăcu.

Dar când se lasă a treizeci şi şaptea noapte

Ea urmă astfel povestirea:

Negustorul Ayub, tatăl lor, le lăsă la moarte o mare avuţie. Între altele le lăsă o sută de baloturi de mătase, brocart şi stofe preţioase şi o sută de vase pline cu mosc curat. Baloturile erau legate, şi pe fiecare se scrisese citeţ: „Destinaţia Bagdad“, căci negustorul Ayub nu-şi închipuia că o să moară aşa de curând şi avea de gând să meargă chiar el la Bagdad, ca să-şi vândă preţioasele

mărfuri.

Dar odată ce Allah l-a chemat pe Ayub în mila lui fără de margini, şi zilele de doliu au trecut, tânăru! Ghanem găsi cu cale să plece la Bagdad, în locul tatălui său. Îşi luă deci rămas bun de la mamă şi de la sora sa Fetnah, de la rude şi de la cunoscuţii din mahala şi din vecinătate. Merse apoi în suk, închirie cămilele trebuincioase şi se folosi de plecarea altor negustori la Bagdad, ca să călătorească împreună cu ei. Şi plecă după ce-şi puse soarta în mâinile lui Allah preaînaltul. Şi aşa cum îi fusese scris de Allah, ajunse în Bagdad sănătos şi cu toate mărfurile în cea mai bună stare.

De cum ajunse în Bagdad, se grăbi să-şi închirieze o casă foarte frumoasă, pe care o mobilă luxos. Aşternu pretutindeni covoare măreţe, divane, perne, şi nu uită nici să pună perdele la uşi şi la ferestre. Îşi descărcă apoi toate mărfurile de pe spinarea cămilelor şi catârilor. Apoi se odihni după călătorie şi aşteptă să vină negustorii din Bagdad şi cetăţenii de seamă ca să-i ureze pace şi bun sosit.

Şi numai după aceea se pregăti să meargă în suk ca să înceapă a-şi vinde mărfurile. Făcu o sarcină din zece baloturi de stofe foarte frumoase şi de mătase fină, care purtau câte o însemnare cu preţul stabilit, şi se îndreptă spre sukul marilor negustori. De îndată fu întâmpinat de toţi negustorii, care-i urară pace şi-l poftiră sa guste din băuturile lor răcoritoare. Toţi îi arătară cea mai mare prietenie. Îl însoţiră apoi la starostele pieţei, care, de la prima cercetare a mărfurilor, i le cumpără pe loc. Şi Ghanem Ben-Ayub câştigă doi dinari de aur la fiecare dinar de marfă. Tare mulţămit, urmă să vândă în fiecare zi câteva baloturi de stofă sau câteva băşici de mosc, cu un câştig de doi la unu. Şi ţinu asta un an întreg.

Într-o zi, pe la începutul celui de al doilea an, se duse ca de obicei în suk, dar găsi toate prăvăliile închise, chiar şi marea poartă a pieţei. Cum nu era zi de sărbătoare, rămase uimit şi întrebă care era pricina. I se răspunse că

murise unul dintre negustorii de seamă şi că toţi ceilalţi plecaseră la înmormântare. Unul dintre trecători îl sfătui:

— Ai face bine să însoţeşti şi tu convoiul; asta ţi-ar aduce laude.

Şi Ghanem răspunse:

— Da, desigur! Dar aş vrea să ştiu unde are loc înmormântarea.

I se spuse locul, el intră îndată în curtea unei moschei din apropiere, unde îşi făcu spălările de purificare, apoi porni în grabă spre înmormântare. Se amestecă în mulţimea negustorilor şi-i însoţi la marea moscheie, unde se făcură rugăciunile, după obicei. Convoiul luă apoi calea cimitirului, care se afla în afara porţilor Bagdadului. Intrară în cimitir şi merseră printre morminte, până ajunseră la mormântul cu boltă unde avea să fie coborât răposatul.

Rudele mortului înălţaseră un mare cort peste mormânt şi atârnaseră candelabre, făclii şi felinare. Şi toţi cei de faţă putură să intre sub cort la adăpost. Se deschise cavoul, corpul fu pus înăuntru, apoi se lăsă deasupra capacul. Imamii, ceilalţi slujitori religioşi şi cititorii din *Coran* începură să psalmodieze versetele din cartea sfântă şi din capitolele prescrise. Toţi negustorii, împreună cu neamurile răposatului, se aşezară în cerc pe covoarele de sub cort şi ascultară cu smerenie sfintele cuvinte. Ghanem Ben-Ayub, deşi grăbit să se întoarcă acasă, socoti că nu era bine să plece singur şi, din respect pentru neamurile mortului, rămase să asculte rugăciunile, alături de ceilalţi.

Ceremonia se sfârşi o dată cu ziua. Atunci sosiră robii încărcaţi cu mari tăvi pline cu mâncare şi cu dulciuri, şi împărţiră cu dărnicie la toţi cei de faţă, care mâncară şi băură pe săturate, aşa cum e datina la înmormântări. Li se aduseră apoi ibrice şi lighene, ca să-şi spele mâinile, după care se aşezară în cerc, tăcuţi, după obicei.

Dar, după oarecare timp, ştiind că adunarea avea să ţină până a doua zi dimineaţa, Ghanem fu cuprins de

nelinişte; se temea că hoţii au să-i fure mărfurile lăsate acasă fără paznic. Atunci îşi spuse în sine: „Sunt un străin pe-aici şi trec drept un om foarte bogat. Dacă aş petrece o noapte departe de casă, hoţii mi-ar prăda-o de toţi banii şi de toate mărfurile”. Şi cum temerile îi creşteau din ce în ce, se ridică, îşi ceru iertare de la cei de faţă, spunându-le că e chemat de nevoi grabnice şi plecă. Porni la drum prin întuneric, urmând o cărare, până ajunse la poarta oraşului. Se făcuse însă miezul nopţii, poarta fusese închisă, nu se mai vedea niciun trecător apropiindu-se sau îndepărtându-se, şi nu se auzea decât hămăitul câinilor şi schelălăitul îndepărtat al şacalilor, amestecat cu urletul lupilor. Atunci, dezamăgit şi înfricoşat, strigă:

— Nu e putere şi tărie decât în Allah! Înainte mă temeam pentru averea mea şi acum mă tem pentru viaţa mea!

Porni deci îndărăt, să-şi caute un adăpost, unde să stea până la ziuă. Şi află nu departe un mausoleu, înconjurat cu patru ziduri şi umbrit de un palmier înalt. Mausoleul avea o poartă de granit, larg deschisă. Ghanem intră înăuntru şi se culcă. Dar somnul nu-i venea, dimpotrivă groaza puse stăpânire pe el, la gândul că e singur în mijlocul atâtor morminte; de aceea se ridică, ieşi din mausoleu şi privi afară. Văzu o lumină scânteind departe, spre intrarea oraşului. Porni spre acea lumină, dar îşi dădu seama că ea se apropia, pe cărarea care-l adusese pe el la mausoleu. Se întoarse înspăimântat, intră iarăşi în mausoleu, închise cu grijă poarta şi trase zăvorul. Nu-şi găsi însă liniştea până nu se urcă în palmier, şi se ghemui în vârful lui, printre ramuri. Şi, de acolo, băgă de seamă că lumina se apropia şi că erau trei arapi, dintre care doi duceau o ladă mare, iar al treilea ţinea în mâini un felinar şi târnăcoape. Când ajunseră aproape de mausoleu, unul dintre cei care duceau lada îl văzu pe cel cu felinarul oprindu-se nedumerit şi-l întrebă:

— Da ce s-a întâmplat, Sauab?

Şi Sauab răspunse:

— O, Kafur, nu vezi că poarta mausoleului, pe care am lăsat-o aseară deschisă, este acum închisă şi încuiată pe dinăuntru?

Atunci al treilea arap, pe nume Bakhita, le spuse:

— Ce slabi de minte sunteţi! Nu ştiţi că stăpânii acestor locuri ies în fiecare zi din oraş şi după ce îşi cercetează grădinile vin aici să se odihnească? Ei intră înăuntru şi, o dată cu noaptea, au grijă să încuie poarta în urma lor, de teamă să nu dea peste ei arapi ca noi, de care se tem mult, căci ştiu bine că-i frigem şi ne ospătăm cu carnea lor albă.

Atunci Kafur şi Sauab îi spuseră lui Bakhita:

— Într-adevăr, Bakhita, dacă printre noi e vreunul slab de minte, apoi acela eşti tu!

Dar Bakhita le vorbi:

— Văd bine că n-o să mă credeţi decât după ce intrăm în mausoleu şi o să dăm peste careva. Dar vă spun dinainte că, dacă e cineva acum în mausoleu, apoi acela văzând lumina noastră apropiindu-se, se va fi cocoţat îngrozit în vârful palmierului. Acolo o să-l găsim!

Auzindu-l pe Bakhita, Ghanem, înnebunit de spaimă, îşi spuse: „Blestemat arap! Trăsnească-i Allah pe toţi sudanezii pentru perfidia şi răutatea lor! Apoi, din ce în ce mai înspăimântat îşi spuse: Nu e tărie şi putere decât în Allah preaînaltul şi atotputernicul. Cine altul decât el are să mă scoată din această prăpastie?“

Atunci, arapii care purtau lada îi vorbiră celui cu felinarul şi târnăcoapele:

— Sauab, caţără-te pe zid şi sari în mausoleu ca să ne deschizi poarta. Noi suntem prea obosiţi de cât am ţinut această ladă grea pe ceafă şi pe umeri. Şi-ţi făgăduim că, dacă ne deschizi poarta, ţi-l lăsăm ţie pe cel mai mare şi mai grăsan dintre prinşii dinăuntru, şi ţi-l frigem atât cât trebuie, ca să i se rumenească pielea, şi să nu se piardă o singură picătură de grăsime.

Dar Sauab răspunse:

— Eu, slab de minte cum sunt, cred că ar fi mai bine să facem aşa: de vreme ce lada ne-a fost încredinţată ca s-o punem în mausoleu, e bine să ne scăpăm de ea aruncând-o de aici peste zid!

Ceilalţi doi arapi se împotriviră:

— Dacă o aruncăm peste zid, sigur că se va sparge!

Sauab adause:

— Da, dar dacă intrăm în mausoleu, mă tem că o să dăm peste nişte bandiţi ascunşi acolo ca să omoare şi să prade călătorii! În acest mausoleu îşi dau întâlnire bandiţii, ca să-şi împartă prada.

Cei doi arapi îi răspunseră:

— Om fără minte! Numai un idiot ca tine crede în asemenea prostii!

Cei doi arapi lăsară atunci lada jos, săriră peste zid şi deschiseră poarta, pe când al treilea le ţinu felinarul aprins. Aduseră lada înăuntru, închiseră la loc poarta de granit şi se aşezară să se odihnească. Unul din ei grăi:

— Fraţilor, suntem obosiţi de drumul lung şi de săritura peste zid. Acum e miezul nopţii; să ne odihnim câteva ore, înainte de-a săpa groapa în care ni s-a dat poruncă să îngropăm acestă ladă al cărei cuprins noi nu-l cunoaştem. Odată odihniţi, ne vom sfârşi treaba. Iată ce vă propun: ca să petrecem cât mai plăcut aceste clipe de tihnă, fiecare dintre noi, aceşti trei arapi hadâmbi, să povestească pricina care l-a silit să se scopească şi să se facă hadâmb! Să ne spună în amănunt povestea lui, de la început, până la capăt. Astfel ne vom petrece noaptea foarte plăcut.

Dar în acel moment al povestirii, Şeherezada văzu ivindu-se zorii zilei şi, cu minte, tăcu.

Dar când se lasă a treizeci şi opta noapte

Ea spuse:

O, rege norocit, când unul din arapii sudanezi propuse

să-şi spună fiecare povestea, arapul Sauab, care ducea felinarul şi uneltele, luă cel dintâi cuvântul şi grăi:

— Vreţi să spun eu cel dintâi povestea mea? Ceilalţi răspunseră

— Desigur, grăbeşte-te să ne-o spui!

Atunci Sauab spuse:

Povestea arapului Sauar

(întâiul hadâmb sudanez)

Să ştiţi, fraţilor, că aveam numai cinci ani când mă luă un negustor de robi şi mă aduse, din ţara mea, aici la Bagdad. Mă vându unui oştean de la palat, care, pe vremea aceea, avea o fetiţă de trei ani. Am crescut deci împreună cu fetiţa şi era o plăcere pentru ai casei să mă vadă jucându-mă cu copila, dansând pentru ea caraghios şi cântându-i tot ce ştiam. Toată lumea ţinea la micul arap.

Crescurăm astfel împreună şi ajunserăm, eu de doisprezece ani, copila, de zece. Şi ne jucam mereu împreună, fără să ne despărţim o clipă.

Dar într-o zi o găsesc stând într-un ungher retras şi mă apropii de ea ca de obicei.

Tocmai atunci fetiţa se îmbăiase în hammamul casei, răspândea o mireasmă atrăgătoare şi tare îmi mai plăcea de ea, aşa cum era, parfumată şi curată. Faţa ei îmi părea luna în a patrusprezecea noapte. Văzându-mă, alergă spre mine şi începurăm amândoi să ne jucăm, să ne zbenguim şi să facem mii de nebunii. Ea mă muşca şi eu o zgâriam, ea mă ciupea şi eu o ciupeam. Treaba asta mă aprinse, o luai în braţe, iar ea se atârnă de gâtul meu şi mă strânse cu toată puterea. Şi iată că deodată, nu ştiu cum, în cât ai clipi, nu mai era fecioară.

După asta, fetiţa începu iar să râdă, să mă îmbrăţişeze şi să mă mângâie, dar eu eram atât de înspăimântat de ceea ce făcusem, că, fără să mai întârzii, mă smulsei din braţele micii mele stăpâne şi mă ascunsei repede la un tânăr arap prieten.

Fetiţa însă se-ntoarse acasă, şi mama ei, văzându-i rochiţa mototolită începu să ţipe, îi cercetă îndeaproape coapsele, şi văzu ce văzu! Căzu jos şi leşină de tulburare şi de furie. Când îşi veni în fire, deoarece nimic nu se mai putea îndrepta, se linişti şi luă toate măsurile ca fapta să rămână ascunsă, mai ales tatălui fetiţei. Totul îi izbuti, şi trecură astfel două luni, timp în care, aflând unde mă găseam, îmi trimiseră mici daruri şi mă mângâiau, ca să mă facă să mă întorc acasă. Şi după ce mă întorsei, continuară să nu vorbească despre întâmplare, s-o ţină ascunsă cu grijă faţă de tată, care, fără îndoială, m-ar fi omorât. Şi nici mamă-sa, nici ceilalţi n-ar fi dorit să mi se facă vreun rău, căci ţineau la mine.

După două luni, mama izbuti să-şi logodească fata cu un tânăr bărbier, bărbierul tatălui, care venea deseori pe la ei. Făgădui zestrea din banii ei, cumpără gătelile trebuincioase, depuse toate sforţările şi hotărî ziua nunţii.

Atunci tânărul bărbier fu chemat cu uneltele lui, şi, după ce puseră mâna pe mine, el îmi legă trăistuţa şi-mi scoase ouăle, făcând din mine un hadâmb. Nunta avu loc, eu ajunsei hadâmbul tinerei mele stăpâne şi, aşa cum eram, trebuia să merg oriunde mergea ea, fie la piaţă, fie la casa părintească. Mamă-sa le-a potrivit pe toate pe tăcute, şi nimeni n-a ştiut povestea, nici însuratul, nici rudele sau prietenii. Şi ca să-i facă pe toţi să creadă că mireasa fusese fată mare, mama ei tăie un porumbel, îi stropi cămaşa cu sânge şi, cum era obiceiul, o arătă uneia şi alteia, în sala de petrecere, la sfârşitul nopţii, şi toate femeile poftite la nuntă plânseră tare mişcate.

De-atunci am rămas să locuiesc cu tânăra stăpână, în casa bărbierului, soţul ei. Şi, fără să mă tem de ceva, m-am desfătat în voie şi m-am bucurat, cât mi-a stat în

putinţă, de frumuseţea trupului desăvârşit al stăpânei, sărutându-l şi îmbrăţişându-l, nebănuit de nimeni. Şi am continuat aşa până la moartea ei, a soţului şi a părinţilor ei. Atunci am trecut la vistierie ca hadâmb al palatului. Şi aşa am ajuns tovarăş cu voi, fraţilor hadâmbi!

Iată, povestea mea, şi acum pace cu voi!

După aceste vorbe, cel dintâi tăcu, iar al doilea dintre ei, Kalur, luă cuvântul şi spuse:

Povestea arapului Kafur

(al doilea hadâmb sudanez)

Să ştiţi, fraţilor, că aveam numai opt ani la începutul întâmplării pe care am s-o povestesc, dar încă de pe atunci dobândisem măiestrie în a minţi şi, în fiecare an, e drept, o singură dată, turnam câte-o minciună, că negustorul de robi cădea în fund. De aceea căută să scape de mine cât mai repede şi mă dădu pe mâna crainicului, cerându-i să strige în piaţă că-s de vânzare:

— Cine vrea să cumpere un mic arap cu năravul lui?

Crainicul străbătea cu mine piaţa strigând ceea ce trebuia. Şi deodată unul dintre negustori se apropie de crainic şi-l întrebă:

— Dar ce nărav are micul arap?

Crainicul răspunse:

— Minte în fiecare an, dar numai o singură dată.

Negustorul întrebă:

— Şi ce preţ se cere pentru un arap cu asemenea nărav?

Crainicul răspunse:

— Numai şase sute de drahme.

Atunci negustorul grăi:

— Îl iau. Primeşte şi tu douăzeci de drahme pentru samsarlâc.

Pe dată se adunară martorii vânzării şi se încheie târgul între crainic şi negustor. Crainicul, după ce mă duse acasă la noul stăpân, îşi luă banii şi plecă.

Stăpânul meu mă îmbrăcă îndată curat şi aşa cum îmi şedea mai bine, şi rămăsei la el tot restul anului, fără nicio întâmplare deosebită. Dar veni un nou an, care se vesti binecuvântat, plin de făgăduinţe şi rodnic în recoltă şi fructe. Negustorii începură să se poftească la masă unii pe alţii, în grădini. Fiecare, pe rând, cheltuia cu musafirii, până veni vremea să facă asta şi stăpânul meu. El îi pofti pe ceilalţi negustori într-o grădină din afara oraşului şi porunci să se trimită acolo hrana şi băutura de trebuinţă. Şi toată lumea se puse pe mâncat şi pe băut de dimineaţă până la amiază. În acel moment, stăpânul meu având nevoie de un lucru pe care-l uitase acasă, îmi spuse:

— Robule, sui pe catâr, dă o goană până acasă, cere-i stăpânei tale cutare lucru, şi întoarce-te cât mai repede.

I-am ascultat porunca şi am pornit în grabă spre casă.

Când ajunsei aproape de casă, începui să ţip şi să vărs lacrimi, şi îndată mă înconjurară numeroşi locuitori de pe strada noastră şi din mahala, unii mai în vârstă, alţii mai tineri. Femeile scoaseră capetele pe la usi şi pe la ferestre, iar stăpâna mea, auzindu-mi strigătele, îmi deschise, ţinând fetele îndărătul ei, şi mă întrebă de ce venisem acasă. Şi răspunsei plângând:

— Stăpânul meu stătea în grădină cu musafirii, când s-a tras niţel, pentru o mică nevoie, lângă un zid. Şi deodată zidul s-a prăbuşit, iar stăpânul a fost acoperit de dărâmături. Atunci, am sărit ca un nebun pe catâr şi am venit repede să te înştiinţez de această întâmplare.

Când femeia şi fetele auziră una ca asta, începură să strige cât le ţinea gura, să-şi sfâşie hainele şi să se lovească cu pumnii peste obraz şi în cap. Alergară şi vecinii şi ne înconjurară. Apoi, stăpâna, în semn de mare

doliu, aşa cum este obiceiul când moare pe neaşteptate stăpânul casei, începu să răstoarne toată casa, să sfarme şi să strice policioarele şi mobilele, să le arunce pe fereastră, să spargă tot ce se putea sparge, să smulgă uşile şi ferestrele. Vopsi pereţii pe din afară cu albastru şi lipi pe ei bucăţi de noroi. Şi începu să-mi strige:

— Ei, Kalur, ticălosule, nimic nu te mişcă! Ajută-mi să stric sertarele, dulapurile şi uneltele, să sfărâm în bucăţi tot ce este din porţelan!

N-am aşteptat să mi se mai spună o dată; m-am repezit din toată inima şi am început să sparg şi să nimicesc dulapuri, mobile, porţelanuri, să ard covoare, paturi, perdele, stofe preţioase şi perne. Pe urmă am trecut la clădire şi am început să izbesc în tavane şi în pereţi până am stricat totul, de sus până jos. Şi tot timpul mă jeluiam şi strigam:

— O, bietul meu stăpân, o, nenorocitul meu stăpân!

După aceea stăpâna şi fetele îşi scoaseră iaşmacurile şi ieşiră pe stradă cu faţa descoperită şi cu părul despletit. Îmi spuseră:

— Kafur, ia-o înaintea noastră şi arată-ne drumul până la locul unde stăpânul tău a fost îngropat sub dărâmături. Trebuie să-l găsim, să-l punem în sicriu, să-l aducem acasă şi să-i facem înmormântarea de care este vrednic.

Am luat-o înaintea lor, strigând fără încetare:

— O, bietul meu stăpân!

Şi toată lumea mă urma, femeile cu faţa descoperită, cu părul în neorânduială, scoţând gemete şi strigăte. Puţin câte puţin, alaiul nostru se îngroşă cu cei de pe străzile pe care le străbătusem, bărbaţi, femei, copii, copile şi bătrâne. Toţi îşi loveau faţa şi plângeau cum nu se mai poate. Iar mie îmi plăcea tare mult să-i port aşa prin tot oraşul, să-i călăuzesc aşa pe toate străzile. Trecătorii întrebau ce s-a întâmplat şi li se spunea ceea ce povestisem eu, şi cu toţii strigau:

— Putere şi tărie este numai în Allah preaînaltul!

În acest timp, unii o sfătuiră pe stăpână să se ducă la

guvernator şi să-i povestească totul. Şi porniră cu toţii la guvernator, iar eu le spusei că alerg înainte la grădina unde stăpânul meu zăcea acoperit de dărâmături.

În acest moment al povestirii, Şeherezada văzu ivindu-se zorii şi, cu minte, tăcu.

Dar când se lăsă a treizeci şi noua noapte

Ea începu:

— O, mărite rege, hadâmbul Kafur îşi urmă astfel povestea:

Atunci alergai la grădină, pe când femeile împreună cu ceilalţi se înfăţişară guvernatorului şi-i povestiră ce se petrecuse. Guvernatorul se urcă pe cal şi luă cu el câţiva lucrători cu unelte, cu saci şi coşuri. Şi porniră cu toţii spre grădină, urmând lămuririle date de mine.

Eu, pe de altă parte, punându-mi ţărână pe cap, începui să-mi lovesc faţa şi ajunsei la grădină strigând:

— O, biata mea stăpână! Oh, micile mele stăpâne! Ah, bieţii mei stăpâni!

Şi mă vârâi astfel printre oaspeţi. Când mă văzu stăpânul cu ţărână pe cap, dându-mi cu pumnii peste faţă şi strigând: „Ah, cine va mai avea grijă de mine! Ah, ce femeie va mai fi atât de bună ca stăpâna mea!“ se schimbă la chip, îi pieri sângele din obraji şi-mi spuse:

— Ce ai, Kafur? Ce s-a întâmplat?

Şi-i răspunsei:

— O, stăpâne, când mi-ai poruncit să alerg la stăpâna mea şi să caut lucrul de care mi-ai vorbit, am găsit casa prăbuşită şi stăpâna şi copiii îngropaţi sub dărâmături!

Atunci el întrebă:

— Stăpâna n-a putut să scape?

Îi spusei:

— Vai, nu! Nimeni n-a putut să scape. Cea dintâi a fost lovită chiar stăpâna mea!

El mai întrebă:

— Dar stăpâna ta, cea mai mică dintre fete — nici ea n-

a putut să scape?

Îi răspunsei:

— Vai, nu!

El mai adause:

— Şi n-a scăpat nici catârul pe care încalec de obicei?

Îi răspunsei:

— Nu, stăpâne, căci zidurile casei şi ale grajdului s-au prăbuşit peste tot ce era viu. Chiar şi peste oi, şi gâşte, şi găini! Din toate s-a făcut o grămadă de carne însângerată sub dărâmături. Nu mai trăieşte nimic.

El întrebă iar:

— Şi nici stăpânul tău, fiul meu mai mare?

Îi răspunsei:

— Vai, nu! Nu mai e nimeni în viaţă. Nu mai e casă, nu mai sunt vieţuitori. Nici urmă n-a mai rămas din tot ce era. Oile, gâştele şi găinile trebuie să fie acum pradă câinilor şi pisicilor.

Când auzi aceste cuvinte, stăpânul meu văzu negru înaintea ochilor, îşi pierdu cumpătul şi voinţa, îi tremurau picioarele, muşchii i se zgârciră, spinarea i se încovoie. Începu să-şi sfâşie hainele, să-şi smulgă barba, să-şi dea cu pumnii în cap, să-şi arunce turbanul. Nu se opri până nu-i fu toată faţa plină de sânge. Şi strigă:

— O, copiii mei, femeia mea! Ah, ce nenorocire! Ah, cine e mai năpăstuit ca mine?

Negustorii, tovarăşii lui, începură şi ei să se jelească şi să plângă, arătându-şi astfel părerea lor de rău, şi-şi sfâşiară hainele.

După aceea, stăpânul meu, urmat de toţi oaspeţii, ieşi din grădină, lovindu-se mereu peste faţă şi peste trup. Parcă era beat. Dar abia trecu de poarta grădinii, că văzu un nor de praf şi auzi strigăte jalnice. Şi îndată se ivi guvernatorul cu oamenii lui, cu femeile de-acasă, cu locuitorii din mahala şi cu toţi trecătorii care, din curiozitate, li se alăturaseră. Şi toată lumea plângea şi se jeluia.

Întâia fiinţă cu care se găsi faţă în faţă stăpânul meu,

fu chiar stăpâna mea, soţia lui, şi după ea, copiii. Când îi văzu, rămase buimăcit şi parcă îşi pierdu minţile. Începu apoi să râdă, şi toţi i se aruncară în braţe şi i se atârnară de grumaz, plângând şi spunând:

— O, tată, binecuvântat fie Allah că te-a scăpat!

Iar el le spuse:

— Dar voi cum vă simţiţi, ce vi s-a întâmplat acasă?

Soţia îi răspunse:

— Fie binecuvântat Allah, că te vedem sănătos! Dar ce-ai făcut ca să scapi şi să ieşi de sub dărâmături? Noi, vezi bine, suntem în deplină sănătate. Şi fără vestea grozavă adusă de Kafur, nu s-ar fi stricat nimic la noi acasă!

El strigă:

— Ce veste?

Ea îi spuse:

— Kafur a venit acasă, cu capul descoperit, cu hainele sfâşiate şi strigând: „O, bietul meu stăpân! O, nenorocitul meu stăpân!“ Noi l-am întrebat: „Ce este, Kafur?“ El ne-a răspuns; „Stăpânul s-a dat lângă un zid, pentru o nevoie, când deodată zidul s-a prăbuşit şi l-a îngropat de viu!“

Atunci stăpânul meu, la rându-i, le spuse:

— Pe Allah! dar adineauri chiar a venit Kafur strigând: „O, stăpâna mea! O, bieţii copii ai stăpânului!“ L-am întrebat: „Ce este, Kafur?“ Şi mi-a răspuns: „Au murit, stăpâna şi toţi copiii, sub dărâmăturile casei prăbuşite!“

Auzind asta, stăpânul se întoarse spre partea unde mă aflam eu şi mă văzu punându-mi ţărână în păr, jeluindu-mă, sfâşiindu-mi hainele şi aruncând cât colo turbanul. Scoase un strigăt grozav şi-mi făcu semn să mă apropii. Mă apropiai şi el îmi spuse:

— Ah, arap ticălos! Piază rea, fecior de târfă! Ah, plod afurisit! De ce ne-ai pricinuit atâtea chinuri şi tulburări? Dar, pe Allah! Am să te pedepsesc după faptă, am să-ţi jupoi pielea de pe carne şi carnea de pe oase!

Atunci eu, fără teamă, îi vorbii astfel:

— Pe Allah! încearcă să-mi faci vreun rău! M-ai cumpărat cu nărav cu tot, în faţa martorilor, şi martorii

vor da mărturie că m-ai cumpărat ştiind la ce poţi să te aştepţi de la mine. Ştiai că năravul meu este să spun o minciună pe an, cum de altfel au strigat şi crainicii în piaţă. Te mai vestesc că tot ceea ce am făcut nu-i decât o jumătate de minciună şi că voi avea grijă ca, înainte de sfârşitul anului, s-o împlinesc şi cu cealaltă jumătate!

La aceste cuvinte, stăpânul meu strigă:

— O, tu cel mai mârşav şi mai ticălos dintre arapi! Cum, ceea ce-ai făcut este numai o jumătate de minciună? Vai, ce pacoste cumplită! Să pleci, câine şi fecior de câine! Te alung de-acasă! Eşti slobozit din robie!

Îi răspunsei:

— Pe Allah! Tu îmi dai drumul, dar eu nu, nu-ţi dau drumul şi n-ai să scapi de mine mai înainte de-a se fi împlinit anul şi de a-mi fi înfăptuit cealaltă jumătate a minciunii! Numai atunci mă vei duce în piaţă şi mă vei vinde cu acelaşi preţ cu care m-ai cumpărat, dar împreună cu năravul meu. Până atunci însă, nu mă poţi părăsi, căci n-am nicio meserie ca să-mi câştig traiul. Ceea ce-ţi spun, e trecut în înscris şi înscrisul este întărit de judecători cu prilejul cumpărării mele!

Pe când vorbeam astfel, toţi oamenii, care veniseră să fie de faţă la înmormântare, căutară să afle ce s-a petrecut. Li se lămuri, şi guvernatorului, şi negustorilor, şi prietenilor, minciuna pe care-o ticluisem şi îi se spuse:

— Dar totul nu-i decât o jumătate de minciună!

La această lămurire, toţi cei de faţă se arătară nespus de uimiţi şi găsiră că şi această jumătate era prea-prea. Şi mă blestemară şi-mi aruncară tot soiul de ocări, unele mai grele decât altele. Iar eu râdeam şi, le spuneam:

— De ce atâtea imputări, de vreme ce am fost cumpărat cu năravul meu?

Ajunserăm în curând în strada unde stătea stăpânul meu şi el putu să vadă că locuinţa îi era o grămadă de dărâmături şi află totodată că mai mult eu dărâmasem şi stricasem lucruri cumpărate cu mulţi bani.

Soţia îi spunea:

— Kafur a stricat mobilele, vasele şi porţelanurile, el a pustiit totul!

Atunci furia stăpânului meu crescu şi mai mult, şi strigă:

— În viaţa mea n-am mai întâlnit un fecior de târfă ca acest arap ticălos! Şi încă spune că totul este numai o jumătate de minciună! Cum o fi minciuna întreagă? Desigur că va fi dărâmat întregul oraş sau chiar două oraşe!

Şi mă duse cu de-a sila la guvernator, unde mi se trase o bătaie straşnică, de-mi pierdui cunoştinţa.

Pe când zăceam leşinat, aduseră un bărbier cu uneltele lui, mă jugăniră şi arseră rana cu fierul fierbinte. La trezire, băgai de seamă că nu mai am ouă şi că ajunsesem hadâmb pe toată viaţa. Atunci stăpânul îmi spuse:

— Aşa cum tu mi-ai ars inima încercând să-mi răpeşti ce am mai scump, la rândul meu îţi ard inima răpindu-ţi ce ai tu mai scump!

Mă luă apoi cu el în piaţă şi mă vându cu un preţ mult mai mare decât cel cu care mă cumpărase, având în vedere că eram hadâmb.

De atunci n-am încetat să arunc zâzanie şi tulburare în toate casele în care am fost luat ca hadâmb. Şi am trecut de la un stăpân la altul, de la un emir la altul, de la un fruntaş al oraşului la altul, prin vânzare şi cumpărare, până ce într-o bună zi am ajuns în palatul emirului credincioşilor. Dar decăzusem între timp, şi puterile mi se micşoraseră mult după ce mi-am pierdut bărbăţia.

Şi iată, fraţilor, pricina jugănirii mele. Am sfârşit!

Când cei doi arapi auziră povestea tovarăşului lor Kafur, se porniră pe râs şi-şi bătură joc de el spunându-i:

— Eşti un păcătos răutăcios! Iar minciuna ta a fost înspăimântătoare!

Apoi al treilea arap, pe nume Bakhita, luă cuvântul la rândul său şi le spuse celorlalţi:

Povestea arapului Bakhita

(al treilea hadâmb sudanez)

Să ştiţi, fraţilor, că tot ce-am auzit noi aici este caraghios şi searbăd. Am să vă povestesc pricina pentru care am fost eu jugănit şi veţi vedea că eram vrednic de şi mai rău! Căci am ţinut-o în braţe pe stăpâna mea şi m-am destrăbălat cu băiatul, feciorul stăpânei mele.

Dar amănuntele acestei destrăbălări sunt atât de neobişnuite şi atât de bogate în întâmplări că ar fi prea mult de povestit. Şi, fraţilor, iată, se apropie dimineaţa şi lumina are să ne apuce înainte de-a fi săpat groapa şi de-a fi pus înăuntru lada pe care am adus-o aici. Şi atunci se poate să cădem în vină şi să ne pierdem şi viaţa. Să ne isprăvim deci treaba pentru care am fost trimişi aici şi apoi vă voi povesti întâmplările şi pătimirile mele.

După aceste vorbe, arapul Bakhita şi ceilalţi se ridicară, odihniţi, şi, la lumina felinarului, începură toţi trei să sape o groapă de mărimea lăzii. Kafur şi Bakhita săpau, iar Sauab aduna pământul în coşuri şi-l arunca afară. Şi lucrară aşa până făcură o groapă adâncă de o jumătate de om, puseră înăuntru lada, o acoperiră cu pământ şi neteziră locul. După aceea îşi luară uneltele şi felinarul, ieşiră din mausoleu, închiseră poarta şi se îndepărtară în grabă.

Toate se petrecură aşa cum am spus!

Ghanem Ben-Ayub, ascuns în ramurile palmierului, auzise totul şi-i văzuse pe hadâmbi dispărând. Când se încredinţă că era într-adevăr singur, începu să se gândească la cuprinsul lăzii şi se întrebă: „Ce poate fi în ea?“ Dar nu se hotărî încă să coboare din palmier, de teama întunericului, şi aşteptă până mijiră zorile. Atunci

coborî, se apucă să scormonească pământul cu mâinile şi, trăgând lada afară din groapă, o scoase la lumină.

Ghanem luă un pietroi şi izbi în lacătul care încuia capacul, până îl sfărâmă. Ridicând capacul, văzu în ladă o tânără fată, nu moartă, ci adormită, căci răsuflarea ei era regulată şi, pesemne, se afla sub stăpânirea vreunei băuturi adormitoare.

Fata era de o frumuseţe fără de seamăn şi avea un chip delicat, dulce şi tare plăcut. Era încărcată de giuvaeruri, pietre nestemate şi tot felul de scule preţioase. Purta la gât o salbă de aur cu geme, la urechi cercei cu pietre minunate, la glezne şi la încheieturile mâinilor brăţare de aur cu diamante. Toate preţuiau mai mult decât chiar regatul sultanului,

Ghanem privi cu băgare de seamă fata şi se încredinţă că nu suferise nicio silnicie din partea desfrânaţilor eunuci care-o aduseseră acolo şi o îngropaseră de vie. Se aplecă, o ridică în braţe şi o aşeză, încet, cu faţa în sus, pe pământ. Când fata începu să respire aerul proaspăt chipul i se învioră, scoase un suspin, tuşi o dată şi: strănută: şi la această mişcare, îi sări din gură o bucăţică de banj adormitor, în stare să afunde în somn chiar şi un elefant timp de o noapte întreagă. Deschise ochii — şi ce ochi! — şi, încă puţin adormită, îşi îndreptă privirea spre Ghanem şi-i spuse cu un glas murmurător şi drăgălaş şi tare plăcut:

— Unde eşti, mica mea Riha! Mi-e sete! Adu-mi ceva răcoritor. Dar tu unde eşti, Zahra? Şi tu Sabiha? Şi tu Sagarat Al-Dor? Şi tu Nur Al-Hada? Şi tu Magma? Şi tu Subhia? Şi mai cu seamă, unde eşti tu, mica mea Nozha, o, dulce şi drăgălaşă Nozha? Unde sunteţi de nu-mi răspundeţi?

Şi, cum nimeni nu-i răspundea, fata deschise ochii mari, privi împrejur şi, înspăimântată, strigă:

— Nenorocire! Sunt singură între morminte! Oh, cine m-a luat, cine m-a răpit din palatul şi din odăile mele cu perdele frumoase şi cu tapete strălucite, ca să mă arunce

între pietrele mormintelor? Dar cine poate şti ce se ascunde în fundul unor inimi? O, tu, care cunoşti tainele cele mai ascunse, răsplătitorule, vei şti să alegi bunii de răi în ziua învierii, în ziua judecăţii!

Toate se petrecură aşa!

Ghanem, care stătuse în picioare neclintit, înaintă şi grăi:

— O, regină a frumuseţii, tu, al cărei nume trebuie să fie mai dulce decât sucul de curmale şi al cărei mijloc este mai mlădios decât creanga de curmal — eu sunt Ghanem Ben-Ayub! Şi, ca să ştii adevărul, află că aici nu este niciun palat cu perdele, nu sunt nici morminte cu morţi, ci doar robul tău, trimis anume de stăpânul atoateştiutor şi oriunde de faţă, ca să te pună la adăpost de orice nemulţumire, să te ferească de orice supărare şi să te ajute să-ţi îndeplineşti ţelurile! Şi poate că atunci ţi-i arăta şi faţă de mine bunăvoinţa, o, tu cea mult dorită!

Apoi tăcu.

Când tânăra fată se încredinţă că tot ce vedea era aievea, şopti:

— Mărturisesc că nu este alt Dumnezeu decât Allah! Şi mărturisesc că Mahomed este trimisul lui Allah!

Apoi se întoarse spre Ghanem, îl privi cu ochii ei scânteietori, îşi puse mâna pe inimă şi grăi cu vocea ei mult plăcută:

— O, tinere binecuvântat, m-am trezit în locuri necunoscute! Poţi să-mi spui cine m-a adus aici?

El răspunse:

— O, stăpâna mea, trei arapi eunuci te-au adus aici, într-o ladă.

Şi Ghanem îi povesti fetei toată întâmplarea: cum fusese prins de noapte în afara oraşului, cum a ajuns să fie mântuitorul ei, scoţând-o din ladă, şi cum, fără de el, ea ar fi murit înăbuşită sub pământ. Apoi o rugă să-i spună cine este ea şi ce i se întâmplase. Dar fata îi răspunse:

— O, tinere, slăvit fie Allah că m-a aruncat în braţele

unui om ca tine! Te rog, să te ridici chiar în clipa asta şi să mă aşezi din nou în ladă. Caută, apoi, pe drum, vreun conducător de catâri sau vreunul care închiriază animale de povară şi care să se însărcineze cu această ladă. Şi astfel să mă duci la tine acasă. Numai atunci vei şti de cât folos îţi poate fi aceasta şi vei cunoaşte, prin mine, toate soiurile de bucurii şi fericirea! Şi-ţi voi depăna povestea mea şi vei afla întâmplările vieţii mele.

Ghanem, tare fericit, alergă îndată să caute un catârgiu. Cum se făcuse bine ziuă, şi soarele scânteia în toată strălucirea lui, nu-i fu prea greu să-l găsească. După câteva clipe, Ghanem se întoarse cu catârgiul şi, cum o pusese de mai-nainte pe fată în ladă, îi ajută să urce lada pe spinarea catârului şi porniră spre casă. Pe drum, Ghanem simţea că dragostea pentru tânăra fată îi copleşea inima. Şi se bucura nespus la gândul că va fi a lui, în curând, această fată care, ca roabă în piaţă, ar fi preţuit zece mii de dinari de aur, şi avea pe ea juvaeruri, pietre preţioase şi haine din stofe scumpe, o bogăţie pe care nimeni n-ar fi putut-o preţui! Şi, plin de aceste gânduri vesele, ajunse acasă fără nicio piedică şi-l ajută pe catârgiu să coboare lada şi s-o ducă înăuntru.

Dar în acest moment al povestirii, Şeherezada văzu ivindu-se zorii dimineţii şi, cu minte, nu mai rosti un cuvânt peste cele ce-i fuseseră îngăduite.

Dar când se lăsă a patruzecea noapte

Ea spuse:

O, rege mărit, Ghanen Ben-Ayub ajunse cu bine acasă şi o scoase pe tânără din ladă. Ea se uită în jur şi-şi dădu seama că se află într-o casă foarte frumoasă, cu covoare în culori vii şi vesele, îmbrăcată în stofe şi tapete cu mii de culori odihnitoare. Şi mai văzu mobile preţioase şi multe alte lucruri. Şi, de asemenea, baloturi mari de mărfuri şi de stofe valoroase, de mătase şi de brocart, şi

vase pline cu mosc. Şi înţelese că Ghanem era un mare negustor, stăpân pe multă avuţie. Îşi ridică deci iaşmacul cu care avusese grijă să-şi acopere faţa şi se uită cu mai multă luare-aminte la tânărul Ghanem. Şi găsi că este un tânăr frumos şi cu vino-ncoace, se îndrăgosti de el pe dată, şi-i spuse:

— O, Ghanem, vezi că-n faţa ta nu mai port voal! Dar mi-e foame şi te rog să-mi aduci repede ceva de mâncare.

Ghanem îi răspunse:

— Pe capul şi pe ochii mei!

Alergă la piaţă şi cumpără un miel fript la cuptor, o tavă de plăcinte dintre cele mai bune pe care le află la negustorul de dulciuri, Hadj Soliman, cel mai priceput din Bagdad în acest meşteşug, o tavă de halva, migdale, fistic şi fructe de toate soiurile, urcioare cu vin vechi şi, în sfârşit, felurite flori. Le aduse pe toate acasă, aşeză fructele în cupe de porţelan, florile în vase scumpe şi puse totul în faţa tinerei. Ea surâse, se strânse lângă el, îi petrecu braţele în jurul gâtului, îmbrăţişându-l, sărutându-l şi spunându-i mii de lucruri plăcute. Şi Ghanem simţi că dragostea îi covârşeşte inima şi tot trupul. Mâncară şi băură până veni noaptea. Între timp, se obişnuiră unul cu altul şi se arătară drăgăstoşi, fiindcă erau de aceeaşi vârstă şi deopotrivă de frumoşi. Când se înnoptă, Ghanem aprinse candelabrele şi făcliile, dar sala părea mai luminată de scânteierea obrajilor celor doi tineri decât de făclii.

Ghanem aduse instrumente de muzică, se aşeză lângă fată şi urmară să bea amândoi, să se zbenguiască în mii de feluri, să râdă şi să cânte cântece din cele mai înfocate şi versuri din cele mai armonioase.

Toate acestea făcură să crească şi mai mult dragostea unuia pentru celălalt. Binecuvântat şi slăvit să fie acela care uneşte inimile şi-i însoţeşte pe îndrăgostiţi!

Ghanem şi tânăra îşi încetară zbenguielile şi se ridicară de la masă numai o dată cu ivirea zorilor. Şi, cum somnul

le apăsa pe pleoape, adormiră unul în braţele altuia, dar fără să se întâmple ceva.

De cum se trezi, Ghanem. Nu voi să rămână mai prejos de o gazdă cu bune deprinderi şi alergă la piaţă să cumpere tot ce era de trebuinţă pentru acea zi: carne, legume, fructe, flori şi vin. Aduse totul acasă şi se aşeză lângă fată. Şi mâncară amândoi cu poftă, până se săturară. După aceea, Ghanem aduse băuturi, şi începură să bea şi să petreacă până ce obrajii li se aprinseră şi căpătară rumeneală, iar ochii le deveniră mai negri şi mai scânteietori. Atunci Ghanem dori cu căldură s-o sărute pe fată şi s-o strângă în braţe. Şi îi spuse:

— O, stăpâna mea, lasă-mă să te sărut pe gură, ca să-mi răcoresc focul ce-mi mistuie tot trupul!

Ea îi răspunse:

— O, Ghanem, mai aşteaptă puţin, ca să mă ameţesc şi ca vinul să mă facă să-mi pierd stăpânirea şi să nu-mi mai dau seama de nimic. Atunci vei putea să iei, în taină, un sărut de pe buzele mele, căci numai astfel nu voi simţi cum buzele tale le ating pe ale mele!

Aşa vorbi ea şi, cum vinul începuse să i se urce la cap, deodată se ridică, îşi scoase toate rochiile şi rămase doar în cămaşa ei fină şi, pe cap, cu un uşor voal de mătase albă cu fluturaşi de aur.

Ghanem, în trupul căruia începu dorinţa să alerge, o întrebă:

— O, stăpâna mea, îmi îngădui să-ţi sărut buzele?

Tânăra fată îi răspunse:

— Pe Allah! Aceasta nu pot să ţi-o îngădui, Ghanem, deşi te iubesc, căci mă opreşte ceea ce-i scris pe şiretul pantalonilor mei. Dar încă nu pot să-ţi arăt!

Atunci Ghanem, neputându-şi împlini dorinţa arzătoare, dar simţind că iubirea nu-i mai încape în inimă, începu să cânte, mângâind lăuta, aceste strofe ticluite de el pe loc:

Cât i-am cerut o sărutare-a gurii,
A gurii, — chinul inimii, făpturii,

Leac totuşi pentru boala nendurată
Ea-mi spuse: „Nu, aceasta nu!“ cu nurii

Sfidând! Şi i-am răspuns: „Ba da!“ Şi-adaos
Din parte-i: „Sărutarea! Ce injurii

S-o iei fără de voie de pe buza
Ce râde! Ea, cu-aprinsul căutăturii,

Se dă din inimă!“ Iar eu: „Sărutul
Luat cu sila chiar plăceri de hurii

Îşi are!“ Ea: „Ci nu, nu, nu, cu forţa
Sărutul smuls, o, răpitor în furii,

E bun numai pe gura ciobăniţei
Pe munte, colo-n freamătul pădurii!“

Ghanem, după acest cântec, simţi că-i creşte şi mai mult dorinţa şi foc îi străbătea prin tot trupul. Uite aşa! Iar tânăra fată nu-i îngăduia nimic, deşi-i arăta toate semnele unei iubiri împărtăşite. Şi urmară tot astfel, el mereu mai încins, ea mereu neîngăduindu-i nimic, până la căderea nopţii. Atunci Ghanem aprinse făcliile şi candelabrele şi sala întreagă deveni strălucitoare. Îndată Ghanem se aruncă la picioarele tinerei fete şi, înnebunit, îi strigă:

— O, stăpâna mea, fie-ţi milă de robul dragostei tale, de cel învins de ochii tăi, de cel ucis de carnea ta! Fără tine, şi dacă n-ai fi venit aici, mi-aş păstra încă liniştea şi tihna!

Şi Ghanem simţi că lacrimi îi umezesc pleoapele.

Tânăra fată îi grăi:

— Pe Allah! Stăpâne, lumină a ochilor mei, îţi jur că-mi eşti drag din toată fiinţa, că mă simt legată de tine cu tot trupul meu! Află, însă, că niciodată nu voi fi a ta! Şi nu te voi lăsa să te apropii mai mult de mine!

Ghanem strigă:

— Dar ce te împiedică?

Ea îi răspunse:

— În noaptea asta am să-ţi spun ce mă împiedică, şi poate că mă vei ierta!

După aceste cuvinte, ea se apropie de el, îşi petrecu braţele în jurul gâtului lui, ca o salbă, îl îmbrăţişă, îl sărută, îi făgădui mii de nebunii! Şi nu încetară cu zbenguielile decât la apropierea dimineţii, fără însă ca fata să-i fi spus lui Ghanem ce-o împiedică să fie a lui.

Şi continuară să facă tot aşa lucrurile pe jumătate, în fiecare zi şi în fiecare noapte, vreme de o lună întreagă. Dar într-o noapte, cum Ghanem stătea întins lângă fată, şi cum amândoi erau ameţiţi de vin şi de dorinţe, el întinse mâna sub cămaşa fină, alunecă încet spre pântecele fetei şi începu să-i mângâie pielea. La aceste atingeri, tânăra se înfioră, se ridică desmeticită, duse mâna repede la pantaloni şi văzu că erau bine legaţi cu şiretul cu ciucuri de aur. Asta o linişti şi se lăsă iarăşi în uşoară dormitare. Ghanem îşi alunecă din nou mâna în lungul pântecelui tineresc al acestei minuni, ajunse la şiret, îl trase deodată, desfăcându-l, şi-i deschise pantalonii. Dar tânăra fată se trezi, se ridică în capul oaselor şi-l întrebă:

— Ce vrei să faci, o, Ghanem al făpturii mele?

El îi răspunse:

— Vreau să fii a mea, să te iubesc în întregime şi să te văd că-mi împărtăşeşti fericirea.

Atunci fata îi spuse:

— O, Ghanem, ascultă-mă! Am să-ţi arăt despre ce este vorba şi am să-ţi fac cunoscută taina mea. Şi poate că atunci mă vei ierta, ştiind pricinile care m-au împiedicat să mă las cu toată bucuria stăpânită de bărbăţia ta!

Şi Ghanem încuviinţă:

— Desigur, ascult!

Atunci tânăra fată ridică poala cămăşii şi, luând în mână şiretul, îi spuse:

— O, stăpâne Ghanem, citeşte ce scrie aici!

Şi Ghanem luă capătul şiretului şi văzu brodate pe el, cu litere de aur, chiar în urzeală: *„Sunt a ta, tu eşti al meu, o, urmaş al unchiului Profetului!”* Când citi aceste cuvinte, Ghanem îşi trase mâna îndărăt, dar nu încă liniştit, şi-i spuse tinerei:

— Grăbeşte să-mi lămureşti ce înseamnă asta!

Şi tânăra îi povesti:

— Să ştii, Ghanem, că sunt favorita califului Harun Al-Raşid, iar cuvintele pe care le-ai citit dovedesc că sunt în stăpânirea emirului credincioşilor şi că trebuie să păstrez pentru el dulceaţa bazelor şi tainele cărnii mele. Numele meu este Kuat Al-Kulub. Din copilărie am fost crescută în palatul cadiului, până m-am făcut mare şi frumoasă şi califul m-a luat în seamă, descoperind în mine însuşiri, desăvârşire şi daruri după bunăvoinţa Domnului nostru. Frumuseţea mea l-a mişcat mult pe calif, care a simţit pentru mine mare dragoste; m-a luat la el, mi-a dat în palat încăperi numai pentru mine şi a pus sub poruncile mele zece roabe plăcute şi drăguţe şi cu chipuri prevestitoare de noroc. El mi-a dăruit toate giuvaerurile, pietrele scumpe şi lucrurile frumoase cu care m-ai văzut acoperită în ladă. Şi ţinea la mine mai mult decât la toate celelalte femei, mai mult şi decât la soţia lui favorită, Sett-Zobeida. Dar Zobeida a fost cuprinsa de gelozie, şi urmările n-au întârziat să se arate. Cum într-o zi califul lipsea, având să lupte cu unul dintre locţiitorii lui răvrătit, Sett-Zobeida s-a folosit de această împrejurare ca să pună la cale un plan împotriva mea. A izbutit s-o momească pe una dintre slujnicele mele, pe care a chemat-o la ea şi i-a spus: „Când stăpâna ta Kuat Al-Kulub va dormi, să-i pui în gură această bucăţică de banj, după ce îi vei fi amestecat şi în băutură. Ca răsplată, vei avea de la mine bogăţie şi libertate!“ Şi tânăra roabă, care înainte fusese a Zobeidei, i-a răspuns: „Voi face cum îmi ceri, căci îţi sunt credincioasă şi ţiu la tine!“ Şi, bucuroasă, la gândul răsplăţilor care-o aşteptau, a venit

la mine şi mi-a dat să beau băutura amestecată cu banj, De cum am înghiţit-o, am căzut la pământ, trupul a început să mi se zvârcolească, mi se răsuceau călcâiele până la frunte şi am simţit că trec în altă lume. Când m-a văzut adormită, roaba a chemat-o pe Sett-Zobeida, care a poruncit să fiu pusă în acea ladă. I-a adus apoi în taină pe cei trei eunuci, de care ştii, s-a arătat cu ei tare darnică, la fel şi cu portarii palatului şi, la timpul nopţii, am fost luată, aburcată pe umerii eunucilor şi dusă în mausoleul, unde, pentru mântuirea mea, Allah te-a îndrumat pe tine, Ghanem, şi te-a urcat în vârful palmierului. Căci ţie, Ghanem al ochilor mei, ţie îţi datorez scăparea de la moartea prin înăbuşire. Şi datorită ţie sunt acum în afară de orice primejdie, aici, în casa ta primitoare! Dar ceea ce mă frământa şi mă nelinişteşte este că nu ştiu ce va fi gândit şi făcut califul când s-a întors la palat şi nu m-a văzut. Şi, tot aşa, mă frământă şi-mi ia liniştea faptul că, legată de ceea ce-i scris pe capătul şiretului, nu pot să fiu a ta şi să te simt tresărind în mine! Aceasta-i întâmplarea. Îţi cer tăcere şi taină!

Când Ghanem cunoscu întâmplările şi din legăturile care-o uneau pe Kuat Al-Kulub cu emirul credincioşilor, se retrase în fundul sălii, din respect pentru calif, şi nu mai îndrăzni să-şi ridice privirile spre tânăra fată, care devenise pentru el un lucru sfânt. Stătea într-un ungher, făcându-şi mii de dojeni şi socotind că a fost prea îndrăzneţ, chiar şi numai atingând pielea regească a tinerei fete. Îşi dădu seama însă şi cât de nefericită era dragostea lui, cât de vrăjmaşă îi era soarta. Blestema ursita pentru loviturile ei nedrepte şi pentru năpăstuirile de care el nu avea nicio vină. Totuşi, sfârşi prin a lăsa totul în voia lui Allah şi-şi spuse: „Slavă celui care-şi are pricinile lui când trimite durerea în inimile nobile şi îndepărtează amărăciunea de inimile celor răi şi ticăloşi!“

Apoi rosti vorbele poetului:

Nu poate-ndrăgostitul să-mi răsară

Voios întru repaos, cât în gheară

Plăcută — da şi nu — iubirea-l ţine!
Şi mintea-i prinsă simte o povară

Cât timp frumuseţea-i chipul de femeie!
Prietenii de-aceea mă-ntrebară:

„Ce-i dragostea?“ Şi le-am răspuns îndată:
„Un fruct cu dulce suc şi carne-arnară!“

Atunci fata se apropie de Ghanem, îl strânse la sânul ei, îşi petrecu braţele în jurul gâtului lui şi încercă toate mijloacele, în afară de unul, ca să-l mângâie. Dar Ghanem nu mai îndrăznea să răspundă la îmbrăţişările favoritei emirului credincioşilor, şi o lăsa pe ea să facă ceea ce voia; nu se împotrivea, dar nici nu-i întorcea sărut pentru sărut, îmbrăţişare pentru îmbrăţişare. Şi favorita, care nu se aştepta la o atât de repede schimbare din partea lui Ghanem, adineauri atât de aprins şi acum atât de rece, îşi îndoi sărutările şi alintările, nădăjduind ca el să răspundă mai viu la căldura iubirii ei, care se mai aprinsese şi din pricina răcelii lui Ghanem. Dar el, vreme de un ceas întreg, nici nu voi să audă, şi dimineaţa îi prinse în această stare de iubire înflăcărată, dar stăpânită. Ghanem se grăbi să iasă şi să se ducă în piaţă, ca să cumpere merindele pentru acea zi, şi zăbovi vreo oră pentru tot felul de târguieli, mai îmbelşugate încă decât în celelalte zile, acum când ştia ce fel de musafir avea. Cumpără toate florile de la negustorii de flori, cele mai frumoase oi fripte, plăcintele cele mai proaspete şi mai rumene, din grâu curat, creme gustoase şi fructe multe şi, aducându-le acasă, le puse în faţa tinerei fete. Dar de cum intră, fata se apropie de el, îl privi cu ochii ei negri aprinşi de iubire şi umeziţi de dorinţă, îi surâse din vârful buzelor şi-i spuse:

— Pe Allah, cât ai întârziat departe de mine, scumpule,

doritul inimii mele! Pe Allah, nu un ceas, un an mi-ai lipsit! Simt că nu mă mai pot stăpâni, mă mistui în tot trupul! O, Ghanem! Haide, ia-mă! ia-mă!

Dar Ghanem o îndepărtă eu blândeţe spunându-i:

— Stăpână Kuat Al-Kulub, să mă ferească Allah! Niciodată! Cum ar putea câinele să ia locul leului? Ceea ce este al stăpânului, nu poate să fie al robului!

Se smulse apoi din braţele ei şi se ghemui într-un colţ, trist şi bătut de gânduri. Ea însă îl luă de mână, îl duse până la covorul aşternut, îl sili să se aşeze lângă ea şi îi dădu să mănânce şi să bea. Şi îi turnă atât, că el se îmbată. Şi se lipi de Ghanem, şi cine mai ştie ce făcu, fără ca el să-şi dea seama! Apoi luă lăuta şi cântă aceste versuri:

Iubesc! Strivită-n cioburi mi-e inima, nu-i aflu loc...
Respinsă, amărâtă, mai pot trăi-n văpăi de foc?

Prietenă, gazdă ce fugi, deşi n-am vină şi greşeli,
Nu ştii că şi gazela în urmă caută, *ca-n joc?*

Dar, inimă, putea-vei-nainte încă să-ţi mai duci
Povara nesfârşită a tristului tău nenoroc?...

La aceste versuri, Ghanem se simţi atât de mişcat, că începu să plângă. Văzându-l plângând, plânse şi ea. Dar reîncepură să bea şi să spună poezii până se întunecă.

Atunci Ghanem, aşa cum tăcea în fiecare seară, scoase saltelele de pe poliţele din perete şi se apucă să le întindă pe jos. Dar în loc să aştearnă un pat, ca de obicei, aşternu două, la o anumită depărtare unul de altul. Kuat Al-Kulub, îmbufnată, îl întrebă

— Ce rost are al doilea pat?

El răspunse:

— Un pat pentru mine, unul pentru tine. Aşa vom dormi de-acum înainte; ceea ce este al stăpânului, nu poate să fie al robului!

Dar ea îi grăi:

— O, stăpânul meu drag, mai lasă încolo această morală învechită! Să ne bucurăm de clipa care trece, căci mâine va fi departe de noi! De altfel, ceea ce trebuie să se întâmple, se va întâmpla; ceea ce e scris de soartă, trebuie să se împlinească!

Dar Ghanem nu se învoi. Şi ea, mai pătimaşă încă şi mai aprinsă, îi strigă:

— Pe Allah! Nu va trece noaptea asta fără să fim unul al celuilalt!

Dar el îi răspunse:

— Allah să ne ferească!

Ea admise:

— Vino, Ghanem, toată fiinţa mea te cheamă, strigă spre tine! O, Ghanem, ia-mi gura înflorită, ia-mi trupul copt de dorinţă pentru tine!

Ghanem răspunse:

— Allah să mă păzească!

Şi ea strigă din nou:

— O, Ghanem, pielea mea e umezită de dorinţă pentru tine, trupul meu gol se dă sărutărilor tale! O, Ghanem, mireasma trupului meu e mai dulce decât a iasomiei! Atinge-mă, miroase-mă, îmbată-te!

Dar Ghanem îi spuse:

— O, Kuat Al-Kulub, ceea ce-i al stăpânului nu poate să fie al robului!

Atunci fata, începând să plângă, luă lăuta şi cântă:

Frumoasă sunt şi zveltă. De ce să fugi de mine?
Frumoasă sunt, priveşte! şi plină de minuni.
De ce mă laşi şi-aiurea pleci dus ca de furtuni?
Cu dragostea mea inimi atâtea-am ars, blajine!

Şi, somnul multor pleoape l-am smuls alunecoasă!
Floare de foc — şi, nimeni, cum ştii, nu m-a cules!
O *creangă sunt, şi creanga-i făcută mai ales*
S-atragă — creangă dulce, în floare, mlădioasă...

Sunt dulce, mlădioasă, în floare — mă culege!
Gazelă sunt! Gazela-i vânată pe pământ...
Gazelă-ndrăgostită şi minunată... Sunt
Făcută să-ţi fiu pradă, o, vânător pribege!

Dar Ghanem, deşi mai îndrăgostit ca oricând, nu voia să fie necinstit faţă de calif şi, neluând în seamă dorinţele fetei, se purtă tot aşa încă o lună întreagă.

Aşa se petrecură lucrurile cu Ghanem şi cu Kuat Al-Kulub, favorita emirului credincioşilor.

Iată însă ce s-a întâmplat cu Zobeida. Când califul plecă la război, ea făptui ceea ce ştim, dar curând o cuprinse teama şi îşi zise în gând: „Ce am să-i spun califului, la înapoiere, când îmi va cere veşti despre Kuat Al-Kulub şi cu ce faţă am să-l primesc?“ Se hotărî să cheme o bătrână pe care o cunoştea din copilărie şi în ale cărei bune sfaturi se încredea orbeşte, îi dădu pe faţă taina şi o întrebă:

— Ce să fac eu acum, când s-a întâmplat ceea ce s-a întâmplat cu Kuat Al-Kulub?

Bătrâna îi răspunse:

— Am înţeles, stăpâna mea. Şi nu mai e vreme de pierdut, căci califul poate să se întoarcă în orice clipă. Aş putea să-ţi înşir multe mijloace, ca să-i poţi ascunde totul, dar am să-ţi arăt numai pe cel mai lesnicios, mai grabnic şi mai sigur. Cheamă îndată un tâmplar şi dă-i poruncă să cioplească dintr-un butuc un fel de trup omenesc, care s-o înfăţişeze pe moartă. Acesta va fi pus în mormânt cu mare ceremonie. Se vor aprinde făclii şi lumânări împrejur. Vei da poruncă roabelor tinere şi celorlalte roabe din palat să se îmbrace în veşminte de doliu. Le vei porunci şi lor, şi tuturor eunucilor ca, de îndată ce s-o şti că soseşte califul, să îmbrace în negru palatul şi coridoarele. Şi când califul, mirat, va întreba care este pricina, să i se răspundă: „O, doamne, stăpâna Kuat Al-Kulub a murit în mila lui Allah! Să trăieşti tu anii lungi pe care nu i-a trăit ea! Şi să ştii că stăpâna noastră, Zobeida,

i-a dat toată cinstea înmormântării, după vrednicia ei şi a stăpânului nostru, şi a înmormântat-o chiar în palat, sub o boltă anume clădită!“ Atunci califul va fi tare mişcat de bunătatea ta şi va plânge şi-ţi va fi recunoscător. Îi va chema apoi pe cititorii din *Coran* şi-i va pune să vegheze la mormânt şi să cânte versetele pentru cei morţi. Dar dacă, dimpotrivă, califul, care ştie că n-o iubeai pe Kuat Al-Kulub, ar avea vreo bănuială şi şi-ar spune: „Cine ştie dacă soţia mea Zobeida n-a pus la cale pierderea tinerei?“ şi bănuiala i-ar creşte într-atâta încât să-l facă să deschidă mormântul ca să afle de ce moarte i-a murit favorita, tu, stăpână, şi-n acest caz, nu trebuie să ai vreo teamă. Când vor săpa groapa, vor da la iveală trupul de lemn înmormântat, şi-i vor vedea chipul omenesc îmbrăcat în stofe scumpe şi acoperit cu un linţoliu de preţ, atunci, dacă ar vrea cumva califul să ridice linţoliul şi stofele, ca să-şi mai vadă o dată favorita, tu îl vei împiedica, şi o dată cu tine toată lumea, spunându-i: „O, emire al credincioşilor, nu-i îngăduit să vezi o moartă dezbrăcată!“ Şi califul va fi încredinţat de moartea adevărată a favoritei lui, o va pune la loc în mormânt şi-ţi va mulţumi pentru tot ce ai făcut! Iar tu, în acest fel, vei scăpa de orice grijă, dacă o vrea Allah!

Sett-Zobeida înţelese că i se dăduse un foarte bun sfat, îi făcu bătrânei daruri bogate, îi dărui o haină frumoasă şi bani, şi o însărcină chiar pe ea să înfăptuiască planul. Iar bătrâna puse mare grijă în lucrarea trupului de lemn şi îl aduse ea însăşi în palat, la Sett-Zobeida. Îl îmbrăcară împreună cu haine bogate de-ale tinerei Kuat Al-Kulub, îl înfăşurară într-un linţoliu scump şi-i făcură o foarte frumoasă înmormântare. Aşezară trupul de lemn într-un mormânt cu boltă, lucrat cu mari cheltuieli, aprinseră făclii, lumânări şi candelabre şi aşternură împrejurul mormântului covoare pentru rugăciune. După aceea Zobeida îmbrăcă palatul în negru şi porunci ca toate roabele să poarte îmbrăcăminţi de doliu. Şi vestea morţii frumoasei Kuat Al-Kulub se răspândi în tot palatul, şi toată

lumea, chiar şi Massrur, şi eunucii, crezură că acesta era adevărul.

Între timp, califul se întoarse din călătoria lui depărtată, intră în palat, şi se-ndreptă repede spre camerele tinerei fete, la care mereu îi stătuse gândul. Le văzu pe slujitoare, pe roabe şi pe femeile din slujba favoritei îmbrăcate în negru şi începu să tremure de teamă. Curând o văzu şi pe Sett-Zobeida venindu-i în întâmpinare, îmbrăcată tot în veşminte de doliu. Întrebând care e pricina, i se răspunse că tânăra Kuat Al-Kulub murise. La această veste, califul leşină. Şi când îşi veni în simţiri, întrebă unde era mormântul, voind să-l vadă. Atunci Sett-Zobeida îi grăi:

— Să ştii, emire al credincioşilor că, din dragoste pentru Kuat Al-Kulub, am vrut s-o înmormântez chiar în palatul meu!

Atunci califul, în hainele de călătorie, în care era îmbrăcat, se îndreptă spre locul unde se afla mormântul. Şi văzu făclii, şi lumânări aprinse, şi covoare întinse împrejur. Şi îi mulţumi Zobeidei şi o lăudă pentru fapta ei bună, apoi se întoarse în palatul său.

Dar califul era prepuelnic din fire, şi curând începu să aibă îndoieli şi să fie neliniştit. Ca să pună capăt bănuielilor care-l tulburau, dădu poruncă să se sape mormântul şi să fie scos trupul favoritei. Ceea ce se făcu de îndată. Dar, mulţămită şiretlicului Zobeidei, califul văzu o formă omenească şi linţoliul şi crezu că e favorita lui. Înmormântă la loc făptura de lemn, îi chemă pe slujitorii moscheii şi pe cititorii din *Coran* şi-i puse să cânte la mormânt versetele îngropării, în timp ce el, aşezat pe covor, plângea cu şiroaie de lacrimi şi leşină de durere.

Şi timp de o luuă califul aduse slujitorii moscheii şi cititorii din *Coran,* iar el, lângă mormântul favoritei, plânse amar.

Dar în acel moment al povestirii, Şeherezada văzu mijind

zorii şi, cu minte, nu mai spuse un cuvânt peste cele ce-i fuseseră îngăduite.

Când se lăsă a patruzeci şi una noapte

Ea spuse:

O, mărite rege, timp de o lună, califul se duse la mormântul favoritei. În ultima zi a lunii, rugăciunile şi citirea din *Coran* durară din zori şi până în zori. Numai atunci putu fiecare să se ducă la el acasă. Şi califul, sleit de lacrimi şi de oboseală, se întoarse în palat, nu voi să vadă pe nimeni, nici chiar pe vizirul său, Giafar, nici chiar pe soţia sa, Zobeida, şi căzu într-un somn greu, între două roabe care-l vegheau, una la căpătâi, cealală la picioare. După vreo oră, cum califul nu mai dormea atât de adânc, o auzi pe femeia de la căpătâiul lui vorbind cu cealaltă:

— Ce s-a întâmplat, prietenă Nozha?

Nozha îi răspunse:

— Stăpânul nostru nu ştie nimic de întâmplare şi îşi petrece nopţile veghind la un mormânt în care nu se află decât o bucată de lemn, lucrată de un tâmplar.

Subhia se minună:

— Cum asta, soră Nozha?! Dar atunci ce-i cu Kuat Al-Kulub, şi ce nenorocire a ajuns-o?

Nozha îi grăi:

— Să ştii, Subhia, că am aflat totul de la sora noastră, roaba iubită de Zobeida, stăpâna noastră, Sett-Zobeida a chemat-o, i-a dat banj ca s-o adoarmă pe Kuat Al-Kulub, şi roaba i-a dat banj şi a adormit-o îndată. Atunci stăpâna noastră a pus-o într-o ladă, pe care a dat-o hadâmbilor Sauab, Kafur şi Bakhita, cu porunca s-o îngroape cât mai departe.

Atunci Subhia, cu lacrimi în ochi, spuse:

— O, Nozha, fie-ţi milă! Spune-mi dacă dulcea mea stăpâna, Kuat Al-Kulub, a murit atât de groaznic.

Nozha îi răspunse:

— Allah să-i ferească tinereţea de moarte! Nu, Subhia! Am auzit-o pe Sett-Zodeiba spunând roabei ei de încredere: „Am aflat, Zahra, că Kuat Al-Kulub a putut să scape din groapă şi că se află în casa unui tânăr negustor din Damasc, numit Ghanem Ben-Ayub, şi asta încă de acum patru luni!“ Vezi, deci, Subhia, cât de nenorocit este califul, stăpânul nostru, deoarece nu ştie că favorita lui trăieşte, şi veghează nopţi de-a rândul la un mormânt în care nu e niciun mort!

Şi cele două roabe mai vorbiră câtva timp despre aceleaşi lucruri, iar califul le auzea fiecare cuvânt.

Când îşi încheiară vorba, califul se ridică pe neaşteptate şi scoase un strigăt grozav, ceea ce le făcu pe cele două roabe să fugă înspăimântate. Cumplit se mânie califul aflând că favorita lui se află la un tânăr numit Ghanem Ben-Ayub, şi încă de acum patra luni! Se sculă, chemă emirii, fruntaşii cetăţii şi pe vizirul Giafar, care veni în grabă şi sărută pământul dinaintea lui. Şi califul le spuse mânios:

— Giafar, ia cu tine străjeri şi află unde este casa unui tânăr negustor din Damasc, numit Ghanem Ben-Ayub. Tu şi ostaşii, împresuraţi casa, smulgeţi-o de acolo pe favorita mea, Kuat Al-Kulub, şi să mi-l aduceţi aici şi pe tânărul neobrăzat, pe care am să-l pun la cazne!

Şi Giafar răspunse cu adâncă ascultare. Coborî cu ostaşii, îl luă şi pe guvernatorul oraşului cu oamenii lui, şi, cu toţii, cotrobăiră şi cercetară până găsiră casa lui Ghanem Ben-Ayub.

Chiar în acel moment, Ghanem se întorsese din piaţă cu cumpărăturile zilei şi se aşezase lângă Kuat Al-Kulub, dinaintea unei oi fripte şi a altor mâncări, şi cu mare poftă mâncau amândoi. La zgomotele de afară, Kuat Al-Kulub privi pe fereastră şi dintr-o aruncătură de ochi îşi dădu seama de nenorocirea ce se abătea asupra lor. Văzu casa împresurată de străji, purtători de iatagane, mameluci, căpitani de trupă, iar în fruntea lor pe guvernatorul oraşului şi pe vizirul Giafar. Toţi făceau cerc în jurul casei,

aşa cum negrul ochiului face cerc în jurul pleoapelor. Atunci nu se mai îndoi că emirul credincioşilor aflase întreaga îmtâmplare, şi ghici totodată că el trebuie să fie tare gelos pe Ghanem, care-o ţinea de patru luni în casa lui. La acest gând îngălbeni, i se schimbară frumoaseie trăsături şi, plină de spaimă, se întoarse spre Ghanem spunându-i:

— Dragul meu, înainte de orice, gândeşte-te la scăparea ta! Scoală şi fugi!

El răspunse:

— Prietenă dragă, lumină a ochilor mei, cum să ies şi să scap din casa asta împresurată de duşmani?

Ea îi spuse:

— Fii fără teamă!

Îndată îl dezbrăcă de haina lui şi-l îmbrăcă într-una veche şi roasă, care-i cădea până la genunchi, luă o cratiţă cu carne şi i-o aşeză pe creştet, pe cratiţă puse o tava cu pâine şi farfurii cu resturi de bucate, şi-i spuse:

— Ieşi aşa, şi vei trece drept un slujitor al birtaşulul, şi nu ţi se va face niciun rău. De celelalte n-avea teamă, căci voi şti eu să pun toate la cale şi-mi cunosc puterea asupra califului!

La aceste cuvinte, Ghanem, fără să aibă vreme să-şi ia rămas bun, ieşi afară şi trecu printre şirurile de străjeri şi mameluci, şi nu i se întâmplă niciun rău, căci era sub ocrotirea celui puternic, care singur ştie să scape pe oamenii buni din primejdie şi nenoroc.

Dar îndată vizirul Giafar coborî de pe cal, intră în casă, ajunse în sala căutată şi-o văzu în mijlocul ei, printre mărfuri şi mătăsuri, pe frumoasa Kuat Al-Kulub, care avusese timp să se facă şi mai frumoasă, punându-şi veşmintele ei cele mai bogate şi împodobindu-se cu giuvaeruri, încât părea cea mai scânteietoare dintre cele mai scânteietoare femei. Avusese, de asemenea, timp să-şi adune într-o ladă şi lucrurile de preţ, giuvaerurile, pietrele scumpe şi altele. De îndată ce intră Giafar în sală, ea se ridică, se închină, sărută pământul şi-i spuse:

— O, stăpâne Giafar, iată că s-a împlinit ceea ce-i scris de Allah! Mă încredinţez mâinilor tale.

Dar Giafar răspunse:

— Pe Allah! stăpână, califul mi-a dat poruncă să-l iau numai pe Ghanem Ben-Ayub! Spune-mi unde este!

Ea îi grăi:

— O, Giafar, după ce şi-a adunat cea mai mare parte din mărfuri, Ghanem a plecat, acum câteva zile, în oraşul său, Damasc, ca să-şi vadă mama şi sora, Fetnah. Nu ştiu nimic altceva şi nu pot să-ţi spun mai mult. Dar în ce priveşte lada mea, cea de colo, cu lucrurile mele mai de preţ, vreau să mi-o păstrezi bine şi să porunceşti să mi se ducă la palatul emirului credincioşilor.

Giafar răspunse:

— Aud şi mă supun!

Luă lada, porunci oamenilor s-o ducă la palat şi, după ce o copleşi pe tânără cu îngrijiri, onoruri şi purtare respectuoasă, o rugă să-l însoţească la emirul credincioşilor. Şi ieşiră cu toţii, dar, potrivit cu poruncile califului, casa fu prădată şi pustiită în întregime.

Când ajunse în faţa califului, Giafar îi povesti tot ce făcuse, îl înştiinţă de plecarea lui Ghanem la Damasc şi de sosirea favoritei Kuat Al-Kulub la palat. Şi califul, încredinţat că Ghanem făptuise cu tânăra Kuat Al- Kulub tot ce se putea făptui cu o femeie frumoasă, care-i a altuia, fu cuprins de mare mânie şi nici nu voi s-o vadă pe tânără. Porunci lui Massrur s-o închidă într-o odaie fără lumină şi s-o pună sub paza unei bătrâne însărcinate de obicei cu asemenea treburi.

Şi trimise călăreţi ca să-l caute pe Ghanem, ba, mai mult, scrise chiar cu mâna lui o scrisoare către sultanul Damascului, Mahomed Ben-Soliman El-Zeini, în chipul următor:

„Către sultanul Mahomed Ben-Soliman El-Zeini, stăpân al Damascului, din partea emirului credincioşilor Harun Al-Raşid, al cincilea calif coborâtor din glorioşii Bani-Abbas.

În numele lui Allah, cel îndurător şi milos fără de margini!

Facem întâi întrebare despre sănătatea ta, care ne este scumpă, şi-l rugăm pe Allah să te ţină zile îndelungi în belşug şi-n înflorire...

Şi apoi!

Locţiitor al nostru, vei şti că un tânăr negustor din oraşul tău, numit Ghanem Ben-Ayub, a fost la Bagdad şi a momit o roabă de-a noastră şi a făptuit cu ea ceea ce a făptuit. Şi a fugit de răzbunarea şi de mânia noastră, şi s-a adăpostit în oraşul tău, unde se află acum cu mama şi cu sora lui.

Vei pune mâna pe el, îl vei lega şi-i vei da cinci sute de lovituri de curea. Îl vei târî apoi pe toate străzile oraşului şi un crainic va merge înaintea cămilei care-l va duce, şi va striga: «Iată cum se pedepseşte un rob care răpeşte bunul stăpânului său!» Şi ni-l vei trimite apoi ca să-l punem la cazne şi să facem cu el ce-avem de făcut.

Apoi! Vei jefui casa lui, şi o vei dărâma până în temelii, şi vei face să dispară şi urma urmelor ei.

Şi apoi! Cum Ghanem Ben-Ayuh are o mamă şi o tânără soră, vei pune mâna pe ele, le vei dezbrăca în pielea goală şi le vei izgoni, după ce le vei lăsa trei zile în văzul tuturor locuitorilor oraşului.

Ai mare grijă şi pune toată râvna în îndeplinirea poruncii noastre! Uassalam!“

Şi îndată, la porunca califului, un curier plecă la Damasc şi merse atât de repede, că ajunse în opt zile, nu în douăzeci şi mai multe.

Când sultanul Mahomed avu în mână scrisoarea califului, o duse la buze şi la frunte şi, după ce o citi, trecu de îndată la împlinirea poruncii. Trimise crainici care să strige în oraş: „Cine vrea să prade, să meargă la casa lui Ghanem Ben-Ayub şi să ia ce-o vrea, după plac!“ Apoi se îndreptă el însuşi cu străji spre casa lui Ayub şi bătu la uşă, iar tânăra soră a lui Ghanem, Fetnah, alergă să

deschidă şi întrebă:

— Cine-i acolo?

I se răspunse:

— Eu sunt!

Deschise uşa şi, cum nu cunoştea pe sultanul Mahomed, îşi acoperi faţa cu iaşmacul şi alergă s-o înştiinţeze pe mama lui Ghanem.

Mama lui Ghanem se afla, în acel moment, sub bolta mormântului făcut în amintirea fiului ei, pe care-l credea mort, căci de un an nu mai auzise nimic despre el. Şi plângea într-una, nu mai mânca, nici nu mai bea. Şi spuse deci fiicei sale Fetnah să-l aducă înăuntru pe cel venit, şi Mahomed intră în casă, ajunse la mormânt, o văzu pe bătrâna care plângea şi-i spuse:

— Vin să-l văd pe fiul tău Ghanem şi să-l trimit la calif!

Ea îi răspunse:

— Nenorocita de mine! Fiul meu Ghanem, rodul măruntaielor mele, ne-a părăsit, pe mine şi pe sora lui, de mai bine de un an şi nu mai ştim ce s-a făcut cu el!

Regele Mahomed, om foarte cumsecade, trebui să împlinească totuşi porunca. Puse de îndată să se prade odăile, luă covoarele, vasele, porţelanurile şi lucrurile de preţ, dărâmă casa, iar pietrele porunci să fie cărate în afară de oraş. Apoi, ceea ce-l dezgustă mai presus de orice, scoase, goale în văzul tuturor, timp de trei zile, pe mama lui Ghanem şi pe frumoasa şi tânăra Fetnah, cu oprire de-a li se da vreo cămaşă să se acopere. După aceea le izgoni din Damasc.

Ghanem Ben-Ayub, însă, ieşind din Bagdad, se porni la drum plângând din toată inima. Şi merse tot aşa, fără să mănânce şi să bea până la sfârşitul zilei. Şi foamea şi durerea îl slăbiră mult. Mort de foame ajunse într-un sat, merse la moschee, intră în curte, căzu sfârşit pe o rogojină şi se răzimă cu spatele de un zid. Rămase astfel, ca leşinat, cu toate că inima îi bătea nebună, şi n-avea putere nici să facă o mişcare sau să ceară ceva. Dimineaţa, locuitorii satului veniră la moschee ca să se

roage, şi-l găsiră întins, fără viaţă. Înţelegând că era înfometat şi însetat, îi aduseră o ceaşcă de miere şi două pâini şi-i dădură să mănânce şi să bea. Îi mai dădură să îmbrace şi o cămaşă fără mâneci, cârpită ici şi colo şi plină de păduchi. Apoi îl întrebară:

— Cine eşti şi de unde vii, străine?

Şi Ghanem deschise ochii, privi, dar nu putu rosti niciun cuvânt. Începu doar să plângă.

Rămaseră în jurul lui câtva timp şi apoi fiecare se duse în treaba lui.

Ghanem, din pricina supărărilor şi a lipsurilor, căzu bolnav şi rămase pe vechea rogojină a moscheii timp de încă o lună. Şi-i slăbi trupul şi i se schimbă înfăţişarea. Trupul îi era supt de păduchi şi de ploşniţe. Ajunse într-o stare atât de nenorocită, că sătenii se înţeleseră într-o bună zi să-l ducă la un spital din Bagdad. Căutară un conducător de cămile şi-i spuseră;

— Ai să pui pe acest tânăr bolnav pe spinarea unei cămile, ai să-l duci la Bagdad şi ai să-l laşi la uşa unui spital. Schimbarea de aer şi îngrijirea la spital îl vor însănătoşi. Apoi vei veni la noi ca să-ţi dăm ce ţi se cuvine pentru drum şi cămilă!

Şi conducătorul răspunse:

— Aud şi mă supun!

Şi ajutat de cei de faţă, îl luă pe Ghanem cu rogojină cu tot, îl urcă pe spinarea cămilei şi-l legă bine, ca să nu cadă.

În clipa în care conducătorul era gata să plece, iar Ghanem îşi plângea nenorocirea, două femei îmbrăcate sărăcăcios, amestecate în mulţimea care privea, îl zăriră pe bolnav şi spuseră:

— Sărmanul bolnav, tare seamănă cu fiul nostru Ghanem! Dar nu poate fi el această umbră de bărbat!

Şi cele două femei, acoperite de praf, căci abia sosiseră acolo, începură să plângă gândindu-se la Ghanem. Erau chiar mama lui Ghanem şi sora sa, Fetnah, care, izgonite din Damasc, îşi urmau calea spre Bagdad.

Conducătorul se urcă repede pe catârul lui, luă cămila de frâu şi porni spre Bagdad. Ajuns aici, merse de-a dreptul la spital, îl coborî pe Ghanem de pe spinarea cămilei şi, cum era tare de dimineaţă şi spitalul nu se deschisese, îl aşeză pe scară şi se întoarse în satul lui.

Ghanem rămase astfel întins la uşa spitalului până ce locuitorii începură să iasă din casele lor. Atunci îl văzură culcat pe rogojină, îl înconjurară mirându-se şi făcându-şi mii de gânduri. În timp ce-şi împărtăşeau unii altora părerile, trecu pe acolo starostele pieţei. Îndepărtă mulţimea, îl văzu pe tânărul bolnav şi-şi spuse: „Pe Allah! Dacă acest tânăr intră în spital, va pieri din lipsă de îngrijiri; e osândit să moară! Am să-l iau la mine acasă şi Allah mă va răsplăti în Grădina Plăcerilor!“

Şi starostele dădu poruncă tinerilor săi robi să-l ia pe bolnav şi să-l ducă acasă. Veni şi el cu ei şi, de cum intră în casă, puse să i se aşeze un pat nou cu o saltea bună şi o pernă nouă şi cât se poate de curată. Îşi chemă apoi soţia şi-i spuse:

— Femeie, iată oaspele pe care ni-l trimite Allah! Să-l îngrijeşti cu toată dragostea.

Ea îi răspunse:

— Bineînţeles! Voi îngriji de el ca de ochii din cap!

Îşi suflecă mânecile, încălzi apă într-un cazan mare, îi spălă lui Ghanem mâinile, picioarele şi tot corpul. Îl îmbrăcă cu haine de-ale soţului ei, îi aduse o ceaşcă de şerbet tare gustos şi-l stropi cu apă de trandafiri. Ghanem începu să respire mai liber, puterile îi reveniră puţin câte puţin şi, o dată cu ele, şi amintirea trecutului şi a frumoasei Kuat Al-Kulub.

Aşa se petrecură lucrurile cu Ghanem Ben-Ayub. În ceea ce o priveşte pe Kuat Al-Kulub, califul se mânie atât de tare pe ea, încât...

În acest moment al povestirii, Şeherezada văzu ivindu-se zorii şi, cu minte, nu mai spuse un cuvânt peste cele ce-i fuseseră îngăduite.

Dar când se lăsă a patruzeci şi doua noapte

Ea spuse:

O, mărite rege, iată acum ce s-a întâmplat cu Kuat Al-Kulub. Căliful se mânie atât de tare pe ea, încât o închise într-o cameră fără lumină, o puse sub paza unei bătrâne din palat, şi ea rămase acolo timp de optzeci de zile fără să schimbe o vorbă cu nimeni din palat. Califul sfârşi prin a o uita cu totul. Dar într-o zi, trecând pe lângă camera tinerei fete, o auzi cântând versurile triste ale unui poet şi apoi rostind cu glas tare:

— O, prietene Ghanem Ben-Ayub, ce suflet frumos aveai, ce inimă aleasă şi curată! Ai fost mărinimos faţă de cel ce te-a asuprit şi respectuos faţă de femeia aceluia care a aruncat ruşine asupra ta şi alor tăi! Dar va veni o zi când şi tu, şi califul veţi sta în picioare înaintea singurului judecător, singurului drept, şi din această luptă, tu, având pe Allah ca mijlocitor şi pe îngerii lui ca martori, vei ieşi biruitor asupra celui ce te-a apăsat!

Când auzi califul aceste vorbe şi înţelese plângerea ei făcută în taină, îşi dădu seama că a fost nedrept şi faţă de fată şi faţă de Ghanem. Se grăbi să se întoarcă în palat şi-l însărcina pe mai-marele eunucilor să-i aducă pe Kuat Al-Kulub. Ea se înfăţişă cu capul plecat, având ochii plini de lacrimi şi inima plină de tristeţe. Şi califul îi spuse:

— O, Kuat Al-Kulub, te-am auzit învinuindu-mă de nedreptate şi imputându-mi asuprirea. Şi ai spus că am fost nedrept cu cel ce mi-a făcut bine. Cine este acela care-a respectat o femeie de-a mea, şi eu în schimb i-am năpăstuit femeile lui, acela care mi-a ocrotit femeile, iar eu i le-am necinstit pe ale lui?

Kuat Al-Kulub îi răspunse:

— Este Ghanem Ben-Ayub El-Motim El-Masslub! Îţi jur, calife, pe binefacerile şi pe darurile tale, că niciodată Ghanem n-a încercat ceva împotriva mea şi n-a făptuit nimic nelegiuit! Oh, departe sunt de el neruşinarea şi

silnicia.

Califul, nemaiîndoindu-se, strigă:

— Ce nenorocire, Kuat Al-Kulub! Într-adevăr, înţelepciunea şi puterea sunt numai la Allah atoateştiutorul! Cere-mi, Kuat Al-Kulub ce vrei, şi toate dorinţele îţi vor fi împlinite!

Atunci tânara fată strigă:

— O, emire al credincioşilor, îţi cer pe Ghanem Ben-Ayub!

Şi califul, cu toată dragostea pe care i-o purta încă favoritei, îi spuse:

— Aşa va fi, dacă vrea şi Allah! Ţi-o făgăduiesc din inima mea darnică, inimă care niciodată nu ia îndărăt ceea ce a dat! Ghanem va fi acoperit de onoruri!

Kuat Al-Kulub îi spuse:

— O, emire al credincioşilor, îţi cer ca atunci când Ghanem se va întoarce, să mă dăruieşti lui, ca să-i fiu soţie iubitoare!

Şi califul răspunse:

— Când se va întoarce, Ghanem va fi al tău, iar tu vei fi soţia lui!

Atunci Kuat Al-Kulub adăugă:

— O, emire al credincioşilor, nimeni nu ştie unde se află Ghanem. Şi sultanul Damascului ţi-a spus că nu ştie ce s-a făcut cu el. Îngăduie-mi să fac eu cercetările de trebuinţă, cu nădejdea că Allah îmi va ajuta să-l regăsesc.

Şi califul îi răspunse:

— Îţi îngădui să faci ceea ce crezi că este bine!

La aceste vorbe, Kuat Al-Kulub simţi că i se umflă pieptul de bucurie, că inima îi înfloreşte, şi se grăbi să iasă din palat, după ce luă cu ea o pungă cu o mie de dinari de aur.

În prima zi, străbătu oraşul Bagdad, îi căută pe şeicii din cartiere şi pe mai-marii străzilor, întrebându-i pe toţi, dar nu ajunse la niciun rezultat.

A doua zi, merse în sukul negustorilor, trecu din prăvălie în prăvălie şi se duse să vadă şi pe staroste, îi

arătă despre ce era vorba, îi dădu mai mulţi dinari şi-l rugă să-i împartă, ca de la ea, tuturor străinilor săraci.

A treia zi, merse în sukul giuvaergiilor şi al argintarilor, cu încă o mie de dinari, îl chemă pe staroste şi-i înmână banii, ca să-i împartă străinilor săraci. Dar starostele, auzind că e vorba de săraci străini, îi spuse:

— O, stăpână, tocmai am adus la mine acasă un tânăr străin, tare bolnav, dar nu-i ştiu numele şi îndeletnicirile. (Acesta era chiar Ghanem, însă starostele nu ştia.) Trebuie să fie odrasla vreunui mare negustor şi din părinţi de viţă aleasă. Deşi e ca o umbră, are un chip frumos, e înzestrat cu multe însuşiri şi în multe lucruri e desăvârşit. A ajuns în această stare, fie în urma unor datorii pe care nu le-a putut plăti, fie din pricina vreunei dragoste nenorocite.

La aceste cuvinte, Kuat Al-Kulub simţi că inima-i bate repede, că e cuprinsă de tulburare, şi-i spuse starostelui sukului giuvaergiilor şi al argintarilor:

— O, şeice, tu nu poţi părăsi acum sukul! Dă-mi pe cineva să mă călăuzească la tine acasă!

Starostele răspunse:

— Pe capul şi pe ochii mei!

Îi dădu un copil din piaţă, care ştia unde-i e casa, poruncindu-i:

— Felfel, du-o repede pe doamna la noi acasă!

Şi micul Felfel, luând-o înaintea tinerei fete, o duse la casa şeicului, unde se afla străinul bolnav.

Când intră în casă, Kuat Al-Kulub o salută pe soţia şeicului, şi aceasta o recunoscu, căci le cunoştea pe toate doamnele de neam mare din Bagdad şi le vizita. Se ridică, aşadar, se înclină şi sărută pământul dinaintea ei. După saluturile obişnuite, Kuat Al-Kulub o întrebă:

— Bună doamnă, poţi să-mi spui unde se află străinul bolnav adăpostit aici în casă?

Soţia şeicului, începu să plângă şi, arătându-i cu degetul un pat, îi spuse:

— Iată-l în pat. Este un tânăr fără îndoială de viţă

înaltă, după înfăţişarea lui.

Kuat Al-Kulub se îndreptă spre patul unde era întins tânărul străin, îl privi cu băgare de seamă şi văzând un bărbat slab ca o umbră, fu departe de-a ghici că era Ghanem. Însă, oricum, o cuprinse mila, începu să plângă şi spuse:

— O, nenorociţi sunt străinii, chiar dacă au fost emiri în ţara lor!

Dădu cei o mie de dinari soţiei şeicului şi o rugă să nu cruţe nimic pentru însănătoşirea tânărului bolnav. Îi dădu chiar cu mâna ei bolnavului leacurile prescrise, îl ajută să le bea, rămase lângă el mai bine de-o oră, apoi, urând pace soţiei şeicului, urcă pe catârul ei şi se întoarse la palat.

Şi în fiecare zi mergea din piaţă în piaţă şi-şi petrecea timpul căutând fără încetare, când, într-o zi, starostele veni s-o vadă şi-i spuse:

— O, stăpână, mi-ai cerut să ţi-i aduc pe toţi străinii care trec prin Bagdad, şi-ţi aduc astăzi două femei, una măritată, alta fată tânără, amândouă, cred, de neam mare, după cum arată înfăţişarea şi chipurile lor. Dar sunt rău îmbrăcate, cu haine din păr de capră, şi poartă fiecare câte-o traistă la gât, ca cerşetorii. Ochii lor sunt plini de lacrimi şi inima lor e tare amărâtă. Ţi le aduc ţie, căci tu singură, regină a bunătăţii, vei şti să le mângâi, să le întăreşti inimile, să te fereşti de ruşine şi de ocara întrebărilor nelalocul lor. Din partea mea, nădăjduiesc că pentru binele care li-l facem, Allah ne va păstra, în ziua răsplătirii, un loc în Grădina Plăcerilor!

Kuat Al-Kulub răspunse:

— Pe Allah, stăpâne, mi-ai aprins dorinţa de-a le cunoaşte! Unde sunt?

Atunci starostele ieşi, le căută îndărătul uşii şi le aduse în faţa tinerei fete.

Când Fetnah şi mama ei intrară la Kuat Al-Kulub, aceasta le privi şi, văzând frumuseţea şi nobleţea lor şi zdrenţele cu care erau acoperite, începu să plângă şi

strigă:

— Pe Allah, sunt femei de naştere aleasă şi nedeprinse cu sărăcia! Văd bine, după chipul lor, că s-au născut în bogăţie şi în cinste!

Şi starostele adăugă:

— Desigur, stăpână, spui adevărul. Nenorocirea trebuie să se fi abătut asupra casei lor, iar tirania să le fi asuprit şi răpit bunurile. Să le ajutăm, căci iubim pe cei sărmani şi nenorociţi, ca să fim vrednici de ocrotirea lui Allah milostivul!

La aceste vorbe, mama şi fiica începură să plângă şi să se gândească la Ghanem Ben-Ayub. Văzându-le plângând, Kuat Al-Kulub izbucni şi ea în plâns. Atunci mama lui Ghanem îi spuse:

— O, stăpână mărinimoasă, să ne ajute Allah să găsim ceea ce căutăm cu inima îndurerată! Acela pe care-l căutam e fiu din trupul nostru, e flacără a inimii noastre, este fiul nostru Ghanem Ben-Ayub!

Auzind numele lui Ghanem Ben-Ayub, tânăra scoase un strigăt, înţelegând că avea dinaintea ei pe mama şi pe sora lui Ghanem, şi căzu leşinată. Când îşi veni în fire, se aruncă plângând în braţele lor şi le spuse;

— Nădăjduiţi în Allah şi în mine, surori ale mele, căci ziua aceasta va fi cea dintâi a fericirii şi cea din urmă a nenorocirii voastre! Nu mai fiţi întristate!

În acest moment al povestirii, Şeherezada văzu ivindu-se zorii şi, cu minte, nu mai spuse o vorbă peste cele ce-i fuseseră îngăduite.

Dar când se lăsă a patruzeci şi treia noapte

Ea spuse:

O, mărite rege, Kuat Al-Kulub grăi către mama şi sora lui Ghanem:

— Nu mai fiţi întristate!

Se întoarse apoi la starostele giuvaergiilor şi al

argintarilor, îi dădu o mie de dinari şi-i spuse:

— O, şeice, călăuzeşte-le la tine acasă şi spune-i soţiei tale să le ducă întâi la hammam şi apoi să le îmbrace în haine frumoase; să le îngrijească, să le cinstească şi să nu cruţe nimic pentru ca ele să se simtă cât mai bine!

A doua zi Kuat Al-Kulub se duse la casa şeicului ca să vadă cu ochii dacă totul s-a făcut după îndrumările ei. De cum intră în casă, soţia şeicului îi ieşi înainte, îi sărută mâinile şi-i mulţămi pentru dărnicie, Veniră apoi mama şi sora lui Ghanem, care fuseseră la hammam şi ieşiseră de acolo cu totul schimbate, cu faţa strălucind de nobleţe şi de frumuseţe. Şi Kuat Al-Kulub stătu cu ele de vorbă vreo oră. Întrebă apoi pe soţia şeicului cum îi merge bolnavului. Şi aceasta îi răspunse:

— E tot atât de slăbit ca înainte.

Atunci tânăra fată spuse:

— Haidem cu toate să-l vedem şi să-l încurajăm!

Luă cu ea pe cele două femei, care, rămânând în odaia lor, nu-l văzuseră pe bolnavul din patul aşezat în sală, intrară astfel împreună, se uitară la bolnav cu dragoste şi milă şi se aşezară în jurul lui, stând de vorbă. Într-un rând fu pomenit numele lui Kuat Al-Kulub şi de îndată ce-l auzi, tânărul bolnav se schimbă la faţă, obrajii i se rumeniră, trupul slăbit căpătă puteri şi parcă viaţa întreagă îi reveni, înălţă capul şi, cu ochii vii, strigă:

— Unde eşti tu, Kuat Al-Kulub?

Când tânăra îşi auzi numele rostit de buzele, care atunci se deschiseseră întâia dată de la începutul bolii, recunoscu vocea lui Ghanem, se aplecă repede asupra lui şi-l întrebă:

— O, dragul meu, tu eşti Ghanem Ben-Ayub?

El răspunse:

— Da, eu sunt, Ghanem!

La aceste cuvinte, scoaseră un strigăt şi căzură şi ele leşinate.

După oarecare timp, îşi reveniră în simţire, se aruncară asupra lui Ghanem şi se întâmplă ce era de aşteptat:

plânsete, strigăte de bucurie, îmbrăţişări.

Apoi Kuat Al-Kulub, mai liniştită, îi spuse lui Ghanem:

— Slavă şi laudă lui Allah care a îngăduit să ne întâlnim aici eu, mama şi sora ta!

Povesti apoi toată istoria şi adause:

— Califul a crezut ceea ce i-am povestit, te ia sub ocrotirea lui şi doreşte să te vadă; mai mult, mă dă ţie în dar!

Ascultând-o, Ghanem se bucura şi nu înceta să sărute mâna tinerei fete, care-l săruta la rândul ei pe creştet şi pe ochi. Apoi Kuat Al-Kulub le spuse tuturor:

— Aşteptaţi-mă aici. Mă întorc îndată.

Se duse cu toată graba la palat, deschise lădiţa în care ţinea lucrurile ei de preţ, scoase de acolo o mulţime de dinari şi se duse să-i dea starostelui, strigându-i:

— Cumpără pentru fiecare din ele şi pentru Ghanem câte patru veşminte din stofa cea mai frumoasă, douăzeci de batiste, zece cingători şi câte zece bucăţi din fiecare altă îmbrăcăminte!

După ce se întoarse, îi duse pe toţi la hammam. Apoi le pregăti pui fripţi, alte fripturi şi vin bun şi, timp de trei zile, le dădu astfel să mănânce şi să bea în faţa ei. După aceea simţiră cu toţii că le-a revenit viaţa şi că sufletul li s-a întors iarăşi în trup. Kuat Al-Kulub îi duse din nou la hammam, le dădu haine de schimb şi-i readuse la casa starostelui.

Atunci ea socoti că e bine să meargă la calif. I se înfăţişă, se înclină până la pământ, îi aduse la cunoştinţă întoarcerea lui Ghanem, a mamei şi surorii acestuia. Nu uită să-i spună că tânăra Fetnah era tare drăgălaşă şi plină de prospeţime. Atunci califul îi porunci unui rob:

— Du-te de-l cheamă pe Giafar!

Giafar veni, şi califul îi porunci şi acestuia:

— Du-te şi adu-mi pe Ghanem Ben-Ayub.

Giafar se duse la casa şeicului, dar Kuat Al-Kulub ajunsese mai înainte, şi-l înştiinţase pe Ghanem spunându-i:

— O, Ghanem, acum e vremea să-i arăţi califului, care-l trimite pe Giafar după tine, cât de înzestrat eşti cu darul vorbirii, ce inimă bună ai şi cât de curate sunt vorbele tale!

Îl îmbrăcă apoi cu cele mai strălucitoare dintre hainele lui noi, îi dădu o mulţime de dinari şi-i spuse:

— Aruncă cu pumnii bani de aur, când ajungi la palat, şi treci printre şirurile de eunuci şi de slujitori!

Între timp, călare pe un catâr, Giafar ajunse la casa şeicului. Ghanem se grăbi să-l întâmpine, îi ură bun sosit şi sărută pământul dinaintea lui. Se făcuse din nou frumosul Ghanem de altădată, cu faţa strălucitoare şi atrăgătoare! Giafar îl pofti să-l însoţească şi-l duse înaintea califului. Şi Ghanem îl văzu pe emirul credincioşilor înconjurat de viziri, de şambelani, de căpeteniile mari ale regatului, de şefii străjilor şi ai oştilor. Dar Ghanem era de felul lui isteţ la vorbă, curajos, povestitor plăcut, recitator bun de versuri şi improvizator strălucit. Se opri deci dinaintea califului, privi o clipă gânditor în jos, ridică apoi capul spre calif şi rosti aceste strofe alcătuite pe loc:

Nici lumea acum nu mai e cât ne trebuie, mare,
Pămintul nici el nu-i de-ajuns de întins să vestească
Noianu-ţi de oşti de temut! Şi de corturi dispare,

O, rege al vremilor, tot azuriul cuprins
Al spaţiului nost'rotitor! înflorirea cerească
A aştrilor nenumăraţi; o, *geniu nenvins*,

Înhame la car de triumf şi să-ţi crească alaiul!
Şi ziua dreptăţii venind să reverse lumină,
Oprească al crimelor rău şi-ntrupându-se raiul,

Să-ntindă la dreptcredincioşi răsplătirea deplină!

Califul era încântat de frumuseţea versurilor, de ritmul

lor nou, de puritatea limbii şi de elocinţa autorului lor.

Dar în acest moment al povestirii, Şeherezada văzu ivindu-se zorii şi, cu minte, nu mai adăugă un cuvânt la cele ce-i fuseseră îngăduite.

Dar când se lăsă a patruzeci şi patra noapte

Ea spuse:

O, mărite rege, Ghanem Ben-Ayub îl fermecă pe califul Harun Al-Raşid şi acesta îi porunci să se apropie de tronul lui. Ghanem se apropie, iar califul îi spuse:

— Povesteşte-mi amănunţit toată întâmplarea, fără să ascunzi nimic din ce este adevărat.

Atunci Ghanem luă loc şi povesti califului totul, de la început, până la sfârşit. Califul se încredinţă de nevinovăţia lui Ghanem şi de frumuseţea gândurilor lui, mai ales când află de respectul ce-l purtase cuvintelor scrise pe şiretul pantalonilor favoritei, şi-i spuse:

— Te rog să-mi descarci sufletul de nedreptatea ce ţi-am făcut-o!

Şi Ghanem îi răspunse:

— O, emire al credincioşilor, ţi-l descarc! Căci tot ce aparţine robului este al stăpânului!

Califul păru atât de mulţămit, încât îl ridică pe Ghanem în cele mai mari slujbe din regat. Îi dădu un palat, şi leafă bună, robi şi roabe fără număr. Iar Ghanem se grăbi să le ia în palat pe mama şi pe sora sa, şi pe iubita Kuat Al-Kulub. Apoi, califul, aflând că Ghanem are o soră minunată, tânără şi fecioară, pe nume Fetnah, i-o ceru pentru sine, iar acesta îi răspunse:

— Este slujitoarea ta, iar eu sunt slujitorul tău!

Califul îi mulţămi şi-i dărui o sută de mii de dinari de aur. Chemă apoi cadiul şi martorii şi scrise contractul de căsătorie cu Fetnah. Şi în aceeaşi zi, şi la aceeaşi oră, califul de-o parte, şi Ghanem de alta, intrară fiecare la soţia lui, califul la Fetnah, Ghanem Ben-Ayub la Kuat Al-

Kulub.

Şi dimineaţa, când se trezi califul, se arătă nespus de mulţămit de noaptea petrecută alături de fecioara Fetnah, chemă pe diecii înzestraţi cu cel mai frumos scris şi-i puse să scrie povestea lui Ghanem de la început şi până la capăt, ca să se păstreze în arhiva lui, să fie de folos generaţiilor viitoare, să uimească şi să încânte pe înţelepţii care ar citi-o cu respect şi admiraţie pentru opera creatorului zilei şi nopţii.

Dar, spuse mai departe Şeherezada, apropiindu-se de regele Şahriar, să nu crezi, rege al tuturor veacurilor, că această poveste prea frumoasă ar fi mai plăcută şi mai uimitoare decât Povestea eroică a regelui Omar Al-Neman şi a minunaţilor săi fii, Şarcan şi Daul'Macan!

Şi Şahriar răspunse:

— Fireşte, poţi să-mi spui şi această poveste eroică, pe care eu n-o cunosc!

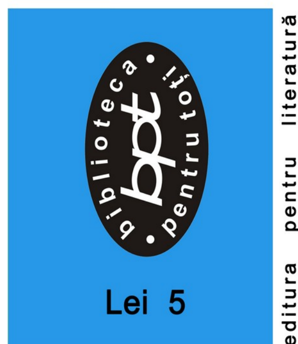
Cuprins

o mie şi una de nopţi

«... una din cele mai frumoase colecţii de poveşti pe care Răsăritul musulman, culegînd-o de la popoarele Asiei, a transmis-o literaturilor europene. E un ciclu de basme fermecătoare, în care, în lumina miraculosului oriental, apare lumea împăraţilor din India şi din Persia, a sultanilor din Caşmir şi a califilor din Bagdad, cu palate aurite, cu viziri, cu dervişi, cu haremuri şi eunuci, cu hogi şi moschee, cu lampa fermecată a lui Aladin şi atîtea alte minunăţii...

... este cea mai reprezentativă operă din familia textelor, caracteristice vechii literaturi indiene, numite de francezi *„roman a tiroir"*, iar de germani *„Rahmenerzählung"*. Este o colecţie de poveşti fantastice, fabule, anecdote chiar, încadrate în rama unei intrigi comune, care la rîndul ei este prinsă şi ea, împreună cu alte poveşti de care se leagă, în rama unei acţiuni mai mari, întocmai — ca să folosesc o comparaţie a lui Gaston Paris — ca acele cutiuţe de lac lucrate artistic de către meşterii Orientului îndepărtat şi vîrîte cu meşteşug una într-alta şi toate laolaltă într-o casetă mare. Basmul se desfăşoară într-o atmosferă de vis şi mister, pînă la punctul culminant, cînd se găseşte înnodat cu acţiunea altui basm...»

N. CARTOJAN, *Cărţile populare în literatura românească* (1938)

editura pentru literatură